

**Jaarverslag
&
Jaarrekening
2022**

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Gemeentebestuur	7
Beleidsverantwoording	9
1. Wonen	11
Ruimtelijke ontwikkeling	13
Infrastructuur	19
Groen	23
Duurzaamheid.....	24
Wat heeft het gekost?	27
2. Werken	35
Bedrijvigheid.....	37
Onderwijs.....	40
Wat heeft het gekost?	43
3. Vrije Tijd	47
Cultuur	49
Sport	51
Recreatie.....	53
Wat heeft het gekost?	56
4. Sociaal Domein	61
Sociaal Domein	63
Wat heeft het gekost?	69
5. Bestuur & Organisatie	75
Samenwerking & positionering	77
Dienstverlening	80
Veiligheid	83
Financiën.....	86
Wat heeft het gekost?	89
Paragrafen	95
Lokale heffingen	97
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	102
Onderhoud kapitaalgoederen	108
Financiering	118
Bedrijfsvoering	122
Wet open overheid	129
Verbonden partijen	130
Grondbeleid	142
Subsidieverstrekking	150
Rechtmatigheid	152
Corona	154
Jaarrekening	155
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	157

Balans per 31 december 2022	162
Toelichting op de balans	164
Vaste Activa	164
Vlottende activa.....	167
Passiva.....	171
Vlottende passiva	179
Het resultaat over 2022	183
Wet Normering Topinkomen	188
Schatkistbankieren.....	190
Financiële realisatie: rekening van baten en lasten	191
Algemene Dekkingsmiddelen	192
Reserves en Voorzieningen.....	193
Bijlagen.....	195
Bijlage 1 Kredieten.....	197
Bijlage 2 SiSa.....	200
Bijlage 3 Taakvelden	211
Bijlage 4 Mutaties reserves per programma	214
Bijlage 5 EMU-saldo	218
Colofon	219

Inleiding

In het jaarverslag legt het college van B&W verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid in het afgelopen jaar en de hiermee gemoeide inzet van middelen. Tijdens de bestuursrapportage bent u al tussentijds op de hoogte gebracht van de belangrijkste afwijkingen op de begroting 2022-2025. Het jaarverslag en de daarmee gemoeide jaarrekening zijn het sluitstuk van de P&C-cyclus 2022. Dit jaarverslag en de jaarrekening gaan over een jaar met twee bestuursperiodes. Het begin van 2022 viel nog onder het vorige college. De tweede helft van 2022 viel onder het huidige college. Het huidige college heeft ingezet op voortzetting van de grote lijnen. Dit zien we ook terug in dit jaarverslag en de jaarrekening.

Terugblikken op het oude, met zicht op het nieuwe

De gemeente Valkenswaard heeft bij het opstellen van de plannen voor 2022 nog gewerkt met de Toekomstvisie 2030 als kapstok voor de strategie en de beleidskeuzes voor dat jaar. Gedurende het jaar zijn de Toekomstvisie 2040 en het collegeprogramma 2023-2026 (definitief) vastgesteld. De impact van het bijstellen van onze koers wordt pas zichtbaar in de P&C cyclus van 2023.

In dit jaarverslag gaan we daarom nog uit van de Toekomstvisie 2030. We kunnen ons handelen immers niet verantwoorden aan de hand van keuzes die pas later gemaakt zijn.

De keuzes voor 2022 vanuit het perspectief van de Toekomstvisie 2030

De Toekomstvisie 2030 kende drie pijlers: Sociale Cohesie, Innovatie en Leisure. Deze drie pijlers zijn vertaald naar de vijf thema's in de begroting. Deze thema's zijn herkenbaar als de vijf programma's van de begroting. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

- Wonen: met betrekking tot de korte termijn inzetten op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn op jonge (Brainport)gezinnen en de financiën ook langs die keuzes inzetten;
- Werken: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainportindustrie;
- Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure;
- Sociaal domein: naast de wettelijke verplichtingen in geval van mogelijkheden voor niet wettelijke keuzes deze met name maken richting de jongere generaties;
- Bestuur & Organisatie: fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

De Toekomstvisie 2030 vormde tot 2022 de beleidsmatige leidraad van de gemeente Valkenswaard. Met betrekking tot de maatregelen die we de gemeenteraad hebben voorgesteld, is dan ook scherp gestuurd op in hoeverre deze maatregelen passen in de Toekomstvisie.

We liggen op koers maar moeten realistisch blijven

Naast onze inzet in het bestrijden van de coronacrisis, is veel inzet besteed aan het realiseren van de Toekomstvisie 2030. Valkenswaard heeft volop economische en sociaal-maatschappelijke kansen die passen binnen de Toekomstvisie. Om deze kansen te verzilveren zijn de laatste jaren een groot aantal ambitieuze projecten opgestart; denk aan het gebiedsakkoord N69 (Westparallel, gebiedsimpuls en nulplusmaatregelen), het Masterplan Centrum en het programma Groote Heide Dommelland. In 2022 zijn wederom stappen gezet om de ambities uit de Toekomstvisie 2030 (en in het verlengde daarvan de Toekomstvisie 2040) te realiseren. Onze strategische ligging in de Brainportregio biedt mooie vooruitzichten voor de toekomst.

Tegelijk hebben we gezien en geconstateerd dat 2022 een uitzonderlijk turbulent jaar was, met de nasleep van corona, de inval van Rusland in Oekraïne, de inflatie, de energiecrisis en de stikstofcrisis. En daarboven op nog een arbeidsmarkt vraagstuk, waardoor extra complexiteit is toegevoegd aan alle ontwikkelingen die op zichzelf al uitdagend waren. We kennen in de geschiedenis maar weinig jaren waarin maatschappelijke effecten zó zichtbaar zijn geweest in gemeenteland. Het stof van deze ontwikkelingen en onzekerheid daalt nu langzaam neer.

De toekomst blijft echter onzeker en het perspectief is niet optimaal. Dat betekent dat we, ondanks de onzekerheden vóór ons, op koers moeten blijven. Met onze Toekomstvisie 2040, het Raadsprogramma en ons collegeprogramma 2022-2025 hebben we een punt op de horizon gezet waaraan we onze koers iken. Over 2022 hebben we laten zien dat we dit kunnen, want we zijn nog steeds een kerngezonde gemeente. Tegelijk zien we de eerste effecten van grote inflatie in

onze Nota Kaders 2024. Voor de komende jaren moeten we dus realistisch zijn. We kunnen veel ambitie hebben, maar in een wereld die zo hard verandert als op dit moment, zullen we kritisch moeten zijn op wat we willen, wat we kunnen en wat noodzakelijk is.

In onze jaarrekening verantwoorden wij ons inhoudelijke resultaten, maar ook een financiële verantwoording. Hieronder zoemen we daar op in.

Het resultaat ten opzichte van de begroting

De gemeenterekening 2022 heeft een positief saldo van € 1.997.000.

In de begroting na wijziging is een jaarrekeningresultaat van € 1.652.000 voordelig begroot.

Het resultaat is circa € 345.000 voordeliger ten opzichte van de begroting na wijziging.

Resultaat per programma

Overzicht programma resultaten in (x € 1.000)	Saldo: Begroting 2022 na wijziging	Saldo: Realisatie 2022	Totaal	Afwijking incidenteel	Afwijking structureel
1: Wonen	-7.701	-7.587	114	298	-184
2: Werken	-3.744	-3.858	-113	29	-142
3: Vrije Tijd	-5.641	-6.158	-517	25	-542
4: Sociaal Domein	-31.671	-31.108	564	681	-117
5: Bestuur & organisatie*	50.410	50.707	298	480	-182
Resultaat	1.652	1.997	345	1.512	-1.167

* Dit is inclusief overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en algemene dekkingsmiddelen.

De structurele afwijkingen ten opzichte van de begroting bedragen € 1.167 N. Deze afwijkingen zijn toegelicht bij de betreffende programma's.

Hieronder hebben wij de grootste (boven € 200.000) afwijkingen toegelicht:

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)	Incidenteel/ structureel
Programma 1, Afvalinzameling	315 V	I
Programma 1, Afvalstoffenheffing	-249 N	I
Programma 3, Sportcomplex de Wedert	-482 N	S
Programma 3, Sportcomplex de Wedert	-213 N	I
Programma 4, 1 ^e lijns zorg jeugd	226 V	I
Programma 4, Individuele voorzieningen natura jeugd	-364 N	I
Programma 4, algemene voorziening WMO	220 V	I
Programma 5, Vrijval voorziening Appa	393 V	I
Programma 5, nabetaling BTW 2017-2021	-447 N	I
Programma 5, voorziening bovenwettelijk verlof	-208 N	I
Totaal overige afwijkingen (allen onder € 200.000)	1.154 V	I/S
Totaal grote afwijkingen	345 V	

Gemeentebestuur

Samenstelling gemeenteraad, raadsperiode 2022-2026

Partij	Aantal zetels in de gemeenteraad
H&G (Helder & Gedreven)	6
Vote (Valkenswaard onze toekomst één)	4
Valkenswaard Lokaal	3
PvdA (Partij van de Arbeid)	3
CDA (Christen Democratisch appel)	2
Samen voor Valkenswaard	2
VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)	1
D66 (Democraten 66)	1
Vitaal Valkenswaard	1

Op 22 maart 2022 heeft er een gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden, waarna een nieuwe gemeenteraad is geïnstalleerd (30 juni 2022).

Vanaf juni 2022 bestaat het college van burgemeester en wethouders uit:

College	Portefeuille
Burgemeester drs. A.B.A.M. Ederveen	Openbare Orde en Veiligheid, burgerzaken, intergemeentelijke samenwerking, communicatie en marketing, coördinatie handhaving, coördinatie toekomstvisie, evenementenbeleid, bedrijfsvoering, BGTS-De Groote Heide.
Wethouder T.P.T.H. Geldens	Financiën, beheer openbare ruimte, natuur en landschapsontwikkeling, ruimtelijke ordening/omgevingsvergunningen, transitie landelijk gebied, masterplan centrum, gebiedsontwikkeling N69-zuid, Dommelland-Natuur.
Wethouder M.H. Theus	Werk en inkomen, onderwijs, inburgering, economische zaken, kunst en cultuur, vastgoed en grondzaken, wijkwethouder Borkel en Schaft/Gegraaf/Kerkakkers.
Wethouder R.A.J. Pijnenburg	Duurzaamheid, Sport, Jeugd, subsidiebeleid, informatiebeveiliging, Dommelland-boulevard en paardenzone, wijkwethouder Turfberg/Hoge Akkers/Centrum.
Wethouder B.F.B.J. Bots	Volkshuisvesting, Wmo en zorg, verkeer en mobiliteit, monumenten, wijkgericht werken, project verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid, project gezonde duurzame leefomgeving, Dommelland-toerisme en recreatie, wijkwethouder Dommelen/Geenhoven, monumenten.

Beleids verantwoording

1. *Wonen*

Product	Portefeuillehouder	Team
Ruimtelijke ontwikkeling	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid
Infrastructuur	B.F.B.J. Bots	Ruimtelijk beleid
Groen	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid
Duurzaamheid	R.A.J. Pijnenburg	Ruimtelijk beleid

Ruimtelijke ontwikkeling

Kaderstellende nota's

- Structuurvisie Valkenswaard deel A (2012) en deel B (2013)
- Startnotitie Omgevingsvisie (2019)
- Implementatieplan Omgevingswet (2017)
- Koersdocument Omgevingsvisie (2020)
- Ruimtelijke visies
- Bestemmingsplannen
- Nota Uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied (2016)
- Bestemmingsplan Buitengebied 2 (2021)
- Masterplan Centrum (2013)
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016), inclusief beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Subsidieverordening gevelverbetering (2017)
- Definitief ontwerp Masterplan Centrum (2020)
- Woonvisie (2014)
- Integrale afweging woningbouwplannen Valkenswaard (2015)
- Woningbouwprogrammering 2019 – 2021
- Rapportage wonen en zorg (2021)
- Verordening starterslening gemeente Valkenswaard (2021)
- Nota Grondbeleid 2020-2023(2020)
- Prestatieafspraken gemeente – Woningbelang (2021)
- Prestatieafspraken gemeente – Woonbedrijf (2021)
- Uitgiftebeleid geliberaliseerde pacht (2006)
- Algemene Verkoopvoorwaarden gemeente Valkenswaard (2015)

Wat willen we bereiken?
Een breed gedragen en interactief opgestelde Omgevingsvisie.
Samen met inwoners, bedrijven en belangenorganisaties integrale keuzes maken over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving (overheidsparticipatie). Ook willen we particuliere initiatieven integreren in het ruimtelijk beleid van de gemeente.
Een passende en duurzame woningvoorraad die aansluit op de behoeften, zodat sneller een passende woning kan worden gevonden: in het bijzonder voor jongeren en jonge gezinnen.
Draagvlak behouden en uitbouwen voor een hoog voorzieningenniveau door (nieuwe) inwoners te behouden en aan te trekken, vooral de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Omgevingswet – Omgevingsvisie Begin 2019 zijn we gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie. Met een breed participatietraject hebben we verder inhoud gegeven aan het Koersdocument – een tussenstap die is gezet om te komen tot de definitieve Omgevingsvisie. In december 2020 is het Koersdocument door de raad vastgesteld, maar enkele dilemma's in het Koersdocument zijn onbeantwoord gebleven. Om ervoor te zorgen dat er in de Omgevingsvisie geen grote vraagstukken meer open staan, zijn in mei 2021 opnieuw eerder betrokken ketenpartners en de samenleving bevroegd. Nu is het van belang dat de algemene ambitie van de gemeente Valkenswaard wordt omschreven in de</p>	<p>Het opstellen van een definitieve omgevingsvisie bleek ingewikkeld, omdat we door de tijd en actualiteit zijn ingehaald. Daarnaast bleek het koersdocument te weinig concreet en te beperkt sturend. We werken nu nadrukkelijk aan een goede aansluiting met de toekomstvisie 2040 en het collegeprogramma. Dat doen we in samenwerking met de organisatie en de gemeenteraad.</p> <p>Deze verbeteringen worden meegenomen in de vernieuwde opzet van de omgevingsvisie. Uiterlijk in 2025 moet de gemeente over een vastgestelde omgevingsvisie beschikken.</p>

<p>Omgevingsvisie en dat het stuk wordt geactualiseerd naar de laatste ontwikkelingen. We streven ernaar om de Omgevingsvisie in de eerste helft van 2022 gereed te hebben.</p>	
<p>Omgevingswet – Verordening Fysieke Leefomgeving In 2019 en 2020 hebben we alle geldende gemeentelijke verordeningen geïnventariseerd. In 2020 hebben we de regels uit die verordeningen gescreend op het toepassingsbereik van de Omgevingswet. In 2021 hebben we een plan van aanpak opgesteld om die regels te integreren in één verordening en tegelijkertijd de achterblijvende verordeningen aan te passen. We streven ernaar om de verordening fysieke leefomgeving voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet (juli 2022) op te stellen met behulp van de nieuwe plansoftware. Daarbij sluiten we aan bij het “casco” van het omgevingsplan van de VNG.</p>	<p>Wij hebben ervoor gekozen de tussenstap van het maken van een Verordening Fysieke Leefomgeving (VFLO) niet te zetten. De screening van de bestaande verordeningen wordt meegenomen in het plan van aanpak voor het omgevingsplan.</p> <p>Gelet op herhaald uitstel en de onzekerheid over uitstel aan het einde van 2022, hebben we in 2022 de focus gelegd op de onderdelen die volgens de verplichte eisenlijst van de VNG noodzakelijk zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.</p>
<p>Omgevingswet – Digitaal Stelsel Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in juli 2022 moeten wij software hebben voor het ontvangen en behandelen van aanvragen en meldingen, voor het opstellen en aanpassen van omgevingsplannen en voor het maken van toepasbare regels (vraagbomen voor activiteiten en regels in niet-juridische taal). Deze software moet dan ook aangesloten zijn op het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De benodigde software hebben we in 2021 aangeschaft en we gaan hem begin 2022 implementeren, dus ruim voor de komst van de Omgevingswet.</p>	<p>De software is aangeschaft en geïmplementeerd. De inrichting is nog een forse opgave tot het moment van de ingangsdatum van de Omgevingswet, maar ook daarna als we toewerken naar het definitieve Omgevingsplan in 2030.</p>
<p>Omgevingswet – Anders werken Het is goed denkbaar dat het aanpassen van software, regels en documenten leidt tot een nieuwe werkwijze. Denk bijvoorbeeld aan taken die verdwijnen, of juist aan nieuwe taken voor mensen en teams. Een onderdeel van de verandering is ook dat participatie een belangrijk onderdeel wordt van een vergunningaanvraag en dat er meer verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer zelf komt te liggen. Hoe we hier als gemeente in kunnen faciliteren, welke richting we op willen met de dienstverlening en wat onze uitgangspunten hiervoor zijn, zijn vragen die we ook in 2022 verder gaan beantwoorden en uitwerken.</p>	<p>We hebben de werkprocessen ten aanzien van het begeleiden van initiatieven en de vergunningaanvraag gestroomlijnd naar de kaders van de Omgevingswet.</p> <p>Om klaar te zijn én om alvast in de geest van de wet te kunnen werken, zijn onder andere 7 raadsvoorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd. Op 15 december 2022 heeft de raad alle voorstellen vastgesteld en hiermee uitgesproken dat we aan de slag kunnen met oefenen met de vereenvoudigde werkprocessen rondom ruimtelijke ontwikkelingen.</p>
<p>Bestemmingsplan Buitengebied 2 Het bestemmingsplan Buitengebied 2 is opgesplitst in een aantal deelplannen. Ontwikkelingen pakken we separate procedures op en ook voor de hulpgebouwen hebben we een separaat bestemmingsplan opgepakt. Ervan uitgaande dat het bestemmingsplan buitengebied 2 en het bestemmingsplan hulpgebouwen in 2021 kan worden vastgesteld behandelen we in 2022</p>	<p>Het bestemmingsplan Buitengebied 2 is op 16 december 2021 vastgesteld. Tegen het vaststellingsbesluit zijn 25 beroepsschriften binnengekomen en één voorlopige voorziening. De Raad van State heeft de voorlopige voorziening toegekend, waardoor delen van het bestemmingsplan niet in werking zijn getreden. De voorlopige voorziening heeft met name betrekking op het Natuurnetwerk Brabant (NNB) ter plaatse van het Provinciaal Inpassingsplan</p>

<p>de ingediende beroepen en stellen we een verweerschrift op in het kader van de te verwachten beroepsprocedure. Hiervoor schakelen we gespecialiseerde expertise in. Nieuwe ontwikkelingen waarvoor de procedure nog niet is gestart zullen in 2022 beoordeeld worden. Afhankelijk van de prioritering/ fasering en de aard van de ontwikkeling, zal de procedure onder de huidige WRO/ Omgevingswet worden gestart.</p>	<p>Tongelreep. De zitting met betrekking tot de beroepsschriften wordt pas eind 2023/begin 2024 verwacht.</p>
<p>Woonvisie In de woonvisie 2022-2027 bepalen we onze koers voor de komende jaren. Daarin brengen we onze ambities voor jongeren en jonge gezinnen, onze opgaven op het gebied van wonen en zorg en de woonbehoeften van de verschillende doelgroepen bij elkaar in onderlinge samenhang. Dit doen we in nauwe samenwerking met de woningcorporaties(s) en andere stakeholders, zodat er onder andere een stevige basis wordt gelegd voor de prestatieafspraken in de komende jaren.</p>	<p>De gemeenteraad heeft aangegeven in de volle breedte betrokken te willen worden bij koers en de keuzes die in de woonvisie worden opgenomen. In de eerste helft van 2022 is een woonbehoeftenonderzoek opgesteld door een gespecialiseerd bureau. In een themabijeenkomst op 13 oktober 2022 is de raad meegenomen in het woningmarktonderzoek met analyses ten aanzien van de woningmarkt, demografische ontwikkelingen en dilemma's.</p> <p>Vervolgens is in december een startnotitie aangeboden aan de raad. Hiermee hebben we richtinggevende uitgangspunten en kaders voorgelegd. Deze vormen de basis voor nadere uitwerking van de woonvisie in 2023.</p>
<p>Woningbouwprogrammering In het kader van de woonvisie houden we de woningbouwprogrammering tegen het licht en stellen we deze bij waar dat nodig en mogelijk is.</p>	<p>De woningbouwprogrammering is een van de thema's die we in de woonvisie meenemen.</p>
<p>Leefbaarheid Borkel en Schaft In Borkel en Schaft pakken we nieuwe woningbouwlocaties op, waaronder in elk geval de gemeentelijke locatie waarvoor een wijzigingsbevoegdheid geldt.</p>	<p>Het wijzigingsplan Pater Aartslaan is vastgesteld. Tegen dit wijzigingsplan is beroep ingesteld. Daarnaast lopen er nog woningbouwinitiatieven voor locaties bij het molenhuis en een bedrijventerrein. Elke 2 maanden bespreken we de voortgang met de werkgroep wonen van het Dorpsinitiatief Borkel en Schaft.</p>
<p>Verduurzamen bestaande woningvoorraad Nieuwe woningen worden aardgasvrij opgeleverd. De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad is onderdeel van het Programma Duurzaamheid. Samen met inwoners, bedrijven, instellingen en maatschappelijke partners voeren we het Programma Duurzaamheid uit.</p>	<p>Huis aan huis hebben we een bespaarpakket bezorgd. Hiervan zijn 4.100 cadeaubonnen verzilverd waarmee huurders en woning-eigenaren voor € 80,- energiebesparende maatregelen aan konden schaffen. Via het digitale energieloket kunnen inwoners informatie en advies krijgen over het verduurzamen van hun woning.</p> <p>We zijn in 2022 de campagne "Samen Valkenswaardig" gestart. Hiermee willen we inwoners en ondernemers informeren en inspireren om aan de slag te gaan met verduurzaming. Samen met onze partners gaan we dit verder uitdragen.</p>
<p>Prestatieafspraken We monitoren en actualiseren de (meerjarige) prestatieafspraken die tussen de gemeente en de woningcorporaties Woningbelang en Woonbedrijf zijn gemaakt</p>	<p>De prestatieafspraken met Woningbelang voor het jaar 2023 zijn conform de wettelijke termijnen voor 15 december 2022 vastgesteld en ondertekend.</p>

<p>en maken nieuwe afspraken voor de komende jaren.</p>	
<p>Huisvesting arbeidsmigranten Het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten wordt aangevuld conform de wensen van de gemeenteraad en aan de raad ter vaststelling aangeboden.</p>	<p>Na de verkiezingen heeft het nieuwe college het beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten weer opgepakt. Tijdens een informele raadsbijeenkomst voor het ruimtelijk domein op 28 november 2022 is de raad meegenomen in de stand van zaken en de vervolgstappen richting besluitvorming.</p>
<p>Toegankelijkheid gebouwen We inventariseren de toegankelijkheid van het gemeentelijk vastgoed en nemen geadviseerde aanpassingen op in de meerjarenonderhoudsvoorziening.</p>	<p>Het onderzoek naar de toegankelijkheid van het gemeentelijk vastgoed is afgerond. De resultaten worden meegenomen in de meer jaren-onderhoudsvoorziening.</p>
<p>Masterplan Centrum Met de overdracht van de N69 komen we in een belangrijke fase omdat we daardoor verder kunnen met de herinrichting. In juli 2020 is het definitief ontwerp vastgesteld. In 2021 en 2022 zetten we qua herinrichting een grote stap met de uitvoering van de verschillende deelprojecten. De opgave voor een adequate waterafvoer vanuit het centrum maakt onderdeel uit van het Masterplan. Verder blijven we ons richten op de realisatie van het compacte kernwinkelgebied om de leegstand tegen te gaan. Om pandeigenaren te stimuleren is er een fonds ingericht voor relocatie (verhuizing naar het compacte kernwinkelgebied) en transitie (buiten het compacte kernwinkelgebied omvormen van detailhandelsbestemming tot andere bestemming). Ook stimuleren we pandeigenaren om kwaliteitsverbeteringen te realiseren die passen bij het vastgestelde beeldkwaliteitsplan. Dat doen we met behulp van het gevelverbeteringsfonds. Ook zal de kerk aan de Markt worden aangelicht.</p>	<p>Het deel Eindhovenseweg vanaf huisnummer 56A tot de Markt (inclusief de pergola) en de Kleine Markt zijn gerealiseerd. In de tussentijd zijn de voorbereidingen getroffen voor de deelgebieden centrumtree Noord (Eindhovenseweg 56A tot Valkenierstraat) en Oost (Leenderweg van Kleine Markt tot Europalaan). Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden is de aanpak van de riolering. Samen met de vergroening moet de aanpak van de riolering de wateroverlast in de toekomst flink beperken.</p> <p>Eenzelfde ingreep is noodzakelijk voor centrumtree Zuid (Luikerweg Markt tot Floraplein). Voor deze entree wordt via de begroting aanvullende dekking gevraagd. Het aanlichten van de kerk is gerealiseerd. Voor de gevelverbetering is 1 subsidie verleend. Hiermee komt het totaal op 19. Voor de stimuleringssubsidies verplaatsing zijn 2 subsidies verstrekt. Voor transformatie zijn 3 subsidies verstrekt. In totaal zijn er hiermee 5 verplaatsingssubsidies en 9 transformatiesubsidies verstrekt voor de realisatie van het Compacte Kernwinkelgebied.</p>
<p>Uitvoeren Plan van aanpak legalisatie onrechtmatig grondgebruik We voeren het plan van aanpak voor de legalisatie van het onrechtmatig grondgebruik uit. Dat doen we door verkoop of verhuur van snippergroen, door terugvordering of door overdracht op grond van verjaring.</p>	<p>Eind 2022 is circa 75 % van het in kaart gebrachte onrechtmatig grondgebruik gelegaliseerd. Het project heeft ultimo 2022 een positief resultaat van € 32.000,- gemiddeld per jaar aan verkoopopbrengst, naast een jaarlijks terugkerende huuroopbrengst van circa € 12.000,-.</p>
<p>Eurocircuit Op basis van het door de raad gekozen scenario 2 en het 'huidige gebruik' werken we in de loop van 2022 aan het opstellen van een bestemmingsplan voor het Eurocircuit.</p>	<p>Op basis van het begin 2022 door het college vastgestelde en met de raad gedeelde plan van aanpak werken we zorgvuldig toe naar het nieuwe bestemmingsplan. Op 26 juli 2022 hebben wij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau vastgesteld en de gemeenteraad hierover geïnformeerd. In het kader van het plan-MER is meer onderzoek nodig gebleken met name op het gebied van geluid en stikstof. Om meer draagvlak te krijgen en om de kwaliteit van het bestemmingsplan te verbeteren, hebben we meer tijd genomen dan vooraf gepland om met de stakeholders in gesprek te gaan. Dit leidt wel tot een vertraging van een aantal maanden ten</p>

	opzichte van het plan van aanpak, waardoor ook een kostoverschrijding te verwachten is. Wij zullen u hierover nader informeren.
<p>Woningen in eigendom Met een collegebesluit zijn de laatste vier woningen die in bezit waren van de gemeente Valkenswaard via een onafhankelijke makelaar in de verkoop gezet. De woningen worden in verhuurde staat verkocht. Van de vier woningen zijn er nu twee verkocht, één aan de huidige huurder, één aan een private partij. De woningen die niet aan de huidige huurder worden verkocht zijn verkocht met strikte voorwaarden waarin de huurder zijn rechten behoudt die hij bij de gemeente heeft verworven. We zijn met de laatste twee woningen in afhandeling van verkoop.</p>	De laatste twee huurwoningen zijn nog niet verkocht. De huidige huurders van de woningen willen zelf de woningen niet kopen en er hebben zich geen andere potentiële kopers gemeld. Wegaan ons beraden over de (on)mogelijkheden om deze woningen alsnog te verkopen, waarbij we niet uitsluiten dat de woningen beter in de verhuur zouden kunnen blijven.
<p>Verkoop vastgoed We verkopen eigendommen die geen maatschappelijk doel meer hebben, en daarmee geen doel meer hebben in de vastgoedvoorraad (binnen de daarvoor door de gemeenteraad gestelde kaders).</p>	Buiten de twee eerdergenoemde huurwoningen staan er enkel nog gemeentelijke panden op de nominatie die moeilijk of niet te verkopen zijn.
<p>Huisvesting statushouders en vluchtelingen</p>	De taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders (statushouders) hebben we in 2022 gehaald. Daarnaast werden we na de inval door Rusland in Oekraïne geconfronteerd met een onverwachte toestroom van vluchtelingen. In 2022 hebben we 94 opvangplekken kunnen creëren in panden van Woningbelang (die op de nominatie stonden voor herstructurering), bij Lunetzorg en in het voormalige kantoorpand van Brabantia.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen	Waarstaatjegemeente.nl	10	7.8
Demografische druk (%)	Waarstaatjegemeente.nl	Stabilisatie	80,2%
Gemiddelde WOZ/waarde (€ 1.000)	Waarstaatjegemeente.nl	301.000	327.000

Infrastructuur

Kaderstellende nota's

Infrastructuur:

- Regionale Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsplan (2014)
- Fietsbeleidsplan (2019)
- Gebiedsakkoord N69 (2012)
- Openbaar Vervoer beleidsplan (2017)
- Masterplan Centrum (2013)
- Beleid – en beheersplan OV (2014)
- Beheerplan 'wegen en bruggen'; zie paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'
- Verkeersmaatregelen Dommelen Zuid
- Samenwerkingsconvenant Gezonde Duurzame Leefomgeving (N69-Noord)

Parkeren:

- Visie op Parkeren (2015)
- Parkeernormering (2008)
- Beleidsnotitie parkeren grote voertuigen (2009)
- Toekenningsvoorwaarden gehandicaptenparkeerplaatsen (2019)

Waterhuishouding:

- Basis Rioleringsplan (BRP) (2016)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2022

Wat willen we bereiken?
Betere bereikbaarheid door het realiseren van de Westparallel, de nulplusmaatregelen en verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid.
Stimuleren van lopen, fietsen, openbaar vervoer, elektrisch vervoer en alternatieve vervoersmogelijkheden.
Een nette, veilige en ordentelijke uitstraling voor onze gemeente (in de openbare ruimte) die past bij de omgeving.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Parkeerbeleid Bij de actualisatie van het Mobiliteitsplan maken we strategische keuzes gemaakt over het parkeren in samenhang met de verschillende mobiliteitsvormen. De motie van de raad, met als stip op de horizon vrij parkeren, en de financiële haalbaarheid hiervan nemen we in de actualisatie mee. Op basis van de strategische keuzes in het Mobiliteitsplan gaan we het parkeerbeleid en de parkeernormering actualiseren.</p>	<p>De samenhang tussen het mobiliteitsplan en de uitgangspunten voor het parkeerbeleid levert een complexe puzzel. Toch streven we ernaar deze zoveel mogelijk in onderlinge samenhang aan de raad voor te leggen.</p> <p>Naast deze complexe opgave hebben we te maken met noodzakelijke inzet van ambtelijke capaciteit. Hierdoor hebben we prioriteit moeten geven aan het mobiliteitsplan. Behandeling in 2022 is niet haalbaar gebleken.</p>
<p>Mobiliteitsplan We actualiseren het Mobiliteitsplan, inclusief het verkeersmodel en uitvoeringsprogramma, in een onderlinge samenhang tussen de verkeerscirculatie, het OV-beleid (waaronder HOV), het fietsbeleid, het parkeerbeleid en het parkeren in Valkenswaard-Zuid.</p>	<p>In 2022 hebben diverse bijeenkomsten over het mobiliteitsplan plaatsgevonden. Zo hebben we een themasessie gehad met de gemeenteraad, een klankbordgroep met belangenorganisaties en een ronde met de interne beleidsvelden.</p> <p>Zoals eerder gemeld, is het door de complexiteit van het vraagstuk niet haalbaar gebleken het mobiliteitsplan in 2022 aan de gemeenteraad voor te leggen.</p> <p>Vanwege de vele inhoudelijke en procesmatige dwarsverbanden zijn de volgende projecten aan de actualisatie gekoppeld: - project 23 HOV Eindhoven-Valkenswaard - project OV-doorstroom-as Valkenswaard-Bergeijk - project OV Valkenswaard-België - Parkeren Valkenswaard-Zuid (conform raadsbesluit) - circulatieonderzoek Waalre-Valkenswaard. Over al deze projecten wordt ook afzonderlijk gerapporteerd.</p>
<p>Gebiedsakkoord N69 / voorbereiding nulplusmaatregelen Voorbereiding en uitvoering van de volgende onderdelen van het Gebiedsakkoord N69:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking geven aan uitvoeringsovereenkomsten overdracht N69 - Reconstructie rotonde Luikerweg – Zuidelijke Randweg - Uitwerking ontwerp Valkenswaardse Poort (Luikerweg tussen aansluiting Westparallel en Dommelseweg) 	<p>Nadat de Nieuwe N69 is gerealiseerd en de oude N69 is overgedragen aan de gemeente, zijn vanuit het centrum verschillende wegvakken van de oude N69 aangepakt.</p> <p>Voor de invulling van het gedeelte tussen de Valkeniersstraat en de Europalaan is een voorlopig ontwerp opgesteld. In Aalst wordt het wegvak N69 aangepakt door de gemeente Waalre. Valkenswaard zorgt daarna voor het aanpassen van de belijning naar een 60 km/h zone vanaf de Geenhovensedreef tot de gemeentegrens met Waalre als vervolgstap (2023). Het ontwerpproces van de Valkenswaardse Poort (Luikerweg gedeelte tussen Nieuwe N69 en Dommelseweg) is gestart en loopt tot eind 2023.</p>
<p>Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid</p>	<p>In Dommelen is uitvoering gegeven aan de Westerhovenseweg en Brouwerijdreef. De Bergstraat is in uitvoering. De aanpassing van de Norbertusdreef en de Venbergseweg volgen daarna. De uitvoeringsvoorbereiding van de Dommelseweg is in volle gang (uitvoering 2024). Voor de realisatie van het 'haakje' in de Mgr. Smetsstraat is naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State een herstel bestemmingsplan voorbereid.</p>
<p>Bereikbaarheidsakkoord/ voorbereiding (nulplus)maatregelen De volgende onderdelen van de Bereikbaarheidsagenda bereiden we voor en werken we uit:</p>	<p>- Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid: Tijdens de ontwikkeldag Zuid-Oost Brabant op 8 december 2021 is besloten om de N69 Zuid onder te brengen in de gebiedsgerichte aanpak Grenscorridor en om geen financiële reservering</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>- Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid - HOV-as inclusief knooppunt.</p>	<p>vanuit het regionale mobiliteitsprogramma aan te vragen.</p> <p>Een team van de Provincie is samen met de gebiedspartners (waaronder Valkenswaard) gestart met de voorbereidingen van een gebiedsvisie met plankaart, uitwerking van een strategie en de gebiedsorganisatie. Op basis hiervan komen gebiedspartners tot een samenwerkingsconvenant, waarin verschillende functies zoals water, natuur, landbouw, energietransitie, wonen, werken, infrastructuur en recreëren verenigd worden.</p> <p>- HOV-as inclusief knooppunt: Een scenariovoorstel voor de HOV-as wordt meegenomen in de actualisatie van het Mobiliteitsplan. Er is een plan van aanpak uitgewerkt in samenwerking met de gemeenten Waalre en Eindhoven en met de provincie. De provincie heeft voor het HOV-project in het kader van het Regionale Mobiliteits- Programma (opvolger RUP) een subsidie toegekend aan de gemeente als kartrekker (voor het jaar 2023).</p>
<p>Kwaliteit centrum Nu de overdracht van de N69 een feit is, kunnen we de resterende herinrichtingsprojecten volgens de definitieve ontwerpen uitvoeren.</p>	<p>Inmiddels zijn verschillende deelgebieden van het Masterplan Centrum gerealiseerd in lijn met de vastgestelde kwaliteit van het definitief ontwerp Masterplan Centrum.</p>
<p>Nette, veilige, ecologisch verantwoorde en ordelijke uitstraling openbare ruimte We voeren het onderhoud volgens kwaliteitsniveau gemiddeld B uit en we zetten het quickteam in bij calamiteiten. In het centrum streven we naar het behalen van het kwaliteitsniveau A, dit geldt ook voor het winkelcentrum Belleman.</p>	<p>Het onderhoudsniveau en de kwaliteit van het groen zijn op orde volgens de gestelde doelstelling. We verruigen onze plantsoenen en bermen en we laten grasbaarden rond bomen staan ten faveure van de biodiversiteit. Door gebruik van eigengemaakte Bokashi verbeteren we de bodem en de vochtuithouding in onze plantsoenen, waardoor er minder beplanting uitvalt. Hiermee dragen we bovendien duurzaam bij aan de kleine kringloop. We gebruiken geen bestrijdingsmiddelen tegen onkruid. Dat betekent wel dat de onkruid lastiger weg te halen is.</p>
<p>Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) We gaan door met de rioolvervangingszaken zoals beschreven in het GRP. We gaan door met de afkoppelsubsidie en we gaan aan de slag met het opstellen van het nieuwe GRP voor de periode 2023-2027.</p>	<p>In november 2022 is het nieuwe GRP door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is het nieuwe beleid uitgezet voor de periode 2023-2027. Hierop aanvullend komt nog een visie op hoe we omgaan met de huidige droogteproblematiek.</p> <p>We hebben in 2022 de afspraken uitgevoerd die gemaakt zijn in het GRP dat op dat moment van kracht was. Voor 2022 zijn voor de subsidieregeling afkoppelen 28 aanvragen toegekend voor in totaal 21.769 euro. Hiermee is 3110 m2 afgekoppeld</p>
<p>Waterhuishouding We houden het huidige stelsel in stand en we vervangen en, waar nodig, verbeteren het riool. Daarnaast beperken we de wateroverlast en treffen we, in overleg met het waterschap, aanvullende maatregelen. Tot slot verminderen we de belasting van het oppervlaktewater bij de overstorten door</p>	<p>Om het huidige stelsel van goede kwaliteit te houden, hebben we reiniging, inspectie, reparatie en renovatie uitgevoerd.</p> <p>Rioolvervangingsproject de Warande e.o. en herinrichtingsproject Reisvennestraat e.o. zijn dit jaar afgerond. De vervangingswerkzaamheden aan de Eksterlaan en Merellaan zijn gestart.</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
meer water af te koppelen van de riolering.	Ook in het centrum zijn 2 delen van het nieuwe afvoerriool aangelegd; een deel van de Eindhovenseweg en een deel van de Leenderweg. Daarnaast zijn we gestart met het voorbereiden van de volgende grootschalige vervangingsprojecten: St. Antoniusstraat/Haagstraat/Kempischebaan en verschillende onderdelen van de nulplus projecten: De Bergstraat en de Dommelseweg.

Groen

Kaderstellende nota's

- Beleidsplan Milieuvriendelijke Onkruidbestrijding (2009)
- Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte (BOOR 2009)
- Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR 2012)
- Beeldkwaliteitsplan Hoofdlinten & Entrees Valkenswaard en Dommelen (2014)
- Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen 2019
- Landschapontwikkelingsplan (2011)
- Groenstructuurplan 2018

Wat willen we bereiken?
Het versterken van natuur ten behoeve van een goede balans tussen infrastructurele en groene ontwikkelingen realiseren. Ook willen we de basis voor de leisure-economie in Valkenswaard versterken.
Vergroening van de omgeving, zowel in de bebouwde kom als in de ons omringende natuur, ter versterking van het woongenot en de leisure-economie.
Waar mogelijk ecologisch bermbeheer langs wegen en paden.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Groene uitstraling centrum Het Masterplan Centrum voorziet in een groene uitstraling van het dorp, wat aansluit bij de Toekomstvisie. In 2022 geven we hier verder uitvoering aan.</p>	<p>De vergroening van het deel Eindhovenseweg vanaf huisnummer 56A tot aan de Markt is gerealiseerd, inclusief de pergola. Ook is de vergroening aan de Kleine Markt gerealiseerd.</p> <p>We hebben gekozen voor ruime plantvakken en een verscheidenheid aan bomen en onderbeplanting. Hiermee bevorderen we de biodiversiteit en de leefbaarheid en gaan we hittestress en verdroging tegen.</p>
<p>Behoud en beheer bos en natuurgebieden In 2022 geven we uitvoering aan het Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen dat in 2019 is vastgesteld.</p>	<p>In 2022 hebben we 25 hectare nieuwe natuur aangelegd in het gebied 't Heike en het beekdal van de Keersop als verbinding tussen het bewoonde gebied en de omringende natuur. Dit hebben we in samenwerking met de Bosgroep Zuid gedaan en is mede mogelijk gemaakt met subsidie van het Groen Ontwikkelfonds Brabant.</p>
<p>Ontwikkeling nieuwe bos en natuurgebieden Binnen het programma Dommelland is aandacht voor ontwikkeling van nieuwe bos- en natuurgebieden. In het uitvoeringsprogramma Dommelland is dit verder uitgewerkt. In 2022 starten we met de uitvoering van het door de raad vastgestelde uitvoeringsprogramma.</p>	<p>In januari 2022 heeft de raad het uitvoeringsprogramma Dommelland vastgesteld. Daarna hebben we twee grote subsidie aanvragen voorbereid en ingediend: één aanvraag voor het omvormen van bestaand (eentonig productie-) bos naar gemengd bos en heide en één aanvraag voor de aanleg van groene verbindingen langs de fiets- en wandel routestructuur.</p> <p>Door de heide uit te breiden, bestaande bossen meer gemengde bossen met meer biodiversiteit te maken en door langs verschillende routes meer groen aan te planten (zoals struweel, heggen en hagen), ontstaan verbindingen tussen natuurgebieden en maken we het aantrekkelijker voor de bezoeker.</p>

Duurzaamheid

Kaderstellendenota's

- Besluit Uniforme Saneringen (BUS)
- Bodemkwaliteitskaart (2014)
- Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2022
- Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL)
- Nota inzameling huishoudelijke afvalstoffen 2012-2020
- Ontheffingenbeleid hogere waarden Wet geluidhinder
- Nota bodembeheer (2014)
- 'Grondwater in de Kempen – Actieplan cadmium en zink'
- Omgevingsbeleidsplan (OBP)
- Duurzaamheidsbeleid (2019)
- RES 1.0 (2021)
- Transitievisie warmte 1.0 (2021)
- Bodemkwaliteitskaart voor PFAS
- Nota bodembeheer PFAS

Wat willen we bereiken?
Valkenswaard stelt zichzelf als doel om, in lijn met de landelijke doelstellingen, een CO2-reductie van 49% in 2030 en 100% in 2050 ten opzichte van 1990 te realiseren.
Duurzaamheid integreren binnen alle gemeentelijke beleidsvelden en het integraal realiseren van energiebesparing, duurzaam bouwen en renoveren, circulaire economie, duurzame mobiliteit en duurzame energieopwekking.
Valkenswaard klimaatadaptief maken om daarmee in te spelen op veranderende weersomstandigheden.
De huidige N69-corridor herontwikkelen tot een gezonde, duurzame leefomgeving. Dat doen we in samenwerking met betrokken partners.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Regionale Energiestrategie uitvoeren Samen met de regio geven we in 2022 uitvoering aan de RES 1.0 waarin we onze strategie voor energiebesparing, grootschalige opwek van duurzame energie en de inzet van duurzame warmte hebben beschreven.</p>	<p>Samen met de regio is er een Samenwerkings- en uitvoeringsprogramma (S&UP) opgesteld. Hierin staat beschreven op welke manier we uitvoering geven aan de RES 1.0. Het S&UP is vastgesteld en wordt uitgevoerd.</p> <p>In 2022 hebben we regionaal de besluitvorming voor het raadsvoorstel 'De Groene Zone Isoleren' voorbereid. Hierover heeft de gemeenteraad in januari 2023 een besluit genomen.</p>
<p>Vervolg geven aan Transitievisie Warmte (TVW) Eind 2021 vindt er besluitvorming plaats over de TVW. In 2022 geven we een vervolg aan de TVW.</p>	<p>In 2022 zijn we gestart met de voorbereidingen die nodig zijn om uitvoering te kunnen geven aan de warmtetransitie in onze gemeente. Er is besloten om een programmamanager warmte te werven die de Transitievisie verder vorm gaat geven, maar het is in 2022 nog niet gelukt om deze vacature ingevuld te krijgen.</p>
<p>Implementeren nieuwe bodemtaken We implementeren de nieuwe taken op het gebied van bodembeheer en we actualiseren het beleid. Daarbij spelen we in op actuele ontwikkelingen zoals drugsdumpingen en Stikstof.</p>	<p>Samen met de ODZOB zijn we de voorbereidingen aan het treffen om de nieuwe bodemtaken te kunnen gaan uitvoeren bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Bodemkwaliteitskaart We actualiseren de bodemkwaliteitskaart (waarin de bepaalde bodemkwaliteit is aangegeven via analyses van bodemmonsters) en de bodemfunctieklassenkaart (waarin het gebruik van een locatie is aangegeven) conform de wettelijke vereisten. Naar verwachting zijn deze stukken in het eerste kwartaal van 2022 gereed</p>	<p>We hebben de nota Bodembeheer en de Bodemkwaliteitskaart geactualiseerd. Deze zijn in juli 2022 door de raad vastgesteld.</p>
<p>Programma Duurzaamheid Aan de hand van het programma Duurzaamheid geven we uitvoering aan maatregelen en projecten die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen. Ook borgen we met het programma de coördinatie en aansturing.</p>	<p>Het programma duurzaamheid is gestart. Ambtelijk is gestart met het opstellen van een uitvoeringsprogramma.</p>
<p>Integrale benadering duurzaamheid Als het om duurzaamheid gaat, denken we niet meer in afdelingen of beleidsvelden: we zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We zijn ons bewust van de impact van besluiten, plannen en voorstellen op het gebied van duurzaamheid. Dit vliegen we programmatisch aan en borgen we door duurzaamheid als standaard onderdeel op te nemen in onze beleidsstukken en collegeadviezen. We starten een interne bewustwordingscampagne en waar nodig faciliteren wij de collega's.</p>	<p>Binnen het programma duurzaamheid is integraal werken een belangrijke programmalijn. We zijn intern gestart met bewustwording waarbij we aansluiten op de campagne Samen Valkenswaardig.</p>
<p>Klimaatadaptatie We blijven actief communiceren over het belang van participatie van onze inwoners bij de klimaatadaptatie. Dat doen we met de subsidieregeling maar ook met het verstrekken van informatie en het begeleiden van initiatieven. Verder gaan we in 2022 aan de slag met het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie Valkenswaard.</p>	<p>Voor de subsidieregeling afkoppelen zijn er 28 aanvragen toegekend voor in totaal 21.769 euro en is 3110 m2 van het riool afgekoppeld. Dit zorgt ervoor dat water behouden blijft voor bodem en natuur en niet meteen weggevoerd wordt via het riool. De helft hiervan wordt vergoed door het Waterschap.</p> <p>Daarnaast zijn we bezig met de tweede ronde van het aanleggen van geveltuintjes om te zorgen voor extra vergroening in de gemeente.</p>
<p>Gezonde, duurzame leefomgeving In 2022 ligt de focus op de thema's; 'Gezonde stadsranden', 'Programmering rondom mobiliteitshubs' en Vitale centra'</p>	<p>In 2022 heeft de samenwerking alle beoogde producten/resultaten voorbereid. Het gaat over de vier producten: -Regionale mobiliteit -Gezonde stadsranden en beleven van water -Vitale centra -Beoordelingskader gezondheid. Er wordt een koppeling gemaakt met de implementatie van de nieuwe omgevingswet en het beoordelingskader gezondheid. Dit beoordelingskader passen we in een concreet project -Valkenswaard Noord- toe.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	Milieuverslag	100*	199
Hernieuwbare elektriciteit (%)	Waarstaatjegemeente.nl	geen	5,8%

* Betreft de Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstelling.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

Bedragen * € 1.000,-

Wonen	Jaar-rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaar-rekening 2022	Verschil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Ruimtelijke Ontwikkelingen	5.208	5.475	6.315	5.957	358
Infrastructuur	5.978	6.476	6.819	7.063	-244
Groen	2.995	3.060	3.136	3.111	25
Duurzaamheid	5.210	4.926	6.048	5.151	897
<i>Totaal lasten</i>	19.391	19.936	22.318	21.281	1.036
Baten					
Ruimtelijke Ontwikkelingen	5.740	3.818	3.273	4.117	844
Infrastructuur	11.296	4.193	4.182	4.354	172
Groen	81	85	104	196	92
Duurzaamheid	4.808	4.643	5.717	5.338	-379
<i>Totaal baten</i>	21.925	12.740	13.276	14.005	729
Saldo van baten en lasten	2.534	-7.196	-9.042	-7.277	1.765
Toevoeging aan reserves	13.354	563	95	1.553	-1.457
Onttrekking aan reserves	3.667	436	1.436	1.243	-193
Resultaat	-7.153	-7.323	-7.701	-7.587	114

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 1 Wonen

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
						bedragen x € 1.000
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S / I
Ruimtelijke Ontwikkelingen						
Verspreide gronden en gebouwen In 2022 is voortvarend gewerkt aan het project onrechtmatig grondgebruik. Er is hiervoor € 67k meer kosten gemaakt voor inhuur personeel dan begroot. De meerkosten van de inhuur wordt gedekt door de inkomsten uit de verkoop van percelen grond. Deze inkomsten zijn niet begroot. In het afgelopen jaar zijn alle begrotingsposten voor het gemeentelijk vastgoed doorgelicht en is gestuurd op "juist boeken". Hierdoor is een bedrag van ca 30K aan object- en energielasten extra gerealiseerd op dit onderdeel.	-97	80			-17	I
Speellocaties (dekking via reserve) In 2021 heeft het omvormingsplan speelvoorziening door corona vertraging opgelopen. In 2022 is er een inhaalslag gemaakt. Hierdoor is € 170K uitgegeven, € 83k meer dan begroot. De in totaal gemaakte kosten worden volledig gedekt door een (extra) onttrekking uit de reserve speelvoorzieningen. De geraamde onttrekking was lager dan de geraamde kosten, waardoor per saldo een kleine positieve afwijking ontstaat.	-83			97	14	I
Personele capaciteit bestemmingsplannen Er is voor een bedrag van € 55k aan personeelslasten meer toegerekend aan deze taak dan begroot, voornamelijk als gevolg van de inzet van extern ingehuurd personeel. Deze externen zijn voornamelijk ingezet voor het bestemmingsplan Buitengebied, Eurocircuit en Mgr. Smetsstraat (Haakje).	-55	9			-46	I
Adviesering ruimtelijke ordening Er zijn meer kosten gemaakt met betrekking tot het project duurzame leefomgeving. Dit komt doordat Valkenswaard trekker is van dit project. Voor deze kosten is ook een bijdrage vanuit de provincie en overige deelnemers ontvangen.	-63	82			19	I
Omgevingswet Het restant budget voor de implementatie van de omgevingswet is overgeheveld naar 2023. De ingangsdatum voor de omgevingswet is verschoven naar 1 januari 2024. In 2023 zal het resterend budget gebruikt worden om de omgevingswet verder binnen de gemeente te implementeren.	152		-152		0	I
Grondexploitaties Voor de financiële afwijkingen van de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid.	494	596	-1.232	38	-104	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
<i>bedragen x € 1.000</i>						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S / I
Volkshuisvesting Het restant budget voor volkshuisvesting is overgeheveld naar 2023. In 2022 zijn werkzaamheden voor o.a. het opstellen van de nieuwe Woonvisie uitgevoerd, maar deze lopen door in 2023 en verder.	236			-236	0	I
Bouw-, woning- en welstandstoezicht Door de aanhoudende hausse in (bouw) vergunningsaanvragen is er ook meer toezicht nodig op de bouw van objecten van de verleende vergunningen. Meer aanvragen = meer vergunningen = meer toezicht op een goede uitvoering van de bouw (veiligheid) en op de controle of de uitvoering overeenkomt met de specificaties in de vergunning.	-54	20			-34	I
Bouwleges Ook in 2022 zijn veel vergunningsaanvragen ingediend, waardoor we meer leges hebben kunnen heffen. Daarnaast waren er enkele grote projecten die bijdroegen aan de inkomsten, We verwachten een afvlakking in 2023.		122			122	I
Actualisatie financiële inrichting vastgoedobjecten NB: Vastgoedobjecten hebben betrekking op meerdere programma's. Deze toelichting is ook op een aantal afwijkingen in de overige programma's van toepassing. NB: de begroting van sportcomplex de Wedert is in deze herijking <u>niet</u> meegenomen. In 2022 zijn alle vastgoedobjecten geanalyseerd door de teams vastgoed en financieel advies. Per pand is beoordeeld voor welke gemeentelijke taak het pand wordt ingezet en wat de reële begroting moet zijn. Dit heeft geleid tot verschuivingen tussen de programma's omdat niet alle panden werden gepresenteerd bij het juiste product. Daarnaast is gebleken dat in de afgelopen jaren niet alle posten juist zijn begroot. Wij hebben van alle hierdoor gerealiseerde afwijkingen een beoordeling gemaakt of de afwijking incidenteel of structureel is. De structurele afwijking op totaalniveau presenteren wij bij alle programma's waar dit betrekking op heeft. Deze structurele afwijking worden ook opgenomen in de nota kaders 2024-2027 en de bestuursrapportage 2023, zodat wij voortaan met een juiste begroting werken. De diverse afwijkingen (zowel positief als negatief) per vastgoedobject hebben de volgende oorzaken: - Objectlasten (zoals OZB, verkeringen, schoonmaakkosten en belastingen) die niet zijn geraamd in de begroting maar wel jaarlijks worden gerealiseerd (negatieve afwijking). - Objectlasten die op algemene verzamelposten waren die nu per object worden verwerkt (budget neutrale afwijking) - Huuropbrengsten die niet juist zijn geraamd. We constateerden hierbij zowel voordelen als nadelen.	-66 -38	-10			-76 -38	S I
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van de investeringen.	53				53	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
<i>bedragen x € 1.000</i>						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S / I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-121	-55	-39	-2	-217	I
Totaal afwijkingen Ruimtelijke ontwikkelingen	358	844	-1.423	-103	-324	
Infrastructuur						
Tractie (dekking via reserve) Omdat er in de huidige markt veel meer tijd zit tussen de bestellingen en leveringen van voertuigen, wordt een deel van de vervanging 2022 in 2023 gerealiseerd.	149	15		-113	51	I
Openbare verlichting, elektriciteit Op 1-07-2020 is er een variabel energiecontract afgesloten tussen de Gemeente Valkenswaard en Scholt Energy. Gezien de energie marktsituatie was destijds een variabel contract de meest passende optie. Door de ontwikkelingen op de energiemarkt zijn energiekosten echter flink gestegen, waardoor de budgetten niet toereikend waren. Het is bijzonder moeilijk om voorspellingen te doen voor de prijsontwikkeling in de komende tijd. Er was reeds sprake van algemene prijsstijgingen tijdens de corona crises en daarbovenop speelt de onzekerheid over de effecten van de oorlog in Ukraine. De marktanalisten van onze leverancier blijven de situatie op dagelijkse basis volgen en informeren ons bij relevante ontwikkelingen.	-154	-10			-164	I
Verkeersplannen en veiligheid Er is incidenteel € 55.000 meer toegerekend aan personeelslasten (voornamelijk inhuur personeel) dan begroot. Dit betreft een verschuiving van capaciteit. Daarnaast is er minder aan subsidies en bijdragen gerealiseerd dan begroot. Dit is een structureel effect.	-55	-23			-55 -23	I S
Bereikbaarheidsagenda ZO Brabant Er is in 2022 nog een factuur ontvangen van € 68K met betrekking tot de bijdrage bereikbaarheids-agenda ZO Brabant over 2020 (incidenteel). Daarnaast is de inzet die wij voor de regio als trekker van dit project plegen á 55k niet juist begroot (structureel). Daarnaast is er incidentele afwijking van 35k aan de kostenkant.	-35 -55	-68			-103 -55	I S
Bereikbaar Valkenswaard algemeen Voor het EMA-terrein was er in 2020 € 50k aan krediet opgenomen om het project uit te voeren. Dit bedrag was bedoeld voor het inhuren van een gebiedsontwikkelingsmanager, die heeft onderzocht tot welke ontwikkeling het EMA-terrein kan komen. Omdat het voor het gebied niet mogelijk blijkt een grondexploitatie te openen (zie collegedossier 2022-298500), kunnen deze kosten niet conform worden verwerkt. Er is daarom € 120k gerealiseerd aan kosten in de exploitatie. Van deze € 120k kan de gemeente € 56k verhalen bij externe partijen en er was een krediet beschikbaar van 50k. Daarmee was het beschikbare budget 106k en is er sprake van een tekort van 14k.	-120	56			-64	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
<i>bedragen x € 1.000</i>						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S / I
Kabels en leidingen Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat in dit boekjaar zowel de inkomsten van 2021 als die van 2022 zijn verantwoord. Dit was een eenmalige slag om ook dit product in het zuiver stelsel van baten en lasten te presenteren.		139			139	I
Riolering De woningbouw is de afgelopen jaren flink toegenomen. Hierdoor worden meer huisaansluitingen gerealiseerd. Op grond van het huidige woningbouwprogramma beoordelen wij deze afwijking als structureel. De overige verschillen in de lasten komen voort uit verschillende kleine overschrijdingen, die worden gecompenseerd door een storting in de voorziening riolering.	-90	90			0	S
Kapitaallasten riolering Er zijn meer kapitaallasten gerealiseerd dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door wijzigingen in de planning/uitvoering.	-96				-96	I
Budgetoverheveling mobiliteitsplan Het project kent een uitloop naar 2023 en zal in de eerste helft 2023 worden afgerond. Het restant budget voor de uitvoering mobiliteitsplan is derhalve overgeheveld naar 2023.	24		-24		0	I
Budgetoverheveling vrachtwagenmaatregelen Het budget voor de vrachtwagenmaatregelen is overgeheveld naar 2023. Waalre gaat een fysiek vrachtwagenverbod instellen op de Valkenswaardseweg en in onze gemeente zullen we op een aantal strategische plekken dat verbod moeten aangeven met een vooraankondiging. De planning is afgestemd met de gemeente Waalre en staat nu gepland in het 3de kwartaal 2023.	10		-10		0	I
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel gerealiseerd. Dit is veroorzaakt door vertraging in de planning/uitvoering van de investeringen.	158				158	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-108	-12		22	-98	I
Totaal afwijkingen Infrastructuur	-244	172	-34	-91	-197	
Groen						
Beheer en uitvoering: materiaal en materieel (o.a. brandstof) De overschrijding op de lasten betreffen kosten voor brandstof. Er is overgestapt naar milieuvriendelijkere blauwe diesel. Deze is iets duurder. Dit betreft een structureel tekort, omdat de brandstofkosten zijn gestegen.	-70				-70	S
Groen algemeen Dit voordeel wordt veroorzaakt omdat wij in de huidige arbeidsmarkt enkele openstaande vacatures lastig kunnen invullen.	166				166	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-71	92		1	22	I
Totaal afwijkingen Groen	25	92	0	1	118	

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
<i>bedragen x € 1.000</i>						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S / I
Duurzaamheid						
Groenafval Er zijn minder uitgaven dan begroot. Dit is het resultaat van het optimaliseren van de afvoerstromen. Een groot deel van het groenafval wordt nu verwerkt binnen de kleine kringloop of in eigen beheer verwerkt tot compost. Hierdoor zijn zowel de kosten van afvoer van groenafval als de kosten van aanvoer van compost lager. De gerealiseerde besparing zal van jaar tot jaar variëren. Bovendien zullen de kosten van het verschredderen van het blad een stuk hoger liggen naar verwachting in de toekomst nog stijgen. Het structurele effect is € 40.000 lagere uitgaven.	55 40				55 40	I S
Verlaging energierekening/aanpak energiearmoede (energiebesparende maatregelen woningen) In 2022 is van het Rijk een subsidie ontvangen om inwoners in slecht geïsoleerde huizen te helpen met energie besparen. Er is begroot dat de verkregen subsidie in 2022 besteed zou worden. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart en de daadwerkelijke besteding gaat in 2023 plaatsvinden.	317	-317			0	I
Milieubeleidsuitgangspunten Er zijn €103k minder kosten gemaakt voor personeel dan begroot. Dit betreft een verschuiving van capaciteit. De personeelskosten worden in totaliteit toegelicht in programma 5. De negatieve afwijking van € 70k op inkomsten betreft een terugbetalingsverplichting aan de provincie voor afwikkeling van de oude ISV 2 en 3 regelingen.	126	-70			56	I
Uitvoering RRE-W Voor uitvoering regeling reductie energieverbruik woningen is in totaal € 756.000 euro subsidie ontvangen vanuit het Rijk. In 2022 is dit project uitgevoerd en afgerond. De overgebleven middelen zijn niet besteed en dienen gereserveerd te worden voor terugbetaling aan het Rijk.	121	-121			0	I
Milieudiensten De realisatie van het werkprogramma ODZOB 2022 is lager uitgevallen dan begroot. Dit komt o.a. door gebrek aan toezichtcapaciteit bij de ODZOB, minder ondersteuning voor vergunningaanvragen en minder benodigde juridische ondersteuning door ODZOB.	77				77	I
Uitvoeringsbudget milieu Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot, omdat wij hebben geschoven met de inzet van capaciteit.	80				80	I
Afvalinzameling De positieve afwijking van € 341k bij inkomsten bestaat voor € 255k uit de vrijval van de verliesvoorziening Cure, die vorig jaar in de jaarrekening was opgenomen. Deze is in 2022 vrijgevallen omdat deze voorziening niet meer aangehouden hoeft te worden. De overige € 86k is toe te schrijven aan een inkomstenverrekening over 2021 aan stichting Afvalfonds en de gemeente Heeze-Leende voor het medegebruik van de milieustraat.	-26	341			315	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
<i>bedragen x € 1.000</i>						
Wonen						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S / I
Afvalstoffenheffing De afwijking van € 249K bestaat uit een aantal componenten: - minder huishoudens dan begroot: 148K - terugbetalingen 2021 en 2022: 21k - kwijtschelding: 50k - leegstand: 30k		-249			-249	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	107	37			144	I
<i>Totaal afwijkingen Duurzaamheid</i>	897	-379	0	0	518	
Totaal	1.036	729	-1.457	-193	114	

2. Werken

Product	Portefeuillehouder	Team
Bedrijvigheid	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Onderwijs	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Masterplan Centrum	T.P.T.H. Geldens	P&P

Bedrijvigheid

Kaderstellende nota's

- Economisch Beleid 2017-2020 (2016)
- Standplaatsenbeleid (2020)
- Beleidsregels terrassen (2017)
- Beeldkwaliteitsplan centrum (2017)
- Gebiedsontwikkeling Visie Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap (2017)
- Masterplan Centrum (2014)
- Horecavisie (2020 – 2024)
- Detailhandelsvisie A2 gemeenten (2015)
- Regionale Detailhandelsvisie (2015)

Wat willen we bereiken?
Een compact, aantrekkelijk en onderscheidend kernwinkelgebied waarmee de winkelleegstand wordt verminderd naar het landelijk gemiddelde.
Een afbakening van het kernwinkelgebied met een actieve rol van de gemeente om te komen tot een sterk economisch profiel.
Ontwikkeling van het bedrijventerrein om een kwaliteitsverbetering, verduurzaming en goede aanhaking op de Brainport-agenda te realiseren.
Het versterken van de triple-helix-samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Crisis- en herstelaanpak De ontwikkeling van het coronavirus en de economische impact daarvan laat zich niet ver vooruit voorspellen. Dat diverse sectoren moeten herstellen van de gevolgen van de coronacrisis staat wel vast. Afhankelijk van de impact werken we met het bedrijfsleven en regionale partners (regiogemeenten, MRE, Brainport Development) samen om de gevolgen voor de lokale economie op te vangen. Naast de risico's van de crisis kijken we ook naar economische kansen. Zo wordt de digitalisering van het MKB ondersteund.</p>	<p>In 2022 leek corona definitief op z'n retour en had uiteindelijk enkel impact op de eerste maanden.</p> <p>Onze regionale economie heeft een sterk herstel laten zien. Op het gebied van digitalisering is in regionaal verband een project uitgevoerd gericht op het MKB.</p> <p>Daarnaast heeft de gemeenteraad in november het Coronaherstelplan vastgesteld. Hiermee kunnen we de overgebleven coronagelden inzetten voor impulsen in ons maatschappelijk weefsel.</p>
<p>Uitvoering geven aan de horecavisie en impulsen geven aan herstel van de horecasector De horecasector is zowel in 2020 als in 2021 hard getroffen door de coronacrisis. Ondanks ondersteunende maatregelen vanuit de Rijksoverheid hebben veel horecaondernemers het heel zwaar. Om de sector overeind te houden en nieuwe kansen te bieden is ook de ondersteuning van de gemeente van belang. Daarbij zijn overigens wel de eigen verantwoordelijkheid en de eigen inbreng van de sector zelf cruciale randvoorwaarden. In faciliterende zin spannen we ons in om de sector weer op de rails te krijgen.</p>	<p>Hoewel er verbetering te zien is sinds het weer opengaan van de horeca eind januari 2022 en de opheffing van de coronaregels eind maart 2022, heeft de sector nog een lange weg te gaan richting volledig herstel. Bovendien heeft de enorme stijging van de energieprijzen vanaf Q3 van 2022 voor grote extra uitdagingen gezorgd. Tijdens het periodieke bestuurlijke overleg met de horeca bespreken we de stand van zaken en de uitdagingen.</p> <p>Om het herstel van de horeca te stimuleren hebben we in 2022 het contact geïntensiveerd. We houden nauw contact en bespreken ontwikkelingen, uitdagingen en kansen. Bovendien denken we met de horeca mee om het ondernemerschap waar mogelijk te stimuleren:</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	<ul style="list-style-type: none"> - de belangen van de horeca komen aan bod wanneer we ons buigen over de indeling van de weekmarkt en de kermis. - we hebben wederom ontheffingen verleend op de sluitingstijden. - de portefeuillehouder houdt de vinger aan de pols, onder meer tijdens zijn periodieke rondes door het centrum. Hij spreekt met (horeca)ondernemers over de uitdagingen waarvoor ze zich gesteld zien, met name ook met het oog op aspecten van de openbare ruimte.
<p>Compact kernwinkelgebied Het realiseren van een compact kernwinkelgebied is een meerjaren opgave. We stimuleren winkeliers om zich naar het compacte kernwinkelgebied te verplaatsen en moedigen vastgoedeigenaren aan om winkelpanden buiten het compacte kernwinkelgebied te transformeren. Om de overcapaciteit aan winkelpanden te verminderen zetten we ruimtelijk instrumentarium in en leveren we in 2022 een ontwerpbestemmingsplan op.</p>	<p>Het compacte kernwinkelgebied wordt in het straatbeeld steeds beter zichtbaar. Dit komt mede door de inzet van transformatie- en verplaatsingssubsidies. Het voorontwerp bestemmingsplan Veegplan detailhandel heeft ter inzage gelegen. Om prioritaire redenen is het opleveren van het ontwerpbestemmingsplan doorgeschoven naar 2023. Verder is er in 2022 gestart met het voeren van concrete gesprekken over herontwikkeling van Valkenstaete.</p>
<p>Centrummanagement Met Centrummanagement zijn afspraken vastgelegd in hun jaarplan. Daarin zijn acties benoemd op het gebied van marketing & communicatie, sfeer & beleving, veiligheid & beheer en leegstand & branchering.</p>	<p>Er heeft structureel overleg plaatsgevonden met het Centrummanagement, onder andere over de uitvoering van hun jaarplan ter verbetering van het ondernemersklimaat. Verder hebben er structurele gesprekken tussen gemeente, Centrummanagement en Valkenswaard Marketing plaatsgevonden over de ontwikkeling en het vermarkten van het centrum.</p>
<p>Veilige Schaapsloop Na verwerving van het certificaat Keurmerk Veilig ondernemen (KVO), voeren we in samenwerking met onze partners de acties uit het maatregelenpakket uit.</p>	<p>We hebben het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) verworven voor bedrijventerrein Schaapsloop 1 en 2. Er is vervolgens in samenwerking met onze partners gestart met de uitvoering van het bijbehorende maatregelenpakket.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Functiemenging (%)	Waarstaatjegemeente.nl	47,1	Nog niet bekend
Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	Waarstaatjegemeente.nl	164	Nog niet bekend

Onderwijs

Kaderstellende nota's

- Beleidskader Sociaal Domein 2019-2022, "Groeien, Meedoen en Thuiskomen" (2019)
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie
- Lokaal Educatieve Agenda
- Regionaal Programma Aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024
- Gemeentelijke huisvestingsverordening 2019
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar! (2012)
- Gemeentelijke verordening Bekostiging Leerlingenvervoer 2022
- Integraal Huisvestingsplan gemeente Valkenswaard (2022)
- Convenant Versterking Basisvaardigheden (2018)
- Subsidiereregeling peuterwerk en voor- en vroegschoolse educatie Valkenswaard (2021)

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners de mogelijkheid geven om mee te doen en ontvangen hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning.
Het integraal inzetten van onderwijshuisvesting in samenwerking met schoolbesturen, kindpartners, zorgpartners en wijkbewoners.
Een doorgaande ontwikkellijn van 0-18 jaar realiseren, waarbij een vloeiende aansluiting is tussen voorschool en vroegschool en basisschool en voortgezet onderwijs.
Meer kinderen de mogelijkheid krijgen om zich naar hun competenties te ontwikkelen en zijn hier trots op.
Taal- en onderwijsachterstanden bij kinderen, maar ook bij volwassenen, voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Uitvoering geven aan het Integraal Huisvesting Plan</p> <p>Onderwijsvernieuwing en de combinatie van onderwijs met kinderopvang en buitenschoolse opvang leiden tot veranderingen in de huisvestingsbehoefte. In 2021 zijn nieuwe prognoses opgesteld,. Op basis daarvan actualiseren we samen met de onderwijsinstellingen het huisvestingsprogramma in het IHP. Daarbij stellen we nieuwe prioriteiten voor de aanpak van projecten onderwijshuisvesting.</p> <p>Projecten die in elk geval doorlopen in 2022 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De planontwikkeling voor de Pionier. • Het onderzoek naar de huisvestingsmogelijkheden voor het basisonderwijs in Borkel en Schaft. • Het haalbaarheidsonderzoek naar een locatie voor St. Martinus en Agnetendal. 	<p>De raad heeft in 2022 het IHP 2022-2037 vastgesteld.</p> <p>Samen met het schoolbestuur SKOzoK hebben we voorbereidingen getroffen voor de vernieuwbouw van basisschool De Pionier naar Kindcentrum de Pionier. Besluitvorming hierover wordt in 2023 afgerond.</p> <p>Basisschool Servatius is formeel overgedragen aan schoolbestuur RBOB.</p> <p>We hebben verkennende gesprekken gevoerd om tot een haalbaarheidsonderzoek naar een unilocatie voor Martinus en Agnetendal te komen.</p>
<p>Implementeren van actiepunten en aankomende wetswijzigingen op grond van voor- en vroegschoolse educatie</p> <p>Samen met de kinderdagverblijven hebben we afspraken gemaakt over de inzet van een 'hbo'er' in de voorschoolse educatie. We financieren deze inzet ook. Daarnaast bevorderen we de deskundigheid van medewerkers VVE in de kinderopvang en geven we met de partners uit de</p>	<p>We financieren de kinderdagverblijven voor de inzet van een hbo-geschoelde pedagogisch medewerker. Vanuit de regeling Peuterwerk subsidiëren we opleidingen voor pedagogisch medewerkers. In de werkgroep VVE wordt periodiek de voortgang uit de VVE-monitor besproken.</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>kinderopvang, het primair onderwijs en de jeugdgezondheidszorg uitvoering aan de aanbevelingen die volgen uit de VVE-monitor die in het najaar van 2021 is uitgezet.</p>	
<p>Verstevigen samenwerking kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp 1.Ook in 2022 zetten we sterk in op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp: zowel beleidsmatig als in de uitvoering, zowel lokaal als regionaal en zowel in primair en voortgezet onderwijs als in de voorschoolse periode.</p> <p>2.Onze samenwerking met kinderopvangpartners en het onderwijs proberen we continu te verbeteren. Dat doen we door afspraken te maken over het tijdig signaleren van problemen, het organiseren van vraaggerichte ondersteuning en het vergroten van de contacten tussen jeugdhulp, leerplicht en (voor)schoolse voorzieningen.</p> <p>3.Ook richten we ons met onze partners op voorlichting en preventieve activiteiten. De daaruit voortvloeiende verbeteracties zetten we in 2022 zowel lokaal als regionaal door. Met het Were Di College stellen we het Plan van Aanpak Preventie bij om preventieve inzet van jeugdhulp nog beter te organiseren en te stroomlijnen.</p> <p>4.Daarnaast houden we in 2022 nadrukkelijk rekening met de effecten van corona op kinderen/jongeren. Samen met het onderwijs ontwikkelen we aanbod dat gericht is op het sociaal emotioneel welbevinden van de jeugdigen in Valkenswaard. Ook realiseren we andere maatregelen om (onderwijs)achterstanden die door corona ontstaan zijn te verminderen. Dit doen we vanuit het Nationaal Programma Onderwijs en het Coronaherstelplan.</p>	<p>1. In 2022 hebben we samen met de kinderopvangorganisaties en het primair en voortgezet onderwijs een nieuwe Lokaal Educatieve Jeugd Agenda (LEJA) opgesteld. De LEJA bevat een gezamenlijke opdracht: het bieden van kansen voor kinderen en jongeren in onze gemeente om zich binnen de eigen mogelijkheden kansrijk, veilig en gezond te ontwikkelen en om hen voor te bereiden op de toekomstige samenleving. Ook hebben we een pilot gedraaid voor de inzet van CJG medewerkers in het primair en voortgezet onderwijs.</p> <p>2. De kinderopvang bespreekt samen met de gemeente in de werkgroep VVE beleidsmatige en uitvoeringsaspecten van de voor- en vroegschoolse educatie. We maken daarin afspraken over signalering en verbinden de kinderopvang met de onderwijsinstellingen, het samenwerkingsverband PO de Kempen en andere partners.</p> <p>3. Samen met het Were Di is het "samenwerkingsplan jeugdhulp, onderwijs en veiligheid" vastgesteld. Met dit plan wordt samen met het Were Di uitvoering gegeven aan preventieve inzet op jeugdhulp, onderwijs en veiligheid.</p> <p>4. Het Were Di heeft samen met de CJG-medewerker bij de docenten en leerlingen opgehaald waar de behoefte ligt in het kader van het sociaal emotioneel welbevinden. Ook is er gekeken naar de effecten van corona op leerlingen. Met deze input wordt er aanbod ontwikkeld. We maken hier gebruik van gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs en van het Coronaherstelplan.</p>
<p>Leerlingenvervoer We geven uitvoering aan het nieuwe contract en de verordening leerlingenvervoer. We zetten consulenten jeugd/Wmo in om aanvragen te beoordelen</p>	<p>We hebben aan 127 leerlingen een vervoersvoorziening toegekend. We hebben een alternatieve vervoersvoorziening opgesteld voor de leerlingen die naar het Pius X College in Bladel moeten reizen.</p>
<p>Stimuleren van diversiteit in onderwijsaanbod We stimuleren het Plan Sterk Techniekonderwijs van Were Di en werken hier ook aan mee. Ook stimuleren we de internationalisering van onderwijs en zetten we combinatiefunctionarissen in voor sport en cultuur in het basisonderwijs</p>	<p>Het Were Di heeft samen met andere scholen een plan opgesteld om techniekonderwijs verder te ontwikkelen samen met het bedrijfsleven. Het Were Di is kartrekker en de gemeente ondersteunt desgevraagd hierin.</p> <p>In een partnership met Fontys Sport hogeschool-ALO hebben we tijdens de gymlessen de beweegminuten verhoogd. Daarnaast hebben we ingezet op het verbeteren van sociale vaardigheden via het programma Rots en Water.</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	<p>Op 2 van onze basisscholen hebben we een beweegvaardigheidstest gevoerd. Tot slot hebben we de Beweegweek en sporttoernooien georganiseerd in samenwerking met sportaanbieders.</p> <p>We hebben gezien dat internationalisering van het onderwijs steeds meer aandacht vraagt in onze regio. Wij voeren gesprekken met alle betrokken partners om een visie te vormen hoe we het internationaal onderwijs lokaal en regionaal willen organiseren.</p> <p>Met de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit hebben we 508 leerlingen op 5 basisscholen laten kennismaken met en deelnemen aan culturele activiteiten.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Omvang absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	< 2	1.32
Omvang relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	< 16	3.43
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv'ers) (%)	VSV kompas	< 1,70	1.40

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

Bedragen * € 1.000,-

Werken	Jaar-rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaar-rekening 2022	Vershil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Bedrijvigheid	788	824	1.132	868	264
Onderwijs	3.277	3.659	4.812	4.722	90
<i>Totaal lasten</i>	4.064	4.483	5.944	5.590	354
Baten					
Bedrijvigheid	28	24	24	35	11
Onderwijs	287	377	1.753	1.509	-244
<i>Totaal baten</i>	315	401	1.777	1.544	-233
	-	-			
Saldo van baten en lasten	-3.749	-4.083	-4.167	-4.046	121
Toevoeging aan reserves	311	-	-	272	-272
Onttrekking aan reserves	359	60	423	460	37
Resultaat	-3.701	-4.023	-3.744	-3.858	-113

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 2 Werken

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						bedragen x € 1.000	
Werken							
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I	
Bedrijvigheid							
Masterplan centrum – subsidie verplaatsing en transformatie Er is ultimo 2022 een restant van het budget over. Dit betreft een incidenteel budget. Het zijn middelen ter stimulering van een compact kernwinkelgebied. Van dit budget wordt een bestemmingsplanprocedure doorlopen en worden verplaatsing en transformatiesubsidies verleend. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2023.	141		-141		0	I	
Masterplan centrum - gevelfonds Er is ultimo 2022 een restant van het budget over. Dit betreft een incidenteel budget. Het zijn middelen voor het masterplan Centrum waar subsidie op aangevraagd kan worden ten behoeve van gevelverbetering. Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2023.	50		-50		0	I	
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	73	11			84	I	
<i>Totaal afwijkingen Bedrijvigheid</i>	<i>264</i>	<i>11</i>	<i>-191</i>	<i>0</i>	<i>84</i>		
Onderwijs							
SUVIS ventilatie in scholen Om goede ventilatie in scholen te stimuleren kan de gemeente bij de rijksoverheid subsidie aanvragen, die subsidie wordt vervolgens aan de scholen verleend om maatregelen uit te voeren die ventilatie op scholen bevorderen. In 2022 is 80% van deze subsidie uitgekeerd naar scholen. Het resterende bedrag wordt in 2023 uitgekeerd naar scholen als het project succesvol wordt afgerond. Het resterend subsidiebedrag is gelijk aan de gepresenteerde afwijkingen.	232	-232			0	I	
Huisvesting primair onderwijs In de oorspronkelijke planning van verbouwing Pionier is rekening gehouden met dat dit project start in 2022 en eindigt in 2023. De verbouwing van de Pionier is vervolgens in het IHP meegenomen. Het IHP is in dec 2022 akkoord bevonden door de raad. De planning van de verbouwing van basisschool de Pionier is met één jaar opgeschoven naar 2023-2024. In de Berap 2022 is gerapporteerd dat 200K niet nodig was voor tijdelijke huisvesting. De resterende 50k is doorgeschoven naar 2023. In het IHP is besloten om 30.000 euro toe te kennen aan BS Agnetendal om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. De planning is echter met één jaar opgeschoven. Kosten voor dit haalbaarheidsonderzoek komen pas in 2023. Ze zijn daarom middels budgetoverheveling naar 2023 doorgeschoven.	80		-80		0	I	
Actualisatie vastgoed De afwijking op vastgoedobjecten wordt centraal in programma 1 toegelicht bij het kopje <i>Actualisatie financiële inrichting vastgoedobjecten</i> .	-62				-62	S	

<p>Lokaal onderwijsbeleid Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot. Dit is veroorzaakt door een verschuiving van capaciteit. Tevens is een groter deel van de personele kosten toegerekend aan het onderwijs achterstandenbeleid en aan het nationaal programma Onderwijs. Voor een analyse van de loonkosten op concernniveau verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.</p>	137				137	I
<p>Onderwijs achterstandenbeleid In 2022 hebben meer doelgroep peuters dan verwacht een VVE-programma gevolgd op de kinderopvang, waardoor de subsidieverstrekking aan de instellingen hoger is dan begroot. Voor de bekostiging van deze VVE programma's ontvangt de gemeente een subsidie uit het onderwijs achterstandenbeleid. Doordat meer doelgroep peuters een VVE programma hebben gevolgd is de de subsidiering eveneens hoger uitgevallen dan begroot.</p>	-97	88			-9	I
<p>Leerlingenvervoer De vervoerskosten zijn toegenomen als gevolg van een toename van het aantal te vervoeren leerlingen (ca 12%) die naar meer verschillende scholen (2021: 21 scholen; 2022: 26 scholen) vervoerd moeten worden. Hierdoor moet de vervoerder meer routes rijden.</p>	-80				-80	S
<p>Kapitaallasten Er zijn meer kapitaallasten gerealiseerd dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door wijzigingen in de planning/uitvoering.</p>	-78				-78	I
<p>Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.</p>	-42	-100		37	-105	I
Totaal afwijkingen Onderwijs	90	-244	-80	37	-197	
Totaal	354	-233	-271	37	-113	

3. *Vrije Tijd*

Product	Portefeuillehouder	Team
Cultuur	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Sport	R.A.J. Pijnenburg	Sociaal en economisch beleid
Recreatie	B.F.B.J. Bots en A.B.A.M. Ederveen	Sociaal en economisch beleid

Cultuur

Kaderstellende nota's

- Cultuurnota Valkenswaard 2020-2023
- Uitvoeringsnota cultuur 2021
- Beleidsvisie gebouwd erfgoed Valkenswaard 2012-2020
- Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg (2012)

Wat willen we bereiken?

Cultuurdeelname zo inzetten zodat meer inwoners zichzelf ontwikkelen, hun kijk op de wereld verbreden en meedoen in Valkenswaard.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Doorontwikkelen van cultuureducatie. Op basis van het onderzoek 'Herijking visie cultuureducatie Valkenswaard' – door BMC uitgevoerd in opdracht van de gemeente – geven we een belangrijke impuls aan de cultuureducatie in onze gemeente. We doen dat in nauwe samenspraak met het onderwijs, het culturele veld en de Cultuurraad Valkenswaard.</p>	<p>Cultuureducatie met Kwaliteit Gemeente Valkenswaard neemt deel aan het programma Cultuureducatie Met Kwaliteit en ontvangt hiervoor een subsidie. Deze middelen worden ingezet om in het onderwijs culturele activiteiten aan te bieden die passen bij de ontwikkeling van kinderen. Drie scholen zijn nu daadwerkelijk aan de slag. Naast het programma van de cultuurcoaches worden op dit moment op zeven scholen structureel muziek- en danslessen gegeven. Daarnaast zijn we op nagenoeg alle scholen actief met projectmatig onderwijs als het Jazzproject, de Instrumentencarrousel en Toeten & Blazen.</p> <p>Were Di College Er is een training gegeven aan een team van achttien docenten VWO2-3. Doel was om de docenten kennis te laten maken met cultuur en wat voor hen het belang is van cultuureducatie. De docenten stonden open voor vernieuwing en de creatieve trajecten worden verder opgepakt.</p> <p>Aanbod Kunstmenu Verschillende projecten en workshops op het gebied van muziek en techniek zijn gestart. Leerlingen en leerkrachten hebben ze zeer positief ontvangen. In 2022 zijn voorbereidingen getroffen om met de disciplines poëzie en fotografie te starten op twaalf basisscholen.</p>
<p>Optimaliseren van beschikbaarheid en benutting van accommodaties voor culturele doeleinden In samenwerking met de Cultuurraad Valkenswaard onderzoeken we de quick wins m.b.t. de beschikbaarheid van accommodaties voor culturele doeleinden. Waar mogelijk worden beschikbare ruimten voor dat doel ingezet.</p>	<p>De Cultuurraad heeft onderzoek gedaan naar culturele makersplaatsen in Valkenswaard. Behoeften en aanbod zijn in kaart gebracht.</p>
<p>Ondersteuning musea Samen met Valkenswaard Marketing bekijken we hoe we het Valkenrij- en Sigarenmuseum en het Steendrukmuseum, waar nodig, kunnen ondersteunen.</p>	<p>In het kader van de UNESCO-erkenningen van valkerij en corsocultuur heeft prof. G. Rooijackers zijn rapport over de Valkenswaardse kroonjuwelen geschreven. Dat rapport is mede de basis voor komende ontwikkelingen. Met het Coronaherstelplan, in 2022 door de raad</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	vastgesteld, maken we vervolgstappen mogelijk. Die stappen geven richting aan de (her)positionering van de musea.
<p>Cultuur als middel We leggen een verbinding tussen cultuur en het sociaal domein om te onderzoeken hoe cultuur kan helpen met 'groeien, meedoen en thuiskomen'. We ontplooiën initiatieven in aanvulling op bestaande voorzieningen, zoals het 60+ dansen voor licht dementerenden, het ouderenkoor en de projecten van Theatergroep Buitengewoon.</p>	<p>Activiteiten als het Oudere koor en Theatergroep Buitengewoon hebben een structureel karakter gekregen. In de werkgroepen psychische gezondheid en bestrijding eenzaamheid vanuit het Preventieakkoord zijn meezingavonden georganiseerd voor mensen met dementie.</p>

Sport

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021
- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, *Groeien, meedoen en thuiskomen*
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar (2012)
- Toekomstvisie 2030 (2012)

Wat willen we bereiken?
Meer inwoners hebben naar eigen vermogen de mogelijkheid om te kunnen sporten en bewegen.
Sport en bewegen wordt gericht ingezet waardoor meer mensen fitter worden en meedoen in de samenleving.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Verbinding leggen tussen uitvoering sportbeleid en de andere beleidsterreinen (sociaal domein).</p> <p>In de uitvoeringsprogramma's gaan we de doelen en resultaten verbreden. Het gaat er niet alleen om dat inwoners meedoen met activiteiten, maar ook dat we een actieve leefstijl en de gezondheid bevorderen. Deze verbinding komt nadrukkelijk tot stand met de preventieaanpak Valkenswaard. Daarmee geven we invulling aan de doelen uit het Sport- en Beweegakkoord.</p>	<p>Vanuit de werkgroepen uit het Preventieakkoord en het lokaal Sport- en Beweeg-akkoord zijn activiteiten ontwikkeld waarbij sport-aanbieders zich meer richten op mensen met een bewegingsachterstand.</p> <p>Doelgroep 10-13 jaar: PSV United is een ondersteuningsprogramma voor kwetsbare kinderen van groep 7/8 van de basisschool en het eerste jaar middelbare school.</p> <p>Doelgroep 55+: Beweegbrochure 55+. Voor 55-plussers is een brochure en een digitale database ontwikkeld met het complete sportaanbod voor deze doelgroep.</p> <p>Uniek Sporten (samenwerkingsverband Brabant Zuidoost). 15 Gemeenten van Zuidoost-Brabant zijn bij dit verband aangesloten. Vanuit dit verband worden o.a. projecten uitgerold op gebied van diabetes en dementie en om mensen samen te brengen.</p> <p>In een partnership met Fontys Sport hogeschool-ALO hebben we tijdens de gymlessen de beweegminuten verhoogd. Daarnaast hebben we ingezet op het verbeteren van sociale vaardigheden via het programma Rots en Water. Op 2 van onze basisscholen hebben we een beweegvaardigheidstest gevoerd. Tot slot hebben we de Beweegweek en sporttoernooien georganiseerd in samenwerking met sportaanbieders.</p>
<p>Activiteiten organiseren om sport en bewegen voor jeugd, senioren en mensen met een beperking te bevorderen.</p> <p>In samenwerking met bijvoorbeeld Stichting Valkenhof, Lunetzorg en het CJG organiseren we verschillende activiteiten voor deze specifieke doelgroepen. Sportverenigingen kunnen subsidie aanvragen om voor deze doelgroepen activiteiten te organiseren.</p>	<p>Sportaanbieders hebben subsidies aangevraagd voor wandelvoetbal, wandelhockey, meidenvoetbal, G-voetbal en andere ledenwerfactiviteiten.</p> <p>Kinderen in Beweging (KIB+) en Jongeren in Beweging (JIB+) zijn programma's voor kinderen die niet mee kunnen komen bij reguliere aanbieders. Door intensieve</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	begeleiding stromen ze alsnog door naar regulier aanbod.
<p>Bijdragen aan de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers bij sportverenigingen. We bezoeken alle verenigingen actief, halen de vraag actief op en bieden ondersteuning op maat als dat nodig is.</p>	<p>De verenigingsondersteuner heeft in 2022 nagenoeg alle grote sportaanbieders bezocht en een aantal sportcafés georganiseerd. Daarnaast zijn zeven nieuwsbrieven uitgestuurd. Tevens een ASM (athletic skills model)-traject gestart, waaraan vijf sportaanbieders hebben deelgenomen.</p>
<p>Verbeteren van het sport- en beweegaanbod tijdens en na schooltijd. Niet alleen tijdens de gymlessen, maar ook tijdens reguliere lessen wordt aandacht besteed aan sport en bewegen: bijvoorbeeld tijdens het sportief rekenen. We starten een pilot met een test- en beweegaanbod om de motorische vaardigheden van kinderen te verbeteren.</p>	<p>In een partnership met Fontys Sport hogeschool-ALO hebben we tijdens de gymlessen de beweegminuten verhoogd. Daarnaast hebben we ingezet op het verbeteren van sociale vaardigheden via het programma Rots en Water. Op 2 van onze basisscholen hebben we een beweegvaardigheidstest gevoerd. Tot slot hebben we de Bewegeweek en sporttoernooien georganiseerd in samenwerking met sportaanbieders.</p> <p>In samenwerking met een lokale judoschool hebben we een lesmethode die gericht is op sociale en emotionele ontwikkeling.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Niet sporters (%)	waarstaatjegemeente.nl	43%	48,5%

Recreatie

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030
- Evenementenvisie Valkenswaard (2018)
- Vrijtijdsbeleid 2015 – 2020 (2015)
- Horecavisie Valkenswaard (2020 - 2024)
- Masterplan Dommelland (i.o.)
- Beleidskaders en startnotities Dommelland (2020)

Wat willen we bereiken?
Realiseren van het programma Grote Heide Dommelland om de natuur te versterken, vrijetijdsvoorzieningen te creëren en werkgelegenheid te vergroten.
Uitbouwen toeristisch-recreatief aanbod tot een van de (economische) pijlers van de gemeente Valkenswaard. Op die manier willen we het aantal bezoekers, de bestedingen en de groei van de werkgelegenheid vergroten.
Bieden van een aantrekkelijk aanbod van evenementen.
Realiseren van een aansprekend en goed onderhouden routenetwerk voor fietsen (inclusief mountainbiken), wandelen, ruiteren en varen.
Intensiveren van de samenwerking met de gemeenten van De Grote Heide om het toerisme en de recreatie in het gezamenlijke grensgebied te bevorderen en onder de aandacht te brengen.
Ontwikkeling van een duurzame Leisure-zone aan de zuidzijde van Valkenswaard Deze zone zal zorgen voor een impuls van het toerisme, de recreatie (bezoekers en bestedingen) en de werkgelegenheid.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Uitwerken uitvoeringsprogramma's per deelgebied</p> <p>In 2020 zijn we gestart met het participatietraject om te komen tot uitvoeringsprogramma's voor vijf deelgebieden. Dit ronden we in 2021 af, waarna we na besluitvorming overgaan tot uitvoering.</p>	<p>Op de vijf deelgebieden binnen het programma Dommelland hebben we met succes participatietrajecten doorlopen. Die trajecten hebben direct en concreet hun impact gehad op de uitvoeringsprogramma's.</p>
<p>Bevordering aantrekkingskracht en kwaliteit evenementen</p> <p>We zetten in op evenementen die positief bijdragen aan de positionering en branding van de gemeente Valkenswaard en/of het centrum versterken. Daarnaast blijft de leefbaarheid, veiligheid, openbare orde en volksgezondheid van belang.</p>	<p>We zetten onze evenementencoördinator in om de kwaliteit en aantrekkingskracht van evenementen te bevorderen, met branding en positionering als speerpunten. Subsidie via Valkenswaard Marketing draagt daaraan bij.</p>
<p>Optimaliseren routestructuren voor fietsen, wandelen en ruiteren</p> <p>We zetten ons in om de kwaliteit van de route- en padenstructuur te waarborgen en te optimaliseren. Routebureau Brabant/ VisitBrabant is hierbij een belangrijke partner.</p>	<p>Na de aanleg van de nieuwe N69 zijn alle recreatieve routes eromheen geactualiseerd. Ook zijn nieuwe knooppunt-borden geplaatst. Routebureau Brabant/ Visitbrabant is daarin een belangrijke partner.</p> <p>Er is een nieuwe fiets- en een nieuwe wandelknooppuntenkaart uitgebracht. Valkenswaard is gemandateerd als bestuurlijk aanspreekpunt namens Zuidoost-Brabant binnen Routebureau Brabant. Als bestuurlijk aanspreekpunt zal de portefeuillehouder van Valkenswaard namens Zuidoost-Brabant met zijn evenknieën van de overige regio's (West, Midden, Noordoost) en de provincie (gedeputeerde) van</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	<p>gedachten wisselen over de koers, visie en gewenste ontwikkelingen m.b.t. de routestructuren in de provincie Noord-Brabant.</p> <p>In een coproductie van natuurgrenspark De Groote Heide, Visitbrabant en gemeente Valkenswaard is een rapport uitgebracht over het optimaliseren van de Hoofdroutestructuur Fietsen en Wandelen. Op basis hiervan zijn twee subsidies aangevraagd. In het tweede kwartaal van 2023 vallen de beslissingen.</p>
<p>Versterking toeristisch aanbod Voor private initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme nemen we een positieve grondhouding aan. We bieden ruime mogelijkheden voor verblijfsrecreatieve initiatieven en beleving en we bevorderen kwaliteit en diversiteit zoveel mogelijk.</p>	<p>Ondanks onze positieve houding bleven de investeringen en initiatieven afgelopen jaren wat achter. Dit komt mede door de coronacrisis. We hebben echter goede hoop dat de impulsen vanuit het programma Dommelland en onze positie binnen de Brainportregio in de toekomst voor een positieve wending zullen zorgen.</p>
<p>Versterking en professionalisering toeristische sector Ook in 2022 willen we door bijeenkomsten (bv. toeristisch café, bijeenkomsten van VisitBrabant, De Groote Heide) de sector inspireren en informeren en de samenwerking binnen en buiten de sector bevorderen.</p>	<p>In samenwerking met natuurgrenspark De Groote Heide zijn de eerste Gastheren van het Landschap opgeleid. We hebben bijeenkomsten georganiseerd voor ondernemers in de recreatieve sector, met als doel die ondernemers in staat te stellen hun gasten beter te informeren over het cultureel erfgoed in hun gebied en hen te wijzen op de bijzondere pareltjes met de bijbehorende verhalen.</p>
<p>Versterking profilering en positionering Valkenswaard Voor een krachtigere profilering en positionering volgen we een aantal sporen: - We werken samen met Valkenswaard Marketing. Het beeldmerk voor Valkenswaard en de bijbehorende kernwaarden worden gecommuniceerd via toeristisch-recreatieve projecten en acties; - We haken aan bij de branding van De Groote Heide; - We zoeken aansluiting bij VisitBrabant. Daarnaast is de VVV een belangrijke partner in de profilering van Valkenswaard</p>	<p>We werken samen met Valkenswaard Marketing en de VVV Valkenswaard. Het beeldmerk voor Valkenswaard en de bijbehorende kernwaarden worden gecommuniceerd via toeristisch-recreatieve projecten. Een voorbeeld: de uitgave van de Pocketgids Valkenswaard, in samenwerking met de VVV Valkenswaard. We haken aan bij de branding van De Groote Heide, onder meer via het magazine en nieuwe routekaarten.</p>
<p>Voortzetting De Groote Heide samenwerking Binnen de samenwerking Natuurgrenspark De Groote Heide werken we met alle deelnemende gemeenten aan een krachtigere branding van het gebied. Ook streven we naar verbreding van de samenwerking met (private) partners in het gebied, waaronder de terreinbeheerders. Daarnaast gaan we toeristisch-recreatieve initiatieven en projecten op slimme wijze aan elkaar koppelen zodat ze van grotere toegevoegde waarde zijn voor het gebied.</p>	<p>We hebben gewerkt aan onder meer de hoofd-routestructuur Fietsen en Wandelen, belevingscentrum De Achelse Kluis, ontwikkelingen in het beekdal van de Warmbeek/Tongelreep, de website en diverse recreatieve uitingen.</p> <p>In samenwerking met meerdere partners en terreinbeheerders zijn in 2022 en begin 2023 twee omvangrijke subsidieaanvragen ingediend: Interreg VI en Regiodeal 2.0. Hiervoor zijn pakketten met concrete projecten geformuleerd is cofinanciering toegezegd. Op deze manier werken we aan een langdurige, constructieve relatie met onze partners.</p>
<p>Programma De Groote Heide Dommelland Valkenswaard & integrale gebiedsontwikkeling N69-Zuid</p>	<p>Verschillende (deel)projecten zijn opgestart, zoals De Groene Entrees, Nulmeting Natuur en het LDP-onderzoek.</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>In 2022-2030 werken we aan de uitvoering van het programma De Grootte Heide Valkenswaard en de daarin genoemde sleutelprojecten. Ook willen we een stap zetten in de voorbereidingen van de doorontwikkeling van de Leisure-zone en de Paardenboulevard. Dit doen we met een integrale benadering (gebiedsontwikkeling), waarbij we ook partners betrekken.</p>	<p>Verder maken we de koppeling met de GGA Grenscorridor, waar op provinciaal niveau de landelijke stikstofproblematiek wordt aangepakt. In 2022 is de verkenning MGA traject Boulevard en Paardenzone uitgevoerd.</p>

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

Bedragen * € 1.000,-

Vrije Tijd	Jaar-rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaar-rekening 2022	Vershil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Cultuur	3.757	3.818	3.907	4.023	-116
Sport	3.929	3.951	4.265	5.094	-829
Recreatie	537	657	738	672	66
<i>Totaal lasten</i>	8.223	8.426	8.910	9.789	-879
Baten					
Cultuur	792	876	876	1.073	197
Sport	1.858	1.760	1.839	2.106	266
Recreatie	1	178	178	103	-75
<i>Totaal baten</i>	2.651	2.814	2.893	3.281	388
Saldo van baten en lasten	-5.573	-5.612	-6.017	-6.508	-490
Toevoeging aan reserves	43	55	55	33	22
Onttrekking aan reserves	235	407	431	383	-49
Resultaat	-5.380	-5.260	-5.641	-6.158	-517

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 3 Vrije Tijd

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid bedragen x € 1.000						
Vrije tijd						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- king	Saldo	S/I
Cultuur						
Cultuurcentrum Hofnar: energielasten Van de totale overschrijding van de lasten wordt een bedrag van € 80.000 veroorzaakt door de gestegen energielasten. Op 1-07-2020 is er een variabel energiecontract afgesloten tussen de Gemeente Valkenswaard en Scholt Energy. Gezien de situatie op de energiemarkt was destijds een variabel contract de meest passende optie. Door de ontwikkelingen op de energiemarkt zijn energiekosten echter flink gestegen, waardoor de budgetten niet toereikend zijn.	-80				-80	I
Cultuurcentrum Hofnar: onderhoud Daarnaast zijn de onderhoudskosten € 89.000 hoger dan begroot. Deze kosten hebben te maken met noodzakelijke vervangingsinvesteringen waarbij veroudering onomkeerbaar was of vervanging noodzakelijk was als gevolg van de eisen vanuit het bouwbesluit, energiebesparing, brandveiligheidseisen en de geldende NEN normen. Deze uitgaven waren niet voorzien in de voorziening groot onderhoud, waardoor ook aan de inkomstenkant een afwijking is ontstaan (bijdrage uit de voorziening)	-89	89			0	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	53	108		-34	127	I
Totaal afwijkingen Cultuur	-116	197	0	-34	47	
Sport						
Subsidie sportorganisaties Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot. Dit is veroorzaakt door een verschuiving van capaciteit. Voor een analyse van de loonkosten op concernniveau verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering.	103				103	I
Subsidie stimulering sport Het vervallen van de btw-vrijstelling op sport (vanaf 1 januari 2019) werkt kostprijsverhogend. Om deze reden zijn medio 2019 alle kredieten in relatie tot sport en de exploitatiebudgetten sport verhoogd (met 21%, vanaf begroting 2019). Daarnaast is ook een aantal opbrengsten verhoogd. Bij het begroten van de inkomsten uit de subsidie wordt voorzichtigheid betracht, aangezien de hoogte onzeker is. Het bedrag wat als opbrengst is verwerkt is op basis van de aanvraag die is ingediend. In bijlage 2 (SiSa) leggen we verantwoording af over deze ontvangen subsidie. In de loop van 2023 zal de gemeente Valkenswaard de definitieve subsidiebeschikking 2022 ontvangen. Het bedrag van de aanvraag en de verantwoording is gebaseerd op een compensatie van 17,5% van de kosten.	-2	175			173	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid bedragen x € 1.000						
Vrije tijd						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Combinatiefunctionarissen sport Aan dit product zijn meer personele lasten toegerekend dan begroot, omdat wij openstaande vacatures hebben ingevuld met externe inhuur.	-80				-80	I
de Wedert Gedurende de jaren vóór de realisatie van de Wedert en corona was al duidelijk dat het tekort op sportcomplex de Wedert en de Amundsenhal groter was dan begroot. Via een afzonderlijk voorstel wordt uw raad in 2023 gedetailleerd geïnformeerd over deze afwijking en de noodzakelijke bijstelling van de begroting. <ul style="list-style-type: none"> • Structureel energie • Structureel overige kosten/inkomsten • Incidenteel 	-166 -45 -326	-271 113			-166 -316 -213	S S I
Sportaccommodaties algemeen Aan dit product zijn meer personele lasten toegerekend dan begroot, omdat wij hebben geschoven met de inzet van personele capaciteit.	-57				-57	I
Sporthallen en gymzalen: energielasten Er is een overschrijding van € 42.000 op de energielasten. Op 1-07-2020 is er een variabel energiecontract afgesloten tussen de Gemeente Valkenswaard en Scholt Energy. Gezien de situatie op de energiemarkt was destijds een variabel contract de meest passende optie. Door de ontwikkelingen op de energiemarkt zijn energiekosten echter flink gestegen, waardoor de budgetten niet toereikend waren.	-42				-42	I
Sporthallen en gymzalen: onderhoud Van de totale overschrijding van de lasten wordt een bedrag van € 163.000 veroorzaakt door onderhoudskosten. Dit betreft de Belleman (56K), Dennenberg (18K) en de gymzalen (87K). Deze kosten hebben te maken met noodzakelijke vervangingsinvesteringen waarbij veroudering onomkeerbaar was of vervanging noodzakelijk was als gevolg van de eisen vanuit het bouwbesluit, energiebesparing, brandveiligheidseisen en de geldende NEN-normen. Deze uitgaven waren niet voorzien in de voorziening groot onderhoud, omdat dit vervangingsonderhoud betreft. Deze uitgaven waren niet voorzien in de voorziening groot onderhoud, waardoor ook aan de inkomstenkant een afwijking is ontstaan (bijdrage uit de voorziening)	-163	163			0	I
Actualisatie vastgoed De afwijking op vastgoedobjecten wordt centraal in programma 1 toegelicht bij het kopje <i>Actualisatie financiële inrichting vastgoedobjecten</i> .	31	-91			-60	S
Den Dries: sportpark In 2022 heeft de gemeente een aanvullende bijdrage van het rijk ontvangen van € 64.000 als tegemoetkoming van gedeelde huurinkomsten als gevolg van de Corona pandemie.		64			64	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-82	113		7	39	I
Totaal afwijkingen Sport	-829	266	0	7	-555	

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid bedragen x € 1.000						
Vrije tijd						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Recreatie						
Bevordering evenementen Dit verschil vindt zijn oorsprong het lager aantal evenementen na afloop van de Coronapandemie. Hierdoor blijven de leges opbrengsten achter bij de begroting en worden minder evenementen subsidies verstrekt dan begroot. Hierdoor zijn aan dit product minder personele lasten toegerekend dan begroot, omdat wij hebben geschoven met de inzet van personele capaciteit.	55	-23			32	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	11	-52	23	-23	-41	I
<i>Totaal afwijkingen Recreatie</i>	66	-75	23	-23	-9	
Totaal	-679	388	23	-50	-517	

4. Sociaal Domein

Product	Portefeuillehouder	Team
Participatie	M.H. Theus	Werk & Inkomen
Jeugd	R.A.J. Pijnenburg	Sociaal en economisch beleid
WMO	B.F.B.J. Bots	Sociaal en economisch beleid

Sociaal Domein

Kaderstellende nota's

- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, *Groeien, meedoen en thuiskomen*
- Kadernota Toegankelijk Valkenswaard 2018-2021
- Instellingsbesluit Adviesraad Sociaal Domein
- Toekomstvisie 2030

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen en dat ze hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning ontvangen.
Thuiskomen: inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving, die toegankelijk is voor iedereen.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Inclusieve arbeidsmarkt Inburgeraars krijgen al in het AZC een afspraak met de gemeente. Daarna volgt een combinatietraject van het leren van de taal en meedoen in de maatschappij op diverse onderwijsniveaus.</p> <p>Voor nieuwkomers die al gevestigd zijn in Valkenswaard zetten we in op duale re-integratietrajecten. Hierin staan doorstroom naar betaalde arbeid en het verhogen van het taalniveau centraal.</p> <p>Mensen met een arbeidsbeperking bieden we passend werk, eventueel met ondersteuning, de arbeidsmakelaar en loonkostensubsidie.</p> <p>In de ondersteuning van ondernemers sluiten we aan bij het ondernemersloket. Bij de uitvoering van de Tozo in 2021 is met alle aanvragers hun situatie in kaart gebracht. Wij zetten in op bij-of omscholing om instroom in de bijstand te voorkomen.</p> <p>Daarnaast zetten we lokaal meer in op sociale activering zodat inwoners, naar vermogen, kunnen participeren.</p>	<p>De aanbestedingsprocedure voor re-integratie is in het voorjaar van 2022 afgerond. We zien dat de afstand tot de arbeidsmarkt van het bijstandbestand gemiddeld groter is geworden dan enkele jaren geleden. Het is daardoor complexer geworden om cliënten toe te leiden naar werk. Ondanks de grotere afstand tot de arbeidsmarkt is het toch gelukt om het bijstandbestand iets af te laten nemen.</p> <p>In 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht geworden. Op grond daarvan zijn de gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden fors toegenomen (o.a. brede intake, leerbaarheidstoets, persoonlijk Plan Inburgering en Participatie, leerroute, ontzorgen). Het implementatieproces is door zowel inhoudelijke, als personele problemen vertraagd. Hierdoor is de dienstverlening gedeeltelijk verlaat uitgevoerd.</p>
<p>Financiële gezondheid Het armoedeplatform betreft ervaringsdeskundigen om vanuit behoeften acties te bepalen.</p> <p>De vrijwilligersorganisatie Schuldhulpmaatje en de schuldhulpverlening sluiten naadloos op elkaar aan. Schuldhulpmaatje ontvangt financiële ondersteuning om haar taken uit te voeren.</p> <p>We bieden schuldhulpverlening aan ondernemers in samenwerking met Over Rood (vrijwilligersorganisatie voor en door</p>	<p>Om te werken aan ieders financiële gezondheid en bestaanszekerheid zijn er verschillende maatregelen genomen. Deze zijn te splitsen in noodregelingen en structurele oplossingen.</p> <p>In 2022 hebben we o.a. uitvoering gegeven aan de volgende noodregelingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energietoeslag 2022 en voor 2023 verstrekt - Leefgeld aan Oekraïners verstrekt - Ondersteuning geboden aan getroffen van de toeslagenaffaire (waaronder brede ondersteuning en kindregeling) - Afhandeling Tozo/Tonk

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>ondernemers) om de drempel zo laag mogelijk te maken.</p> <p>Bij de Boodschappenmand bieden sportcoach en studenten beweegmomenten aan. De voedselpakketten zijn gescreend en aangepast op gezonde voeding. Voor cliënten van de Boodschappenmand is laagdrempelig advies over omgaan met geld aanwezig.</p> <p>Er is een overzicht van voorzieningen zodat inwoners weten waar ze mogelijk gebruik van kunnen maken, bijvoorbeeld toeslagen of gemeentelijke regelingen.</p>	<p>Het werken aan structurele oplossingen hebben we mede gegoten in het Actieplan bestaanszekerheid.</p> <p>Hiermee hebben we het volgende gerealiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het bekend maken van voorzieningen door middel van een flyer – voorbereidingen implementatie VoorzieningenWijzer – bekendheid preventiemedewerker – extra inzet sociaal raadsliedenwerk – scholen benaderd rondom ontbijt/eten en menstruatie-armoede. – Dagelijks spreekuur voor vragen bestaanszekerheid inwoners – Maatwerk schuldhulpverlening – Ondernemers hebben de mogelijkheid voor uitstel terugbetaling Tozo en er is een versnelde afhandeling Bijstand voor zelfstandigen <p>De noodmaateregelen die uitgevoerd moesten worden voor andere de energietoeslag en Oekraïne crisis, hebben hun weerslag gehad op een aantal beleidsvoornemens.</p> <p>Het voornemen om beweegmomenten te realiseren bij de voedselbank is nog niet gerealiseerd. Ook zijn we nog niet met de ervaringsdeskundigen vanuit het armoedeplatform van start gegaan voor input voor armoedebeleid/-initiatieven.</p> <p>Wel hebben we kunnen realiseren dat we een overzicht bieden van de voorzieningen. Ook werkt schuldhulpverlening met de vrijwilligersorganisaties Schuldhulpmaatje en Over Rood.</p>
<p>Kansrijke start, preventie en vroeg signalering</p> <p>Met onze transformatiepartners MEE, GGD (voorheen ZuidZorg) en andere samenwerkingspartners, geven we uitvoering aan het landelijke actieprogramma Kansrijke Start. Dat doen we met een lokaal actieplan.</p> <p>We gaan de samenwerking onderwijs – jeugdhulp verder intensiveren. Per basisschool maken we afspraken hoe de samenwerking tussen onderwijs en CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin), maar ook tussen andere partners, verder vorm gaat krijgen. Uitgangspunt hierbij is zoveel mogelijk inzet op preventie en vroeg signalering.</p>	<p>In 2022 hebben er een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden voor de lokale coalitie Kansrijke Start waarbij als resultaat het lokaal actieplan is vastgesteld. Daarnaast zijn de acties uit het actieplan over de lokale coalitieleden verdeeld.</p> <p>Inmiddels heeft ook het college ingestemd met het actieplan lokale coalitie Kansrijke Start. De coalitie kan nu aan de slag met speerpunten.</p> <p>Vanaf maart 2022 is een project gestart in samenwerking met vijf basisscholen en de GGD. Op elk van deze scholen is een jeugdprofessional vanuit het CJG aanwezig. Er wordt ingezet op meer preventie en een betere samenwerking. De ervaringen zijn positief.</p> <p>Samen met het Weredi zijn er nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt. Vanuit deze afspraken zijn we in september gestart met intensievere inzet op preventie en een verbeterde samenwerking tussen onderwijs-jeugdhulp. Daarbij is ook de relatie gelegd met veiligheid. Er is structurele inzet van een CJG-professional op het Weredi om de samenwerking met school te verbeteren. Ook hier zijn de ervaringen positief.</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Passende ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen Als het gaat om signalen van onveiligheid bij kinderen/ jeugdigen pakken we de verbeterpunten op uit de zelfscan over (vroeg)signalering en aanpak. Deze verbeterpunten gaan zowel over onze partners in het voorliggend veld als over onze toegang.</p> <p>We verbeteren de kennis en kunde van het CJG als het gaat om (complexe) echtscheidingen.</p> <p>Met het CJG, geselecteerde zorgaanbieders en de andere vijf deelnemende gemeenten implementeren we de werkwijze Multi.</p>	<p>In 2022 zijn er 2 aandachtsfunctionarissen Huiselijk/Kindermishandeling geschoold via vakvereniging LVAK. Eind 2022 zijn zij gestart in hun rol. Zij werken vanuit de Meldcode en zijn 4 uur per week voor de teams KCZ, SEB, KCB en W&I beschikbaar voor ondersteuning bij signalen van onveiligheid.</p> <p>Samen met de sturingsrelaties (Combinatie Jeugdzorg, Lumens, GGzE en MEE) is een ontwikkelplan jeugd-wmo opgesteld. Er is een start gemaakt met de herijking van rollen en taken. Er zijn aandachtsfunctionarissen aangesteld op de verschillende thema's en er zijn afspraken gemaakt over de verplichte scholing van uitvoerende medewerkers.</p> <p>Alle jeugdprofessionals van het CJG hebben een scholing gehad op het thema echtscheidingsproblematiek. Daarnaast vindt op dit thema structurele casuïstiekbespreking plaats met een echtscheidingsspecialist vanuit de Combinatie Jeugdzorg. Tevens is er een echtscheidingsspreekuur ingericht voor zowel jeugdprofessionals als inwoners van Valkenswaard. Twee keer per jaar worden er op dit thema informatieavonden georganiseerd in samenwerking met partners op het gebied van echtscheiding.</p>
<p>Kwaliteit en transformatie (hoog)specialistische jeugdhulp In 2022 geven we uitvoering aan specialistische jeugdhulp met behulp van een nieuwe verordening, de nieuwe governance-structuur Samen voor Jeugd en nieuwe inkoopcontracten met zorgaanbieders naar aanleiding van de doorlopen aanbestedingen.</p> <p>Met het transformatieplan, dat we met de regiogemeenten binnen Samen voor Jeugd hebben opgesteld, zetten we in op transformatie van de specialistische jeugdzorg.</p>	<p>Per 1-1-2022 is lokaal de nieuwe verordening Jeugdhulp vastgesteld, is de nieuwe governance structuur Samen voor Jeugd ingegaan en zijn er nieuwe inkoopcontracten afgesloten met zorgaanbieders.</p> <p>Binnen Samen voor Jeugd is er meer slagkracht door het aanstellen van een regionale programmanager. Er is regionaal een projectgroep gestart voor het formuleren van SMART-doelstellingen om de transformatie van de specialistische jeugdzorg vorm te geven. Hierin nemen we als gemeente actief deel.</p> <p>Daarnaast is er een project gestart om data op orde te krijgen en is er een onderzoek naar het dekkend zorglandschap.</p> <p>In 2022 is het product Multi, voor Valkenswaard en 5 andere regiogemeenten, opgenomen in de contracten voor specialistische jeugdhulp. Valkenswaard heeft een actieve rol vervuld in de implementatie.</p> <p>In juli zijn we ook gestart met de inzet van Multi als tweedelijnszorg voor complexe casuïstiek. In oktober is ook instroom vanuit de gecertificeerde instelling (GI) mogelijk. Complexe meervoudige casuïstiek wordt op deze manier afgevangen. De aanpak is kansrijk.</p>
<p>Aanpak gezonde leefstijl jeugd en volwassenen</p>	<p>In het kader van doorlopende lijn gezonde leefstijl in het onderwijs en kinderopvang is Sportief Valkenswaard het programma</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>We gaan aan de slag met de werkgroepen die ontstaan zijn uit de lokale preventieaanpak. Ook zetten we sterker in op de netwerkaanpakken Jongeren Op Gezond Gewicht en de Netwerkaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassenen van het PON.</p> <p>In 2022 blijven we inzetten op de regionale aanpak denormalisering drugsgebruik. Het is de bedoeling dat deze regionale samenwerking een plek krijgt in de werkgroep 'middelengebruik' die valt onder de lokale preventieaanpak.</p> <p>Komend jaar richten we ons ook op de aanpak Een tegen Eenzaamheid. Eenzaamheid is nog steeds onverminderd hoog in Nederland, waaronder ook in Valkenswaard. We sluiten ons aan bij deze nationale coalitie tegen Eenzaamheid en gaan verder aan de slag met de werkgroepen 'eenzaamheid' en 'psychische gezondheid' uit de lokale preventieaanpak.</p>	<p>'bewegen' binnen de doorlopende leerlijn aan het ontwikkelen. Hierin worden scholen ook gestimuleerd om structureel aandacht te besteden aan een gezonde leefstijl door middel van de Gezonde School-aanpak. Daarnaast wordt er bewustzijn gevraagd voor gezonde voeding en leefstijl door middel van voorlichting aan ouders en kinderen. Onder andere het project Trommel Zonder Rommel en gezondheidslessen op basisscholen maken hier onderdeel van uit.</p> <p>De eerste verenigingen zoals VV De Valk, H.O.D., De Vets, Atletiekvereniging Valkenswaard en de Kleine Meer zijn Rookvrij. Aanduidingsmaterialen voor de Rookvrije generatie zijn hiervoor beschikbaar gesteld.</p> <p>De gemeente Valkenswaard heeft zich aangesloten bij het project SKIP. Fase 1 (monitoring) is in 2022 afgerond. Op basis van deze monitor gaan we in 2023 verder met het ontwikkelen van een toolkit.</p> <p>In de bestrijding van Eenzaamheid is de gemeente Valkenswaard aangesloten bij 'een coalitie tegen eenzaamheid'. Hiervoor is inmiddels een lokale coalitie gevormd om samen met bedrijven, inwoners en maatschappelijke organisaties eenzaamheid te verminderen.</p>
<p>Inzet op laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning</p> <p>We ontwikkelen en implementeren een inkomensgrens om het beroep op huishoudelijke hulp terug te dringen.</p> <p>Samen met onze transformatiepartners zetten we verder in op het realiseren van voorzieningen in het voorliggend veld op het vlak van begeleiding en dagbesteding.</p> <p>Met de campagne 'Valkenswaard, oog voor iedereen' gaan we hulp aanbieden en hulp ontvangen normaliseren. Onze inzet richt zich op het versterken van de omgeving van onze inwoners. In 2022 bouwen we de campagne verder uit en geven we op regelmatige basis bekendheid aan Valkenswaard, Oog voor Iedereen.</p> <p>De Huiskamers, uitgevoerd in de wijken Geenhoven en Dommelen, zetten we voort. Als er in andere wijken ambities zijn voor vergelijkbare initiatieven sluiten we daarop aan om dat mogelijk te maken.</p>	<p>In 2022 zijn we gestart met het ontwikkelen van een actieplan huishoudelijke hulp. Gelijktijdig is al een communicatiecampagne gestart om inwoners bewust te maken van de wachtlijsten hulp bij het huishouden. In deze campagne wijzen wij inwoners ook op eigen mogelijkheden om bij te dragen aan het verminderen van de wachtlijst. Een onderdeel hiervan is dat hulp vragen aan, en aannemen uit eigen omgeving ook bijdraagt tot het verminderen van de wachtlijst. Zodat de meest kwetsbare inwoners van Valkenswaard ook kunnen blijven beschikken over de noodzakelijke ondersteuning. In de lijn van deze ontwikkeling is ook gestart met het programma Powerful Ageing. Met dit programma wordt gericht gewerkt en versterking van spierkracht wat weer bijdraagt aan het langer zonder hulp zelfstandig kunnen functioneren.</p> <p>In 2022 is er helaas geen nieuw aanbod van begeleiding voor volwassenen in het voorliggend veld bijgekomen. Deze ontwikkeling hangt samen met de doorontwikkeling en positionering van de toegang.</p> <p>Vanuit verschillende initiatieven zoals, Dementievriendelijk Valkenswaard en Pysalon, zijn verschillende bijeenkomsten voor betrokkenen georganiseerd.</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Toegang In 2022 brengen we de capaciteit in de toegang op orde. De kennis en kunde met betrekking tot ouderen, GGZ en leefstijl breiden we uit.</p> <p>Door maatregelen in het voorliggend veld verder in te zetten moet de caseload van onze toegang verminderen. Ook het ontwikkelen en implementeren van een inkomensgrens, om het beroep op HH terug te dringen, moet helpen om de inzet bij de toegang te verminderen.</p> <p>In 2022 werken we met de Omgekeerde Toets, waarbij de hulpvraag van de inwoner leidend is.</p>	<p>De elementen sport en leefstijl hebben een prominentere rol gekregen bij de gesprekken aan de "toegang". Er wordt gekeken of iemand met een beweeg- dan wel activeringsprogramma langer zelfstandig kan blijven functioneren, zonder een beroep te hoeven doen op professionele zorg.</p> <p>De uitvoerende teams zijn inmiddels opgeleid om te werken op basis van de Omgekeerde Toets.</p>
<p>Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers In 2022 gaan we verder aan de slag met het versterken van het voorliggend veld in de vorm van vrijwilligers en mantelzorgers. Respijtzorg licht krijgt meer vorm, zodat we hier in 2022 met onze partners Cordaad Welzijn en het Steunpunt Mantelzorg Verlicht op kunnen gaan inzetten.</p>	<p>Ook in 2022 hebben we mantelzorgers bedankt voor hun inzet met het mantelzorgcompliment. Het projectplan voor Respijtzorg licht is goedgekeurd en er zijn middelen vrijgemaakt. In 2023 kan hier een vervolg aangegeven worden.</p>
<p>Samenwerking met partners en inwoners Nadat we door de coronacrisis vooral gericht zijn geweest op het ondersteunen van onze inwoners, gaan we nu de samenwerking met intensieve sturingsrelaties versterken. In 2022 gaan we dan ook weer daadwerkelijk met plannen voor de transformatie aan de slag.</p> <p>Huisartsen nemen deel aan Kansrijke Start en het lokale preventieakkoord en via POH'ers werken we samen met het toegangsteam. Deze samenwerking zetten we in 2022 voort en waar mogelijk breiden we deze uit.</p> <p>Lokaal is er een netwerk ontstaan waarin Valkenhof, Cordaad, Were Di, Woningbelang, de Hofnar en de gemeente hebben verkend welke ambities ze delen en wat ze voor elkaar kunnen betekenen. Dit netwerk versterkt de samenwerking op bestuurlijk niveau.</p> <p>In 2021 is advies uitgebracht over de inrichting van de participatieprocessen bij de gemeente en de instrumenten die we daarvoor kunnen inzetten. In 2022 richten we dit, na de bestuurlijke besluitvorming over dit onderwerp, verder in.</p>	<p>Het bestuurlijk netwerk komt frequent bijeen. In deze bijeenkomsten worden de gezamenlijke opgaven waar we in het sociaal domein tegenaan lopen domein overstijgend besproken.</p> <p>Huisartsen nemen zitting in de werkgroep voor Kansrijk Start. Daarnaast bestaat er een structureel overleg vanuit het CJG en het Sociaal Team met de praktijkondersteuners huisarts (POH). Deze korte lijnen hebben als groot voordeel dat er sneller de juiste ondersteuning geboden kan worden.</p> <p>Het inwonerspanel is gestart. Hier hebben zich ruim 250 inwoners voor aangemeld. In 2022 hebben er enkele bijeenkomsten plaatsgevonden waarbij input is opgehaald voor bijvoorbeeld Toekomstvisie 2040 en het vraagstuk omtrent Wmo Hulp bij het huishouden.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 75jaar	Waarstaatjegemeente.nl	540	574,2 (2021)
Netto Participatiegraad	Waarstaatjegemeente.nl	70%	71,5% (2022)
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren tussen 12/17 jaar (Het aantal jongeren is geëxtrapoleerd naar 10.000, wat een landelijke basis is)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	<90	30 (2021)
Kinderen in uitkeringsgezinnen (%)	Waarstaatjegemeente.nl	5%	4% (2021)
Werkloze jongeren 16 t/m 22 jarigen (%)	Waarstaatjegemeente.nl	1%	1% (2021)
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Waarstaatjegemeente.nl	285	251 (2021)
Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 1.000 inwoners	Waarstaatjegemeente.nl	9,6	9,0 (2022)
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp <i>zonder verblijf</i> (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	<11%	78,8%* (1e halfjaar 2022)
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp <i>mét verblijf</i>	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	<1,1%	12,4%* (1e halfjaar 2022)
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	<1,0%	1,2% (1e halfjaar 2022)

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering *(%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	<0,4%	N.B.
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	700	760 (1e halfjaar 2022)

* 2021 is er een nieuwe manier van registreren voor jeugdhulp trajecten met en zonder verblijf. Deze worden nu bijgehouden op basis van het totaal ingezette jeugdzorgtrajecten. De opgegeven doelstelling is nog benadert vanuit de systematiek, aantal trajecten op de gehele populatie jongeren tot en met 18 jaar. Derhalve komen deze cijfers niet overeen.

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

Bedragen * € 1.000,-					
Sociaal Domein	Jaarrekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022	Vershil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Werk en Inkomen	16.260	14.802	18.571	17.700	870
Jeugd	7.389	7.550	8.314	8.137	177
WMO	12.712	13.860	14.384	13.387	997
<i>Totaal lasten</i>	36.362	36.211	41.269	39.225	2.044
Baten					
Werk en Inkomen	9.181	7.871	7.744	8.394	651
Jeugd	-	-	77	77	-
WMO	517	386	668	620	-48
<i>Totaal baten</i>	9.698	8.257	8.489	9.092	603
Saldo van baten en lasten	-26.663	-27.954	-32.780	-30.133	2.647
Toevoeging aan reserves	72	-	-	1.265	-1.265
Onttrekking aan reserves	341	381	1.109	290	-819
Resultaat	-26.394	-27.573	-31.671	-31.108	564

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 4 Sociaal domein

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid bedragen x € 1.000						
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- king	Saldo	S/I
Werk en Inkomen						
Inburgering In 2022 is in de loop van het jaar gestart met het aanmelden van inburgeraars op de leerroutes, waardoor er minder kosten zijn gemaakt.	112	2			114	I
Uitvoering W&I (GRS A2) De totale kosten voor werk en Inkomen zijn (zoals toegelicht in de jaarrekening van de GRSA2) met € 163.000 overschreden.	-163				-163	I
Bijstand De verwachte economische teruggang na de corona periode is voorsnog uitgebleven, waardoor de instroom in de bijstand is achtergebleven bij de verwachting. De inwoners die nu in de bijstand zitten, vragen echter wel meer inspanning om te bemiddelen naar werk. Desondanks is het, door onze inspanningen, gelukt om het aantal inwoners met een bijstandsuitkering te doen afnemen met per saldo 3,5%, wat geleid heeft tot lagere lasten.	287	-154			133	I
IOAW / IOAZ Het aantal uitkeringsgerechtigden eind 2022 is ca 28% lager dan het aantal begin 2022. Deze afname wordt met name veroorzaakt doordat een groot deel van deze uitkeringsgerechtigden de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt in 2022. Daarnaast is de instroom in 2022 heel erg meegevallen ten opzichte van de verwachting. Hierdoor laat IOAW/IOAZ een positief saldo zien in 2022.	204	-5			199	I
Uitkering zelfstandigen BUIG In 2022 zijn significant meer ondernemers ingestroomd in de uitkering levensonderhoud in het kader van de 'versoepelde' voorwaarden BBZ tot 1 april 2022. Dit was een overgangsregeling voor ondernemers die Tozo ontvingen in 2021 en die door het rijk apart gefinancierd werd. Hiermee is in de begroting onvoldoende rekening gehouden. Dit verklaart de overschrijding van de lasten in 2022.	-174	10			-164	I
Bijstand zelfstandigen (BBZ) Op dit product is, als gevolg van een wijziging in de berekeningssystematiek van het Rijk, een vertekend beeld ontstaan. Dit heeft te maken met het door elkaar lopen van bedrijfskredieten die verstrekt zijn onder de oude systematiek van vóór 2020 en die meerjarig doorlopen enerzijds en de kredieten die daarna zijn verstrekt onder de nieuwe systematiek anderzijds. In 2023 zal een nieuwe indeling worden gemaakt waardoor er een duidelijker beeld ontstaat van de financiën bedrijfskredieten.	107	-103			4	I
Energietoeslag In 2022 heeft het rijk extra middelen beschikbaar gesteld om inwoners te compenseren voor de gestegen energiekosten. Van het totale bedrag ad € 3.123.000 is een bedrag ter grootte van € 1.858.000 reeds uitbetaald in 2022. Het restant (waarvan een bedrag groot € 830.000 uit de decembercirculaire) wordt overgeheveld naar 2023. Hieruit zullen de afwikkelingen 2022 en de voorschotten 2023 bekostigd worden.	1.265		-1.265		0	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
						bedragen x € 1.000
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- king	Saldo	S/I
Leefgeld Oekraïners Met deze noodregeling, die zich gedurende het jaar 2022 heeft aangediend, is in de begroting geen rekening gehouden. Gezien het feit dat de uitgaven volledig gedekt worden door het rijk vallen de lasten 2022 weg tegen de baten. Vanuit het rijk is een ruime financiële ondersteuning toegezegd voor het opvangen van Oekraïners door gemeentes. Deze financiële tegemoetkoming wordt in 2023 ontvangen.	-212	212			0	I
Opvang vluchtelingen Oekraïne Door het huisvesten van Oekraïense vluchtelingen in 2022 zijn kosten gemaakt, welke vooraf niet begroot waren. Deze worden door het rijk onder regeling opvang ontheemde Oekraïne volledig vergoed.	-646	665			19	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	90	24			114	I
Totaal afwijkingen Werk en inkomen	870	651	-1.265	0	256	
Jeugd						
Sociaal beleid jeugd Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot, door openstaande vacatures en omdat wij hebben geschoven met de inzet van personele capaciteit.	98				98	I
1e lijns zorg jeugd In 2022 is extra subsidie beschikbaar gesteld om vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin het voorliggend veld te versterken. Spijtig genoeg hebben de intensieve sturingsrelaties door de druk op de arbeidsmarkt geen extra capaciteit kunnen leveren. Hierdoor is het bedrag onbenut gebleven.	226				226	I
Individuele voorzieningen natura jeugd Er vindt een verschuiving plaats naar een verzwaring van zorgvormen. Er is een toename in het aantal cliënten in zorg mét verblijf terwijl het aantal cliënten in zorg zonder verblijf afneemt. Daarnaast is er een toename in het aantal maatwerkvoorzieningen voor niet gecontracteerde zorg. Dit komt o.a door de invoering van het gewijzigde woonplaatsbeginsel dat per 1-1-2022 van kracht is. Hierdoor is onze gemeente verantwoordelijk geworden voor meer jeugdigen. Deze jeugdigen maken gebruik van maatwerk omdat zij zorg ontvangen die niet gecontracteerd is binnen onze jeugdzorgregio. Een andere factor voor inzet van meer maatwerk is de nieuwe contractering voor specialistische jeugdhulp per 1-1-2022. Er loopt momenteel een onderzoek naar het dekkend zorglandschap, omdat er een vermoeden is dat het regionale zorglandschap niet voldoende dekkend is. Dit, in combinatie met wachtlijsten en krapte op de arbeidsmarkt, heeft tot gevolg dat meer wordt ingezet op niet gecontracteerde en vaak relatief duurdere zorg. Ook hebben we in onze gemeente twee cliënten die vanuit jeugdzorgplus zijn afgeschaald naar een dure (niet gecontracteerde) maatwerkvoorziening. De kosten voor Jeugdzorgplus zijn 126.000,- hoger dan begroot. De kosten van dit type zware, en dus kostbare zorg per cliënt, zijn moeilijk te voorspellen. Daarom wordt bij de begroting uitgegaan van de gemiddelde meerjarige realisatie. In de bestuursrapportage 2022 hadden we deze effecten al (deels) voorzien en bijgeraamd, maar de kosten zijn alsnog hoger uitgevallen. Deze kostenstijging is incidenteel van aard aangezien deze vanaf 2023 wordt opgevangen door het wegvallen van de garantiebetalen aan de zgn. variant B aanbieders.	-364				-364	I

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
						bedragen x € 1.000
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- King	Saldo	S/I
Uitvoeringskosten jeugd Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot door openstaande vacatures, die moeilijk in te vullen waren.	100				100	I
PGB Jeugd Er is in 2022 minder gebruik gemaakt van PGB's. Meer indicaties zijn verstrekt via zorg in natura (ZIN). Binnen ZIN is daarentegen wel meer niet gecontracteerde zorg (maatwerk) afgegeven. Maatwerk wordt veelal verstrekt via ZIN, omdat het een advies is vanuit de gemeentelijke toegang om, bij gebrek aan passend zorgaanbod, af te wijken van gecontracteerde zorg. Van de cliënt kan dan redelijkerwijs niet worden verwacht dat hij zelf de regie voert over de bekostiging in PGB. Een verstrekking in PGB is namelijk de keuzevrijheid van een cliënt om zelf zorg in te kopen, maar daar tegenover staat ook de administratieve last om dit zelf te (kunnen en mogen) beheren. De strekking is om - daar waar het kan - zoveel mogelijk zorg te verstrekken via het gecontracteerde zorgaanbod in ZIN.	66				66	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	51				51	I
Totaal afwijkingen Jeugd	177	0	0	0	177	
WMO						
Sociaal beleid Wmo Aan dit product zijn minder personele lasten toegerekend dan begroot door openstaande vacatures, die moeilijk in te vullen waren.	142				142	I
Algemene voorzieningen Wmo De onderschrijving van de kosten kent een aantal oorzaken. Er is in 2022 geen expliciet programma uitgerold in relatie tot dak- en thuisloosheid. Hierdoor is een bedrag van € 50.000 niet gebruikt. Daarnaast is de beursvloer Vrijwilligers Contact sinds 2022 inactief waardoor een bedrag van € 25.000 ongebruikt is gebleven. Daarnaast is in 2022 een begroot bedrag ad € 111.000 dat is overgeheveld vanuit sociaal beleid Wmo, ongebruikt gebleven.	154	66			220	I
Uitvoeringskosten Wmo Er zijn minder personele uitgaven gedaan vanwege vacatures. Echter, het gaat hier niet om de inzet door Wmo-consulenten maar om ondersteunende functies zoals data-analist en kwaliteitsadviseur. De directe ondersteuning van klanten heeft gewoon doorgang gehad. Daarbij is er tijdelijk minder bezetting geweest op geplande inhuur a.g.v. de krappe arbeidsmarkt.	138	8			146	I
Maatwerkvoorzieningen natura Wmo Dit voordeel is met name gerealiseerd op de post woningaanpassingen. Er zijn in 2022 minder uitgaven geweest voor noodzakelijke woningaanpassingen.	134				134	I
Begeleiding 2021 liet een daling zien in het gebruik de voorziening begeleiding. Om deze reden is in de bestuursrapportage 2022 een bedrag ter grootte van € 165.000 afgeboekt. De verwachte daling in 2022 is niet geheel doorgezet. Er is wel een daling te zien, maar minder groot. Hierdoor is een besparing gerealiseerd van € 73.000 in plaats van de verwachte € 165.000.	-92				-92	S

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
bedragen x € 1.000						
Sociaal Domein						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Ottrek- king	Saldo	S/I
Transformatiebudget Voor de beoogde transformatie in het sociaal domein zijn via de NK 2020 extra investeringsmiddelen uit de algemene reserve beschikbaar gesteld voor de periode 2020-2023. Deze extra middelen zijn bedoeld voor het ontwikkelen van activiteiten in het voorliggend en preventieve veld gericht op o.a. Kansrijke Start voor de jeugd, vroegsignalering, nieuwe vormen van bv dagbesteding, etc.. De besteding van deze middelen is in 2022, net als in voorgaande jaren, achtergebleven. Dit komt enerzijds omdat we deze activiteiten voorsnog binnen bestaande middelen uit kunnen voeren (via bestaande inzet of door financiering via extra Rijksmiddelen). Anderzijds vragen de oplopende wachtlijsten en complexiteit in de uitvoering de nodige aandacht, die ten koste gaat van inzet op preventieve maatregelen. Het huidige beleidskader loopt eind 2022 af, maar de beoogde transformatie is nog niet afgerond. Een deel van de transformatiemiddelen is nog nodig voor activiteiten die doorlopen in 2023. Voor de periode vanaf 2024 zal in samenhang met het geactualiseerde beleidskader een meerjarig investeringsprogramma worden opgesteld. Van de uit eerdere jaren doorgeschoven middelen is bij de bestuursrapportage 2022 € 400.000 vrijgevallen als voordeel. Dit had een budget neutrale mutatie moeten zijn. Dit bedrag is bij de bestuursrapportage ten onrechte niet verwerkt als een geplande onttrekking van de reserves. Dit wordt nu met de jaarrekening ingehaald.	392			-819	-427	I
Begraafplaatsen Dit betreft een overschrijding als gevolg van het energieverbruik. Wij zijn nog in overleg met de leverancier of het juiste verbruik is vastgesteld. Mocht in de loop van 2023 blijken dat hier te veel kosten in rekening zijn gebracht, dan zullen deze worden gecorrigeerd in 2023.	-86				-86	I
Actualisatie vastgoed De afwijking op vastgoedobjecten wordt centraal in programma 1 toegelicht.	-14	-11			-25	S
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	229	-111			118	I
<i>Totaal afwijkingen WMO</i>	997	-48	0	-819	130	
Totaal	2.044	603	-1.265	-819	563	

-/- = nadeel en + = voordeel

5. Bestuur & Organisatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Samenwerking & positionering	A.B.A.M. Ederveen	Ruimtelijk beleid
Dienstverlening	A.B.A.M. Ederveen	Klant Contact Burger
Veiligheid	A.B.A.M. Ederveen	Sociaal en economisch beleid
Financiën	T.P.T.H. Geldens	Directie

Samenwerking & positionering

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030
- Gemeenschappelijke Regeling A2
- Koersdocument A2-samenwerking 'Nóg krachtiger en dichterbij' en implementatieplan.
- Strategische keuzes toekomstperspectief A2
- Kadernota 2022-2025
- Online strategie (2013)
- Citymarketingstrategie 'Het verhaal van Valkenswaard'
- Vervolgproces stip op de horizon (2019)
- Dommelland

Wat willen we bereiken?
Een update van onze Toekomstvisie 2030, uiterlijk in 2022.
Een optimale positionering van onze identiteit en ons imago als woongemeente voor jongeren en jonge gezinnen en als dé leisuregemeente van Zuidoost-Brabant. Behaalde successen gaan we proactief vieren.
Regionale samenwerking waarbij een actieve rol het uitgangspunt is waarin Valkenswaard een bijdrage levert aan het geheel van de regio.
Inzicht in onze maatschappelijke opgaven en welke samenwerking daaruit voortvloeit om de noodzakelijke bestuurskracht voor deze opgaven te realiseren.
Een doorontwikkeling van de rollen van bestuur, organisatie en samenleving in de verschillende maatschappelijke taken en opgaven. De prioriteit voor de gemeente ligt bij het realiseren van de Toekomstvisie 2030.
Het realiseren van een transformatie van limitatieve naar doelgerichte regelgeving.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Implementatie Toekomstvisie 2040 We gaan aan de slag met de Toekomstvisie 2040 die door de gemeenteraad als concept is vastgesteld.	Op 29 september 2022 heeft de gemeenteraad de Toekomstvisie 2040 in definitieve vorm vastgesteld. Op basis hiervan is ook het collegeprogramma opgesteld. Met deze Toekomstvisie 2040 kunnen we ons als gemeente de komende jaren gericht positioneren en hebben we sturing in een turbulente maatschappij.
Opstellen collegeprogramma We stellen een meerjarig programma op voor het nieuwe college van B&W dat na de gemeenteraadsverkiezingen aantreedt.	Op 22 december 2022 heeft de gemeenteraad het collegeprogramma voor 2022-2026 <i>Wij Zijn Valkenswaard</i> vastgesteld. Hier geven we tot en met 2026 uitvoering aan.
Optimale positionering We gaan het plan van aanpak Positionering uitvoeren, waarbij Valkenswaard Marketing die citymarketing verzorgt en de gemeente Valkenswaard de profilering van de gemeentelijke organisatie (strategische communicatie).	Afgelopen jaar hebben we verschillende projecten voor het voetlicht gebracht. Denk bijvoorbeeld aan ons centrum met de unieke lichtroute Gloei, het Samen Valkenswaardig festival met een bijzondere focus op onze kinderen en de nieuwe FF offline bewegwijzering op sportpark Den Dries. Eind 2022 heeft het college samen met Valkenswaard Marketing een nieuwe dienstverleningsovereenkomst ondertekend. Deze loopt van begin 2023 tot eind 2026. Hiermee zetten we een vruchtbare samenwerking voort en zetten we Valkenswaard nog gerichter in de etalage.
Regionale samenwerking We streven naar een actieve en constructieve rol in regionale samenwerkingsverbanden, op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.	Een van de uitgangspunten die in de Toekomstvisie 2040 en het collegeprogramma is opgenomen, is dat we als Valkenswaard vooral kijken naar wat wij de regio kunnen bieden, in plaats van naar wat de regio ons te bieden heeft.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	<p>De samenwerking tussen de drie A2 gemeenten is voor regionale thema's na de zomer geïntensiveerd door in te zetten op strategische afstemming en overleg. In de regio merkt men reeds dat de subregio A2 meer eensgezind en constructief bijdraagt. We zijn goed aangehaakt op de ontwikkelingen in MRE-verband.</p>
<p>Relatiemanagement en lobby We maken een verdere slag in het verbeteren van de aanpak van het ambtelijk- en bestuurlijk relatiemanagement en lobby. Zo kunnen we onze doelen vaker met behulp van externe partijen realiseren.</p>	<p>We werken continu aan verbeteren van ons lobby- en relatiemanagement. O.a. op gebied van regionale samenwerking zijn we hier uitstekend in geslaagd. Daarnaast hebben we een verkiezingsjaar gehad waarin nieuwe bestuurders zijn aangetreden. Dit betekent dat gezocht moet worden naar welke stijl bij elke bestuurder en bij het college als geheel past. Deze verkenning is op heidagen met het college en middels Factor B sessies met individuele bestuurders uitgevoerd.</p>
<p>Maatschappelijke opgaven en samenwerking In A2-verband wordt de discussie gevoerd over de 'stip op de horizon' van de samenwerking tussen Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck. De uitkomst van deze discussie is bepalend voor de keuze voor samenwerkingsverbanden waar de gemeente Valkenswaard zich de komende jaren op richt om haar maatschappelijke opgaven te realiseren.</p>	<p>Zoals in de inleiding van deze Jaarrekening wordt gesteld, leven we in een bijzonder turbulente tijd. Dit vraagt mogelijk om bezinning van hoe we ons als gemeente georganiseerd hebben.</p> <p>Op 29 september 2022 heeft de gemeenteraad, naar aanleiding van de Bestuursrapportage GRSA2, een motie aangenomen waarin gevraagd wordt om een evaluatie van deze samenwerking en in het verlengde daarvan het proces Stip op de Horizon.</p>
<p>Doorontwikkeling rollen bestuur, organisatie en samenleving We betrekken inwoners meer bij de besluitvorming door in te zetten op burgerparticipatie en meer ruimte te geven voor eigen initiatief. We geven hier uitvoering aan binnen organisatieontwikkelingsprogramma Sterk in je werk. In 2022 zetten we stappen om de Omgevingswet te implementeren, waarbij burger- en overheidsparticipatie belangrijke factoren zijn. Ook gaan we aan de slag met het implementeren van de participatiewijzer, met het uitwerken van onze visie op dienstverlening onder de Omgevingswet en onze visie op de ambtenaar 3.0.</p>	<p>In 2022 zijn we gestart met het Inwonerpanel. Hiermee zijn waardevolle inzichten opgehaald vanuit de samenleving.</p> <p>De gemeenteraad heeft op 15 december 2022 grote stappen gezet in de voorbereiding op de Omgevingswet. Hierbij zijn ook stappen gezet op het gebied van inwonerparticipatie en anders werken als organisatie.</p>

Dienstverlening

Kaderstellende nota's

- Programmaplan dienstverlening 2016-2020
- I&A visie 2020-2023
- Toekomstvisie 2030
- A2-programma digitale dienstverlening
- Digitale Agenda 2020
- Implementatieplan doorontwikkeling dienstverlening
- Programmaplan Omgevingswet

Wat willen we bereiken?
De dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers organisatiebreed optimaliseren. Dat doen we door deze centraal te stellen en in te richten vanuit de focus en situatie van de klant.
Sturen op resultaten, anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en de proactiviteit van het bestuur versterken.
De efficiency, effectiviteit en klantgerichtheid van de beleidsuitvoering verbeteren.
Een interactieve instelling van medewerkers stimuleren en het communicatiebewustzijn (denken van buiten naar binnen) vergroten.
Als organisatie bestendiger worden op adresfraude en identiteitsfraude.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>De (verdere) implementatie van het zaakgericht werken</p> <p>Met de doorontwikkeling van het zaakstelsel werken we toe naar een integraal klantbeeld, inclusief de aansluiting op MijnOverheid.</p>	<p>In 2022 hebben we de vakapplicatie van VTH aangesloten, hebben we zaaktypen voor de GRSA2 ingericht en aanvullende trainingen georganiseerd. We hebben voorbereidingen getroffen voor de update naar het vernieuwde zaakstelsel met aansluiting op MijnOverheid.</p>
<p>Het goed toegankelijk en veilig maken/houden van onze online dienstverlening</p> <p>De informatie op onze website is up-to-date en ook toegankelijk voor mensen met een beperking. Klanten moeten veilig en betrouwbaar 24/7 online met ons zaken kunnen doen.</p>	<p>Om onze gemeente online beter toegankelijk te maken, hebben we vernieuwde websites in gebruik genomen, webredacteurs opgeleid en toegankelijkheids-scan uitgevoerd. We zijn A2-breed een project gestart voor digitale toegankelijkheid. Daarbij hebben we ook Platform gehandicapt aangehaakt. Tot slot hebben we diverse beveiligings-certificaten vervangen en een DigiD audit uitgevoerd.</p>
<p>Het aansluiten van onze lokale systemen op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO)</p> <p>We moeten aanvragen vanuit het landelijke omgevingsloket kunnen ontvangen in onze lokale systemen en omgevingsplannen moeten we in het landelijk stelsel digitaal kunnen publiceren.</p>	<p>In voorbereiding op de komst van de omgevingswet hebben we plansoftware, toepasbare regelsoftware en VTH-software aangesloten op de pre-omgeving van het DSO en ook getest. Onze omgevingsplan en vergunningenchecks hebben we gepubliceerd naar het nieuwe Omgevingsloket.</p>
<p>Het garanderen van een goede bereikbaarheid via alle kanalen</p> <p>We richten de telefonie slim in met, waar mogelijk, een directe ingang bij vakteams, monitoren van opvolging van terugbelnotities en tijdige zaakafhandeling.</p>	<p>In 2022 hebben we gestuurd en ingezet op tijdige afhandeling van terugbelnotities. Hiervoor hebben we (technische) aanpassingen in routing en opvang binnen de teams doorgevoerd. We hebben met onderzoeksbureau Telan een onafhankelijk onderzoek naar onze bereikbaarheid voorbereid. De uitvoering van dit onderzoek vond plaats in januari 2023.</p>
<p>Het uitbreiden van kennisoverdracht van de backoffice naar klantcontact</p>	<p>We hebben onze voornemens gerealiseerd. Per team zijn inmiddels één of meer webredacteurs aangewezen die de productinformatie bijhouden</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
We maken webredacteuren van de vakteams verantwoordelijk voor het beheer van de kennisbank en we stemmen af met het KCC.	en tevens de kennisbank up to date houden. Hierin hebben we ook de samenwerking met KCC verbeterd.
Het ontwikkelen van servicenormen voor onze dienstverlening en de monitoring ervan	We hebben servicenormen vastgesteld. Deze zijn binnen de organisatie gedeeld en gedragen.
Het meten van klantbeleving en waardering van onze dienstverlening De bestaande servicenormen worden opnieuw bekeken en aangepast naar huidige maatstaven en we ontwikkelen een dashboard plus een proces van sturing op servicenormen.	In 2022 heeft een Burgerpeiling gelopen, waarbij we hebben laten onderzoeken hoe de inwoner onze service en dienstverlening waardeert. De algemene waardering ten opzichte van de laatste Burgerpeiling is gestegen van 6,8 naar 7,1.
Het borgen van bewustzijn van informatieveiligheid Vooral bij de uitrol van het zaakgericht werken besteden we extra aandacht aan autorisaties en privacy van klantgegevens.	We hebben bij de uitrol van zaakgericht werken extra aandacht besteed aan informatieveiligheid. Hiervoor zijn onder andere autorisatiegroepen ingericht.
Digitalisering besluitvorming raad Na het college willen we ook het proces van de bestuurlijke besluitvorming door de raad digitaliseren met een digitale vergader- en besluitvormingstool.	We leveren raadsstukken digitaal aan via iBabs. De besluiten van de gemeenteraad worden na besluitvorming digitaal gearchiveerd in het zaakstelsel. We onderzoeken de mogelijkheden om hier verdere stappen in te zetten, zoals het automatisch doorplaatsen van raadsvoorstellen na akkoord van het college.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
% van alle enkelvoudige vragen wordt in het Klantcontactcentrum direct beantwoord	Klantcontactstelsysteem	80%	96%
% van de omgevingsvergunningen wordt verleend binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: Squit	100%	99,4%
% van alle zorgaanvragen wordt afgegeven binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: Zorgned	90%	44% *
% van alle meldingen openbare ruimte wordt afgehandeld binnen de vastgestelde termijn	Vakapplicatie: MeldDesk	80%	88%
% van alle geregistreerde zaken wordt binnen de vastgestelde termijn afgehandeld	Vakapplicatie: Verseon	85%	97%
% Formele klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Klachtenregistratie	100%	70%

* als gevolg van toename van het aantal aanvragen en de complexiteit hiervan, zijn de doorlooptijden en hiermee de wachlijsten toegenomen. Zie ook hoofdstuk 4 "Sociaal Domein".

Veiligheid

Kaderstellende nota's

- Kadernota Integrale Veiligheid (2019-2022)
- Toekomstvisie Brandweezorg
- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, Groeien, meedoen en thuiskomen
- Uitvoerings- en Handhavingsbeleidsplan 2019-2022
- Evenementenvisie Valkenswaard 2018-2022
- Beleidsregels terrassen
- Beleid met betrekking tot de Wet Bibob

Wat willen we bereiken?
We willen samen met onze bewoners en partners de veilige woon- en leefomgeving behouden en versterken. In de wijken gaan bewoners prettig met elkaar om, inwoners voelen zich thuis en ze helpen elkaar om sociale overlast te voorkomen.
We borgen een goede organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en zo nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen.
We willen dat steeds meer inwoners zich ervan bewust zijn dat ondermijnende criminaliteit zich in de directe omgeving kan voordoen. Ook willen we dat de inwoners, ondernemers en de publiek private samenwerkingsverbanden zich samen met de gemeente, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst verplicht voelen om ondermijning aan te pakken.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<p>Uitvoering geven aan Uitvoerings- en Handhavingsbeleidsplan 2019-2022</p> <p>Voor het jaar 2021 hebben we een uitvoeringsprogramma opgesteld. Het uitvoeringsprogramma 2021 geeft richting aan de inspanningen en de prestaties die we in 2021 willen verrichten in de openbare ruimte. De inspanningen leggen we periodiek vast in de periodieke rapportage VTH en de resultaten leggen we vast in het jaarverslag.</p>	<p>We hebben ons uitvoeringsprogramma in grote lijnen kunnen uitvoeren. In het jaarverslag, dat apart naar de raad gaat na vaststelling in het college, gaan we hier uitgebreid op in.</p> <p>In de eerste maanden van 2022 hebben we extra inzet gepleegd voor controles op gebied van Corona.</p>
<p>Uitvoering geven aan het Actieprogramma veiligheid 2021-2023</p> <p>We zetten ons in voor een veilige woon- en leefomgeving, onder meer door WhatsApp buurtpreventie, buurtbemiddeling, aanpak jeugdgroepen, woninginbraken en de verbinding tussen zorg en veiligheid.</p>	<p>In 2022 hebben we ingezet op inbraakpreventie en hebben we intensief samengewerkt met politie en jongerenwerk om jeugdgroepen in beeld te brengen. Met de procesregisseur zorg en veiligheid en het veiligheidshuis hebben we individuele casuïstiek opgepakt.</p>
<p>Analyse wijk/ buurtniveau</p> <p>We gaan starten met analyse op wijk/ buurtniveau om te beoordelen of we beter maatwerk kunnen leveren om een veilige woon- en leefomgeving te bevorderen.</p>	<p>Helaas hebben we vanwege onderbezetting op cluster veiligheid niet tijdig kunnen starten met de analyse op wijk/buurtniveau. Wel hebben we de Veiligheidsmonitor inclusief analyse ontvangen. Hieraan geven we in 2023 opvolging.</p>
<p>Uitvoering geven aan het actieplan ondermijning 2021-2023</p> <p>We zetten in op maatregelen voor het vergroten van bewustzijn en meldingsbereidheid bij inwoners, het verbeteren van onze informatiepositie en het verbeteren van de bestuurlijke weerbaarheid.</p>	<p>In 2022 hebben we ad hoc ondermijningsdossiers opgepakt, ingespeeld op nieuwe signalen van ondermijning en diverse actieweken uitgevoerd.</p> <p>Nieuwsitem Eenvandaag – Averotros: Xtc-labs, hennepplantages en verdachte restaurants: op pad met het interventieteam dat</p>

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
	<p>de gemeente helpt bij de strijd tegen ondermijning</p> <p>Nieuwsitem ED: <i>Politie arresteert Valkenswaardse en haar ouders voor witwassen: beslag op auto en designertassen</i></p> <p>Nieuwsbericht valkenswaard24: <i>Handhavingsactie in Valkenswaard: 50 garageboxen gecontroleerd</i></p>
<p>Participeren Taskforce RIEC Brabant-Zeeland We nemen actief deel aan de Taskforce RIEC voor een constructieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit.</p>	<p>We hebben actief deelgenomen aan de Taskforce RIEC en hebben op die manier ondermijningsdossiers lokaal en in samenwerking met het RIEC kunnen oppakken.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren			
Verwijzingen HALT (aantal per 1.000 jongeren)	Politie/ Waarstaatjegemeente.nl	-	3 (2021)
Winkeldiefstallen (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente.nl	<15	0,6 (2021)
Openlijk geweld (persoon, aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente.nl	<1	0,64 (2021)
Diefstal en inbraak uit woning (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente.nl	<1,5	11,53 (2022)
Vernieling of beschadiging (aantal per 10.000 inwoners)	Politie/ Waarstaatjegemeente.nl	Beter dan landelijk gemiddelde (40,39)	34,90 (2022)
Overige indicatoren			
Aantal mensen dat zich wel eens onveilig voelt rond uitgaansgelegenheden (%)	Veiligheidsmonitor 2019	< 24%	Dit is niet opgenomen in de vragenlijst van de Veiligheidsmonitor 2022.
Onveiligheidsgevoel (% vaak/soms onveilig in eigen buurt)	Veiligheidsmonitor 2019	< 1%	1%

Financiën

Kaderstellende nota's

- Financiële verordening Valkenswaard (2022)
- Treasurystatuut (2013); zie paragraaf 'financiering'
- Leidraad invordering Gemeentelijke belastingen (2017)
- Belastingverordeningen (2022)
- Nota reserves & voorzieningen (2015)
- Berekeningsmethodiek voor het bepalen van de ondergrens van de reserve Grondexploitatie (2022)

Wat willen we bereiken?
Een gezonde financiële positie als basis voor onze bestuurskracht en waarmee we onze doelstellingen op basis van de Toekomstvisie blijvend kunnen realiseren.
Een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting, met ruimte en flexibiliteit voor ontwikkelingen die passen in onze Toekomstvisie, waarbij we ook willen inzetten op inbreng en verantwoordelijkheid van onze omgeving.
We beheersen onze risico's en hebben een weerstandsvermogen waarmee we structureel deze risico's kunnen dekken.
We zetten in op het versterken van onze Algemene reserve en nemen de nodige voorzichtigheid in acht ten aanzien van het aantrekken van nieuwe geldleningen met als doelstelling een solvabiliteit van minimaal 30%.
Een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
Versterken financiële positie	In de begroting hebben we de voor de jaren 2022 - 2025 substantiële jaarlijkse toevoegingen aan de Algemene Reserve opgenomen. Deze variëren tussen de 1,5 en 1 miljoen per jaar. Begin dit jaar hebben we met instemming van uw raad het beleid van het verwerken van de tussentijdse winstneming over de GREX-en aangepast, waardoor we bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 ook een forse dotatie aan de Algemene Reserve hebben kunnen doen. Daarnaast gegeven wij consequent uitvoering aan de afspraak dat incidentele voordelen direct worden ingezet voor versterking van onze financiële positie. Een goed voorbeeld hiervoor zijn de middelen uit de GOB subsidies, die wij ontvangen voor de afwaardering van de boekwaardes van de betreffende percelen.
Sturen op een reële begroting	De afgelopen jaren hebben wij telkens delen van de begroting tegen het licht gehouden, met als doel om te zorgen dat wij een zo goed mogelijk inzicht in onze bandbreedte kunnen geven. De komende jaren zullen wij dit voort zetten.
Optimalisering van de Planning & Control-producten. We ontwikkelen en verfijnen instrumenten om bestuur en organisatie te voorzien van adequate sturingsmogelijkheden. Wij zullen gezamenlijk met de raad een vertaling maken van de ambities in het nieuwe coalitieakkoord naar de Programmabegroting 2023-2026. Wij bespreken met de gemeenteraad of de	Op basis van de in 2022 vastgestelde Toekomstvisie 2040 is ook het collegeprogramma opgesteld. In dit collegeprogramma is de basis gelegd voor herziening van de inrichting van onze P&C producten. Oorspronkelijk was beoogd om al vanaf de Begroting 2023-2026 de nieuwe structuur, in lijn met het collegeprogramma, te kunnen invoeren.

Wat zouden we ervoor doen?	Wat hebben we ervoor gedaan?
<ul style="list-style-type: none"> - indeling van de begroting in programma's en (deel)producten voldoende informatie biedt om de realisatie van de beleidsdoelstellingen te kunnen volgen. - welke kpi's in de begroting kunnen worden opgenomen - welke overige stuurinformatie de raad nodig heeft <p>Wij vertalen de stuurbehoefte van de raad naar alle documenten van de P&C cyclus</p>	<p>Door een langere formatieperiode dan bij het opstellen van de plannen voor 2022 is voorzien, is ook het collegeprogramma later opgeleverd en heeft implementatie van de nieuwe P&C structuur vertraging opgelopen.</p> <p>De Nota Kaders 2024 zal het eerste P&C product zijn volgens de nieuwe stijl.</p>

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2021	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Verplichte indicatoren				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden met eigen woning (euro)	Coelo	790	769	879
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden met eigen woning (euro)	Coelo	874	842	970
Bezetting (fte per 1000 inwoners) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen gegevens)	Jaarrekening 2022 (paragraaf bedrijfsvoering)	5,26	Gelijk aan 2021	5,81
Formatie (fte per 1000 inwoners)	Jaarrekening 2022 (paragraaf bedrijfsvoering)	5,45	Gelijk aan 2021	5,78

Omschrijving	Bron	Realisatie 2021	Doelstelling 2022	Realisatie 2022
Overhead gemeentelijke organisatie (%) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2022	12,6%	Doel is in de realisatie lager uit te komen dan begroot	12,7%
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2022	411	Doel is in de realisatie lager uit te komen dan begroot	409
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2022	19,7%	Afhankelijk van de noodzaak	22,0%

Wat heeft het gekost?

Realisatie programma

Bedragen * € 1.000,-					
Bestuur en Organisatie	Jaar-rekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaar-rekening 2022	Vershil jaarrekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten					
Samenwerking en positionering	542	607	707	623	83
Dienstverlening	1.824	1.985	2.120	2.164	-45
Veiligheid	2.922	2.800	2.924	3.139	-215
Financiën	250	224	290	972	-682
Algemene middelen	-	622	763	-	763
Overhead	12.524	11.584	12.432	12.268	164
Vennootschapsbelasting					
Onvoorzien	-	125	50	-	50
Totaal lasten	18.063	17.947	19.286	19.167	119
Baten					
Samenwerking en positionering	-	-	-	1	1
Dienstverlening	405	269	268	679	411
Veiligheid	216	178	223	212	-11
Financiën	991	486	516	670	154
Algemene middelen	60.839	60.633	69.613	69.885	272
Overhead	292	56	56	73	18
Vennootschapsbelasting					
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Totaal baten	62.743	61.621	70.676	71.520	844
Saldo van baten en lasten	44.679	43.674	51.390	52.353	963
Toevoeging aan reserves	2.007	241	1.801	2.378	-577
Onttrekking aan reserves	2.256	475	821	732	-89
Resultaat	44.929	43.908	50.410	50.707	298

Voor een overzicht van de mutaties op de reserves wordt verwezen naar bijlage 4

Toelichting op realisatie programma 5 Bestuur en organisatie, algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien

Afwijkingen

De belangrijkste financiële afwijkingen in de realisatie van het programma inclusief de mutaties van de reserves worden hierna toegelicht. De kleine verschillen zijn niet nader uitgewerkt.

De nadelen zijn weergegeven in het rood. In de laatste kolom is aangegeven of het een incidentele (I) of structurele (S) afwijking betreft.

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						bedragen x € 1.000
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Samenwerking en positionering						
Ontmoeten in Geenhoven In 2022 is er budget beschikbaar gesteld voor uitbreiding van het aantal huiskamers om te ontmoeten in een aantal wijken. Deze uitbreiding heeft in 2022 nog niet plaatsgevonden.	62				62	I
Overig Binnen dit product zijn geen verschillen geconstateerd die gezien de omvang verklaard moeten worden.	21	1			22	I
<i>Totaal afwijkingen Samenwerking en positionering</i>	<i>83</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>84</i>	
Dienstverlening						
Voorziening APPA In de begroting was een storting gepland voor de voorziening APPA van € 109.000. Door een stijgende rekenrente van 0,528% naar 2,472% was een storting in de voorziening niet nodig voor 2022, maar kon er vrijval van de voorziening plaatsvinden van € 284.000. Door de wisselingen in het college heeft er geen noemenswaardige waardeoverdracht plaatsgevonden.	109	284			393	I
Burgerlijke stand en bevolkingsregister Aan dit product zijn meer personele lasten toegerekend dan begroot. Dit is veroorzaakt door een verschuiving van personele capaciteit, o.a. vanwege het grote aantal aanvragen reisdocumenten.	-65	1			-64	I
Reisdocumenten De bijschrijving van kinderen op het paspoort van de ouders is vervallen per 26 juni 2012. Er zijn destijds massaal eigen reisdocumenten voor kinderen aangevraagd. Hierdoor is er eens per 5 jaar een forse verhoging van het aantal aanvragen voor verlengingen van reisdocumenten, zo ook in 2022. Dit zorgt voor de hoger dan begrote uitgaven en inkomsten bij de leges voor reisdocumenten.	-45	106			61	I
Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-44	20			-24	I
<i>Totaal afwijkingen Dienstverlening</i>	<i>-45</i>	<i>411</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>366</i>	
Veiligheid						
Toezicht en handhaving Aan dit product zijn meer personele lasten toegerekend dan begroot. Dit is veroorzaakt door de inzet van aanvullende capaciteit via externe inhuur.	-113				-113	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-102	-11			-113	I
<i>Totaal afwijkingen Veiligheid</i>	<i>-215</i>	<i>-11</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-226</i>	

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						bedragen x € 1.000	
Bestuur en organisatie							
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I	
Financiën							
Vrijval dekkingsreserve Hofnar Uit een toets van de hoogte van de bestaande dekkingsreserves is gebleken dat een bedrag van € 142K kon vrijvallen, omdat de dekkingsreserve voor gemeentehuis de Hofnar 15 hoger was dan de nog af te schrijven boekwaarde.				142	142	I	
Kapitaallasten Op dit product is een voordeel van 376K gerealiseerd. Wij hebben de kapitaallasten op concernniveau geanalyseerd. Aan de programma's is in totaal 140K meer aan rente en afschrijving doorbelast dan begroot. Op alle programma's tezamen is een voordelig resultaat op kapitaallasten behaald van 235K. Dit komt omdat de uitvoering trager verloopt dan in de begroting is opgenomen.	764	-388			376	I	
Afrekening BTW 2017-2021 Op grond van een intern BTW onderzoek is een suppletieaangifte over de jaren 2017-2021 ingediend. Hieruit volgen verschillende nog te ontvangen en te betalen bedragen voor de verschillende BTW componenten over de jaren 2017-2021. Dit telt op tot een totaal nadeel van € 447K (cf. de RIB van 7-3-2023).	-597	150			-447	I	
Stelpost afrekening BTW 2022 Op basis van de suppletieaangifte BTW 2017-2021 hebben wij voor 2022 een inschatting gemaakt van het resultaat van de nog in te dienen suppletieaangifte over 2022. Omdat de BTW labeling structureel aangepast moet worden, zal dit resultaat structureel doorwerken.	-120				-120	S	
Vorming voorziening bovenwettelijk verlof Als gevolg van de in de CAO nieuw afgesproken mogelijkheid voor medewerkers om deel te nemen aan een verlofspaarregeling, is de gemeente op grond van een stellige uitspraak van de commissie BBV van december 2022 verplicht om een voorziening te vormen voor al het bovenwettelijk verlof. De voorziening is daarom per 31-12 berekend en gevormd. In de komende jaren zullen wij de mutaties in de voorziening verwerken via de personeelsbegroting.	-208				-208	I	
Mutaties reserves Er waren onttrekkingen geraamd aan de reserves voor Slim en efficiënt organiseren en Bedrijfsmiddelen. Omdat er minder uitgaven zijn gerealiseerd, zijn deze onttrekkingen ook lager (zie Overhead).				-222	-222	I	
Budgetoverheveling gealloceerde middelen gemeentefonds Er zijn in de verschillende circulaire middelen toegekend voor nieuwe taken. Deze middelen hebben wij gealloceerd. In afwachting van uitwerkingsvoorstellen hebben wij de incidenteel beschikbaar gestelde middelen via een budgetoverheveling meegenomen naar 2023. Daarnaast zijn er diverse afwijkingen ontstaan als gevolg van het verschil tussen door het rijk gehanteerde en de bij ons zelf bekende en gehanteerde maatstaven.			-577		-577	I	
Interne boeking doorbelasting (loon)kosten naar de investeringen De aan de investeringen door te belasten (loon)kosten worden centraal verzameld en vervolgens op basis van urenverantwoording door verdeeld naar de verschillende projecten. Per saldo is dit budget neutraal.	-402	402			0	I	
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	-119	-10		-9	-137	I	
Totaal afwijkingen Financiën	-682	154	-577	-89	-1.193		

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						
						bedragen x € 1.000
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Algemene middelen						
Onroerende zaakbelasting Dit betreft een geringe meeropbrengst ten opzichte van het totaal geraamde bedrag van € 8,2 miljoen.		72			72	I
Gemeentefonds Er zijn in de verschillende circulaire middelen toegekend voor nieuwe taken. Deze middelen hebben wij gealloceerd. In afwachting van uitwerkingsvoorstellen hebben wij de incidenteel beschikbaar gestelde middelen via een budgetoverheveling meegenomen naar 2023. Van de middelen die gealloceerd zijn in afwachting van een uitwerkingsvoorstel, wordt een deel (€ 156.000) niet overgeheveld naar 2023, omdat deze bij nader inzien niet voor een specifiek doel gereserveerd hoeven te blijven. Daarnaast is er nog een klein restant over van de coronamiddelen (€ 30.000). Zie voor een toelichting paragraaf corona. Daarnaast zijn er diverse afwijkingen ontstaan als gevolg van het verschil tussen door het rijk gehanteerde en de bij ons zelf bekende en gehanteerde maatstaven.	577				577	I
	186	190			186 190	I I
Bijdrage noodfonds Oekraïne Onze gemeente heeft bij het uitbreken van de oorlog een bijdrage aan giro 555 gedaan.	-31				-31	I
Overig Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	31	10			41	I
Totaal afwijkingen Algemene middelen	763	272	0	0	1.035	
Overhead						
Loon- en inhuurkosten In de aanloop naar een nieuwe CAO gemeenten is met de bonden overeengekomen dat de ambtenaren een eenmalige uitkering over december zouden ontvangen. Deze afspraak is echter in 2023 bekrachtigd, waardoor uitbetaling begin 2023 heeft plaatsgevonden. Omdat de salarisadministratie over 2022 al gesloten was, hebben wij op concernniveau een algemene post "nog te betalen loon 2022" opgenomen.	-89				-89	I
Energiegebruik gemeentehuis Op 1-07-2020 is er een variabel energiecontract afgesloten tussen de Gemeente Valkenswaard en Scholt Energy. Gezien de energie marktsituatie was destijds een variabel contract de meest passende optie. Door de ontwikkelingen op de energiemarkt zijn energiekosten echter flink gestegen, waardoor de budgetten niet toereikend waren.	-78				-78	I
Kantoorinrichting/aanschaf materiaal gemeentehuis en Slim en efficiënt organiseren. In 2022 is het incidenteel beschikbare budget voor herinrichting van de kantoorruimtes van 160K nog niet gebruikt. Mede als gevolg van de Coronacrisis wordt een visie op de nodige inrichting ontwikkeld. Op basis van deze visie zullen wij een nieuw bestedingsplan voor de Reserve bedrijfsmiddelen opstellen. Van de claim op de reserve voor Slim en efficiënt organiseren is bedrag van 62K nog beschikbaar.	222				222	I
Actualisatie vastgoed De afwijking op vastgoedobjecten wordt centraal in programma 1 toegelicht.	-71	9			-62	S
Overige Overige verschillen die gezien de omvang niet nader verklaard worden.	180	9			189	I
Totaal afwijkingen Overhead	164	18	0	0	182	

Analyse afwijkingen t.b.v. bestuurlijke verantwoording en rechtmatigheid						<i>bedragen x € 1.000</i>
Bestuur en organisatie						
Omschrijving	Lasten	Baten	Storting	Onttrekking	Saldo	S/I
Onvoorzien						
Er is in 2022 geen gebruik gemaakt van de post Onvoorzien.	50				50	I
Totaal afwijkingen Onvoorzien	50	0	0	0	50	
Totaal	119	844	-577	-69	297	

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van deze heffingen zijn van belang voor uw raad omdat die immers veelal de enige mogelijkheid vormen om aanvullende wensen te kunnen verwezenlijken (i.c. dekken). Door vaststelling van de begroting worden de wensen in principe bekrachtigd en daarmee ook de middelen ingezet.

Deze paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de in de gemeente Valkenswaard geheven belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges) en de betekenis daarvan voor de gemeente. Inzicht wordt gegeven in de heffingen. Per heffing wordt ingegaan op het beleid, de geraamde inkomsten en de tarieven. Tevens wordt ingegaan op de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid.

De lokale heffingen zijn te onderscheiden in:

Algemene dekkingsmiddelen	Bestemmingsheffingen
Onroerende zaakbelastingen	Rioolheffing
Parkeergelden	Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten
Precariobelasting	Leges
Reclamebelasting	Begraafplaatsrechten

Het beleid voor lokale heffingen is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Trendmatige verhoging (inflatiecorrectie) van algemene heffingen (OZB);
- Extra verhoging van algemene heffingen is gerelateerd aan een verbetering van het voorzieningenniveau voor de inwoners;
- Kostendekkende tarieven: dit betekent dat de tarieven jaarlijks in elk geval trendmatig worden verhoogd in verband met loon- en prijsontwikkelingen.

Het beleid voor lokale heffingen is vastgelegd in (beleids-)nota's en/of verordeningen.

(bedragen x €1000)	Rekening 2021	Primitieve Begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Onroerende zaakbelasting	8.233	8.237	8.204	8.276
Parkeerbelasting	518	746	596	610
Precariobelasting	-6	79	62	72
Reclamebelasting	1	90	63	63
Naheffingsaanslagen parkeren	31	0	0	34
Totaal algemene heffingen	8.777	9.152	8.925	9.055
Rioolheffingen	3.232	3.247	3.247	3.238
Afvalstoffenheffingen	3.824	4.365	4.365	4.122
Reinigingsrechten	31	45	45	38
Secretarie Leges	240	269	269	395
Leges omgevingsvergunningen	787	595	595	717
Begraafplaatsrechten	181	188	188	187
Totaal bestemmingsheffingen	8.295	8.709	8.709	8.697
Totaal heffingen	17.072	17.861	17.634	17.752

Onroerende Zaakbelastingen

Alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten en het tarief gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde, wordt de aanslag onroerende zaakbelastingen berekend en aan de belastingplichtige opgelegd. In de bijgestelde begroting 2022 is een opbrengst gecalculeerd van € 8.204.000. De realisatie bedraagt in 2022 een bedrag van € 8.276.000.

Omschrijving (bedragen x €1000)	WOZ Waarde per 1/1/2021	Tarief	Rekening 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil begroting - realisatie
Woningen	4.853.122	0,1141	5.517	5.478	5.537	-59
Niet woningen eigenaren	631.620	0,2570	1.605	1.602	1.623	-21
Niet woningen gebruikers	589.973	0,2032	1.110	1.124	1.116	8
Totaal			8.232	8.204	8.276	-72

Parkeerbelasting

Het parkeerbeleid is verwoord in de vastgestelde "Visie op Parkeren". Dit heeft als basis gediend voor de regelgeving in de Parkeerverordening en de Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen. Uw Raad heeft het tarief voor parkeren in het centrum bepaald op € 0,60 voor het 1^e uur, € 1,80 voor 2^e uur, € 4,00 voor 3 uur en € 5,60 voor 4 uur, wat meteen de maximale parkeertijd is. Buiten het centrum bedraagt het tarief € 1,50 per uur met een maximum van € 3,00 per dag. Op koopzondagen bedraagt het parkeertarief € 0,00.

Het innen van parkeerbelasting dient gezien te worden als een sturingsinstrument voor het reguleren van de parkeerdruk. De opbrengst is in de bijgestelde begroting 2022 gecalculeerd op € 596.000 inclusief parkeerkaarten en naheffingstoelagen. De realisatie in 2022 bedraagt € 610.000, inclusief parkeerkaarten en naheffingsaanslagen. Hierdoor ontstaat er een voordeel van € 14.000 ten opzichte van de begroting.

Precariobelasting

Het is mogelijk om voor het gebruik van gemeentegrond precariobelasting te heffen. De belasting is verschuldigd als een ondernemer voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft (bijvoorbeeld terras, luifel, pijpleiding, uithangborden, e.d.). De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen, tenzij er sprake is van een specifieke oormerking, zoals de opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen. De hoogte van de precariobelasting hangt af van de soort en de grootte van de voorwerpen en van de oppervlakte die in beslag genomen wordt.

De gemeente Valkenswaard legt alleen precariobelasting op bij terrassen (zomer, winter of tijdelijke terrassen). Op grond van de afgegeven vergunningen wordt een aanslag opgelegd. In de primitieve begroting was een bedrag van € 79.000 opgenomen voor inkomsten precariobelasting. In de begroting na wijziging is een bedrag van €62.000 euro opgenomen. De realisatie in 2022 bedraagt €72.000

Reclamebelasting

In september 2014 is reclamebelasting voor een beperkt gebied in het centrum ingevoerd. De uit de reclameheffing verkregen opbrengst kan in beginsel vrij besteed worden. De reclameheffing is, net als bijvoorbeeld de OZB en de toeristenbelasting, een vrij besteedbare belasting. De opbrengst van de reclameheffing wordt echter ingezet voor structurele financiering van het Ondernemersfonds van de Stichting Centrum-Management Valkenswaard.

Uit het Ondernemersfonds worden de kosten betaald van activiteiten ter versterking van de economische aantrekkelijkheid van het centrum van Valkenswaard. Het gaat dan onder meer om publieksaantrekkende activiteiten, activiteiten op het gebied van leegstandsbestrijding, veiligheids-(beleving) en promotie & marketing. Hiertoe stelt de Stichting Centrum-Management Valkenswaard jaarlijks een activiteitenplan op. In de primitieve begroting was een bedrag van € 90.000 opgenomen voor inkomsten reclamebelasting. In de begroting na wijziging is een bedrag van €63.000 euro opgenomen. De realisatie in 2022 bedraagt €63.000

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt gebruikt om de kosten te dekken van het verwijderen van het huishoudelijk afval. De uitvoering van deze taak is opgedragen aan Cure, een samenwerkingsverband van de gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard. De tarieven worden berekend op basis van maximaal 100% kostendekkendheid.

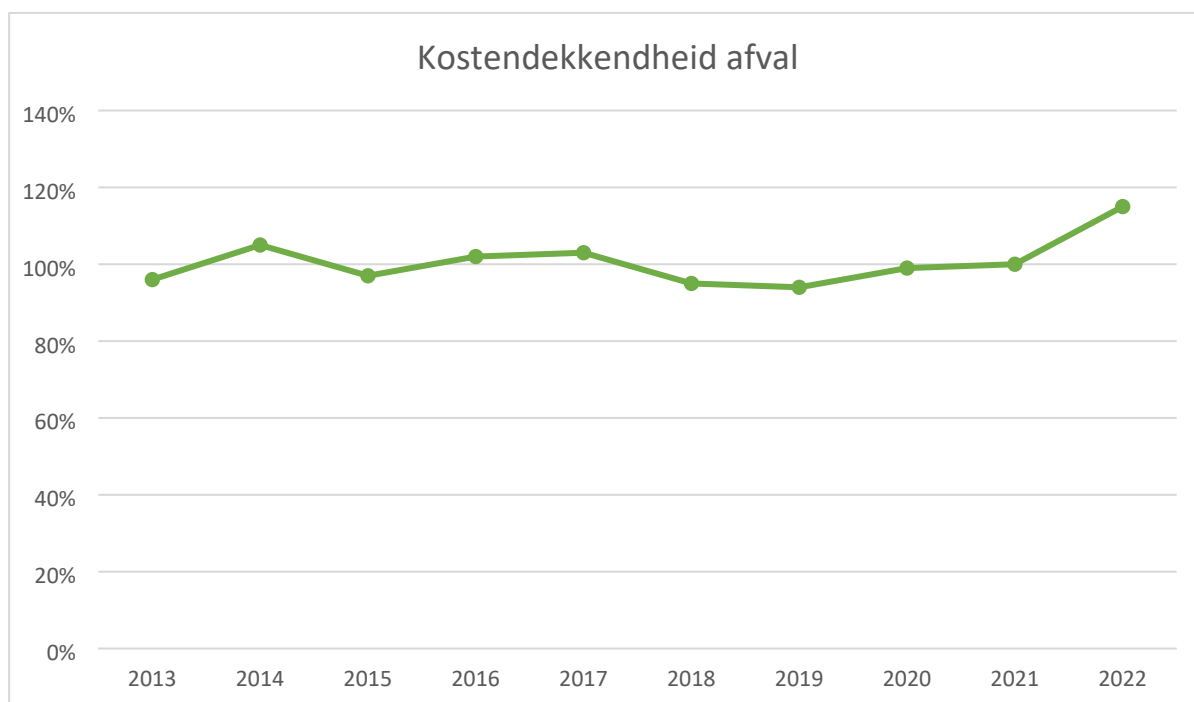
Kleine bedrijven in het centrum van Valkenswaard, waar afval vrijkomt dat naar aard en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval en, die geen ruimte hebben om een container van een commercieel afvalbedrijf te plaatsen en die gelegen zijn aan de inzamelroute van huishoudelijk afval, kunnen een container bij Cure aanvragen. Dergelijke bedrijven betalen geen afvalstoffenheffing, maar een zogenaamd reinigingsrecht, waarvan de hoogte overeenkomt met het tarief afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden.

De GR Cure voert naast de taken op het gebied van afvalinzameling, en de uitvoering van de zogenaamde facilitaire taken (beheer van de milieustraat, de inzameling, transport en verwerking van glas en oud papier en karton en de verwerking van klein gevaarlijk afval) extra taken uit, waaronder de beleidsvoorbereiding.

(bedragen x €1000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Totaal afvalstoffenheffing	3.824	4.365	4.122
Totaal reinigingsrecht	31	45	38
Totaal inkomsten	3.855	4.410	4.160
Totaal kosten	3.817	3.920	3.617
Totaal uitgaven	3.817	3.920	3.617
Totaal resultaat	38	490	543

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid over meerdere jaren. De groene lijn in onderstaande tabel geeft het kostendekkendheid percentage per jaarschijf aan.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
96%	105%	97%	102%	103%	95%	94%	99%	100%*	115%

* exclusief teruggave

(Brede) rioolheffing

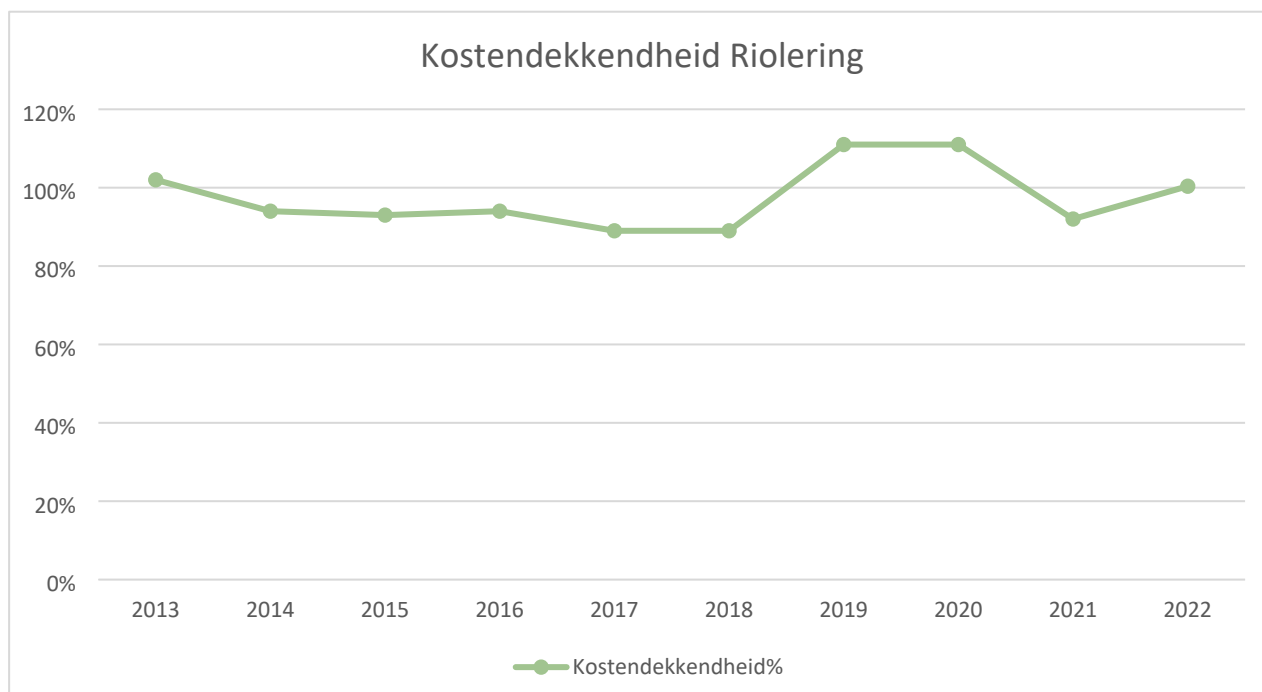
De gemeente dekt de jaarlijkse kosten van het (verbreed) Gemeentelijk Rioleringsplan door de rioolheffing, waarbij verschillen tussen de kosten en de rechten worden onttrokken dan wel gestort in de voorziening riolering. De verordening dient als (beleids-)kader. Op dit moment is de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken van kracht. Hierin zijn verdisconteerd de grondwaterzorgplicht, de afvalwaterzorgplicht en de hemelwaterzorg. Naast de afvoer van het hemelwater en afvalwater heeft de gemeente ook de algehele zorgplicht voor water (zowel grond- als oppervlaktewater). Op 13 september 2022 heeft de raad ingestemd met een aanpassing van de financiële verordening. De wijze van berekening van de toe te bedelen overhead is aangepast. Deze nieuwe wijze van toewijzing overhead is hieronder verwerkt volgens de nieuwe verordening.

(bedragen x €1000)	Rekening 2021	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Opbrengst Rioolheffing	3.232	3.247	3.238
Kosten riolering	3.497	3.231	3.226
Saldo gestort in voorziening	-265	16	12

In de begroting (na wijzigingen) is begroot dat er een storting in de voorziening zal plaatsvinden van €16.000. De realisatie wijkt iets af van dit bedrag, namelijk €12.000 euro. De begrote baten leges liggen hoger dan werkelijk omdat er minder aansluiting zijn uitgevoerd in 2022 dan begroot. De kosten dalen in lijn met de toenemende baten. Er vindt een storting in de voorziening plaats omdat de baten groter zijn dan de lasten.

Kostendekkendheid rioolheffing

Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid over meerdere jaren. Vanwege het grillige karakter van de investeringen voor dit taakveld worden pieken en dalen opgevangen via de voorziening riolering. Op deze manier kunnen ook toekomstige investeringen worden gedaan, zonder de rioolheffing meer dan trendmatig te verhogen.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
102%	94%	93%	94%	89%	89%	111%	111%	92%	100%

Begraafplaatsrechten

De gemeente beheert twee begraafplaatsen: Eikenhof (de Sil) en Rosheuvel (Kerkhofstraat).

(bedragen x €1000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Begraafplaatsrechten	181	188	187
Uitgaven	210	238	328
Saldo	-29	-50	-141

Leges

Onder de naam 'leges' heft de gemeente een aantal verschillende rechten voor het genot van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Te denken valt aan: leges burgerzaken, leges A.P.V.-vergunningen, leges bouwvergunningen en leges gebruiksvergunningen.

(bedragen x €1000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Secretarie Leges	240	269	395
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	787	595	717
Totaal	1.027	864	1.112

Kwijtschelding

De gemeente kan kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kan beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Valkenswaard is kwijtschelding alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing (gedeeltelijk). Voor de overige heffingen zoals onroerende zaakbelasting, rioolrecht, leges burgerzaken is geen kwijtschelding mogelijk. Valkenswaard hanteert de maximumnorm van 100%, dit betekent dat op 100% van het bijstandsniveau belastingen worden kwijtgescholden. Het maximumbedrag aan kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing is € 175.

Wij verlenen 'automatisch' kwijtschelding aan huurders van woningen die twee maanden vóór de dagtekening van de aanslag één jaar onafgebroken een uitkering hebben genoten op basis van Wet Werk en Bijstand en die geen positieve vermogensbestanddelen hebben. In 2022 is voor ruim € 61.000 aan kwijtschelding verleend.

Belastingdruk

De berekening van de belastingdruk is gebaseerd op de som van afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden, de gemiddelde waarde van de onroerende zaken (OZB) en de rioolheffing.

Soort belasting of heffing	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022
Afvalstoffenheffing	279	297	319
OZB belasting (op basis van gemiddelde woningwaarde)	359	366	366
Rioolheffing	205	205	205
Belastingdruk per meerpersoonshuishouden	843	868	890

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

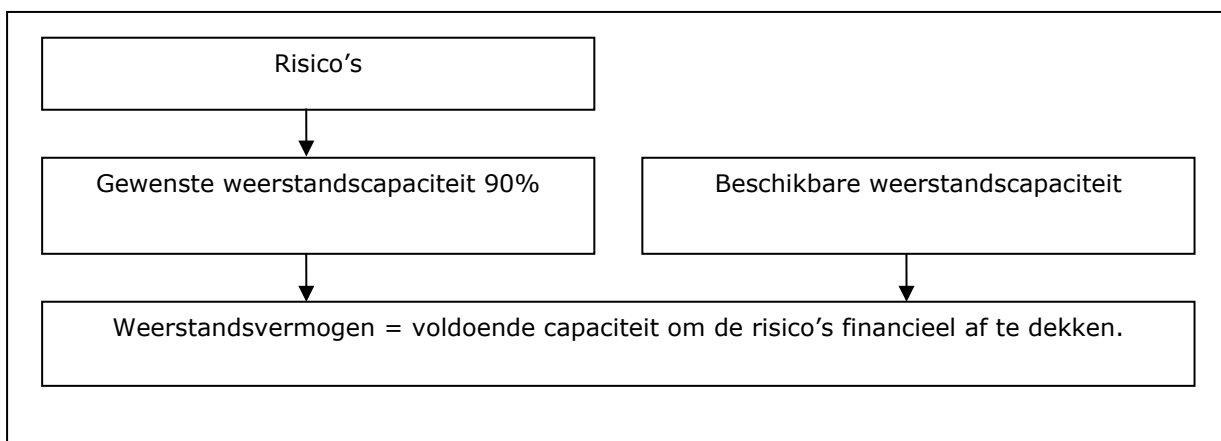
De begroting vormt het financieel kader waarbinnen de gemeente haar doelstellingen realiseert. Tegenvallers en meevallers worden zoveel mogelijk binnen die begroting verwerkt. Financiële tegenvallers kunnen we echter niet altijd opvangen en op dit moment is het belangrijk dat de gemeente over een buffer beschikt om dit soort zaken te verwerken. Deze buffer, waarmee we onverwachte tegenvallers opvangen zodat we taken kunnen voortzetten, heet het weerstandsvermogen van de gemeente. Het gaat dan om risico's die niet zijn verzekerd of waarvoor geen voorziening is getroffen. De beoordeling van dit weerstandsvermogen geeft inzicht in de actuele financiële positie. Actualisering vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening en de begroting.

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen. Daarbij schenken we achtereenvolgens aandacht aan het beleid dat de gemeente op dit gebied hanteert, de weerstandscapaciteit, een actualisering van het risicoprofiel en de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Tot slot gaan we gedetailleerd in op de opbouw van de weerstandscapaciteit.

Beleid

De raad heeft ingestemd met de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement". In deze nota staat een beleidslijn over de weerstandscapaciteit die wij noodzakelijk vinden voor onze organisatie. Deze weerstandscapaciteit zetten wij af tegen de risico's en het risicomanagement. Doordat we risico's inventariseren, analyseren en beoordelen, kunnen we risicoprofiel bepalen, risico's aan de voorkant beheersen, structureel inbedden van risicomanagement in de organisatie en kunnen we een ratio 'weerstandsvermogen' (verhouding risicobedrag tegenover weerstandscapaciteit) bepalen.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we een relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden geven we in onderstaande figuur weer:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ondanks de werking van risicomanagement kunnen we te maken krijgen met financiële nadelen. Deze nadelen ontstaan door tegenvallers waarvoor geen andere dekking aanwezig is. Door voldoende weerstandscapaciteit kunnen we, zonder beleidsaanpassingen, deze financiële nadelen opvangen.

Per 31 december 2022 is de samenstelling van ons weerstandsvermogen als volgt:

Weerstandscapaciteit (x € 1000) ultimo	2021	2022
Algemene reserve	4.386	6.329
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves	5.239	8.914
Budget onvoorzien	150	50
Rekeningresultaat	2.301	1.997
Stille reserve(s)	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	173	214
Kostenreductie (bezuinigingen)	0	0
Totaal	12.249	17.504

Risico's

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen moeten de gekwantificeerde risico's van de gemeente bij elkaar geteld worden. Ook moet er rekening gehouden worden met de kans dat de onderkende feiten zich zullen voordoen. Voor het bepalen van de kans dat een risico zich daadwerkelijk manifesteert, maken we per risico een analyse. Uit die analyse blijkt ook welk effect we kunnen verwachten als een risico zich voordoet. Zoals we in deze paragraaf vermelden, werken we aan de invulling van risicomanagement.

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten dan wel voorzieningen gevormd. Het gaat dus uiteindelijk om die risico's die de financiële positie van de gemeente kunnen verstoren.

In het volgende overzicht zijn risico's opgenomen van economische, politieke, juridische, milieutechnische of financiële aard. Deze risico's zijn niet limitatief opgesomd. Naast de risico's die feitelijk alle gemeenten lopen, zijn hier de risico's vermeld die bekend zijn en specifiek de gemeente Valkenswaard betreffen.

Bij mogelijke risico's denken wij onder andere aan:

- Open-einde regelingen
- Beheerplannen
- Grondexploitatie (bijvoorbeeld: stagnatie van grondverkoop en ontwikkeling plannen)
- Gemeenschappelijke regelingen (GGD, MRE, enz.)
- Economische ontwikkelingen (inflatie)

Voor bovengenoemde zaken geldt dat wij risico's alleen meenemen als het om een materieel risico gaat. Hierbij hanteren wij de ondergrens van € 50.000.

Zoals aangegeven in de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' (Plan van Aanpak) dragen wij zorg voor een zo volledig mogelijk beeld van alle mogelijke risico's binnen de gemeente. Het inzicht in alle mogelijke risico's zal de impuls zijn om een risicobeheersing/-managementsysteem op te bouwen, te implementeren en blijvend te actualiseren.

Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het belangrijk dat we zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit enerzijds en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen' anderzijds. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomanagement. Als deze hoger uitvalt, kunnen we volstaan met een lagere financiële weerstandscapaciteit en dus met een lager verhoudingsgetal.

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag
Schadeclaims: de gemeente kan schadeclaims ontvangen die zijn ontstaan door onder andere onvoldoende weg- of groenbeheer, het wijzigen van bestemmingsplannen, het uitvoeren van grote (bouw)projecten, het verlenen of weigeren van vergunningen, het uitvaardigen van nieuwe regels op het gebied van gebruik van openbare ruimten, het subsidiebeleid of welk ander	60

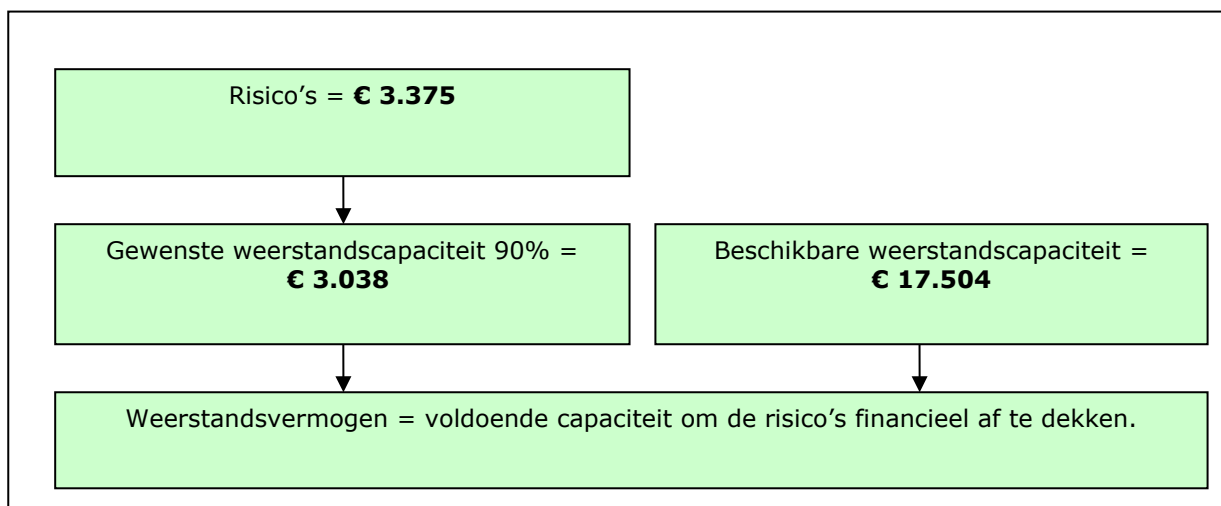
Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag
<p>onderwerp ook, als het maar in verband gebracht kan worden met de activiteiten die de gemeente ontplooit.</p>	
<p>Planschade: in het kader van risicobeheersing wijzen we op de risico's van schadeclaims op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de zogeheten planschade. Voor bestemmingsplannen die dienen ter actualisatie geldt dat eventuele planschade niet verhaald kan worden op de ontwikkelaar. Op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening geldt per 1 juli 2008 – een drempel van 2%, wat inhoudt dat planschade alleen tot uitkering komt als deze de waardevermindering van het object met meer dan 2% overschrijdt. Voor bestemmingsplannen die dienen ter ontwikkeling geldt dat met de ontwikkelende partijen planschadeovereenkomsten kunnen worden afgesloten om eventuele planschade af te wentelen op de ontwikkelende partij.</p> <p>Op basis van de huidige lopende claims en de bestemmingsplannen die onderhanden zijn schatten wij het risico op niet-verhaalbare planschades in als laag.</p>	50
<p>Verbonden partijen: risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als we geen redelijk beeld kunnen vormen van de risico's en/of het weerstandsvermogen, nemen we standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage op in het weerstandsvermogen van de gemeente.</p>	2.001
<p>Sociaal domein: zoals in de Nota Kaders 2022-2025 is aangegeven hebben wij de begrotingsbedragen zo reëel mogelijk geraamd. In deze berekeningen zijn prijsstijgingen (P) voor zo ver bekend meegenomen, maar een eventuele stijging van aantallen (Q) niet.</p> <p>Bij de Berap is op basis van de meest recente inschatting een bijstelling van de aantallen gemeld. Deze is ook structureel vertaald en in de begroting 2023-2026 verwerkt. Echter, de ontwikkeling van de cliëntaantallen blijft onzeker, waardoor opname in de risicoparagraaf noodzakelijk is.</p> <p>Wij onderscheiden hierin de volgende clusters:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hulp bij het huishouden: 250 - Jeugdhulp: 250 	500
<p>Grondexploitaties: In juni 2021 is besloten om voortaan alle winsten en verliezen uit grondexploitaties af te wikkelen via de reserve grondexploitaties. Op basis van de huidige onderbouwing kunnen alle mogelijke risico's op de huidige grondexploitaties ruimschoots binnen deze reserve afgedekt worden. Daarom wordt voor de grondexploitaties geen bedrag opgenomen in deze paragraaf.</p> <p>Wij blijven de toereikendheid van de reserve grondexploitaties jaarlijks monitoren.</p>	0
<p>Inkomsten uit leges en belastingen niet-woningen: Deze inkomsten hebben voor een gedeelte een grillig, onvoorspelbaar karakter. Waar elke inwoner elke 10 jaar een nieuw ID-bewijs nodig heeft, en de OZB geheven wordt over alle bestaande gebouwen, zijn andere legesinkomsten afhankelijk van de conjunctuur. Denk hierbij met name aan bouwleges (leges omgevingswet), reclame- en precariobelasting en OZB niet-woningen gebruikers.</p>	100
<p>Inkomende subsidies: In de begroting is een aantal structurele subsidies verwerkt. Als de bijbehorende regelingen gedurende het jaar gewijzigd worden kan het mogelijk zijn om deze inkomsten neerwaarts bij te stellen. Doorgaans zal een redelijke termijn hiervoor in acht genomen worden.</p>	50
<p>Inflatie: Op dit moment worden wij geconfronteerd met een hoge inflatie. Hierdoor stijgen lonen en prijzen. Dit kan leiden tot hogere kosten. Hoewel wij telkens afwegen of prijsstijgingen gecompenseerd kunnen worden door</p>	250

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag
maatregelen (anders uitvoeren, uitstellen) zal in de praktijk blijken dat sommige budgetten opgehoogd moeten worden. In de begroting hebben wij rekening gehouden met de reeds bekende prijsniveaus van energie en een stelpost opgenomen voor onontkoombare prijsstijgingen (zoals de gevolgen van de reeds aangekondigde forse verhoging van de minimumlonen). Achteraf zal blijken of deze post toereikend is geweest.	
Drugsdumpingen: Wekelijks worden op verschillende plaatsen in de provincie Noord Brabant drugsdumpingen aangetroffen. Gemiddeld bedragen de kosten van het opruimen van een dergelijke dumping € 12.500. De kosten worden door het Rijk vergoed tot een maximum van € 25.000 per geval. Een enkele keer leidt een drugsdumping tot hele hoge saneringskosten, reden om een bedrag in de risico inventarisatie op te nemen.	100
<p>Claim Attero: Tot en met januari 2017 heeft de Metropoolregio Eindhoven (MRE) als contractpartner deelgenomen aan de Vereniging van Contracten (VvC) welke de belangen van de Brabantse gewesten - en daarmee dus de deelnemende gemeenten - behartigt. Door de Brabantse gewesten zijn contractafspraken gemaakt voor de aanbidding van huishoudelijke restafval dan wel gft-aval met Attero. Attero en de Brabantse gewesten hebben een juridisch geschil over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval. Punt van discussie betreft de minderlevering van brandbaar restafval van de gemeenten die vallen onder de Brabantse gewesten.</p> <p>De zaak tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval over de jaren tot 2014 is afgesloten en leidt niet tot naheffing voor de MRE gemeenten. Tegenstrijdig aan het vonnis over de jaren tot en met 2014 heeft de rechter in een vonnis bepaald dat de Brabantse gewesten over de periode 2015 tot en met 2017 wel verplicht zijn de minderlevering te compenseren aan Attero.</p> <p>Op 17 maart 2023 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in de zaak over de minderlevering van restafval in de jaren 2015 tot en met januari 2017. Door de uitspraak zijn de Brabantse gemeenten en gewesten gehouden de naheffing, vermeerderd met BTW en wettelijke rente, te betalen. Voor onze regio betekent dit een bedrag van ruim € 6,5 miljoen. De Metropoolregio Eindhoven heeft als contractpartner dit bedrag op 13 april 2023 voldaan.</p> <p>Het bedrag van € 6,5 miljoen zal door de Metropoolregio Eindhoven worden doorberekend naar de deelnemende gemeenten. Bestuurlijke besluitvorming over de wijze waarop moet nog plaatsvinden. Het streven is om het Algemeen Bestuur hierover nog dit jaar een besluit te laten nemen.</p> <p>Vooruitlopend hierop heeft de Metropoolregio Eindhoven is samenspraak met o.a. de verantwoordelijk bestuurder en de bestuursambtenaren een voorschotnota verstuurd naar de gemeenten. Deze voorschotnota is gebaseerd op tonnages en bedraagt 50% van de naheffing en wettelijke rente. Het aandeel van de gemeente Valkenswaard in deze factuur was € 0,-.</p> <p>Gezien de onzekerheid die nog bestaat schatten wij het risico op maximaal € 264.189. Dit betreft het maximale bedrag op grond van de verdeling van de nu bekende claim op basis van het aantal inwoners.</p>	264
Totaal	3.375

Weerstandsvermogen

Op dit moment kunnen we nog niet beoordelen of een volledige afdekking van het risicobedrag door de algemene reserve noodzakelijk is. Inzicht in de risico's (i.c. risicomatrix), de financiële omvang en de inbedding van risicomanagement in de organisatie zijn aspecten die hierbij een rol spelen. Daarbij moeten we overwegen dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. In deze benadering gaan we uit van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren. Met de beschikbare weerstandscapaciteit en de benoemde risico's heeft de gemeente dus voldoende weerstandsvermogen om de risico's financieel af te dekken.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen nemen we gezamenlijk op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Norm kengetallen VNG (%)	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100	100 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100 > < 130	> 130
Solvabiliteitsrisico	> 50	30 < > 50	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 < > 0,6	< 0
Grondexploitatie			
Belastingcapaciteit	< 100	100 > < 120	> 120

In bovenstaande tabel zijn de normen per kengetal weergegeven op basis van gegevens van de VNG. In onderstaande tabel geven we met groen aan welke kengetallen onder de categorie voldoende vallen, met oranje welke kengetallen matig zijn en met rood welke kengetallen onvoldoende zijn.

Kengetallen	Jaar-rekening 2021	Begroting 2022	Jaar rekening 2022
Netto Schuldquote	46	70	46
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	46	70	46
Solvabiliteitsrisico	29	17	32
Structurele exploitatieruimte	3	-1.1	3
Grondexploitatie	0	7	-1
Belastingcapaciteit	112	109	116

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Het totaal van de inkomsten bepaalt hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Het is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone.

We zien een toenemende schuldquote van 2022 naar 2023. Ook de jaren daarna, zien we een verdere toename. Vooralsnog bedraagt de hoogste schuldquote 59 in 2026. Dit is volgens de VNG normen voldoende.

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio wordt berekend als verhouding tussen de verschillende vermogenscomponenten. Het gaat erom inzicht te krijgen in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Een methode is het bekijken in hoeverre het in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald. De verschillen in de solvabiliteitsratio's tussen gemeenten zijn groot. Gemeenten tussen 5.000-50.000 inwoners hebben gemiddeld een solvabiliteitsratio van boven de 40 procent. Kleinere gemeenten en grotere gemeenten kennen een ratio die veel lager is. Dan worden eigendommen met meer geleend geld gefinancierd. Over 2022 bedraagt het solvabiliteitsrisico 32%.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is belangrijk als we willen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. We gebruiken het kengetal ook om te bepalen welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we nu het onderscheid tussen structurele en incidentele lasten. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het kengetal betreft de verhouding tussen de boekwaarde van de gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe hoger de ratio, hoe hoger het potentiële risico. Het is dus belangrijk om regelmatig te beoordelen of de grondexploitaties actueel zijn. Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw. Daarnaast is het belangrijk dat we weten wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Daarom is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

Belastingcapaciteit

Soort (bedragen x 1.000)	WOZ waarde 1/1/2021	Tarief Valkens- waard	Tarief art. 12	Verschil in tarief	Onbenutte belasting- capaciteit
Woningen	4.853.122	0,1141	0,1729	0,0588	285.363
Niet woningen eigenaren	631.620	0,2570	0,1729	-0,0841	-53.119
Niet woningen gebruikers	589.973	0,2032	0,1729	-0,0303	-17.876
Onbenutte belastingcapaciteit					214.368

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ratio is gebaseerd op een meerpersoonshuishouden. De OZB is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. In 2022 bedraagt de ratio 1,16; dat betekent dat in Valkenswaard de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

De openbare ruimte is het visitekaartje van de gemeente. Een goed ingerichte en schoon onderhouden openbare ruimte betekent onder andere tevreden bewoners en bezoekers. In deze openbare ruimte vinden voor onze inwoners belangrijke activiteiten plaats als wonen, werken, verblijven, verplaatsen en recreëren. De inrichting en de kwaliteit van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte bepalen hiermee voor een groot deel de manier waarop onze inwoners in staat zijn deze activiteiten te ondernemen en de manier waarop zij de openbare ruimte ervaren.

Deze openbare ruimte is niet statisch. Er komt bijvoorbeeld nieuwe openbare ruimte bij of er worden na verloop van tijd andere eisen gesteld aan de openbare ruimte. Het gebruik en de inrichting zijn dus aan verandering onderhevig. Op deze verandering moeten wij met het beheer en onderhoud slagvaardig en adequaat reageren.

Verantwoordelijkheid voor de kapitaalgoederen

Wij hebben bij het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte een drietal belangrijke verantwoordelijkheden:

1) Veiligheid.

De eerste verantwoordelijkheid van de gemeente is om te zorgen dat de openbare ruimte voldoet aan de vastgestelde normen en daarmee veilig is. We doelen hierbij op de technische kwaliteit van het kapitaalgoed: de technische staat van het kapitaalgoed en de inschatting of het veilig te gebruiken is gedurende de resterende technische levensduur. Voor het nemen van beslissingen ten aanzien van onderhoud en vervanging is het belangrijk op de hoogte te zijn van de kwaliteit op dit moment, het te verwachten kwaliteitsverloop in de toekomst en de vastgestelde norm(kwaliteit) van de voorziening.

2) Functionaliteit.

De openbare ruimte moet gebruikt kunnen worden waarvoor deze is ingericht. De functionaliteit van een kapitaalgoed speelt dus vanzelfsprekend een grote rol. Hierbij gaat het om de vraag wat het object zou moeten kunnen, op plek x, in omstandigheid y, z. De intensiteit van het gebruik en het op basis hiervan uit te voeren onderhoud bepalen of de functionaliteit behouden blijft.

3) Visuele kwaliteit.

De inrichting van de openbare ruimte bepaalt in belangrijke mate de uitstraling van de gemeente. Naast het borgen van de technische kwaliteit en de functionaliteit hebben we ook te maken met het verzorgingsniveau, oftewel de visuele kwaliteit van de openbare ruimte. We hebben het dan vooral over het duurzaam in stand houden, schoonhouden en het onderhoud van onze groenvoorzieningen inclusief bomen. Dat is direct zichtbaar voor onze inwoners. Bovendien kunnen er belangrijke keuzes in gemaakt worden, bijvoorbeeld het niveau van schoon of de frequentie van maaien of snoeien. De uitstraling van de gemeente wordt in belangrijke mate bepaald door deze visuele kwaliteit. Ook hier zien we veranderingen en trends. Waar voorheen strak gemaaide berm en grasvelden hoog gewaardeerd werden, zien we nu meer waardering voor het creëren van berm en bloemrijke graslanden die in belangrijke mate bijdragen aan biodiversiteit.

Om het kwaliteitsniveau van deze kapitaalgoederen op het gewenste peil te houden hebben we het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) vastgesteld. Hierin is aangegeven dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau moet zijn van het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dit niveau is vastgesteld na uitvoering van een nulmeting, op basis van de door CROW gehanteerde beeldkwaliteiten.

Inrichting beheer en onderhoud kapitaalgoederen.

Het beheer en het onderhoud van de kapitaalgoederen moet dusdanig worden ingericht/uitgevoerd dat het door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveau in de praktijk ook wordt gerealiseerd en de openbare ruimte goed in stand wordt gehouden. Hiervoor onderscheiden we de volgende werkzaamheden:

✓ *Dagelijks onderhoud.*

Alle maatregelen die regelmatig, vaak meerdere keren per jaar, worden genomen. Voorbeelden zijn maaien en vegen. Het repareren van schades en het reageren op meldingen hoort ook bij het dagelijks onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt vooral uitgevoerd door de eigen dienst,

Gemeenschappelijke regeling Ergon en aannemers op basis van afspraken, contracten en bestekken.

- ✓ *Groot onderhoud.*
Grotere maatregelen die eens per x jaar worden genomen. Bijvoorbeeld een nieuwe deklaag op een asfaltweg of het planmatig snoeien van bomen. Groot onderhoud wordt projectmatig/integraal aangepakt.
- ✓ *Vervanging.*
Vernieuwen van een kapitaalgoed aan het eind van de levensduur, waarbij de hele constructie en materiaal worden vernieuwd. Voorbeelden zijn een weg herstraten met nieuwe klinkers, een bank vervangen of een groenvak opnieuw aanplanten. Bij vervanging blijft de inrichting hetzelfde. Vervanging wordt projectmatig uitgevoerd, waarvoor per project middelen worden aangevraagd.
- ✓ *Beheer.*
Alle ondersteunende werkzaamheden om het onderhoud te kunnen uitvoeren, zoals het opstellen van beleidsplannen, gegevensbeheer, financiële planning etc. Het opnieuw inrichten voor nieuwe functies en doelstellingen maakt geen onderdeel uit "het in stand houden van de openbare ruimte". Hiervoor worden andere vormen van kapitaal ingezet dan bij het beheer en onderhoud.

Natuurlijk zijn de vormen van onderhoud communicerende vaten. Het achterwege blijven van een vervanging (of herinrichting) zet een sterke druk op het dagelijks onderhoud. De versleten openbare ruimte moet dan met kleine maatregelen veilig en acceptabel worden gehouden.

Beheersysteem als basis.

Actuele informatie over de omvang en de kwaliteit van deze kapitaalgoederen is essentieel voor het beheer en onderhoud. Deze informatie is vastgelegd in het beheersysteem (GBI). Alle kenmerken van de kapitaalgoederen en de overige objecten zijn hierin geregistreerd. Voor verschillende objecten is tevens de kwaliteit geregistreerd op basis van een objectief landelijk genormeerde methodiek. De kwaliteit wordt vastgesteld door middel van inspecties.

Op basis van nauwkeurige areaalgegevens, actuele inspectiecijfers, de juiste richtlijnen voor rekensystematiek (CROW) en de juiste kengetallen kan een theoretische planning en begroting worden gegenereerd voor onderhoud en vervanging van een kapitaalgoed. Omdat er mogelijk legitieme redenen zijn om het onderhoud op een ander moment of anders uit te voeren ondergaat de theoretische planning een maatregeltoets. Daarbij wordt met name gekeken naar:

- noodzakelijk onderhoud andere kapitaalgoederen (riolering is leidend bij integrale planning);
- afdeling overstijgende integrale projecten;
- nieuwbouwprojecten zoals Lage Heide;
- planning van werkzaamheden aan kabels en leidingen door nutsbedrijven;
- klachten en meldingen;
- beschikbare financiële middelen.

Op basis van de maatregeltoets wordt jaarlijks een integraal onderhoudsplan opgesteld, met een doorkijk van 4 jaar, dat door het college wordt vastgesteld. Vanwege de raakvlakken met bovenvermelde onderwerpen spreken we van een flexibele onderhoudsplanning waarin, indien nodig, ieder jaar herprioritering plaatsvindt. Wij zoeken hierbij continu naar een optimale balans tussen beeldkwaliteit, veiligheid, kostenbesparing en efficiency.

De 5 richtlijnen voor het beheer van deze kapitaalgoederen.

1. De gemeente als regisseur.

Hoe de openbare ruimte eruit komt te zien wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Diverse "partijen" spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats natuurlijk de inwoners maar ook marktpartijen als horeca, winkeliers, industrie, nutsbedrijven, diverse partijen uit het maatschappelijk veld et cetera. Iedereen tracht zijn of haar belangen zoveel mogelijk in te brengen. Het is onze taak om hierin de regie te nemen en te houden. We hebben dus de regisserende rol bij de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.

2. *Kwaliteit gestuurd beheer.*

We werken met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, formulieren, rapportagemodellen en ten slotte het "vertalen" van het gekozen kwaliteitsniveau in de verschillende beheerprogramma's. Via regelmatige inspecties controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald. Het beheer wordt dus op basis van beeldkwaliteiten gestuurd.

3. *Integraal beheer.*

Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt integraal uitgevoerd. De riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorzieningen worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er een afstemming plaats met de werkzaamheden van nutsbedrijven en de teams RB en P&P.

4. *Risico gestuurd beheer.*

De toepassing van het risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant de afweging maken of de eerder voorgestelde maatregel echt nodig is op dat moment en of ergens anders geen nieuwe urgentere situaties zijn ontstaan. Door middel van deze constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd.

5. *Bewonersgericht beheer.*

Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken die op diverse manieren hun inbreng kunnen leveren. Onze integrale onderhoudsplannen leggen we dus voor aan de burgers, wijkraden en/of wijkcommissies om vervolgens het onderhoud per woonwijk uit te voeren.

Tijdens de uitvoering worden bewoners actief benaderd met informatie door zowel de gemeente als de wijkcommissie (omgevingsmanagement). Vragen of klachten worden zoveel mogelijk besproken in een persoonlijk gesprek.

De belangrijkste kapitaalgoederen per onderdeel

Riolering

Het beleidskader

Op basis van de Waterwet heeft de gemeente 3 zorgplichten:

- Inzamelen van stedelijk afvalwater en transporteren naar de rioolwaterzuivering.
- Doelmatig verzamelen en verwerking van afvloeiend hemelwater van openbaar terrein.
- Het doelmatig voorkomen van nadelige gevolgen van grondwaterstanden.

Om te voldoen aan deze zorgplicht heeft de gemeenteraad in 2019 het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2019-2022 vastgesteld. Het GRP heeft tot doel op gestructureerde wijze zorg te dragen voor de aanleg, beheer, onderhoud en verbetering van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het GRP is de voorziening "riolering" gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord en het jaarlijkse resultaat hiervan wordt gestort of onttrokken uit de gevormde voorziening riolering. De nadruk van dit GRP ligt op klimaatadaptatie en bewustwording hiervan.

Het beheer

Om de beleidsdoelstellingen voor het jaarlijks onderhoud te realiseren, voeren we onder meer de volgende maatregelen uit:

- 2 keer per jaar reinigen van alle kolken en lijngoten
- Jaarlijks 10% van het vrij vervalstelsel reinigen en inspecteren
- Jaarlijks noodzakelijke reparaties uitvoeren op basis van de hierboven genoemde inspectie
- 2 keer per jaar alle gemalen en bergbezinkstations/leidingen onderhouden
- 1 keer per jaar alle gemalen en bergbezinkbassins/leidingen reinigen
- 1 keer per jaar alle drukrioolgemalen reinigen en onderhouden
- Jaarlijks opschonen van watergangen
- Het aanleggen en onderhouden van huisaansluitingen
- Verhelpen van klachten, meldingen en storingen
- Structurele vervanging van het riool bij einde levensduur
- Het innen van rioolheffing

Actuele ontwikkelingen

Het gemeentelijke rioleringsplan 2019-2022 is dit jaar vastgesteld. Met de komst van de nieuwe N69 zal de hoofdwegenstructuur de komende jaren ingrijpend veranderen. Zo zullen onder andere delen van de Eindhovenseweg, Dommelseweg en Luikerweg op de schop gaan. Dit is een kans om ook op grotere schaal te kijken naar de riolering in dit gebied. Op dit moment zijn de voorbereidingen hiervoor in volle gang. Inmiddels is ook het Masterplan centrum door de raad vastgesteld, in dit masterplan Centrum is een forse rioleringsopgave opgenomen. In 2021 zijn we gestart met de voorbereiding van het nieuwe GRP en het uitwerken van blauwe aders voor de afvoer van extreme buien naar bovengrondse waterbergingen aan de rand van het stedelijke gebied. Voor het onderdeel bewustwording bij burgers hebben we in mei 2020 een afkoppelsubsidieregeling vastgesteld. Dit is een stimuleringsregeling om bewoners mee te laten helpen bij de aanpak van wateroverlast en droogte. De bewoners krijgen van de gemeente een bijdrage als ze het regenwater loskoppelen van de riolering en op eigen terrein vasthouden en infiltreren. Het waterschap heeft hieraan ook € 10.000 bijgedragen.

Kwantitatieve en/of kwalitatieve indicatoren

Voorziening	Hoeveelheid	Eenheid
Vrijverval riool gemengd	154,7	Km
Vrijverval riool regenwater	27,1	Km
Vrijverval riool vuilwater	21,8	Km
Totale lengte vrijverval riool	203,6	Km
Rioolgemalen	13	Stuks
Persleidingen (exclusief drukriool)	3,4	Km
Minigemalen (drukrioolstelsel)	160	Stuks
Persleidingen (drukriolering)	42,5	Km
Lozingspunten vanuit extern gemengde riool overstorten	13	Stuks
Bergbezinkvoorzieningen	6	Stuks
Lozingspunten vanuit hemelwaterriolering	51	Stuks

IBA 's	7	Stuks
Drainage	0,5	Km

Wegen en bruggen

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en onderhoud van openbare wegen en civiele kunstwerken. Uitgangspunt hierbij is dat tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten de openbare verhardingen en civiele kunstwerken dienen te worden onderhouden. Een achterstand bij het onderhoud kan de veiligheid van weggebruikers in gevaar brengen, leiden tot klachten, leiden tot ongevallen en het aansprakelijk stellen van de gemeente. Leidraad voor het onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken is de systematiek voor rationeel wegbeheer van het CROW (nationaal kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte).

Het beheer

Voor het beheer is het Beheerplan Wegen en Civiele kunstwerken 2021-2030 vastgesteld. Doel van dit plan is inzicht te geven in de huidige staat van onze wegen en civiele kunstwerken. Daarnaast wordt vooruitgekeken naar de invulling van het beheer voor de komende vier jaar, met een doorkijk naar de lange termijn.

Bij de beheermaatregelen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het tweejaarlijks uitvoeren van een inspectie en het bijhouden van de data in GBI. Op basis hiervan stellen we onderhoudsplannen op en stemmen we af met andere beheerdisciplines en projecten.

Voor de instandhouding van wegen en civiele kunstwerken is de voorziening 'groot onderhoud wegen/bruggen' ingericht. De storting in deze voorziening is afgestemd op verschillende beheerplannen en onderhoudsplannen voor het onderhoud van onze wegen en civieltechnische kunstwerken.

Het dagelijks onderhoud aan onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken wordt uitgevoerd op basis van de klachten/meldingen die via melddesk bij de gemeente binnenkomen. Deze ingekomen klachten worden, tezamen met de bij de inspecties geconstateerde kleine gebreken, op basis van prioritering verholpen. Resteert tenslotte het onderdeel gladheidbestrijding wat wordt uitgevoerd op basis van een door het college vastgesteld gladheidsbestrijdingsplan.

Actuele ontwikkelingen

Elke twee jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle verhardingen met een inspectie op basis van landelijke richtlijnen/normen. In het voorjaar van 2021 hebben we het totale wegen-areaal visueel geïnspecteerd. Op basis daarvan is het meerjaren onderhoudsprogramma elementenverharding 2022-2025 opgesteld.

Naast de visuele inspectie is in 2013 een grootschalig constructief onderzoek uitgevoerd aan onze doorgaande asfaltwegen om de levensduur en het onderhoudsniveau voor de middellange termijn te bepalen. Aan de hand van deze onderzoek- en inspectiegegevens hebben we een meerjaren onderhoudsprogramma asfaltwegen 2022-2025 opgesteld. In 2022 is gestart met een nieuw onderzoek naar de kwaliteit van asfaltwegen uit om in 2023 de data te kunnen actualiseren.

De civieltechnische kunstwerken, bruggen, duikers, stuwten, constructie in grondwallen en kano-aanlegsteigers hebben we in 2019 geïnspecteerd en opgenomen in een meerjarenplanning. Vervolgens hebben we een onderhoudsplan kunstwerken voor de komende vijf jaren opgesteld. Eind 2022 is een nieuwe inspectie opgestart om in 2023 te kunnen verwerken in een nieuwe meerjarenplanning.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Uit het beheersysteem GBI blijkt dat de gemeente Valkenswaard in totaal 2.109.000 m² verhardingen in beheer heeft en dat deze voldoen aan de in het KOOR gestelde kwaliteitsniveaus.

Groen

Het beleidskader

Het is voor de gemeente van groot belang om positief bij te dragen aan de natuur en het milieu en als aantrekkelijke woongemeente te fungeren. Het streven is om met ons waardevolle groen de biodiversiteit te stimuleren en een woonklimaat te realiseren dat ruimte, rust en diversiteit bevat.

Maar daarnaast ook de groene kwaliteiten te benutten om bewoners en recreanten er plezier aan te laten beleven. Om het aanwezige groen te behouden en zelfs te versterken hanteren wij het groenstructuurplan. Dit plan fungeert als toetsingskader voor het beschermen van ons bestaande groen en het inpassen van nieuwe ontwikkelingen. Voor het beheren van de ruim 960 hectare bossen, natuurterreinen en landschappelijke elementen is een ontwikkelrichting vastgelegd voor de komende jaren in het Integraal Ontwikkelingsplan Bos- en Natuurterreinen. Over het geheel bezien blijven we inzetten op vergroening, bijvoorbeeld door het aanplanten van nieuwe bomen: zowel in de kernen als in het buitengebied.

Het beheer

De kwaliteit van ons groen wordt in het kader van kwaliteit gestuurd werken (beleidsplan KOOR) regelmatig geïnspecteerd. Jaarlijks worden er tweemaal een groen- en een kwaliteitsinspectie gehouden. Bij groenbeheer wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met klimaatadaptie en trachten we de biodiversiteit en de ecologische natuurwaarden te versterken onder andere door daar waar mogelijk het onderhoud te verminderen. Om het milieu minder te belasten wordt het onkruid weggeborsteld in plaats van het chemisch te bestrijden of weg te branden.

In navolging van provinciaal beleid bouwen we het preventief bestrijden van de eikenprocessierups met een biologisch bestrijdingsmiddel af en richten ons meer op natuurlijke bestrijding. Alleen op plaatsen waar veel mensen wandelen, fietsen, spelen of sporten nemen we preventieve maatregelen. De Japanse duizendknoop steekt op steeds meer plaatsen de kop op. Er is, samen met Heeze-Leende en Cranendonck, een communicatieplan opgesteld en voorlichting georganiseerd om inwoners meer bewust te maken van de overlast die invasie exoten kunnen veroorzaken.

Voor het groot onderhoud en vervanging van groen is nog geen voorziening of reserve gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Bij de huidige werkwijze wordt vervangen, vernieuwing en renovatie van het groen zoveel mogelijk uitgevoerd binnen integrale uitvoeringprojecten.

Actuele ontwikkelingen

Vanuit meerdere disciplines is aandacht voor het verbeteren van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Klimaatverandering vraagt om oplossingen vanuit onder andere duurzaamheid, waterbeheer en de inrichting van de openbare ruimte. Via verschillende organisaties zoals onder andere de wijkcommissies, het IVN en ondernemersverenigingen worden bewoners gestimuleerd om bij te dragen aan initiatieven ter verbetering van de natuur en ons leefmilieu. Met kleine projecten als geveltuintjes, insectenhôtels, beplante boomspiegels en bloembollen wordt betrokkenheid van onze inwoners vergroot. Een Bomenbeleidsplan moet uiteindelijk zorgen voor een betere bescherming van waardevolle en monumentale bomen en handvatten bij probleemsituaties met bomen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Bomen:	29.700
Gras:	1.206.000 m ²

Openbare verlichting

Het beleidskader

De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud van de openbare verlichting langs de openbare wegen. Hiervoor is het "beheerbeleidsplan OVL 2013-2022" vastgesteld, inclusief de hierop aansluitende beheer- en uitvoeringsplannen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de openbare verlichting naast de verkeersveiligheid ook de sociale veiligheid vergroot en dat de verlichting een zo laag mogelijke belasting geeft voor de flora, fauna en de omgeving. Daarnaast moet openbare verlichting energiezuinig en niet lichtvervuilend zijn. Leidraad voor de aanleg en het onderhoud is de systematiek van de ROVL-2011 (Richtlijn Openbare Verlichting uit 2011) en de Richtlijn Lichthinder.

Het beheer

We hebben de beschikking over een beheerprogramma Geovisia, waarin de actuele gegevens van onze openbare verlichting zijn opgenomen. De vervanging van de openbare verlichting vindt plaats via investeringsprojecten. Afgeschreven conventionele verlichting wordt vervangen door Ledverlichting. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

Per april 2018 is het gecombineerd onderhouds- en vervangingsbestek 2018-2023 aanbesteed. De aannemer draagt, naast het direct acteren op ontvangen storingen, ook zorg voor de juiste beheergegevens, klein- en grootschalige vervangingen en het dagelijks onderhoud waarbij wij als opdrachtgever de algehele regie voeren.

Actuele ontwikkelingen

In 2022 zijn in de wijken Schepelweijen en de Mannendalen de daar nog aanwezige conventionele armaturen vervangen door 376 stuks LED-armaturen, Daarbij zijn ook 16 stuks lichtmasten vervangen. Dit proces wordt, uiteraard naast de normale onderhoudswerkzaamheden, ook in 2023 weer voortgezet.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Lichtmasten:	7.368
Armaturen (inclusief grondspots):	7.636

Verkeersregelininstallaties

Het beleidskader

Eén van de kerntaken van de gemeente Valkenswaard is de zorg voor een goed functionerend wegennet. Verkeersregelininstallaties (VRI's) zijn daar een onderdeel van en hebben een belangrijke functie voor het realiseren van de beleidsdoelen. Deze beleidsdoelen hebben betrekking op belangrijke maatschappelijke thema's als mobiliteit, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Voor VRI's is het Beheerbeleidsplan verkeersregelingen 2013-2022 vastgesteld.

In Valkenswaard staan momenteel 15 VRI's, die eigendom zijn van de gemeente. Door slecht afgeregelde regelapparatuur, uitval of andere storingen kunnen gevaarlijke situaties ontstaan. Een adequaat VRI-beheer waarbij storingen snel worden opgelost en versleten en slecht functionerende onderdelen (preventief) worden vervangen, is noodzakelijk om de kans op storingen te verkleinen en de levensduur van de installatie te verlengen.

Het beheer

Het technische beheer vraagt om een duidelijke beheerstrategie en bijbehorende financiële middelen. Alle installaties worden jaarlijks onderworpen aan een inspectie op basis waarvan het onderhoudsprogramma voor een periode van 4 jaar wordt geactualiseerd. Voor de instandhouding van verkeersregelininstallaties is geen voorziening ingericht maar worden de lasten en baten rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Voor grootschalig onderhoud en vernieuwingen worden investeringsprojecten ingericht.

Naast het technische beheer is het functionele beheer van de installaties belangrijk. Het zogenaamde verkeersbeheer beoordeelt onder meer aan de hand van kruispuntanalyses en binnengekomen wensen en klachten of de verkeersregelprogramma's in de verkeersregelautomaten (VRA's) moeten worden aangepast. VRI's zijn ook een belangrijkverkeerskundig sturingsinstrument om verkeerstromen te beïnvloeden. Ook dit aspect maakt het noodzakelijk om actueel verkeersmanagement te voeren.

Actuele ontwikkelingen

Op hoofdlijnen kunnen we stellen dat:

- Elf VRI's voldoende restlevensduur hebben en naar behoren functioneren;
- Eén VRI momenteel op een huurautomaat draait en dat deze volgens planning medio 2023 komt te vervallen als gevolg van ontwikkelingen in het Masterplan Centrum;
- Eén VRI recentelijk is "overleden" door ouderdom en dat vervanging afhankelijk is van ontwikkelingen rondom de nulplusmaatregelen (herinrichting Dommelseweg);
- Een VRI op de N69 naar behoren functioneert, maar toekomstige maatregelen in grote mate afhankelijk is van ontwikkelingen in het Masterplan Centrum.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Het aantal storingen en meldingen is een goede indicatie van de technische staat van een VRI. In combinatie met informatie uit het jaarlijks preventief onderhoud wordt de planning continue geactualiseerd daar waar nodig.

Speelvoorzieningen

Het beleidskader

Op 2 oktober 2014 is het speelvoorzieningen beheerbeleid vastgesteld. Essentie hiervan is het aantal speelplekken verminderen, aanpassen aan de situatie in de wijk en indien mogelijk de kwaliteit van de overblijvende locaties verbeteren. Bij de aanpassingen wordt ook direct gekeken naar de toegankelijkheid 'Agenda 22' waarin het uitgangspunt is dat (speel)voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn. Verder is voor het beheer en het onderhoud van de speelplekken uiteraard het 'Besluit Veiligheid van Attractie- en speeltoestellen' van belang omdat hierin de wettelijke

verplichtingen zijn opgenomen waaraan de speeltoestellen moeten voldoen. Momenteel zijn we bezig met een nieuw uitvoeringsbeleidsplan waarin we nog nadrukkelijker gaan kijken hoe we inwoners meer kunnen laten bewegen in de openbare ruimte en de sociale cohesie kunnen vergroten.

Het beheer

Vanuit het beheerprogramma speelvoorzieningen is een meerjarenplanning voor het groot onderhoud en vervanging opgesteld. De concrete onderhoudsplannen worden gemaakt aan de hand van de jaarlijks, wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en de technische staat van de speelvoorzieningen. De kosten voor het onderhoud worden rechtstreek in de exploitatie verantwoord. De vervanging van de speelvoorzieningen wordt gedekt door de bestemmingsreserve speeltoestellen.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van het omvormen van de speelplekken is afgerond. Het doel van de omvorming was de kwaliteit en speelwaarde te verhogen en de toegankelijkheid te bevorderen. Dit is per wijk opgepakt en gecommuniceerd. In 2022 is als laatste in dit traject de speelplekken in de wijk Schepelweijen aangepakt. In 2023 staat Belevingspark De Kleine Meer, de skatebaan en het basketbalveld op de planning om gerealiseerd te worden.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Wij regelen op dit moment het beheer, onderhoud en de vervanging van 70 speelplekken. In zijn totaliteit staan daar nu 393 speeltoestellen.

Buitensportvoorzieningen

Het beleidskader

De beleidsvisie "Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021" en de verschillende normen van het NOC*NSF, Kiwa Isa Sport en sportbonden vormen het gemeentelijke beleidskader ten aanzien van de buitensportvoorzieningen. Het beleid is erop gericht de accommodaties te laten voldoen aan de maatschappelijke (breedte)sport normen.

Het beheer

Het "Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties" (MIP) geeft ons een nauwkeurig inzicht in de omvang, het kwaliteitsniveau en de theoretische levensduur van onze buitensportvoorzieningen. Dit kwaliteitsniveau wordt jaarlijks gecontroleerd en waar nodig aangepast in het MIP. Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat we, gezien over een periode van 30 jaar gemiddeld € 500.000 per jaar nodig hebben om het gebruik van deze voorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. Jaarlijks wordt via de Nota Kaders aangegeven welke buitensportvoorzieningen in het betreffende begrotingsjaar moeten worden vervangen.

Het Meerjaren Onderhoud Plan buitensportaccommodaties (MOP) geeft ons een exact beeld welke middelen er jaarlijks nodig zijn om via regulier/dagelijks onderhoud onze buitensportaccommodaties op het vereiste kwaliteitsniveau te houden. Wanneer we dit onderhoud niet of minder uitvoeren lopen we het risico dat de theoretische levensduur van de buitensportaccommodaties/sportvelden niet gehaald gaat worden en dat er klachten vanuit de gebruikers ontstaan.

Actuele ontwikkelingen

In 2022 zijn er diverse kleine reconstructies/vervangingen op de sportparken uitgevoerd en is er gestart aan de werkzaamheden rondom sportpark Norbertusdreef. De droge periodes in het voorjaar en zomer geven steeds vaker druk op de kwaliteit van de natuurgrasvelden. Door het jaarlijkse sproeiverbod vanuit het waterschap en het verbod op chemische bestrijdingsmiddelen is het lastig om een goede dichte grasmat te vormen die een seizoen lang goed bespeelbaar is. Hierdoor komt het vaker voor dat trainingen en wedstrijden worden afgelast en zijn de kosten hoger doordat vaker onderhoud uitgevoerd moet worden. Vooral nog gaan we trachten om dit op te lossen door extra inzet van eigen medewerkers op de velden. Het is echter op voorhand niet uit te sluiten dat de huidige budgetten voor de toekomst toereikend blijven of dat er meer ingrijpende maatregelen genomen moeten worden.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

We beschikken op dit moment over 65 buitensportvoorzieningen waarop 18 verschillende sporten worden beoefend door omstreeks 27 verenigingen.

Tractie

Het beleidskader

In het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) is opgenomen dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau moet zijn van het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Daarnaast zijn er diverse wetten of regelingen als de Wegenverkeerswet en het Attractiebesluit of eisen van sportbonden

waarin bepalingen zijn opgenomen hoe onze kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. In het kader van het project "Beheer op orde" is hierop een professionele beheerorganisatie ingericht die voor de uitvoering van hun werkzaamheden moet kunnen beschikken over bedrijfsvoertuigen en machines.

Het beheer

Het onderhoud aan de bedrijfsvoertuigen en machines wordt voor een groot deel verricht door eigen personeel in onze garage. Jaarlijks moeten er ook voertuigen en machines worden vervangen. Hiervoor hebben we de bestemmingsreserve "tractie ruimtelijk beheer" ingesteld. Naast de bedrijfsvoertuigen en machines van het team B&U zijn hier ook de voertuigen van de bodes, boas en de toezichthouder sport opgenomen. Het college stelt jaarlijks het benodigde vervangingsbudget ter beschikking vanuit deze reserve.

Actuele ontwikkelingen

De afgelopen jaren is het tractie bestand afgestemd op de nieuwe beheerorganisatie. Eind 2019 zijn we overgegaan op het tanken van de voor het milieu betere blauwe diesel. Binnen de mogelijkheden die er zijn proberen we hier de voorbeeldfunctie van de gemeente toe te passen.

Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

We beschikken over een grote diversiteit aan voertuigen en machines waaronder een vrachtwagen, bakwagens, tractoren met werktuigen, veegwagens en gladheidbestrijdingsmaterieel.

Gemeentelijk vastgoed

Doel van het gemeentelijk vastgoed is het huisvesten van de eigen organisatie en bestuurlijk gelieerde organisaties, de accommodatie van maatschappelijke doelgroepen en behoud van gebouwd cultureel erfgoed. Daarbij anticipeert de Gemeente Valkenswaard op de ruimtelijke- culturele- en economische ontwikkelingen in de gemeente.

Voor de Gemeente Valkenswaard zijn accommodaties géén doel op zich, maar een middel om beleidsdoelstellingen te realiseren. Deze doelen liggen veelal op maatschappelijk gebied en aanverwante beleidsterreinen, zoals sport, recreatie, cultuur, welzijn, jeugd, ouderen, e.d. In algemene zin dienen accommodaties de leefbaarheid in de kernen, c.q. gemeente en meer specifiek de sociale cohesie onder inwoners te bevorderen. De Gemeente Valkenswaard heeft veel accommodaties in bezit die gebruikt worden voor het bereiken van haar maatschappelijke doelen. Naast de kwaliteit van de accommodaties zijn de wijze van het gebruik maar zeker ook het beheer belangrijk.

Om de technische en functionele kwaliteit van de accommodaties te borgen, zet de Gemeente Valkenswaard in op de doorontwikkeling van haar vastgoedfunctie. Onder het doorontwikkeling van de vastgoedfunctie wordt verstaan:

- Het aantrekken, vasthouden, en daar waar nodig opleiden van vakkundige medewerkers;
- Investeren in vastgoed software oplossingen die de organisatie in staat stellen effectiever en efficiënter te werken;
- Budget vrijmaken om planmatig en niet planmatig onderhoud uit te voeren;
- Investeren in de verduurzaming van de accommodaties.

De kapitaalgoederen worden planmatig beheerd en onderhouden. Hiertoe worden specifieke meerjarige beleids- en onderhoudsplannen opgesteld. Op basis van een gekozen kwaliteitsniveau worden de onderhouds- en vervangingskosten berekend met behulp van genormaliseerde kosten. Investerings worden geactiveerd. Het beleid is naast kostenbeheersing ook gericht op het duurzaam in stand houden van de gemeentelijke voorzieningen. Om het voorzieningenniveau op peil te houden, dient ook de technische gebouwkwaliteit voldoende te zijn. Dit wordt beoordeeld aan de hand van de gebruikelijke NEN 2767- methodiek, waarbij Valkenswaard streeft naar minimaal niveau 3.

Op basis van bovengenoemde kunnen de volgende uitgangspunten worden geformuleerd

- Per object is een betrouwbaar en actueel meerjarenonderhoudsplan (MJOP) en meerjarenonderhoudsbegroting (MJOB) conform de methodiek conditiemeting NEN 2767 beschikbaar.
- Panden worden onderhouden op conditiescore 3 - redelijke conditie. Per object kan hiervan worden afgeweken op basis van de plaatsing in een deelportefeuille of op basis van contractuele afspraken.
- Panden voldoen aan geldende wet- en regelgeving.

In het vastgoedmanagement systeem worden alle bijgewerkte en actuele meerjaren onderhoudsverwachtingen opgenomen. Op basis van deze verwachtingen worden de

onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd en de benodigde budgetten bijgestuurd. In 2023 staat de verdere doorontwikkeling van vastgoed centraal, waarin de eigen ontwikkelingen voor het maatschappelijk vastgoed in eigendom van de gemeente Valkenswaard in beeld gebracht gaan worden.

Voor de komende jaren vraagt dit investeringen om de vastgoedvoorraad voor de komende 20 jaar toekomst bestendig te maken. Investerings die hiervoor benodigd zijn worden separaat conform de daarvoor ingerichte P&C cyclus ter besluitvorming voorgelegd.

Naast het reguleren onderhoud gaat de Gemeente Valkenswaard in 2023 ook de wettelijke verduurzaming en energietransitie maatregelen in kaart brengen. Bestuurlijke besluitvorming wordt hiervoor in beeld gebracht.

Financiering

Inleiding

Het doel van deze financieringsparagraaf is de uitvoering van de treasuryfunctie in beeld te brengen. De treasuryfunctie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer met als doel: *de organisatie te voorzien in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en te beschermen tegen ongewenste financiële risico's*. De uitvoering ervan vereist beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt. Onder de functie valt ook het garanderen van geldleningen door derden.

Financieringspositie

Financiering binnen de gemeente Valkenswaard gaat volgens het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat er geen rechtstreeks verband bestaat tussen een bepaald actief (investering) en de aangetrokken financieringsmiddelen. Jaarlijks wordt de financieringsbehoefte bepaald. De gemeentelijke activa financieren we door het eigen vermogen in de vorm van reserves en voorzieningen en door langlopende geldleningen.

Tussentijdse schommelingen in de financieringspositie worden door een rekeningcourant overeenkomst en kasgeldleningen opgevangen. Bij benutting van kasgeldfaciliteiten wordt de afweging gemaakt of en wanneer omzetting in een vaste geldlening noodzakelijk is. Daarnaast wordt gekeken naar de rentepercentages en de verwachte ontwikkeling daarvan. Het streven is telkens om de gemiddelde rente zo laag als mogelijk te houden.

Renterisico

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld, dat aan een renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de wet Fido eisen gesteld aan het maximum aan renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, dat afhankelijk is van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag bedroeg in de 1^e helft van het jaar 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Per 1 juli 2022 is het drempelbedrag gewijzigd naar 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 10 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.740			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	108	144	137	124
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.632	1.596	1.603	1.616
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	87.003			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	87.003			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1740,06			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.735	13.144	12.645	11.400
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	108	144	137	124

Figuur 1 tabel Schatkistbankieren 2022

Leningen en schulden

Kortlopende schuld: de kasgeldlimiet

In de Wet Fido is een norm gesteld voor het maximum bedrag waarmee de gemeente haar investeringen met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren: de zogenaamde kasgeldlimiet. Deze limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal en is voor 2022 berekend op ca € 7,4 miljoen.

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst financiële dienstverlening (rekeningcourant) gesloten met een kredietfaciliteit van maximaal € 5,0 miljoen. In 2022 heeft er geen overschrijding van de kredietfaciliteit plaatsgevonden. Daarnaast is de werkelijk betaalde rente voor de korte termijn financieringsmiddelen onder de geraamde rentelasten gebleven.

Langlopende schuld: de renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van de begrotingsomvang van een jaar aan een renteherziening en herfinanciering onderhevig mag zijn. Deze norm is ingesteld om een stabiele rentelast over de komende jaren te bewerkstelligen. Op een begrotingstotaal van € 87 miljoen bedraagt de renterisiconorm 20%, wat komt neer op € 17,4 miljoen. Alle tot 2023 door de gemeente afgesloten vaste geldleningen hebben een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd, behalve 1 lening voor een bedrag van € 400.000, waarvoor in april 2022 een lagere rente is overeengekomen. Hierdoor is sprake van een zeer klein renterisico en blijft de gemeente Valkenswaard ruim binnen de risiconorm van 20%.

Leningenportefeuille opgenomen geldleningen voor gemeente

Omschrijving	Bedrag (x €1.000)
Stand per 1-1-2022	55.870
Aflossingen	6.425
Nieuwe leningen	0
Stand per 31-12-2022	49.445

Leningenportefeuille opgenomen geldlening voor toegestane instellingen

Onze gemeente heeft geldleningen verstrekt aan particulieren voor startersleningen en voor de aanschaf van zonnepanelen. Voor de beheersing van de risico's werken wij voor de registratie en administratie van deze regelingen samen met professionele uitvoerders.

Startersleningen

In 2022 zijn via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) leningen verstrekt aan starters binnen onze gemeente. De gemeente verstrekt 25% van de afgesloten lening. Het rijk en de provincie verstrekken het resterende deel van 75% van de leningen aan deze starters.

Omschrijving	Bedrag (x €1.000)
Stand per 1-1-2022	568
Nieuwe leningen (des-/ investeringen)	210
Aflossingen	14
Stand per 31-12-2022	764

Leningen voor zonnepanelen (groene zone)

"De Groene Zone" is een initiatief van 12 gemeentes in de regio Zuidoost Brabant en heeft als doel om zoveel mogelijk woningen te voorzien van zonnepanelen. Het project biedt een simpele en laagdrempelige manier voor particulieren om zonnepanelen op eigen dak te realiseren.

Omschrijving	Bedrag (x €1.000)
Stand per 1-1-2022	1.527
Nieuwe leningen (des-/ investeringen)	12
Aflossingen	151
Stand per 31-12-2022	1.388

Renteresultaat

In 2022 waren de rentes nog steeds laag. De rente op kortlopende leningen was in sommige periodes zelf negatief. In 2022 bedroeg de omslagrente 1,5 %.

Het renteresultaat bedraagt in 2022 € 41.000 en is als volgt opgebouwd:

Bedrag (x €1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022 na wijziging	Rekening 2021
Rente kosten			
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	733	739	846
Externe rentebaten	41		-24
Directe toe te rekenen rente grondexploitatie	-34	-78	-108
Bespaarde rente	596	430	569
Totaal rente kosten	1.337	1.091	1.283
Aan taakvelden toe te rekenen rente	1.378	1.002	1.346
Totaal doorbelast	1.378	1.002	1.346
Rente resultaat	41	-89	63

Deelnemingen

N.V. bank Nederlandse Gemeenten: 12.987 aandelen ad € 2,50 is € 32.467. De aandelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Het in 2022 uitgekeerde dividend over 2021 is in het boekjaar 2022 verantwoord.

Kredietrisico

De omvang van de kredietrisico's op verstrekte geldleningen en de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is in 2022 licht toegenomen. Dit komt door nieuw verstrekte startersleningen en leningen voor de aanschaf van zonnepanelen door particulieren (project Groene Zone).

Omschrijving Bedrag (x €1.000)	% per 31- 12- 2021	% per 31- 12- 2022	Hypothecaire zekerheid	Restant schuld per 31- 12-2021	Restant schuld per 31- 12-2022
Woningbouwcorporaties met garantie WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	0	0	zonder	0	0
Woningbouwcorporaties zonder WSW	0	0	zonder	0	0
Financiële instellingen met een A-rating of hoger	2	1	zonder	32	32
Overige toegestane instellingen	27	35	ja	568	764
Overige toegestane instellingen	71	64	zonder	1.527	1.388
Niet toegestane instellingen	-	-	-	-	-
Totaal	100	100		2.127	2.184

Bedrijfsvoering

Inleiding

In de programma's is toegelicht wat we hebben bereikt in het afgelopen jaar. Bedrijfsvoering zorgt voor de goede ondersteuning om deze programma's uit te kunnen voeren. Het gaat dan om de middelen die we hebben om onze doelstellingen te realiseren: financieel, HRM, communicatie, ICT, juridische advisering, inkoop en facilitaire dienstverlening zoals huisvesting en archivering. Een goede bedrijfsvoering draagt bij aan de sturing, het monitoren en de beheersing van de uitvoering. Bij het realiseren van (beleids-)doelstellingen en diensten staat het 'wat' centraal. Het 'hoe' vormt de kern van de bedrijfsvoering.

Ontwikkeling van de organisatie

Het jaar 2022 heeft vooral in het teken gestaan van elkaar weer vinden en verbinden. Na de coronaperiode is elkaar weer ontmoeten en samenwerken belangrijker geworden. Binnen ons organisatie ontwikkelprogramma Sterk in je werk is dan ook ingezet op integraal werken. Het doel van het project integraal werken is het meer en beter samenwerken tussen teams zodat we goed kunnen werken vanuit de opgaven die voor ons liggen. Het is vanuit integraal werken van belang om elkaar goed te kunnen vinden en weten wie wat doet en vooral wie wat kan én wil doen. Uitgangspunt hierbij is om dit te doen op basis van kwaliteiten, interesses en capaciteiten die het best bijdragen om het doel te bereiken.

In september is de Toekomstvisie 2040 vastgesteld, hierin staan de doelen die we op langere termijn willen bereiken. Daarnaast geeft het raads- en collegeprogramma de ambities binnen deze bestuursperiode weer. Sterk in je werk helpt ervoor te zorgen dat de organisatie nog beter toegerust is voor de opgaven van nu en in de toekomst. We kijken daarbij naar (organisatie brede) competentieontwikkeling. De training heldere college- en raadsvoorstellen is daar een mooi voorbeeld van.

Binnen Sterk in je werk staan onze kernwaarden centraal. Onze kernwaarden: Empathisch, Gelijkwaardig, Daadkrachtig en Oplossingsgericht, zijn een belangrijk uitgangspunt voor hoe we samenwerken met onze partners en onze omgeving. De samenwerking met onze omgeving komt onder andere tot uiting op het gebied van participatie. Ook in het raadsprogramma is participatie als speerpunt benoemd. Hierin hebben we belangrijke stappen gezet in 2022. We hebben het inwonerspanel opgericht, deze groep wordt zes maal per jaar gevraagd een online enquête in te vullen. Daarnaast zijn er jaarlijks vier bijeenkomsten waar een afvaardiging meedenkt over verschillende onderwerpen zoals Veiligheid en de uitdagingen in de huishoudelijke zorg. In mei 2022 heeft de eerste bijeenkomst plaatsgevonden.

Samen met de wijkcommissies is daarnaast de klankbordgroep participatie opgericht. Deze bestaat uit vertegenwoordigers van de wijkcommissies en komen 4 keer per jaar bij elkaar. Wij kunnen onderwerpen aan ze voorleggen en zij kunnen onderling met elkaar ervaringen uitwisselen. Om intern ervaringen met elkaar uit te wisselen is het expertiseteam opgezet. Zij komen 4 a 6 keer per jaar bij elkaar met als doel ervaringen delen en van elkaar leren. Met al deze acties hebben we ook de verbinding tussen het sociaal domein en het fysieke domein op het gebied van participatie versterkt.

Een ander focuspunt binnen het programma Organisatieontwikkeling is het Arbeidsmarktvaartstuk. Hiervoor zijn in 2022 een aantal acties opgezet die doorlopen in 2023, zoals een onderzoek onder jongeren over werkbeleving dat wordt uitgevoerd voor de 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant. We doen mee aan 'Ruimte voor Groei' een initiatief van de Vereniging Brabantse Gemeenten (VBG) waar zijinstromers worden opgeleid tot beleidsmedewerkers Ruimtelijke Ordening en denk bijvoorbeeld aan onze Talentenpool. Daarnaast hebben ons introductieprogramma geëvalueerd en verbeterd zodat nieuwe collega's een goede onboarding krijgen.

In onderstaande infographic zijn de belangrijke thema's voor de organisatieontwikkeling in samenhang in beeld gebracht.

Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering (via GRSA2)

Algemeen

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2) van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie- management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van werk en inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.

Wat heeft de GRSA2 gedaan in 2022?

In 2022 hebben we als samenleving de beperkingen door corona grotendeels kunnen afbouwen, de voorgaande jaren was de impact van corona op de werkzaamheden van de GRSA2 een enorme uitdaging door de meer digitale manier van werken. In de praktijk zien we dat de hybride manier van werken is blijven bestaan, waardoor blijvende aandacht nodig is voor maatregelen met betrekking tot informatieveiligheid en mobile device management.

De samenleving werd in 2022 geconfronteerd met de opvang van Oekraïners en de gevolgen van de energiecrisis. De afdeling Werk & Inkomen heeft in nauwe samenwerking met de gemeenten een groot aandeel gehad in het opvangen van de hiermee gepaard gaande werkzaamheden.

Wat is er gerealiseerd in 2022?

Project fijnstructuur/organisatie-ontwikkeling.

We zien dat de behoeften van onze inwoners veranderen. Maatschappelijke, demografische en technologische ontwikkelingen hebben een grote invloed op onze gemeenten en op de bedrijfsvoering op zich. Het herijken op de nieuwe en toekomstige situatie, zodat we in gezamenlijkheid weer hetzelfde beeld hebben op de doelstellingen, uitgangspunten, structuur en formatie, is de basis voor het project fijnstructuur dat met de vier organisaties is gestart in 2020. In 2021 is het rapport van onderzoeksbureau &VandeLaar opgeleverd en heeft besluitvorming over de op te volgen aanbevelingen plaatsgevonden. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart zodat in 2023

daadwerkelijk gestart kan worden met de doorontwikkeling zoals bedoeld in het rapport fijnstructuur. Vijf jaar na de start van de GRSA2 is een herijking van de taken die door de GRSA2 worden uitgevoerd legitiem, dit gaat vorm krijgen in het zogenaamde PDC-project (producten en diensten catalogus). Naast de voorbereiding op het PDC-project is er door de organisatie veel tijd en energie gestoken in de zogenaamde IST-SOLL analyse; een organisatie brede beschrijving van de huidige werkwijze en de gewenste werkwijze van de GRSA2. Kortom, de contouren van de toekomstige GRSA2 liggen klaar om uitgerold te gaan worden.

Rechtmatigheidsverklaring, interne controle en frauderisico

De rechtmatigheidsverklaring zou vanaf 2022 anders ingericht moeten zijn. In plaats van de controlerend accountant, wordt de directieraad van de GRSA2 nu zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring. Echter de (wettelijke) invoering van de rechtmatigheidsverklaring is uitgesteld naar 2023. In 2022 zijn de voorbereidingen voor zover mogelijk verder opgepakt. De uitvoering van de rechtmatigheid is gelijktijdig opgepakt met het actualiseren van het IC-plan en de beschrijving van de toekomstige gewenste situatie voor de 4 organisaties van de IC en VIC. In 2022 is er meer duidelijk geworden over een nieuwe wettelijke ontwikkeling; het fraude-risicobeleid. Eind 2022 is er een overkoepelend plan opgesteld voor al deze onderwerpen die een rode draad zijn in het risicoproces van de 4 organisaties.

Ingaande boekjaar 2022 starten we met een nieuwe accountant. Uit de doorlopen aanbesteding kwam de combinatie Astrium/KSG als nieuwe partner naar voren. Astrium is kort na de ondertekening van het contract onderdeel geworden van Flynth accountants, waardoor Flynth de nieuwe accountant is ingaande 2022 voor de 4 organisaties. KSG heeft geen rol meer in deze nieuwe constructie. In het najaar van 2022 zijn de interim-controles uitgevoerd en de managementletters opgeleverd. Een nieuwe accountant vraagt altijd extra inspanning van de organisaties, de onderlinge werkwijzen moeten op elkaar afgestemd worden

Onderzoek financiële beheersing GRSA2

Naar aanleiding van diverse signalen is medio 2022 gestart met een onderzoek naar de financiële beheersing binnen de GRSA2. Het onderzoek is uitgevoerd door BMC. De onderzoeksopdracht is in nauw overleg met de gemeenten tot stand gekomen. Om de financiële sturing en control goed vorm te geven was er de nadrukkelijke wens om te onderzoeken of er risico's in de beheersing zijn bij de GRSA2 en in welke mate. Het eindrapport is eind 2022 door BMC opgeleverd, de belangrijkste conclusie is dat de financiële functie binnen de GRSA2 onvoldoende is ingericht. De aanbevelingen worden meegenomen in de IST-SOLL analyse.

Taxeren op oppervlakte

Al onze belastingadministraties voldeden op 01 januari 2022 aan de vereiste uitgangspunten van Taxeren op oppervlakte. De benodigde nazorg is medio q1 2022 afgerond. Kort hierop heeft de Waarderingskamer goedkeuring afgegeven voor het mogen opleggen van de aanslagen OZB, wat vervolgens ook succesvol is uitgevoerd. De werkzaamheden t.a.v. het project Taxeren op oppervlakte zijn hiermee dan ook succesvol afgerond. Afgeleid vraagstuk is de hoge werkdruk bij belastingen vanwege bezwaarmakers. Daar is voor 2022 extra capaciteit voor ingezet om die grote hausse weg te werken.

Omgevingswet/implementatie DSO

In het kader van de omgevingswet dient er te worden aangesloten op het digitale stelsel (dso). Er zijn 5 projecten benoemd in de I&A visie mbt de omgevingswet: Implementatie VTH applicatie, implementatie plansoftware, toepasbare regels, architectuur en de bijbehorende koppelingen. Implementatie nieuwe VTH-applicatie is afgerond, idem voor plansoftware en toepasbare regels. De start van de omgevingswet is ondertussen doorgeschoven naar 2024. Voor de definitieve aansluiting op DSO moeten nog verschillende zaken in de systemen ingericht worden; duidelijk is geworden dat de omvang hiervan aanzienlijk is. Uitvoering staat gepland voor 2023.

Verzenden E-nota's

Een elektronische nota (E-nota) is een gestructureerd, digitaal bestand (maar geen pdf) waarbij alle gegevens altijd op een vaste plek in het bestand staan en hun eigen betekenis hebben. Een e-factuur kan vanuit het ene geautomatiseerde systeem elektronisch worden verwerkt in het andere systeem. Hiermee wordt het betaalgemak voor de klant vergroot en biedt de gehanteerde standaard (Peppol) een nauwkeurige, veilige en toekomstbestendige methode voor betalen. Het kunnen ontvangen en verwerken van E-facturen is al enkele jaren geleden geïmplementeerd binnen de administratie(s) van de A2 organisatie en gemeenten. Dit initiatief betreft het zelf kunnen verzenden van E-nota's. Het verzenden van de e-nota's vraagt om zeer specifieke systeeminstellingen die, indien niet correct

worden toegepast, een risico kunnen vormen t.a.v. informatieveiligheid. Dit laatste aspect wordt nog getoetst voor de definitieve uitrol.

Daarnaast speelt mee het voeren van een verplichtingenadministratie. We kijken met de vier organisaties of het hebben van een verplichtingenadministratie in alle gevallen opweegt tegen de administratieve last die dit met zich meebrengt waarbij we uiteraard streven naar de kwaliteit, snelheid en efficiëntie van de financiële processen binnen een organisatie. Omdat dit in de managementletter 2021 is aangegeven hebben we hier nadrukkelijk aandacht voor.

Pilot (pre) mediation

Het doel van de pilot is om via mediation bezwaarmakers te benaderen ten einde formeel dan wel informeel het bezwaar tot een goed einde te brengen. Zowel in 2020 als in 2021 is (pre) mediation toegepast en heeft dit positieve resultaten opgeleverd. Echter door personeelwisselingen en onder invloed van corona is er nog onvoldoende getoetst hoe dit in de praktijk uitpakt. Om die reden heeft de pilot doorgelopen in 2022 om de juiste conclusies te kunnen trekken en daarop het advies te kunnen baseren. Het advies is in concept klaar en wordt in 2023 opgeleverd.

Informatieveiligheid

In 2022 heeft er een onderzoek gelopen naar informatieveiligheid en beveiliging. Een steeds belangrijker wordend onderwerp gezien het huidige dreigingsniveau en de impact die het kan hebben op de organisaties. De resultaten van het onderzoek zullen in 2023 worden opgeleverd.

Veilige methodiek om e-mails te versturen incl. de mogelijkheid om grote bestandsbijlagen aan de mail toe te voegen is dit jaar geïmplementeerd. Deze functionaliteit is een onderdeel van Informatiebeveiliging 2022 en noodzakelijk omdat ook verschillende ketenpartners (Politie, Veilig Thuis, Huisartsen e.a.) geen 'onbeveiligde' mails meer accepteren.

Er zijn afspraken met een grote pilotgroep gemaakt om deze functionaliteit in 1^e kwartaal 2023 operationeel in gebruik te gaan nemen voor alle 4 de organisaties.

Wet elektronische publicaties (WEP)

Op 1 juli 2021 is de WEP in werking getreden. De WEP is een belangrijke wijziging in de Bekendmakingswet, de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet. De wet heeft als doelstelling om burgers volledig digitaal te informeren over besluiten die impact hebben op de leefomgeving. Het project om deze nieuwe wet en de uitvoering goed te borgen in de organisaties is uitgevoerd en afgerond.

Digitaal (samen)werken en zaakgericht werken

De implementatie en uitrol voor 4 organisaties van het zaakstelsel Excellence is in 2022 afgerond. Veel primaire processen zijn aangesloten waardoor we "digitaler" kunnen werken en ook burgers en bedrijven beter via de digitale kanalen de dienstverlening vanuit de gemeenten kunnen afnemen.

Naast de koppeling met de applicatie Zorgned, iBurgerzaken en Key2Subsidies, zijn o.a. ook de processen voor grondexploitatie en bezwaar & beroep sociaal domein, subsidies, kinderopvang, gastouderschap en leerlingbegeleiding en terugbelnotities ingevoerd.

Het Document Management Systeem (DMS) is vervangen, waardoor we ook hier een slag hebben gemaakt in het gebruiksvriendelijker en efficiënter werken. Het nieuwe DMS Alfresco is gekoppeld aan het zaakstelsel Excellence. Met een directe koppeling aan het zaakstelsel worden zaken daardoor niet alleen uniformer vastgelegd, maar zijn ook processen beter ingericht en geborgd.

Basis Dienstverlening HRM

Tal van zaken zijn inmiddels gerealiseerd, zoals: de aanbesteding arbodienst, aanbestedingen WGA-ERD voor de GRSA2 en de gemeente Cranendonck, evaluatie payroll dienstverlening, de afhandeling van de gemeenteraadsverkiezingen en de uitvoering van het Medewerkers Onderzoek. Voor het introductieprogramma staat er een basis, wordt verder vormgegeven in 2023. De arbeidsvoorwaarden staan op het jaarplan 2023.

Eind 2022 verliep het contract met de samenwerkingspartner voor de salarisadministratie. Vooruitlopend op een aanbesteding voor een nieuwe applicatie en een nieuwe dienstverlener per 2025 is er voor 2 jaar een overbruggingsperiode met een tijdelijke dienstverlening. In 2022 zijn de nodige stappen gezet om deze overbruggingsperiode voor te bereiden.

Personeel & Organisatie

Gesprekscyclus

De HR-gesprekscyclus bestaat uit o.a. "Het goede gesprek". Tijdens dit gesprek gaan medewerker en manager, op basis van gelijkwaardigheid, een dialoog aan. In 2020 en 2021 heeft de focus minder gelegen op ontwikkeling, maar meer op werk-privé balans en het behouden van verbinding door het volledig thuiswerken als gevolg van de pandemie. In 2022 is er weer meer ingezet op de ontwikkeling van de toekomstbestendige medewerker, als gevolg van de ontwikkelingen vanuit Strategische Personeelsplanning. We gebruiken daarvoor POP-gesprekken (persoonlijke ontwikkeling).

Medewerker onderzoek (MO)

In september 2022 is het Medewerker onderzoek voor de tweede keer voor gemeente Valkenswaard, en ook A2 breed, uitgezet. De eerste keer was in 2019. Een deel van het onderzoek richt zich op A2 brede organisatievragen, het grootste gedeelte van de vragen richt zich op de afzonderlijke organisaties. Nadat de resultaten bekend zijn gemaakt is een presentatie gegeven aan de teams en het college van gemeente Valkenswaard. Vervolgens zijn de teams, ondersteund door een externe partij/coach, met de resultaten aan de slag gegaan. Er is ook een vergelijking gemaakt met het eerdere onderzoek en gekeken naar de ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan in de afgelopen 3 jaar.

Arbeidsmarktbenadering

De huidige arbeidsmarkt staat onder druk. Vacatures staan lang open, gekwalificeerd personeel is moeilijk te krijgen. Dit dwingt de organisatie anders te kijken, te denken en te handelen ten opzichte van de arbeidsmarkt. Enerzijds worden er korte termijn acties opgepakt om het ontstane probleem beheersbaar te maken, anderzijds wordt er gewerkt aan een planning voor de middellange termijn, zoals bijvoorbeeld het plaatsen van trainees. Ook de leeftijdsopbouw van het huidige personeelsbestand maakt dat er nu actie ondernomen moet worden voor de middellange termijn om de vacatures die nog zullen gaan ontstaan straks adequaat in te kunnen vullen. Bovendien blijkt uit onderzoeken dat jongere werknemers minder lang bij eenzelfde werkgever in dienst blijven en andere behoeften hebben. In regionaal verband wordt er ook gewerkt aan het arbeidsmarktvragestuk, hierbij is de organisatie aangesloten. Naast het vinden van nieuwe medewerkers focust de organisatie zich ook op het binden & boeien van bestaande medewerkers. Hoe houden we medewerkers binnen de organisatie en wat is daarvoor nodig? Naast korte termijn acties die doorlopend zijn ingezet is ervoor vinden, binden & boeien in beeld gebracht wat de vraagstukken zijn voor de middellange termijn, de oorzaken en de mogelijke oplossingsrichtingen. Vervolgens zijn hier acties aan gekoppeld.

Formatieontwikkeling en -beheersing

In 2022 is de formatie toegenomen met 8,15 fte. Dit is op grond van besluiten van uw raad of het betreft budget neutrale omzetting van (inhuur)budget naar vaste formatie.

Team	Fte 2021 realisatie	Fte 2022 Primitieve begroting	Fte 2022 realisatie	Fte begroting 2023
Griffie	1,56	1,56	1,56	1,61
Directie/staf	5,00	5,00	5,00	5,00
Klantcontact Burgers (KCB)	12,04	12,04	12,04	12,04
Klancontact Omgeving (KCO)	22,14	22,14	21,92	21,92
Klantcontact Zorg (KCZ)	24,57	24,57	24,57	24,57
Beheer & Uitvoering (B&U)	44,00	44,00	44,00	43,69
Sociaal en Economisch Beleid	26,75	26,75	30,22	30,22
Ruimtelijk Beleid (RB)	25,46	25,46	29,21	29,21
Projecten & Programma's (P&P)	10,73	10,73	11,88	12,63
Toegestane formatie per 1 januari	172,25	172,25	181,40	180,89
Centrum voor muziek en dans (CMD)	9,52	9,52	9,52	9,52

Personeelsopbouw

	Valkenswaard per 31-12-2022 (absoluut)	Valkenswaard per 31-12-2022 (%)
leeftijd < 20 jaar	0	0%
leeftijd 21 - 30 jaar	12	6,52%
leeftijd 31 - 40 jaar	39	21,19%
leeftijd 41 - 50 jaar	40	21,73%
leeftijd 51 - 60 jaar	51	27,71%
61 en ouder	42	22,82%
	184	100%

In het overzicht met betrekking tot de personeelsopbouw zijn het CMD, B&W en Raad niet meegenomen.

Tijdelijke inhuur

De inzet van externe medewerkers wordt bepaald op basis van een aantal uitgangspunten: Incidenteel werk, waaronder projecten;

- Tijdelijk extra capaciteit;
- Specifieke vaardigheden gezien de ontwikkeling van de organisatie;
- Externe deskundigheid;
- Vervanging bij ziekte;
- Moeilijk invulbare vacatures.

Verzuim

In 2022 (meetpunt hele jaar 2022) is het ziekteverzuim 6,66 procent en de meldingsfrequentie bedraagt 0,89. Het ziekteverzuim is gestegen ten opzichte van het jaar 2021 (ziekteverzuim 2021: 6,49 procent), de meldingsfrequentie is ook gestegen (meldingsfrequentie 2021: 0,68). Het verzuimpercentage A&O cijfer 2021 van gemeenten 20.000 - 50.000 is 5,8 procent. Het verzuimpercentage is (gedeeltelijk) te verklaren door het coronavirus, psychische klachten (o.a. door ervaren werkdruk) en langdurige uitval door diverse (medische) oorzaken. In maart 2022 ontstond er een piek door ziekmeldingen als gevolg van corona, daarna is het ziekteverzuim weer afgenomen. Preventief wordt ingezet op het dreigend vermijdbaar verzuim op dezelfde doeltreffende wijze voortzetten en erna streven om het verzuimcijfer niet verder op laten lopen.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenswaard is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken.

De afdeling Auditing & Control van de GRSA2 heeft in 2022, voor de gemeente Valkenswaard, een risicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Deze risicoanalyse wordt uitgebreid met het fraude-aspect, om mogelijke fraude sneller te signaleren en hierop te acteren. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) van de geïdentificeerde risicogebieden. Daarnaast worden de relevante geldstromen en processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente Valkenswaard legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt de gemeente Valkenswaard over een vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. De gemeente Valkenswaard beschikt daarnaast over een regeling "melden vermoeden misstanden" en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waar eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon

ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden kunnen worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, waaronder ransomware, en datalekken. Het risico van fraude, zowel via een interne als externe kwaadwillende, is hierbij ook relevant om in beschouwing te nemen. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en controleerbaarheid heeft een hoge prioriteit voor de gemeente Valkenswaard. Daarom is het afgelopen jaar 2022 ook door een externe deskundige (VKA) een onderzoek uitgevoerd naar informatieveiligheid en beveiliging voor de 4 organisaties.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer, maar ook een externe IT-auditor in het kader van ENSIA een op risico's gebaseerde wijze de effectiviteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor de verdere doorontwikkeling van informatiebeveiliging.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Dit is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur. De Woo heeft tot doel om overheden en semioverheden transparanter te maken. De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat deze informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Ten eerste verplicht de wet overheidsorganisaties documenten in de verschillende categorieën (zoals wet- en regelgeving, raadsstukken, convenanten en beschikkingen) actief openbaar te maken. Ten tweede verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en te houden.

Het afgelopen jaar zijn er al verschillende acties uitgevoerd om de Woo binnen de organisatie in te voeren. Zo zijn medewerkers via intranet geïnformeerd, zijn standaardbrieven aangepast en is er informatie over de Woo op de gemeentelijke website geplaatst. Ook zijn de verplichte Woo-contactpersonen aangewezen en heeft het college het ambitieniveau bepaald.

Verbonden partijen

Inleiding

Volgens artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn verbonden partijen privaot- of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang wordt beschreven als zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Als de gemeente een bedrag aan de verbonden partij ter beschikking stelt dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat of waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt, spreekt men van een financieel belang.

Uitgangspunt bij het participeren in verbonden partijen is dat deze vorm van samenwerking op basis van synergie de gemeente kansen biedt voor het realiseren van de doelstellingen. Bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich meebrengen. Denk hierbij niet alleen aan bestuurlijke/politieke risico's, maar ook aan financiële risico's.

Overzicht van verbonden partijen

In onderstaande tabellen worden alle verbonden partijen behandeld. Voor zover definitieve jaarrekeningen nog niet beschikbaar zijn, worden conceptcijfers ingevuld, dan wel n.n.b. (nog niet bekend). Alle bedragen zijn in euro's (x1.000).

Samenwerkingsverband A2 gemeenten		
<i>Visie/doel</i>	Doelstelling van de samenwerking is het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het borgen van de continuïteit en verminderen van de kosten.	
<i>Taken</i>	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van werk en inkomen en bedrijfsvoering.	
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.	
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is lid van het bestuur.	
<i>Vestigingsplaats</i>	Heeze-Leende	
<i>Website</i>	http://www.A2samenwerking.nl	
<i>Frequentie van terugkoppeling naar de raden</i>	Structureel tweemaal per jaar (begroting en jaarstukken); en kadernota jaarlijks ter informatie.	
<i>Financieel belang</i>	47,7 %	
<i>Bijdrage gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022
	€ 9.890	€ 9.668
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Project fijn structuur/organisatieontwikkeling. We zien dat de behoeften van onze inwoners veranderen. Maatschappelijke, demografische en technologische ontwikkelingen hebben een grote invloed op onze gemeenten en op de bedrijfsvoering op zich. Het herijken op de nieuwe en toekomstige situatie, zodat we in gezamenlijkheid weer hetzelfde beeld hebben op de doelstellingen, uitgangspunten, structuur en formatie, is de basis voor het project fijn structuur dat met de vier organisatie is gestart in 2020. In 2021 is het rapport van onderzoekbureau &VandeLaar opgeleverd en heeft besluitvorming over de op te volgen aanbevelingen plaatsgevonden. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart zodat in 2023 daadwerkelijk gestart kan worden met de doorontwikkeling zoals bedoeld in het rapport fijn structuur. Vijf jaar na de start van de GRSA2 is een herijking van de taken die door de GRSA2 worden uitgevoerd legitiem, dit gaat vorm krijgen in het zogenaamde PDC-project (producten en diensten catalogus). Naast de voorbereiding op het PDC-project is er door de organisatie veel tijd en energie gestoken in de zogenaamde IST-SOLL analyse; een organisatie brede beschrijving van de huidige werkwijze en de gewenste werkwijze van de GRSA2. Kortom, de contouren van de toekomstige GRSA2 liggen klaar om uitgerold te gaan worden.</p> <p>Harmonisatie Door de raden van de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck zijn moties aangenomen die oproepen om meer inzicht te geven in de harmonisatie uitdagingen voor de GRSA2. De raden willen door middel van de motie meer grip</p>	

Samenwerkingsverband A2 gemeenten

krijgen op de kostenontwikkeling van de GRSA2. Naar aanleiding van deze moties is er een uitgebreide inventarisatie gedaan. De conclusie was dat er in de afgelopen jaren een aantal harmonisatie trajecten succesvol zijn uitgevoerd maar dat er nog diverse gemeente specifieke inrichtingen gewenst zijn in de onderliggende processen en systemen waardoor het verwachte voordeel maar beperkt gerealiseerd wordt. De raden zijn eind 2022 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek. Bovengenoemde PDC aanpak voorziet ook in de verdere mogelijkheden van harmonisatie m.n. op het gebied van de operational excellence.

Rechtmatigheidsverklaring, interne controle en frauderisico

De rechtmatigheidsverklaring zou vanaf 2022 anders ingericht moeten zijn. In plaats van de controlerend accountant, wordt de directieraad van de GRSA2 nu zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring. Echter de (wettelijke) invoering van de rechtmatigheidsverklaring is uitgesteld naar 2023. In 2022 zijn de voorbereidingen voor zover mogelijk verder opgepakt. De uitvoering van de rechtmatigheid is gelijktijdig opgepakt met het actualiseren van het IC-plan en de beschrijving van de toekomstige gewenste situatie voor de 4 organisaties van de IC en VIC. In 2022 is er meer duidelijk geworden over een nieuwe wettelijke ontwikkeling; het fraude-risicobeleid. Eind 2022 is er een overkoepelend plan opgesteld voor al deze onderwerpen die een rode draad zijn in het risicoproces van de 4 organisaties.

Onderzoek financiële beheersing GRSA2

Naar aanleiding van diverse signalen is medio 2022 gestart met een onderzoek naar de financiële beheersing binnen de GRSA2. Het onderzoek is uitgevoerd door BMC. De onderzoeksoopdracht is in nauw overleg met de gemeenten tot stand gekomen. Om de financiële sturing en control goed vorm te geven was er de nadrukkelijke wens om te onderzoeken of er risico's in de beheersing zijn bij de GRSA2 en in welke mate. Het eindrapport is eind 2022 door BMC opgeleverd, de belangrijkste conclusie is dat de financiële functie binnen de GRSA2 onvoldoende is ingericht. De aanbevelingen worden meegenomen in de uitwerking van de IST-SOLL-analyse.

Aanbesteding nieuwe accountant

Ingaande boekjaar 2022 starten we met een nieuwe accountant. Uit de doorlopen aanbesteding kwam de combinatie Astrium/KSG als nieuwe partner naar voren. Astrium is kort na de ondertekening van het contract onderdeel geworden van Flynth accountants, waardoor Flynth de nieuwe accountant is ingaande 2022 voor de 4 organisaties. KSG heeft geen rol meer in deze nieuwe constructie. In het najaar van 2021 zijn de interim-controles uitgevoerd en de managementletters opgeleverd. Een nieuwe accountant vraagt altijd extra inspanning van de organisaties, de onderlinge werkwijzen moeten op elkaar afgestemd worden.

Invoering Wet Open overheid (WOO).

Deze wet is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). De WOO verplicht overheden en semioverheden om informatie die openbaar is, rechtstreeks toegankelijk te maken. De wet is op 1 mei 2022 in werking treden en wordt in samenwerking met de gemeenten opgepakt.

Taxeren op oppervlakte

Al onze belastingadministraties voldeden op 01 januari 2022 aan de vereiste uitgangspunten van Taxeren op oppervlakte. De benodigde nazorg is medio q1 2022 afgerond. Kort hierop heeft de Waarderingskamer goedkeuring afgegeven voor het mogen opleggen van de aanslagen OZB, wat vervolgens ook succesvol is uitgevoerd. De werkzaamheden t.a.v. het project Taxeren op oppervlakte zijn hiermee dan ook succesvol afgerond.

Implementeren BAG/WOZ-koppeling

In het kader van de "Common Ground" gedachte werkt de Rijksoverheid samen met overheids-organisaties aan een hervorming van de informatievoorziening. Een belangrijk uitgangspunt in deze gedachte is het loskoppelen van data t.o.v. werkprocessen en applicaties. Data dient te worden bevraagd bij de (centrale) bron, in plaats van deze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. Dit geldt dan ook voor de data van de Basisregistraties BAG en WOZ. Deze dienen in dit kader te worden gekoppeld en gesynchroniseerd. De koppeling is reeds operationeel en de verschillen tussen beide administraties zijn in beeld gebracht. Een aanzienlijk aandeel van deze verschillen is reeds verwerkt, het resterende gedeelte volgt op korte termijn. Naast het verwerken van de verschillen worden er nog procesafspraken gemaakt voor het terug melden en verwerken van mutaties.

Omgevingswet/implementatie DSO

In het kader van de omgevingswet dient er te worden aangesloten op het digitale stelsel (dso). Er zijn 5 projecten benoemd in de I&A visie m.b.t. de omgevingswet: Implementatie VTH applicatie, implementatie plansoftware, toepasbare regels, architectuur en de bijbehorende koppelingen. Implementatie nieuwe VTH-applicatie is afgerond, idem voor plansoftware en toepasbare regels.

Samenwerkingsverband A2 gemeenten

De start van de omgevingswet is ondertussen doorgeschoven naar 2024. Voor de definitieve aansluiting op DSO moeten nog verschillende zaken in de systemen ingericht worden; duidelijk is geworden dat de omvang hiervan aanzienlijk is. Uitvoering staat gepland voor 2023.

Verplichtingenadministratie en prestatieverklaring

Het voeren van een verplichtingenadministratie draagt bij aan de kwaliteit, snelheid en efficiëntie van de financiële processen binnen een organisatie. Om deze reden is in de Management Letter 2021 van zowel de A2 organisatie als de gemeenten geadviseerd om het gebruik van een Verplichtingenadministratie te implementeren in de financiële applicatie en de bijbehorende administratieve processen. Door het gebruik van prestatieverklaringen is er in de administratie een bewijsstuk aanwezig voor de levering van een prestatie die aan een ontvangen factuur ten grondslag ligt. Door voorafgaand aan het goedkeuren van een factuur aan de hand van een prestatieverklaring vast te stellen dat de gefactureerde prestatie ook daadwerkelijk geleverd is, wordt voorkomen dat facturen worden betaald zonder dat een prestatie is geleverd. De voorbereidende werkzaamheden zijn afgerond, de module zijn geïnstalleerd, implementatie staat gepland voor 2023.

Verzenden E-nota's

Een elektronische nota (E-nota) is een gestructureerd, digitaal bestand (maar geen pdf) waarbij alle gegevens altijd op een vaste plek in het bestand staan en hun eigen betekenis hebben. Een e-factuur kan vanuit het ene geautomatiseerde systeem elektronisch worden verwerkt in het andere systeem. Hiermee wordt het betaalgemak voor de klant vergroot en biedt de gehanteerde standaard (Peppol) een nauwkeurige, veilige en toekomstbestendige methode voor betalen. Het kunnen ontvangen en verwerken van E-facturen is al enkele jaren geleden geïmplementeerd binnen de administratie(s) van de A2 organisatie en gemeenten. Dit initiatief betreft het zelf kunnen verzenden van E-nota's. Het verzenden van de e-nota's vraagt om zeer specifieke systeeminstellingen die, indien niet correct worden toegepast, een risico kunnen vormen t.a.v. informatieveiligheid. Dit laatste aspect wordt nog getoetst voor de definitieve uitrol.

Pilot (pre) mediation

Het doel van de pilot is om via mediation bezwaarmakers te benaderen ten einde formeel dan wel informeel het bezwaar tot een goed einde te brengen. Zowel in 2020 als in 2021 is (pre) mediation toegepast en heeft dit positieve resultaten opgeleverd. Echter door personeelwisselingen en onder invloed van corona is er nog onvoldoende getoetst hoe dit in de praktijk uitpakt. Om die reden heeft de pilot doorgelopen in 2022 om de juiste conclusies te kunnen trekken en daarop het advies te kunnen baseren. Het advies is in concept klaar en wordt in 2023 opgeleverd.

Veilig e-mails

Veilige methodiek om e-mails te versturen incl. de mogelijkheid om grote bestandsbijlagen aan de mail toe te voegen is dit jaar geïmplementeerd. Deze functionaliteit is een onderdeel van Informatiebeveiliging 2022 en noodzakelijk omdat ook verschillende ketenpartners (Politie, Veilig Thuis, Huisartsen e.a.) geen 'onbeveiligde' mails meer accepteren.

Er zijn afspraken met een grote pilotgroep gemaakt om deze functionaliteit in 1^e kwartaal 2023 operationeel in gebruik te gaan nemen voor alle 4 de organisaties.

Wet elektronische publicaties (WEP)

Op 1 juli 2021 is de WEP in werking getreden. De WEP is een belangrijke wijziging in de Bekendmakingswet, de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet. De wet heeft als doelstelling om burgers volledig digitaal te informeren over besluiten die impact hebben op de leefomgeving. Het project om deze nieuwe wet en de uitvoering goed te borgen in de organisaties is uitgevoerd en afgerond.

Digitaal (samen)werken en zaakgericht werken

De implementatie en uitrol voor 4 organisaties van het zaakstelsel Excellence is in 2022 afgerond. Veel primaire processen zijn aangesloten waardoor we "digitaler" kunnen werken en ook burgers en bedrijven beter via de digitale kanalen de dienstverlening vanuit de gemeenten kunnen afnemen.

Naast de koppeling met de applicatie Zorgned, iBurgerzaken en Key2Subsidies, zijn o.a. ook de processen voor grondexploitatie en bezwaar & beroep sociaal domein, subsidies, kinderopvang, gastouderschap en leerlingbegeleiding en terugbelnotities ingevoerd.

Het Document Management Systeem (DMS) is vervangen, waardoor we ook hier een slag hebben gemaakt in het gebruiksvriendelijker en efficiënter werken. Het nieuwe DMS Alfresco is gekoppeld aan het zaakstelsel Excellence. Met een directe koppeling aan het zaakstelsel worden zaken daardoor niet alleen uniformer vastgelegd, maar zijn ook processen beter ingericht en geborgd.

Samenwerkingsverband A2 gemeenten					
	<p>Basis Dienstverlening HRM op orde Tal van zaken zijn inmiddels gerealiseerd, zoals: de aanbesteding arbdienst, aanbestedingen WGA-ERD voor de GRSA2 en de gemeente Cranendonck, evaluatie payroll dienstverlening, de afhandeling van de gemeenteraadsverkiezingen en de uitvoering van het Medewerkers Onderzoek. Voor het introductieprogramma staat er een basis, wordt verder vormgegeven in 2023. De arbeidsvoorwaarden staan op het jaarplan 2023.</p> <p>Nieuwe salarisadministrateur Eind 2022 verliep het contract met de samenwerkingspartner voor de salarisadministratie. Vooruitlopend op een aanbesteding voor een nieuwe applicatie en een nieuwe dienstverlener per 2025 is er voor 2 jaar een overbruggingsperiode met een tijdelijke dienstverlening. In 2022 zijn de nodige stappen gezet om deze overbruggingsperiode voor te bereiden.</p>				
<i>baRisiko's</i>	Zoals in de gemeenschappelijke regeling is aangegeven ligt het financiële risico bij de deelnemende gemeenten. Jaarlijks wordt het financiële resultaat van de GRSA2 met de gemeenten verrekend. Via de Berap van de GRSA2 wordt jaarlijks een zo goed mogelijke voorspelling van dit resultaat gegeven, zodat dit bedrag opgenomen kan worden in de P&C cyclus van de deelnemende gemeenten.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 0	€ -723	€ 121	€ 7.115	€ 7.771

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)			
<i>Visie/doel</i>	De omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).		
<i>Taken</i>	De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken. De ODZOB opereert daarbij als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.		
<i>Deelnemende partijen</i>	Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de Provincie Noord-Brabant.		
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In hoofdstuk drie van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. Daar is tevens geregeld dat het Algemeen Bestuur commissies van advies kan instellen ten behoeve van de uitvoering van de hem opgedragen taken dan wel ten behoeve van advies aan het Dagelijks Bestuur.		
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven		
<i>Website</i>	http://www.odzob.nl		
<i>Frequentie van terugkoppeling naar de raden</i>	Structureel tweemaal per jaar (begroting en jaarstukken); en kadernota jaarlijks ter informatie.		
<i>Financieel belang</i>	1,87%		
<i>Kosten dienstverlening</i>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">2021</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">2022</td> </tr> </table>	2021	2022
2021	2022		

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)		
gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)	€ 535	€ 517
Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> • De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) verschoven. Nu naar 1 januari 2024. Het ODZOB-programma ter voorbereiding op de Omgevingswet is grotendeels gereed. In het najaar 2022 is binnen de ODZOB een stresstest Omgevingswet uitgevoerd om te bepalen welke resterende opgaves en belemmerende factoren er nog aanwezig zijn. De resultaten hiervan worden verwerkt in het programmaplan voor- en nazorg Omgevingswet waarmee in januari 2023 een start wordt gemaakt. • De succesvolle implementatie van het nieuwe zaak- en VTH-systeem (gekoppeld aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet) is een kans om kwaliteit (nog) beter in de werkprocessen te verankeren. De basiswerkprocessen zijn Omgevingswetproof. De nieuwe werkprocessen moeten nog worden geoptimaliseerd. • De gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) werd in 2022 van kracht. De gevolgen hiervan voor de P&C-cyclus werden in het najaar gepresenteerd. Medio 2024 dient de tekst van de GR-ODZOB, met instemming van alle betrokken gemeenteraden en provinciale staten, aangepast te zijn. • Het stikstofdossier kende ook in 2022 vele uitdagingen met nieuwe voornemens en regelgeving vanuit Rijk en provincie. Er zijn zeer veel onduidelijkheden en rechtbanken in Nederland deden uitspraken in veel zaken die rechtstreeks de Wnb-vergunningverlening raakt. Indirect is er in veel gevallen ook impact op de Wabo-vergunningverlening en toezicht en handhavingstaken. De nieuwe jurisprudentie zorgt voor veel onzekerheid in de uitvoeringspraktijk. Samen met de andere Brabantse Omgevingsdiensten is door ODZOB een proces opgestart om te komen tot een nader uitvoeringskader voor de agrarische Wabo-vergunningverlening. Dit zal in 2023 verder vervolg krijgen. 	
Risico's	<p>De omgevingsdienst heeft in haar begroting (niet-limitatief) een aantal risico's benoemd:</p> <p>Strategische risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezuinigingen bij deelnemers die leiden tot een omzetverlaging <p>Informatierisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ransomware <p>Aansprakelijkheidsrisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet volledige implementatie VTH-systeem <p>Financiële risico's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen • Niet actuele beheer- en investeringsplannen voor apparatuur / faciliteiten en PBM's • Toename regeldruk vanuit overheid • Personeelskosten te laag begroot <p>Personeelsrisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten • Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur • Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers / inhuur via flexibele schil <p>Ten behoeve van de jaarrekening 2022 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's met de grootste potentiële impact € 1.295.000 bedraagt. De algemene reserve van de ODZOB bedraagt per ultimo 2022 € 530.744. Dat zou betekenen dat de ODZOB-deelnemers het niet afgedekte deel van € 764.256 in hun eigen financiële buffers</p>	

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)					
	zouden moeten afdekken. In de loop van 2023 wordt aan het algemeen bestuur een voorstel gedaan om de algemene reserve te versterken tot € 1,2 miljoen (conform de regionale richtlijnen die hierover zijn opgesteld). Voor Valkenswaard betekent dit een bedrag Van € 14.291				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12- 2021	Eigen vermogen per 31-12- 2022	Vreemd vermogen per 31-12- 2021	Vreemd vermogen per 31-12- 2022
	€ 0	€ 3.266	€ 1.012	€ 8.620	€ 6.637

Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Visie/doel	Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.	
Taken	Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA). Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.	
Deelnemende partijen	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.	
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken 4 en verder van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders-overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen.	
Vestigingsplaats	Eindhoven	
Website	http://www.metropoolregioeindhoven.nl	
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks driemaal (begroting, bestuursrapportage, jaarrekening).	
Financieel belang	De MRE rekent met een bijdrage voor Brainport Development, het SRE Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum (RHCE)	
Bijdrage gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)	2021	2022
	€ 423	€ 436
Ontwikkelingen	<p>Algemeen</p> <ul style="list-style-type: none"> In de cassatieprocedure tussen de Brabantse gewesten en Attero over de minderlevering van restafval 2015-januari 2017 is inmiddels het advies van de procureur-generaal van de Hoge Raad aan partijen toegestuurd, de zogeheten Conclusie. De procureur-generaal adviseert om het arrest van het Hof Den Haag te vernietigen en de vernietigingsprocedure verder (opnieuw) te laten behandelen door een van de andere gerechtshoven in Nederland. De Hoge Raad heeft aangegeven op 3 maart 2023 uitspraak te gaan doen in de zaak. N.a.v. deze uitspraak zal bekeken worden welke verdere stappen moeten worden gezet. <p>Dienst Metropoolregio Eindhoven</p> <ul style="list-style-type: none"> Het werkprogramma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning. Het nieuwe concept-samenwerkingsakkoord 2023-2026 is opgesteld waarbij brede welvaart is toegepast als leidend perspectief. Vrijgave voor zienswijze in november 2022. Gezamenlijke kennisdeling regionale samenwerking en schaa sprong-mobiliteit en schaa sprong Brainport. 	

Metropoolregio Eindhoven (MRE)					
	<p>Nieuwe samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur n.a.v. nieuwe burgemeester gemeente Eindhoven en gemeenteraadsverkiezingen.</p> <p>Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)</p> <ul style="list-style-type: none"> Het werkprogramma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning. Nieuwe samenstelling bestuurscommissies n.a.v. gemeenteraadsverkiezingen Nagaan of het wenselijk is om RHCE en MRE te ontvlechten. Een bestuurlijk advies hierover wordt in het eerste kwartaal 2023 verwacht <p>Gulbergen</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied zijn in kaart gebracht en vertaald in een aantal ontwikkelrichtingen. Het Dagelijks Bestuur heeft begin 2022 kennis genomen van deze Ruimtelijke Verkenning. Volgend hierop heeft een breed communicatie- en burgerparticipatieproces plaatsgevonden wat is afgesloten met een participatieverslag. Het dagelijks bestuur heeft het projectteam de opdracht gegeven om te komen tot een budgettair neutrale invulling van het gebied. Naar verwachting zal er begin 2023 een voorkeursscenario kunnen worden bepaald. 				
<i>Risico's</i>	Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.				
<i>Niet afgedekte risico's</i>	N.v.t.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 469	€ 14.325	€ 14.449	€ 14.449	€ 13.786
<i>Resultaat</i>	Het resultaat 2021 bedroeg € 598.348		Voorlopig resultaat 2022 voor accountantscontrole bedraagt € 469.458 (MRE € 260.577, RHCE € 208.881). Dit is inclusief vrijval van de voorziening Reorganisatie SRE en mutatie in de bestemmingsreserves personele kosten.		
<i>Bijdrage gemeenten 2022</i>	Voor de specifieke inwonerbijdrage van uw gemeente verwijzen wij u naar bladzijde 43 van de Programmabegroting Metropoolregio Eindhoven 2022.				

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)	
<i>Visie/doel</i>	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).
<i>Taken</i>	De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en snelle interventie. Taken die hieronder vallen zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Infectieziektebestrijding (incl. TBC bestrijding, SOA-bestrijding, reizigerszorg en hygiënezorg) - Medische milieukunde - Toezichthoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO) - Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar - Onderzoek en beleidsadvisering - Gezondheidsbevordering

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)		
	- Ambulancezorg	
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre	
<i>Bestuurlijk belang</i>	In het dagelijks en algemeen bestuur van de GGD zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Het algemeen bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur. Zowel het DB als het AB vergadert ca 5 keer per jaar.	
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven	
<i>Website</i>	www.ggdbzo.nl	
<i>Frequentie van terugkoppeling naar de raad</i>	Structureel tweemaal per jaar (begroting en jaarstukken); daarnaast incidenteel bij majeure aangelegenheden en kadernota jaarlijks ter informatie.	
<i>Financieel belang</i>	De bijdrage aan de GGD bestaat uit een reguliere bijdrage op basis van een tarief per inwoner en een marktconforme tarieven voor de plustaken.	
<i>Bijdrage gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
	€ 997	€ 1.035
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Organisatieontwikkeling</p> <p>In 2022 heeft de organisatie een belangrijke vervolgstap gemaakt in het kader van de Wendbare GGD. Zelforganisatie en continu verbeteren (Lean) zijn kernelementen van onze sturingsfilosofie omdat we erin geloven dat dit meer ruimte voor de professionals en betere zorg voor de inwoners oplevert. Zo maken we meer maatschappelijke impact. De aangepaste managementstructuur heeft verder vorm gekregen doordat de functies van de managers vanuit deze nieuwe structuur opnieuw beschreven zijn. De (overwegend interne) wervingsprocedure voor deze functies is afgerond. Ook is een nieuwe teamindeling ingevoerd waarbij teams zoveel mogelijk geografisch geclusterd zijn. Teams hebben verdere stappen gezet om te groeien naar zelforganiserende teams. Het gedachtegoed van continu verbeteren is verder verspreid. Er is structuur aangebracht om verbeteringen en resultaat te boeken waarbij we gedrag stimuleren om de onderliggende oorzaken in kaart te brengen en op te lossen in plaats van 'het blussen van brandjes'. En er zijn diverse procesoptimalisaties en verbetertrajecten uitgevoerd.</p> <p>Uitbreiding contracttaken</p> <p>Om de financiële armslag van de GGD te vergroten is een aantal inhoudelijke contracttaken uitgebreid. Voorbeelden van nieuwe taken die succesvol zijn geïmplementeerd zijn de Wijk GGD'er (in 2021 voor 3 gemeenten, in 2022 uitbreiding in Eindhoven en vanaf 2023 in Geldrop-Mierlo), de Wvvgz-taken (in 2021 voor 8 gemeenten en vanaf 2022 voor 13 gemeenten) en Vroeghulp (basistaak GGD vanaf 2022). Ook zijn er nieuwe projecten gestart zoals Kansrijke Start (in diverse gemeenten), Nu Niet Zwanger (in Helmond en in 2022 een uitrolplan gemaakt voor de hele regio) en de JOGG-regisseur (Eindhoven). De omzet bij Reizigerszorg die in de eerste twee Covid-19jaren een flinke daling liet zien, heeft zich hersteld maar is nog niet op het niveau van 2019.</p>	
<i>Risico's</i>	<p>Om risico's te beheersen wordt door de GGD BZO actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's, en welke maatregelen genomen moeten worden om deze risico's te beperken. Als belangrijkste risico's worden gezien</p> <p>Stijging van de kosten</p> <ul style="list-style-type: none"> Het risico dat de loon-en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor 	

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)					
	<p>ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgelden/frictiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt. • Het risico dat als gevolg van (belasting)wet-en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden. • Toenemende arbeidsmarktkrapte <p>Onvoldoende budget</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten. <p>Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat door een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt. • Het risico dat verplichte landelijke wet-en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting. <p>Overige risico's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat, wanneer de aanwijzing voor ambulancevervoer niet meer aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt. • Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijziging in de taakhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan. • Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden. • Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen. • Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen. • Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn. 				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 412	€ 4.707	€ 5.465	€ 33.896	€ 35.243

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	
<i>Visie/doel</i>	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.
<i>Taken</i>	Taken op het terrein van brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
<i>Deelnemende partijen</i>	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van VRBZO bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten en kent een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter. De voorzitter is in september 2022 gewijzigd door het vertrek van de burgemeester van Eindhoven en benoeming van een nieuwe burgemeester, tevens voorzitter VRBZO. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening adviseren door de Adviescommissie Financiën & Bedrijfsvoering waarin vertegenwoordigers van het bestuur, gemeentesecretarissen (2) en controllers van gemeenten (2) zitting hebben. Daarnaast zijn er drie bestuurlijke vooroverleggen waarin onderwerpen met betrekking tot crisisbeheersing,

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)					
	incidentbestrijding en risicobeheersing met enkele burgemeesters inhoudelijk worden voorgesproken.				
Vestigingsplaats	Eindhoven				
Website	www.vrbzo.nl				
Frequentie van terugkoppeling naar de raad	Structureel jaarlijks tweemaal (begroting en jaarrekening).				
Financieel belang	3,67%				
Bijdrage gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)	2021		2022		
	€ 1.601		€ 1.630		
Ontwikkelingen	<p>Het jaar 2022 stond voor Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) in het teken van de 'ongekende' crisis. Kort nadat de meeste coronamaatregelen werden opgeheven, brak de oorlog in Oekraïne uit. De veiligheidsregio's werden gevraagd om de eerste opvang van vluchtelingen te coördineren. Daarvoor is een zogenaamde regionale hub-locatie in Eindhoven ingericht. Vanuit deze locatie worden Oekraïense vluchtelingen over de regio verspreid. Hierbij werken we nauw samen met gemeenten om opvangplekken te vinden.</p> <p>Richting de zomer werd de druk op de asielketen groot. Om te voorkomen dat mensen buiten moesten slapen, kreeg elke veiligheidsregio de vraag om 225 tot 450 mensen op te vangen in locaties voor noodopvang. In onze regio stelden diverse gemeenten locaties beschikbaar om voor enkele weken vluchtelingen op te vangen. Tijdens de opvangperiode organiseert en faciliteert de veiligheidsregio de dagelijkse gang van zaken. Dat betekent: zorgen voor een veilige leefomgeving; zorgen voor eten en drinken; organiseren van medische noodzorg en schoonmaak en zorgen voor een nuttige dagbesteding om verveling tegen te gaan.</p> <p>Ook op het gebied van brandweezorg was 2022 een druk jaar. Na het vervallen van de coronamaatregelen steeg het aantal evenementen in de regio weer richting het niveau van voor corona. Dat zorgde voor meer adviesaanvragen en controles bij (grote) evenementen. Verder had de brandweer in 2022 meer dan 5.600 uitrukken voor de bestrijding van incidenten, ruim 15% meer dan in 2021. Belangrijkste oorzaak van de stijging is het aantal natuurbranden in de regio. Door het droge en warme weer waren er meer natuurbranden, waarbij de inzet bij de brand in de Mariapeel het meest in het oog sprong.</p> <p>Al deze ontwikkelingen zorgen voor een grote (werk)druk op de organisatie. De extra taken voor crisisnoodopvang zorgen voor druk op medewerkers. Daarbij is de hoge werkdruk van de coronacrisis nog niet verwerkt. De stijging van het aantal en de toenemende complexiteit van incidenten zorgt voor druk op brandweerpersoneel, zowel bij beroepskrachten als bij vrijwilligers. Aanbestedingstrajecten bij de brandweer verlopen op het scherpst van de snede door de hoge inflatie. Binnen bedrijfsvoering vragen de ondersteuning op deze ontwikkelingen en nieuwe wetgeving (zoals BIO, HR-vraagstukken en andere wet- en regelgeving) veel extra capaciteit.</p>				
Risico's	In de paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen van de Begroting 2022 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. In de jaarstukken 2022 is deze paragraaf geactualiseerd.				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	€ 390	€ 2.145	€ 2.167	€ 40.267	€ 40.392

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven	
Visie/doel	Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). De missie van Ergon is 80% van de werkzoekenden die bij Ergon starten, binnen zes maanden aan betaald werk te helpen. Daarbij worden de mensen gestimuleerd om het uiterste uit

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven					
	<p>zichzelf te halen. Dit wordt gerealiseerd door de mensen inzicht te geven in hun eigen mogelijkheden en hen te laten groeien in werk- en vakvaardigheden, met als doel passend werk voor hen te vinden. En als mensen aan het werk zijn, dan worden ze begeleid op inhoudelijk en sociaal vlak. Dit doet Ergon samen met haar partners.</p> <p>Binnen de gemeenschappelijke regeling zijn de volgende rechtspersonen aanwezig:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening (BWSW) te Eindhoven; - Stichting Werkgelegenheid Arbeid (WGA) - Ergon Holding BV te Eindhoven met een deelneming in Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%; 				
<i>Taken</i>	<p>De GRWRE (Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven) draagt bij aan de gemeentelijke programmalijn 6 Sociaal Domein: het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een handicap onder aangepaste omstandigheden.</p> <p>De GRWRE voert onder de participatiewet de Wet Sociale Werkvoorziening, de Loonkostensubsidie en Beschut Werken uit. Daarnaast voert de GRWRE andere vormen van gesubsidieerde arbeid en (onderdelen van) re-integratie trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit. De GRWRE voert deze taken uit voor de deelnemende gemeenten: Eindhoven, Veldhoven, Valkenswaard, Heeze-Leende en Waalre uit. De gemeente Geldrop-Mierlo maakt op basis van een aanwijzingsbesluit op inkoopbasis gebruik van de GRWRE, voor een gedeeltelijke uitvoering van de WSW.</p>				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie (geen deelnemer).				
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is met de wethouders Werk & Inkomen en Wmo en zorg vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en Ergon.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	De middelen die de gemeente Valkenswaard van het rijk ontvangt voor de uitvoering van WSW-taken worden doorbetaald naar Ergon.				
<i>Bijdrage gemeente Valkenswaard (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022			
	€ 3.462	€ 3.517			
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Sinds 1 januari 2017 heeft het rijk aan gemeenten de verplichting opgelegd om beschut werk uit te voeren. Het Rijk bepaalt jaarlijks het aantal te realiseren plekken per gemeente. Met de andere GRWRE-gemeenten en met Ergon concretiseren we de implementatie van beschut werk. Uitgangspunt is dat deze doelgroep geplaatst wordt door Ergon.</p> <p>We zetten extra in op loonkostensubsidie als instrument om mensen - naar vermogen - maximaal aan het werk te helpen. De uitvoering van deze regeling is regeltechnisch en arbeidsintensief en daarom regionaal ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE).</p>				
<i>Risico's</i>	<p>De algemene reserve van Ergon bedraagt voor resultaatbestemming per 31 december 2022 € 11,0 miljoen. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om risico's financieel op te vangen. Op basis van het vastgestelde risicobeleid zijn de organisatie brede risico's in 2022 geïnventariseerd en gekwalificeerd. Het risicobeleid bestaat uit de stappen: identificeren & classificeren, kwalificeren en sturen & beheersen. Op basis van de gekwalificeerde risico's wordt het weerstandsvermogen berekend. Rekening houdend met kans en impact van de risico's is de vastgestelde hoogte van het weerstandsvermogen afdoende.</p> <p>Het niet-gedekte risico voor gemeente Valkenswaard is nihil.</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 761	€ 12.600	€ 12.530	€ 9.272	€ 10.683

Cure					
<i>Visie/doel</i>	Door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van - en het tot stand brengen van een samenwerking tussen - de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten en de daarmee samenhangende taken, een en ander met inachtneming van de Wet milieubeheer en van het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.				
<i>Taken</i>	GR Cure behartigt de belangen van de in de regeling deelnemende gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard op het terrein van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en de daarmee samenhangende taken.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	In het dagelijks bestuur is de wethouder duurzaamheid vertegenwoordigd. In het Algemeen Bestuur zijn de wethouder duurzaamheid en de wethouder financiën/openbare ruimte vertegenwoordigd.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	8,5 %				
<i>Bijdrage gemeente</i>	<i>2021</i>		<i>2022</i>		
<i>Valkenswaard</i> <i>(bedragen x € 1.000)</i>	€ 3.085		€ 3.208		
<i>Ontwikkelingen</i>					
<i>Risico's</i>	GR Cure heeft geen weerstandscapaciteit opgebouwd; de systematiek van kostprijs staat dit niet toe. Over de dekking van het positieve resultaat 2022 ad € 2.150.461 besluit het Algemeen Bestuur bij vaststelling van de jaarrekening. Mogelijke schade en risico's van materieel belang kunnen door het ontbreken van eigen weerstandscapaciteit niet zelf worden opgevangen. De risico's zijn voor rekening van de gemeenten. Echter zijn er naast de algemene risico's geen specifieke risico's onderkend in de jaarrekening.				
<i>Financiële informatie</i> <i>(bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat</i> <i>2022</i>	<i>Eigen</i> <i>vermogen</i> <i>per 31-12-</i> <i>2021</i>	<i>Eigen</i> <i>vermogen</i> <i>per 31-12-</i> <i>2022</i>	<i>Vreemd</i> <i>vermogen</i> <i>per 31-12-</i> <i>2021</i>	<i>Vreemd</i> <i>vermogen</i> <i>per 31-12-</i> <i>2022</i>
	€ 2.150	€ - 1.152	€ 998	€ 36.001	€ 34.342

*Risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Indien er geen redelijk beeld gevormd kan worden omtrent de risico's en/of het weerstandsvermogen, wordt er standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Grondbeleid

Inleiding

De manier waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen kan kortweg worden gezien als de essentie van gemeentelijk grondbeleid. Een slagvaardig grondbeleid is een randvoorwaarde voor het welslagen van ruimtelijk en sectoraal beleid.

Toekomstvisie, Structuurvisie, Woningbouwprogramma en andere beleidsnota's geven richting aan de toekomstige ontwikkeling van Valkenswaard. Om te zorgen dat de gemeente daarin de regie kan voeren is het van belang dat zij zich naast publiekrechtelijke kaders kan bedienen van privaatrechtelijke kaders en instrumenten. Dit kan door het voeren van een faciliterende grondpolitiek met een sterke regiefunctie. Alleen voor maatschappelijke doelen en natuurcompensatie wordt nog een actief grondpolitiek gevoerd.

De doelstellingen en werkwijzen en instrumenten van het grondbeleid liggen vast in de Nota Grondbeleid, vastgesteld op 29 oktober 2020.

Wet vennootschapsbelasting (Vpb)

Op 1 januari 2016 zijn de nieuwe Vpb-regels voor de grondexploitatie in werking getreden.

De activiteiten voor de grondexploitaties zijn in het kader van de Vpb een onderneming, waardoor deze belastingplichtig zijn. Een voorlopige doorrekening van de financiële gevolgen voor ons zijn, dat we voor de jaren 2016 t/m 2022 geen vennootschapsbelasting hoeven af te dragen aan de belastingdienst. Inmiddels hebben we van de belastingdienst bericht dat we t/m 2020 definitief geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen. Op basis van een voorlopige aanslag moeten we vanaf 2023 voor het eerst vennootschapsbelasting afdragen. De definitieve bedragen zijn nog niet bekend. In de reserve Grondexploitaties is een reservering opgenomen voor een mogelijke afdracht in de jaren 2023 t/m 2025.

Tussentijdse winsten grondexploitaties

Bij tussentijdse winstneming is nog geen sprake van definitief gerealiseerde winsten en bestaat daarom het risico dat de werkelijke winsten, ondanks het feit dat een voorgeschreven methodiek wordt gehanteerd bij de berekening van de tussentijdse winstneming, lager zullen zijn.

Voorzichtigheidshalve worden bij het opmaken van de jaarrekening de tussentijdse winsten vanaf 2018 toegevoegd aan de reserve Grondexploitaties.

In februari 2022 heeft u de "Rekenmethodiek voor de maximale hoogte van de reserve Grondexploitaties" vastgesteld. Met het vaststellen van de ondergrens voor de reserve kan een deel van het saldo van de reserve grondexploitaties worden toegevoegd aan de Algemene Reserve. De reserve wordt gebruikt als dekking voor mogelijk tegenvallende resultaten van de grexen en betaling van de vennootschapsbelasting over de winstgevende grexen.

Voor het bepalen van de ondergrens hebben we allereerst de tussentijdse winstneming voor 2022 bepaald. In totaal nemen we in 2022 voor een bedrag van € 1.186.570 aan tussentijdse winst. In de vastgestelde rekenmethodiek hebben we ook vastgelegd, dat de mutaties op de voorzieningen voor verlieslatende grexen ten laste of ten gunste van de reserve Grondexploitaties worden gebracht. Het totaal van de mutaties bedraagt €-67.849 (negatief). Tevens hebben wij in het bepalen van de ondergrens een bedrag van € 177.074 opgenomen voor de prijsgarantie verkoop kavels in het plan Lage Heide. Na het toepassen van de nieuwe werkwijze en het verwerken van alle mutaties is de ondergrens van de reserve Grondexploitaties op 31 december 2022 € 1.300.754.

Op 31 december 2022 bedraagt de reserve Grondexploitaties € 2.203.840, hetgeen inhoudt dat we een bedrag van € 903.086 kunnen laten vrijvallen aan de Algemene Reserve. Zie de onderstaande tabel.

Buffer reserve Grondexploitaties - Algemene Reserve			
Stand reserve Grondexploitaties per	1-1-2022		€ 949.421
<u>Toevoeging (tussentijdse) winst 2022</u>			€ 1.186.570
Definitieve eindwinstneming Luikerweg 55	€ 60.851		
Tussentijdse winstneming Lage Heide wonen	€ 1.057.031		
Tussentijdse winst de Weitens	€ 60.318		
Tussentijdse winst Jasmijn-Hazelaar	€ 600		
Tussentijdse winstneming Borkel Oude School	€ 7.770		
<u>Mutaties voorziening bestaande grexen 2022</u>			€ -67.849
Verlaging voorziening Hoge Akkers	€ -4.424		
Afwaardering einde looptijd Carolusdreef 100	€ -84.104		
Verlaging voorziening Barentszstraat 3	€ -17.604		
Verhoging voorziening Emmalaan gem.werf	€ 14.413		
Verhoging voorziening Dommelkwartier	€ 23.870		
Stand reserve Grondexploitaties per	31-12-2022		€ 2.203.840
<u>Risicobedrag lopende grexen</u>			
Risicobedrag nog uit te geven kosten	90% van € 367.404	€	330.664
Risicobedrag nog te ontvangen inkomsten	90% van € 499.517	€	449.565
Totaal risicobedrag lopende grexen		€	780.229
<u>Bedrag t.b.v. nog te openen grexen 2023</u>			
Risicobedrag nog uit te geven kosten	90% van € 54.510	€	49.059
Risicobedrag nog te ontvangen inkomsten	90% van € 99.878	€	89.890
Totaal risicobedrag nog te openen grexen		€	138.949
<u>Reservering risico prijsgarantie Lage Heide wonen</u>			€ 177.074
Risicobedrag t/m 1-1-2024	€ 26.680,00		
Risicobedrag t/m 1-1-2025	€ 48.662,00		
Risicobedrag t/m 1-1-2026	€ 26.854,00		
Risicobedrag t/m 1-1-2027	€ 74.878,00		
<u>Reservering Vennootschapsbelasting</u>		€	204.502
Nog te betalen VPB 2023	€ 38.215		
Nog te betalen VPB 2024	€ 84.062		
Nog te betalen VPB 2025	€ 82.225		
subtotaal te reserveren bedrag in reserve	1-1-2023		€ 1.300.754
toe te voegen aan Algemene Reserve			€ 903.086

tabel mutaties reserve grondexploitaties

Tussentijdse winstneming

In de Notitie Grondexploitatie 2016 is door de commissie BBV aangegeven op welke wijze rekening gehouden moet worden met tussentijds winst nemen bij positieve grondexploitatiecomplexen. Het verantwoorden van tussentijdse winst is geen keuze maar een verplichting die voortkomt uit het realisatiebeginsel.

Onze accountant heeft ons geadviseerd om de tussentijdse winstneming als volgt te formuleren: "Voor de berekening van de tussentijdse winst wordt voor alle grexen uitgegaan van het resultaat op einddatum."

Dit resulteert in de volgende bedragen (waarbij alleen grexen opgenomen zijn waarbij het verwachte gewogen resultaat van de risicoberekeningen positief is).

Zoals uit onderstaande tabel blijkt worden er in 2022 tussentijdse winstnemingen gedaan bij de grexen Lage Heide wonen, de Weitens, Jasmijn/Hazelaar en Borkel Oude School. Jaarlijks wordt deze berekening geactualiseerd op basis van de actuele grondexploitaties. Het verschil met de berekende tussentijdse winstneming tot en met het voorgaande boekjaar wordt ten gunste van de reserve Grondexploitaties gebracht.

Tussentijdse winstnemingen								
Grex	verwachte winst basis	verwachte winst worst case	Gerealiseerd t/m 2022			t/m 2021	2022	
			% kosten-realisatie	% opbrengsten-realisatie	Percentage % poc	Tussentijdse winstneming	Tussentijdse winstneming	Tussentijdse winstneming
Lage Heide wonen	€ 6.788.822	€ 6.788.822	94,93%	98,68%	93,68%	€ 4.600.031	€ 3.543.000	€ 1.057.031
Lage Heide landgoede	€ 540.858	€ 540.858	50,78%	0,00%	0,00%	€ -	€ -	€ -
Lage Heide natuur	€ -1.759.733	€ -1.759.733	n.v.t.	n.v.t.		€ -	€ -	€ -
De Weitens	€ 475.840	€ 475.840	89,78%	98,07%	88,04%	€ 418.950	€ 358.632	€ 60.318
Jasmijn - Hazelaar	€ 1.996.067	€ 1.996.067	21,80%	1,21%	0,15%	€ 2.979	€ 2.379	€ 600
Borkel Oude School	€ 132.338	€ 132.338	21,80%	26,94%	5,87%	€ 7.770	€ -	€ 7.770
						€ 5.021.961	€ 3.904.011	€ 1.117.950

tabel tussentijdse winstneming

Tussentijdse winstneming Lage Heide.

De grondexploitaties van Lage Heide Wonen, Lage Heide Landgoederen en Lage Heide Natuur worden financieel gezien als één grondexploitatie. Doordat de grondexploitatie Lage Heide Natuur een negatief resultaat heeft van € 1.759.733 wordt er bij de twee andere grondexploitaties pas winst genomen als de som van de tussentijdse winstnemingen van beide complexen groter is dan € 1.759.733.

Grexen Lage Heide	Resultaat einddatum	Tussentijdse winstneming	verschil kolom B+C	Tussentijdse winstneming Lage Heide
Lage Heide wonen		€ 6.359.764		
Lage Heide landgoederen		€ -		
Lage Heide natuur	€ -1.759.733			
Totaal	€ -1.759.733	€ 6.359.764	€ 4.600.031	€ 4.600.031

Tabel tussentijdse winstneming Lage Heide

De totale tussentijdse winstneming voor de grex Lage Heide bedraagt t/m 2022 € 4.600.031, t/m 2021 hebben we al € 3.543.000 aan tussentijdse winst genomen, waardoor in 2022 een tussentijdse winst wordt gerealiseerd van € 1.057.031. Bij de grex Lage Heide Landgoed kan geen tussentijdse winst genomen worden, omdat er in 2022 geen grondverkoop hebben plaatsgevonden.

Resultaten

Afgesloten grondexploitaties (=grex)

In 2022 zijn er twee lopende grondexploitaties afgesloten.

Complexnaam	einddatum	resultaat
Carolusdreef 100	31-12-2022	€ -37.267,36
Luikerweg 55	31-12-2022	€ 60.850,86
Totaal		€ 23.583,50
Tabel afsluitingen		

De resultaten van beide grexen zijn verwerkt in het saldo van de reserve grondexploitaties. Voor het negatieve resultaat van de grex Carolusdreef 100 was een voorziening getroffen.

Actuele prognose resultaat totale bouwgrondexploitaties

Op dit moment zijn de onderstaande 11 grondexploitaties actief en worden onderstaande resultaten op einddatum geraamd.

Grex (x€ 1.000)	Einde looptijd	Totaal resultaat einde looptijd	Tussentijdse winstneming t/m 2021	Tussentijdse winstneming in 2022	Verwacht resultaat op einddatum inclusief winstnemingen
Hoge Akkers	2024	-2.573	0	0	-2.573
Scottstraat	2027	556	6	0	562
Barentszstraat	2025	-629	0	0	-629
Emmalaan, gem.werf	2025	-645	0	0	-645
Lage Heide wonen*	2025	2.189	3.543	1.057	6789
Lage Heide landgoederen*	2026	541	0	0	541
Lage Heide natuur*	2024	-1.760	0	0	-1.760
De Weitens	2024	57	359	60	476
Jasmijn/Hazelaar	2027	1.991	2	1	1.994
Le Sage ten Broekstraat	2026	82	0	0	82
Borkel Oude School	2025	124	0	8	132

* = Grexen Lage Heide financieel één grex.

Risicoanalyse

In de crisisperiode (2008-2010) waarin sommige gemeenten enorme bedragen in de grondexploitaties moesten afboeken, heeft Valkenswaard de risico's met een scenariomodel gemonitord. Voor een tweetal grexen met een (beperkt) risico hebben we steeds een drietal scenario's doorgerekend. Het betrof de grexen van het plan Lage Heide Wonen en Lage Heide Landgoed.

Inmiddels zijn de risico's voor deze twee grexen dermate verkleind, dat het niet meer noodzakelijk is om voor deze grexen een risicoberekening uit te voeren.

Voor de grex Lage Heide Wonen zijn er nog slechts drie kavels van de oorspronkelijk 71 kavels te koop en voor de grex Lage Heide Landgoed zijn er inmiddels voor drie van de vijf kavels een koopovereenkomst gesloten. Mede hierdoor lopen we nagenoeg geen risico meer, dat de verwachte resultaten niet gehaald kunnen worden.

Voor alle andere grexen liggen er besluiten voor de voorgenomen grondverkoop of zijn er taxaties gemaakt of worden er nog bestemmingsplanprocedures doorlopen.

Voor de grexen, waarvan het bestemmingsplan nog in procedure is, zijn nog geen risicoberekeningen gemaakt, omdat de juiste omvang van de te verkopen bouwkavels nog niet vaststaat en we hebben

hier gerekend met behoudende grondprijzen dan waarschijnlijk uit de nog uit te voeren taxaties t.b.v. de grondprijzen komen.

Voorzieningen

De grexen Lage Heide Wonen, Landgoederen en Natuur worden financieel beschouwd als één grex. De netto contante waarde van de eindwaarden van de grex Natuur is negatief. Voor de grexen Wonen en Landgoederen zijn de netto contante waarden positief. Voor het totale grex Lage Heide leidt dit tot een gezamenlijk gewogen resultaat van € 1.904.217 positief.

Garantie grondprijzverlaging

In de woningmarktanalyse (raadsvoorstel 13raad00478 d.d. 5 september 2013) zijn stimulerende maatregelen benoemd die direct invloed hebben op het resultaat van de lopende grondexploitaties. De maatregel, die effect heeft op het resultaat van de lopende grondexploitatie, is de garantie die de gemeente aan de koper van een bouwkaavel verstrekt, die garandeert dat een eventuele verlaging van de grondprijs binnen 10 jaar na aankoop wordt terugbetaald aan de consument.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel 2e actualisatie bouwgrondexploitaties 2015 heeft uw raad een amendement aangenomen, dat deze garantieregel met ingang van 1 april 2016 te beëindigen, waarbij de tot dat moment afgegeven garanties worden gerespecteerd.

Dit betekent een risico bij grondprijzverlaging.

Tot en met 1 april 2016 hebben wij zeven bouwkaavels in de grex Lage Heide Wonen verkocht met toepassing van de prijsgarantie. In het onderstaande overzicht geven wij de concrete financiële gevolgen aan voor de grex Lage Heide Wonen bij een grondprijzverlaging. Voor de bepaling van het risicobedrag zijn we uitgegaan van een substantiële grondprijzverlaging naar € 322/m².

Kavelnummer + oppervlakte	Aankoopjaar	Prijs verkoopdatum	Risicobedrag
Kavel 24 (460 m ²)	2013	€ 380/m ²	26.680
Kavel 18 (405 m ²)	2014	€ 380/m ²	23.490
Kavel 19 (434 m ²)	2014	€ 380/m ²	25.172
Kavel 14 (463 m ²)	2015	€ 380/m ²	26.854
Kavel 30 (480 m ²)	2016	€ 380/m ²	27.840
Kavel 35 (378 m ²)	2016	€ 380/m ²	21.924
Kavel 41 (433 m ²)	2016	€ 380/m ²	25.114
Totaal garantiebedrag			177.074

Het risicobedrag moet uitbetaald worden op het moment dat u besluit om de bouwgrondprijzen te verlagen. Op basis van het aantal vierkante meters bouwgrond van de verkochte bouwkaavels kan een negatief resultaat optreden van € 177.074. Het risicobedrag is ten laste gebracht van de ondergrens van de reserve Grondexploitaties.

Grondexploitatie	Einde looptijd	Resultaat op netto contante waarde 1 januari 2023	Resultaat gebaseerd op gewogen resultaat of eindwaarde
- Lage Heide wonen basis - prijsgarantie PO-kaavels	2025	3.119.783 -177.074	Netto contant Risicobuffer
Lage Heide landgoederen	2026	509.663	Netto contant
Lage Heide natuur	2024	-1.725.228	Netto contant
Lage Heide totaal		1.727.144	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het totaal resultaat van de grexen Lage Heide positief blijft en er geen voorziening getroffen moet worden.

Dommelkwartier

In december 2015 is de ruimtelijke procedure van het bestemmingsplan Dommelkwartier 2013 beëindigd, omdat de ontwikkeling niet past binnen de kaders van de Ladder voor duurzame verstedelijking. Er is een mediationtraject gestart over de afwikkeling van de gesloten anterieure overeenkomsten. Dit mediationtraject is in 2016 gestart en is eind 2018 beëindigd. De advocaat van de ontwikkelaars heeft daarop op 20 december 2018 schriftelijk mededeling gedaan dat partijen weer worden teruggeworpen op de op 29 december 2015 kenbaar gemaakte aansprakelijkstelling en concept-dagvaarding. De dagvaarding heeft geresulteerd in een uitspraak van de Rechtbank, waarbij de gemeente is vrijgesproken van de aansprakelijkheidstelling. Echter de ontwikkelaar heeft hoger beroep aangetekend tegen de uitspraak. Het gerechtshof heeft op 7 juni 2022 uitspraak gedaan ten gunste van de gemeente. Tegen de uitspraak is de ontwikkelaar begin september 2022 in cassatie gegaan bij de Hoge Raad.

Om bovenstaande reden wordt de grondexploitatie nog niet gesloten, wel zal de boekwaarde van de grex niet hoger mogen zijn dan de taxatiewaarden van de huidige bestemming. De boekwaarde van de grex bedraagt op 31 december 2022 € 1.838.988.

De taxatiewaarde bedraagt € 255.000. Op basis van deze taxatiewaarde wordt de bij de jaarrekening 2022 getroffen voorziening van € 1.560.118 verhoogd met een bedrag van € 23.870 tot € 1.560.118. De verhoging heeft te maken met de ambtelijke inzet en juridische ondersteuning t.b.v. de afwikkeling van het hoger beroep.

Resume voorzieningen

Voor grexen waarvoor een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. Jaarlijks worden de voorzieningen bij de jaarrekening op basis van geactualiseerde grexen aangepast, waarbij de voorziening verhoogd of verlaagd wordt op basis van het verwachte resultaat (netto contante waarde op 1-1-2023).

In de onderstaande tabel staan de voorzieningen op 1-1-2022 (verwacht resultaat actualisatie jaarrekening 2021) en het verwachte negatieve resultaat van de geactualiseerde grexen voor de jaarrekening 2022. Het verschil tussen beide bedragen is de verhoging of verlaging van de voorzieningen.

Voor de volgende bestemmingsplannen in exploitatie (grexen) zijn voorzieningen getroffen:

Grondexploitatie	Voorziening 1-1-2022	Geraamde resultaat op NCW 1-1-2023	Aanpassing voorziening jaarrekening 2022	Voorziening per 1-1-2023
Hoge Akkers	2.527.372	-2.522.948	-4.424	2.522.948
Barentzstraat	610.703	-593.099	-17.604	593.099
Emmalaan gem. werf	593.216	-607.629	14.413	607.629
Dommelkwartier	1.560.118	-1.583.988	23.870	1.583.989
Totaal	5.291.409	-5.307.664	16.255	5.307.665

Voor de grexen waarvoor op basis van de gewogen netto contante waarde een negatief resultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. De mutaties in de voorzieningen zijn ten laste gebracht ten laste van de reserve Grondexploitaties. Het totaal van de voorzieningen bedraagt op 31 december 2022 ± € 5,3 miljoen, waarvan in het verleden ruim € 4 miljoen ten laste is gebracht van de Algemene Reserve en het restant is verwerkt in de reserve Grondexploitaties.

Verschilanalyse actualisatie begroting 2023 – jaarrekening 2022

Jaarlijks worden de lopende bouwgrondexploitaties (grexen) geactualiseerd. Het proces van de actualisaties valt samen met het proces van de jaarrekening en begroting. In de onderstaande tabel zijn de resultaten op einddatum, van zowel de begroting 2022 als de jaarrekening 2021, van de geopende bouwgrondexploitaties weergegeven.

Grondexploitatie (x€ 1.000)	Begroting 2023 Resultaat einddatum Inclusief tussentijdse winst	Jaarrekening 2022 Resultaat einddatum Inclusief tussentijdse winst	Vershil
Hoge Akkers	-2.582	-2.573	9
Scottstraat	584	562	-22
Barentszstraat 3	-630	-629	1
Emmalaan gemeentewerf	-612	-644	-32
Lage Heide wonen*	6.803	6.789	-12
Lage Heide landgoederen*	546	541	-5
Lage Heide natuur*	-1.757	-1.759	-2
De Weitens	490	478	-12
Jasmijn - Hazelaar	2.086	1.997	-89
Le Sage ten Broekstraat	111	82	-29
Borkel Oude School	134	133	-1
Totaal			-194

*Grexen Lage Heide financieel één grex.

De voornaamste verschillen worden veroorzaakt:

- Het nadelige verschil bij de grex Emmalaan gem.werf wordt veroorzaakt door extra kosten voor een geluidwerende voorziening en hogere rentekosten zie hieronder;
- Het nadelige verschil bij de grex Jasmijn-Hazelaar wordt veroorzaakt doordat er hier nog relatief weinig werkzaamheden zijn uitgevoerd, waardoor er door de hogere kostenstijgingen een groot verschil in de raming ontstaat. Tevens heeft de RO-procedure vertraging opgelopen door nader geluidsonderzoek, waardoor de uitgifte van de bouw kavels één jaar later is gepland, waardoor er ook meer rente wordt geboekt in deze grex;
- Het nadelige verschil bij de grex Le Sage ten Broekstraat wordt veroorzaakt door vertraging bij de RO-procedure i.v.m. de problematiek rondom 't Pumpke. Ook hier heeft een verschuiving van de verkoop van de bouw kavels een negatieve invloed op het resultaat;
- In bijna alle grexen wordt het negatieve verschil veroorzaakt door de hogere percentages t.b.v. kostenstijgingen, met name in de periode 2023 t/m 2025, wordt bijna. In 2021 hebben we gerekend met een kostenstijging van 2%, terwijl we voor 2023 rekenen met 4% en voor de periode 2024-2025 met 3% en dan na 2025 weer met een percentage van 2%;
- De overige verschillen zijn marginaal (kleiner dan € 25.000).

Ontwikkeling per geopend complex

Complex	Stand van zaken
Hoge Akkers	De sociale huurwoningen zijn in aanbouw en voor de drie PO-kavels zijn de koopovereenkomsten getekend.
Scottstraat	De aanwezige sporthal is volledig gesloopt, inclusief de verwijdering van de Chrom-6 verontreiniging. De procedure voor het bestemmingsplan is opgestart. De daadwerkelijke start van de bouw is afhankelijk van de verbouwing van basisschool de Pionier.
Barentszstraat 3	De sociale huurwoningen zijn in aanbouw.
Emmalaan, gemeentewerf	De procedure voor het bestemmingsplan is opgestart. De voorbereidingen voor de bodemsanering zijn gestart.
Lage Heide, wonen	Woningbouw in uitvoering. Ca. 90 % van de geplande woningbouw is gereed, in aanbouw of vergund. Er zijn nog drie PO-kavels die niet verkocht zijn.
Lage Heide, landgoederen	Inmiddels zijn voor de eerste drie kavels de koopovereenkomsten gesloten.
Lage Heide, natuur	In uitvoering.
De Weitens	Deze grex wordt eind 2023 afgesloten.

Complex	Stand van zaken
Jasmijn/Hazelaar	De procedure voor het bestemmingsplan is opgestart. Verkoop van de bouwkavels is voorzien begin 2024.
Le Sage ten Broekstraat	Voor deze nieuwe ontwikkeling is een stedenbouwkundig ontwerp gereed en wordt aan de hand van dit ontwerp de ruimtelijke ordening procedure opgestart. Verder zijn we met 't Pumpke in gesprek over hun huisvesting in het plan.
Borkel Oude School	De procedure voor het bestemmingsplan is in procedure. De koopovereenkomst voor de bouwgrond wordt opgesteld.

Planschade

Er zijn in 2022 drie planschadeclaims ingediend. Daarnaast is de planschadeclaim uit 2021, die in eerste instantie geen vervolg heeft gekregen, alsnog in behandeling genomen. Deze vier aanvragen lopen nog, alsook een beroepsprocedure tegen een eerder genomen besluit.

Subsidieverstrekking

Inleiding

De kwaliteit van de samenleving in de gemeente Valkenswaard en haar kernen Borkel, Schaft en Dommelen wordt mede gekenmerkt door de hoge mate van sociale samenhang. Het fundament van die sociale samenhang wordt gevormd door betrokken burgers die vormgeven aan de samenleving, hun samenleving. Veel activiteiten die burgers ontplooiën, komen tot stand in georganiseerd verband. De gemeente Valkenswaard vindt die activiteiten belangrijk. Daarom verstrekt de gemeente jaarlijks subsidies aan een breed scala van meer dan honderd verenigingen en organisaties.

Er zijn veel verschillende subsidies en daarom is er een algemene subsidieverordening op hoofdlijnen. Het is een procedureverordening en daarnaast zijn er beleidsregels. De subsidies kunnen structureel of incidenteel zijn voor subsidierelaties met gewone en intensieve sturing. Intensieve subsidierelaties scoren hoog op bepaalde criteria, zoals het van vitaal belang zijn voor het welbevinden van de burger, het bepalend zijn voor het al dan niet realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en het vormen van een groot financieel risico. Met deze relaties is intensiever contact vanuit de gemeente, om zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau tot een goed plan en een adequate monitoring te komen.

Subsidieverordening en subsidieplafond

Sinds 2019 geldt de Subsidieverordening 2016 – gewijzigd.

Gebaseerd op de algemene subsidieverordening stelt de gemeenteraad, bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting, per cluster het bedrag vast dat maximaal als subsidie door het college kan worden verleend aan organisaties. Dit zogenaamde subsidieplafond is bedoeld voor het daaropvolgende jaar en moet gebruikt worden om de doelen binnen het cluster te bereiken. Als er extra activiteiten nodig zijn om ons beleid goed te kunnen uitvoeren moet dat passen binnen de kaders van het subsidieplafond.

Op basis van het in 2016 vastgestelde subsidiebeleid zijn de subsidies verdeeld in clusters. Deze clusters geven aan welke maatschappelijke doelen worden gediend. In onderstaande tabel geven we inzicht in de plafonds en de realisatie per subsidiecluster.

Cluster <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Subsidieplafond 2022 (begroting na wijziging)	Realisatie 2022	Vershil begroting- realisatie
Bevorderen Sociale Cohesie	142	139	3
Cultuur	1.948	1.908	40
Meedoen Makkelijker Maken	1.556	1.646	-90
Opgroeien en Opvoeden	1.418	1.164	254
Ondersteuning Ondernemersklimaat	78	73	5
Sport	340	327	13
Toerisme	71	57	14
Vorming en Ontwikkeling	88	9	79
Volksgezondheid en Zorg	17	11	6
Totaal	5.658	5.334	324

Toelichting afwijkingen

In 2022 is per saldo op het subsidieplafond een totaalbedrag van € 324.000 minder aan subsidies verleend ten opzichte van het begrote bedrag. Afwijkingen +/- van minimaal € 50.000 per cluster worden hieronder kort toegelicht.

Meedoen Makkelijker Maken

Het tekort dat in dit cluster is ontstaan wordt veroorzaakt door verstrekken incidentele subsidies ter grootte van € 56.000.

Daarnaast is er € 36.000 minder begroot dan in 2021 gerealiseerd, terwijl relaties, met name de intensieve sturingsrelaties die het voorliggend veld bedienen, meer subsidie hebben aangevraagd.

Opgroeien en Opvoeden

Via het gemeentefonds is voor de versterking van het voorliggend veld (CJG) € 110.000 uitgekeerd. Dit is niet uitgegeven omdat de instellingen geen formatie konden leveren.

De kosten van kinderopvang zijn voor het overgrote deel uitgekeerd uit middelen onderwijs achterstandenbeleid, waardoor het lijkt dat er op opgroeien en opvoeden middelen niet zijn uitgegeven. Hierdoor laat het begrote bedrag voor reguliere kinderopvang een overschot zien van ca € 150.000.

Vorming en ontwikkeling

Van dit bedrag maakt de stelpost Lokaal Educatieve Agenda deel uit. Dat is een bedrag van € 42.000. Er hebben activiteiten plaatsgevonden die geen financiële gevolgen hadden, waardoor dit bedrag niet is besteed. De subsidie van veilig verkeer Nederland is nog niet geclaimd € 12.000.

Rechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging en realisatie worden gemaakt. Op grond van artikel 198, lid 3 Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium passend binnen het door de raad uitgezette beleid van belang.

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn."

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's wordt hieronder per programma een toelichting gegeven op de onrechtmatige begrotingsafwijkingen.

Totaaloverzicht begrotingsafwijkingen

Programma	Begroting na wijziging 2022			Jaarrekening 2022			Begrotingsafwijking		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Lasten en baten									
Wonen	13.276	22.318	-9.042	14.005	21.281	-7.277	-729	1.036	-1.765
Werken	1.777	5.944	-4.167	1.544	5.590	-4.046	233	354	-121
Vrije tijd	2.893	8.910	-6.017	3.281	9.789	-6.508	-388	-879	490
Sociaal Domein	8.489	41.269	-32.780	9.092	39.225	-30.133	-603	2.044	-2.647
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	97.110	97.727	-617	99.442	95.053	4.390	-2.332	2.674	-5.006
Stortingen en onttrekkingen									
Wonen	1.436	95	1.341	1.243	1.553	-310	193	-1.457	1.651
Werken	423	0	423	460	272	188	-37	-272	234
Vrije tijd	431	55	376	383	33	350	49	22	27
Sociaal Domein	1.109	0	1.109	290	1.265	-975	819	-1.265	2.084
Bestuur en organisatie	821	1.801	-980	732	2.378	-1.646	89	-577	666
Totaal stortingen en onttrekkingen	4.221	1.952	2.269	3.108	5.500	-2.392	1.113	-3.548	4.661
Resultaat	101.331	99.679	1.652	102.550	100.553	1.997	-1.219	-874	-345

* 5. Programma 5 bestuur en organisatie is inclusief overhead, algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van artikel 198, lid 3 Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten onrechtmatig. Voortvloeiend uit de tabel Totaaloverzicht begrotingsrechtmatigheid zijn in onderstaande tabel alleen de lastenoverschrijdingen opgenomen.

Programma	Analyse Begrotingsoverschrijdingen		
	Lasten-overschrijding	Onrechtmatigheid, maar telt niet mee voor oordeel	Onrechtmatigheid, telt mee voor het oordeel
Lasten en baten			
Wonen	-	-	-
Werken	-	-	-
Vrije tijd	-879	-879	-
Sociaal Domein	-	-	-
Bestuur en organisatie	-	-	-

Programma	Analyse Begrotingsoverschrijdingen		
	Lasten-overschrijding	Onrechtmatigheid, maar telt niet mee voor oordeel	Onrechtmatigheid, telt mee voor het oordeel
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-879	-879	0
Stortingen en onttrekkingen			
Wonen	-1.457	-1.457	0
Werken	-272	-272	0
Vrije tijd	-	-	-
Sociaal Domein	-1.265	-1.265	0
Bestuur en organisatie	-577	-577	0
Totaal stortingen en onttrekkingen	-3.570	-3.570	0
Resultaat	-4.449	-4.449	0

- = Nadeel

De begrotingslastenoverschrijding van € 4.449.000 is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

Programma 1 Wonen:

Reserves

De lastenoverschrijding op de mutaties reserves betreft grotendeels een storting in de reserves door de in het BBV voorgeschreven tussentijdse winstneming van een aantal grondexploitaties. Deze lastenoverschrijding telt niet mee in het oordeel.

Programma 2 Werken:

Reserves

Door een aantal budgetoverhevelingen (Compact kernwinkelgebied , gevelverbeteringsfonds en IHP onderwijs) ontstaat er een lastenoverschrijding bij de mutaties reserves. Omdat er direct gerelateerde baten tegenover staan (afwikkeling reserve Nog af te wikkelen activiteiten) telt deze overschrijding niet mee in het oordeel.

Programma 3 Vrije tijd:

Exploitatie

Dit programma laat een lastenoverschrijding zien. Dit heeft o.a. de volgende oorzaken:

- € 252.000 heeft betrekking op onderhoudskosten die ten laste worden gebracht van de voorziening groot onderhoud (€ 89.000 voor cultuurcentrum De Hofnar en € 163.000 voor sporthallen en gymzalen). Omdat er inkomsten tegenover staan (onttrekking voorziening) telt dit niet mee in het oordeel voor rechtmatigheid.
- € 80.000 lastenoverschrijding personeelskosten combinatiefunctionarissen sport. Deze kosten passen wel binnen de loonkostenbegroting van het betreffende team (er staan onderschrijvingen bij andere producten tegenover). Omdat het een verschuiving van budget betreft telt dit niet mee voor het oordeel voor rechtmatigheid.
- € 537.000 betreft een lastenoverschrijding bij sportcomplex de Wedert. De raad is tijdens een themabijeenkomst in november 2022 geïnformeerd over dit dossier. In maart 2023 is een raadsvoorstel over bijstelling van de begroting 2023 ev. behandeld. Omdat over deze afwijking tijdig is gerapporteerd, telt deze niet mee voor het oordeel voor de rechtmatigheid.

Programma 4 Sociaal domein:

Reserves

Dit programma laat een lastenoverschrijding zien op de mutaties reserves. Dit betreft een budgetoverheveling van de energietoeslag. Omdat er direct gerelateerde baten tegenover staan (afwikkeling reserve Nog af te wikkelen activiteiten) telt deze overschrijding niet mee in het oordeel.

Programma 5 Bestuur en organisatie:

Reserves

De lastenoverschrijding bij mutaties reserves betreft de budgetoverheveling van de gealloceerde middelen gemeentefonds waar een nog nader uit te werken plan voor volgt. Omdat er direct gerelateerde baten tegenover staan (afwikkeling reserve Nog af te wikkelen activiteiten) telt deze overschrijding niet mee in het oordeel.

Corona

Inleiding

De afgelopen 2 jaar heeft de Commissie BBV voorgeschreven hoe het Coronacompensatiepakket in de jaarrekening 2020 en 2021 moest worden verwerkt. Met betrekking tot de verwerking van het Coronacompensatiepakket 2022 in de jaarrekening 2022 gelden dezelfde uitgangspunten. Dat betekent dat gemeenten in de jaarrekening 2022 moeten verwerken wat zij daadwerkelijk per gemeente toegezegd hebben gekregen o.a. via de circulaires van het gemeentefonds en de specifieke steunpakketten.

Concreet betekent dit voor onze gemeente dat de volgende onderdelen nog zijn opgenomen in de jaarrekening 2022:

- 1) Septembercircular 2021, jaarschijf 2022, € 31.250
- 2) Decembercircular 2021, jaarschijf 2022, € 46.000
- 3) Meicircular 2022, € 1.000
- 4) Compensatie inkomstenderving over 2021
De compensatie voor de inkomstenderving 2021 is in 2022 afgewikkeld. Deze compensatie van € 302.000 is via het gemeentefonds ontvangen.
- 5) Reserve Coronaherstelplan
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 is besloten om via de resultaatbestemming het restant van de Coronamiddelen 2021 te storten in de reserve.

Overzicht stand restant coronamiddelen 2022 per 31-12-2022

Corona-compensatie 2022		€
<i>Inkomsten jaarschijf 2022</i>		
Septembercircular 2021	Aanvullend pakket re-integratie	13.000
	Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden	39.000
	Gemeentelijk schuldenbeleid	49.000
	Bijzondere bijstand	24.000
Decembercircular 2021	Gemeenteraadsverkiezingen	46.000
Meicircular 2022	Handhaving quarantaine	1.000
Totaal gereserveerd middelen corona-compensatie		172.000
<i>Gerealiseerde uitgaven corona-compensatie 2022 t/m 19-7-2022</i>		
Extra subsidie voor de organisatie van een gecombineerd Bloemencorso en cultureel festival Valvald'rie	Subsidie De Notenbalk/Theather De Hofnar	-15.000
	Subsidie Bloemcorso	-35.000
Subsidie Driving Valkenswaard		-10.000
Attentie frontlinie		-3.000
Vervallen indexering verhuur sport		-10.000
Extra kosten verkiezingen	Door corona zijn er bij het organiseren van de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 extra kosten gemaakt.	-45.000
Kwijtschelden huren en toekenning subsidies vangnet Covid 19	De huur van enkele verenigingen en stichtingen van 2020/2021 zijn kwijt gescholden en er is extra subsidie verleend over 2021 voor de Duivenvereniging en Harba Lorifa.	-24.000
Totaal uitgaven corona-compensatie 2022		-142.000
Restant corona-compensatie per 31-12-2022		30.000

Het restant van de coronamiddelen is ten gunste van het resultaat 2022 gebracht. Omdat er voldoende middelen beschikbaar zijn in de reserve voor het Coronaherstelplan is het niet nodig om het restant van 2022 toe te voegen aan deze reserve.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 20 oktober 2022 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De financiële verordening bevat onder andere:

- regels voor waardering en afschrijving van activa;
- criteria voor het activeren van investeringen, bestaande uit:
  - een minimumbedrag, en/of;
  - een minimale gebruiksduur;
- regels voor het moment waarop met afschrijven van een nieuw kapitaalgoed wordt begonnen;
- uitgangspunten over de handelswijze betreffende restwaarde van activa;
- grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en tarieven;
- regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie;
- kaders voor het ten gunste of ten laste brengen van specifiek benoemde saldi aan een specifiek benoemde bestemmingsreserve;
- regels ten aanzien van:
  - de autorisatie van kredieten door de gemeenteraad;
  - vervaardigingskosten van niet in exploitatie genomen gronden;
  - hoogte van de in acht te nemen marktwaarde;
  - tussentijdse winstneming;
  - de wijze van activering van kosten.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Op de balans worden de activa onderscheiden in vaste en vlottende activa, al naar gelang zij zijn bestemd om de uitoefening van de werkzaamheden van de gemeente al dan niet duurzaam te dienen.

Op de balans worden de passiva onderscheiden in vaste en vlottende passiva.

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen. De vaste activa worden onderscheiden in de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende 3 soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast
- Het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereert
- De uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De afschrijvingstermijn is maximaal 5 jaar. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, eveneens immateriële vaste activa, worden niet geactiveerd.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden maximaal afgeschreven in de door de gemeente gehanteerde afschrijvingstermijn voor het betreffende actief.

Materiële vaste activa

We onderscheiden de volgende materiële vaste activa, conform het BBV:

- Investerings met economisch nut
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Afschrijvingstermijnen

In de financiële verordening Valkenswaard 2022

(<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR682926/1>) is een afschrijvingstabel opgenomen die geldt voor investeringen die gerealiseerd zijn na 1 januari 2005.

Investerings met economisch nut

Investerings die verhandelbaar zijn en/of op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden in het jaar volgend op het moment van ingebruikneming afgeschreven naar de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grond van artikel 65 van het BBV wordt bij de waardering van de vaste activa in voorkomende gevallen rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is. Eventuele bestemmingsreserves mogen niet in mindering worden gebracht op de investering, maar wel worden gebruikt als dekking van de jaarlijkse uit de investering voortvloeiende kapitaallasten. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Operational leasing wordt niet als actief in de balans verwerkt. Wel wordt de omvang van de langjarige verplichtingen die uit hoofde van leasing, huur en anderszins zijn aangegaan in de toelichting vermeld. Tevens kunnen deze worden betrokken in de paragraaf met betrekking tot het weerstandsvermogen.

Financial lease dient wel verwerkt te worden door opname van het actief op de balans onder gelijktijdige passivering van de nog verschuldigde leasetermijnen. Deze schulden worden als vaste passiva beschouwd. Op de vaste activa die financial geleased zijn, wordt volgens de normale regels afgeschreven. In het verslagjaar was geen sprake van financial leasing.

Ondergronden die samenhangen met investeringen met een economisch nut worden niet in de afschrijving betrokken. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire berekeningsmethode. Er kunnen zich omstandigheden voordoen, die dwingen tot afwijkingen van de te voeren afschrijvingsmethode (afschrijving o.b.v. annuïteiten).

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

De ondergrond van de werken wordt als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en wordt er dus - indien van toepassing - mede op afgeschreven). De bijdragen van derden worden in mindering gebracht op de investering.

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- kapitaalverstrekingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met rente-typische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer;

Deze financiële activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overige langlopende leningen

Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Kapitaalverstrekingen aan gemeenschappelijke regelingen en verstrekte leningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot beneden de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Vlottende activa

Onder vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

Voorraden aan waardepapieren worden gewaardeerd tegen de betaalde inkoopprijs. Hier geldt het "first in – first out" principe. De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Bij het vaststellen van de tussentijdse winst is het noodzakelijk de nodige voorzichtigheid in acht te nemen. Dit betekent dat er voldoende zekerheid is over het verwachte resultaat van de grondexploitatie, dat deze op een betrouwbare wijze kan worden ingeschat en dat de schatting kan worden onderbouwd. De BBV stelt dat het verantwoorden van tussentijdse winst bij grondexploitaties een verplichting is die voortvloeit uit het realisatiebeginsel en geen keuze. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De voorgeschreven indeling op de balans op grond van artikel 38 BBV is:

- grond- en hulpstoffen
- onderhanden werken
- gereed product en handelsgoederen
- vooruitbetalingen op voorraden

Uitzettingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt jaarlijks bepaald op basis van de geschatte inningskansen. De voorgeschreven indeling (art. 39 BBV) voor wat betreft vorderingen is:

- vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, Rijk)
- verstrekte kasgeldleningen
- overige verstrekte kasgeldleningen
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- rekening-courantverhouding met het Rijk
- rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- overige vorderingen
- overige uitzettingen

Op het punt van uitzettingen is ervoor gekozen om de terminologie van de Wet financiering decentrale overheden (Fido) te volgen. Het begrip uitzettingen heeft zowel betrekking op vorderingen als op effecten.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Onder vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening. Het resultaat wordt als afzonderlijk onderdeel van het eigen vermogen opgenomen.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhouds-egalatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's op balansdatum ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalatie;
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter betrijding van de kosten een heffing wordt geheven.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen.

Rentetoevoeging aan voorzieningen is niet toegestaan.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van één jaar of langer. De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden uitsluitend in de toelichting apart vermeld, evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende begrotingsjaar. Rubricering onder de vlottende passiva is niet toegestaan.

Vlottende passiva

Onder vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met rente-typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde verslagjaar buiten telling aan de passiefzijde van de balans opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans per 31 december 2022

Activa (x €1000)	Ultimo 2022		Ultimo 2021	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		601		640
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	23		49	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	578		591	
Materiële vaste activa		94.966		89.187
Investerings met een economisch nut:				
- Niet uitgegeven in erfpacht	44.008		43.688	
- Uitgegeven in erfpacht	6.492		6.807	
- Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden uitgegeven	27.670		27.526	
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut:				
- Niet uitgegeven in erfpacht	16.796		11.166	
Financiële vaste activa		2.184		2.127
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Deelnemingen	32		32	
- Langlopende leningen	2.152		2.095	
- Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	-		-	
Totaal vaste activa		97.751		91.954
Vlottende activa				
Vorraden		-715		55
Grond- en hulpstoffen:	45			
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden				
- Overige grond- en hulpstoffen			45	
Onderhanden werk, waaronder gronden in expl.	-760		10	
Gereed product en handelsgoederen				
Vooruitbetalingen				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		11.556		16.948
Vorderingen op openbare lichamen	9.132		7.497	
Verstrekke kasgeldleningen	-		-	
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	-		-	
Overige vorderingen	2.424		2.409	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	-		7.042	
Liquide middelen		797		124
Kas- en banksaldi	797		124	
Overlopende activa		5.166		3.289
Totaal vlottende activa		16.804		20.416
Totaal activa		114.555		112.370

Passiva (x €1000)	Ultimo 2022		Ultimo 2021	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		42.478		32.338
Algemene reserve	6.329		4.386	
Bestemmingsreserves	34.152		25.651	
Resultaat na bestemming	1.997		2.301	
Voorzieningen		7.918		13.142
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.880		4.366	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	624		5.369	
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	3.414		3.407	
Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer		49.452		55.876
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	49.445		55.870	
- Binnenlandse bedrijven				
Overige binnenlandse sectoren				
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren				
Waarborgsommen	7		6	
Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten				
Totaal vaste passiva		99.848		101.356
Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar		10.774		8.486
Kasgeldleningen	-		-	
Banksaldi	1.823		85	
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	32			
Overige schulden	8.919		8.401	
Overlopende passiva		3.933		2.528
Totaal vlottende passiva		14.707		11.014
Totaal passiva		114.555		112.370
Gewaarborgde geldleningen	87.715		87.992	

Toelichting op de balans

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa bestaat uit:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	578	591
Kosten onderzoek en ontwikkeling	23	49
Totaal	601	640

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

Omschrijving (x € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2022	Inves-terin-gen	Desin-vesterin-gen	Afschrij-vingen	Bijdra-gen van derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2022
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	591			13			578
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	49			26			23
Totaal	640			39			601

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Investeringen met een economisch nut	44.008	43.688
Investeringen met een economisch nut, uitgegeven in erfpacht	6.492	6.807
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden uitgegeven	27.670	27.526
Investeringen in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	16.796	11.166
Totaal	94.966	89.187

Investerings met economisch nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Omschrijving (x € 1.000)	Boek- waarde 1-1- 2022	Inves- teringen	Desin- vesterin- gen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12- 2022
Bedrijfsgebouwen economisch	26.963	554	0	1.334	0	26.182
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken economisch	5.121	913	0	162	0	5.873
Gronden en terreinen economisch	9.142	252	0	107	0	9.287
Machines, app. en install. economisch	178	386	0	16	0	548
Vervoermiddelen economisch	473	0	0	59	0	414
Woonruimten economisch	0	0	0	0	0	0
Overige mat. vaste activa economisch	1.811	19	0	126	0	1.704
Totaal	43.688	2.124	0	1.804	0	44.008

Investerings met economisch nut uitgegeven in erfpacht

Omschrijving (x € 1.000)	Boek- waarde 1-1- 2022	Inves- terin- gen	Desin- vesterin- gen	Afschrij- -vingen	Bijdra- gen van derden	Afwaar- deringe n	Boek- waarde 31-12- 2022
Bedrijfsgebouwen in erfpacht	6.807			315			6.492
Totaal	6.807			315			6.492

Voor diverse investeringen met economisch nut zijn reserves beschikbaar, ter dekking van de afschrijvingen van het actief. Bij de toelichting op de passiva is bij de reserves een overzicht opgenomen van deze dekkingsreserves.

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

Omschrijving (x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond weg en waterbouwkundige werken incl. heffing	26.958	1.632	0	1.459	0	0	27.131
Gronden en terreinen inclusief heffing	402	0	0	13	0	0	389
Machines, apparatuur en installaties incl heffing	46	0	0	3	0	0	43
Materiele vaste activa overig incl heffing	120	0	0	14	0	0	106
Totaal	27.526	1.632	0	1.489	0	0	27.670

Investerings in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut:

Omschrijving (x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken maatsch.	9.997	6.279	268	457	0	0	15.551
Gronden en terreinen maatsch.	70	11	0	0	0	0	81
Machines, apparaten en installaties maatsch.	530	0	0	22	0	0	508
Overige materiele vaste activa maatsch.	569	115	0	28	0	0	656
Totaal	11.166	6.405	268	507	0	0	16.796

Voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn geen reserves ter dekking van de afschrijvingen van het actief in gebruik, uitgezonderd de projecten die eventueel onder de projectenportefeuille (Masterplan Centrum en Bereikbaar Valkenswaard) vallen.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in het onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving (x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2022	Des-/Investerings	Aflossingen/Afschrijvingen	Afwaarderingen	Categorale correctie	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	32	-	-	-	-	32
Startersleningen SVn	568	210	14	-	-	764
Zonnepanelenproject Groene zone	1.527	12	151	-	-	1.388
Totaal	2.127	222	165	-	-	2.184

Flottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Grond- en hulpstoffen

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Overige grond en hulpstoffen	45	45
Onderhandenwerk, waaronder gronden in exploitatie	-760	10
Totaal	-715	55

De overige grond en hulpstoffen bestaan uit "eigen verklaringen" en geschenken bestemd voor representatiedoeleinden van het college van burgemeester en wethouders.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De bouwgronden in exploitatie (met en zonder kostprijsberekening) worden in de paragraaf 'Grondbeleid' in het jaarverslag toegelicht.

Specificatie gronden exploitatie	Boek-waarde 1-1-22	Investe-ringen	Opbreng-sten	Tussen-tijdse winst-neming	Resultaat afgesloten complexen	Boek-waarde 31-12-22	Voor-ziening	Balans-waarde 31-12-22
<i>x € 1000</i>								
Hoge Akkers	2.630	147	396			2.382	2.523	-141
Scottstraat	439	39				478		478
Carolusdreef 100	13	24			37	0		0
Barentzstraat	504	157	378			282	593	-310
Emmalaan	225	82				306	608	-301
Dommelkwartier	1.815	23				1.839	1.584	255
Luikerweg 55	-77	16			-61	0		0
Lage Heide wonen	-2.761	755	2.571	1.057		-3.520		-3.520
Lage Heide landgoederen	965	43				1.008		1.008
Lage Heide natuur	1.716	32	16			1.732		1.732
Jasmijn/Hazelaar	44	32		1		77		77
LS ten Broekstraat	88	17				105		105
De Weitens	-188	19		60		-109		-109
Borkel Oude School	9	11	60	8		-33		-33
Totaal	5.421	1.397	3.421	1.126	-24	4.547	5.307	-760
Nog te maken kosten	8.449	7.348				7.348		
Nog te verwachten opbrengsten	13.212		9.990			9.990		
Totaal	-658					-1.905		

Toelichting op grondexploitaties

Ultimo 2022 kent de gemeente 14 actieve grondexploitatiecomplexen. Per complex is een grondexploitatiebegroting opgesteld. Ten behoeve van deze jaarrekening zijn deze grondexploitatiebegrotingen wederom geactualiseerd. Dit leidt tot actuele inschattingen van de te verwachten kosten en opbrengsten. De hier aangegeven geraamde opbrengsten en geraamde nog te maken kosten zijn een optelling van de geraamde bedragen van de actieve grondexploitatiecomplexen tezamen. Per 31 december 2022 zijn er twee grondexploitaties gesloten.

Hierbij passen wij de financiële grondslagen toe die elders in deze jaarrekening zijn opgenomen. Deze grondslagen zijn in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de interpretatie hiervan door de commissie BBV.

Ter beperking van het risico gaan wij uit van voorzichtige inschattingen van de nog te realiseren opbrengsten en nog te maken kosten. Hoofdmoot van de nog te maken kosten zijn de kosten van bouw- en woonrijp maken. Hierbij hanteren wij actuele civieltechnische ramingen en beoordelen wij periodiek of deze ramingen nog steeds actueel zijn of herzien dienen te worden. Voor de toekomstige kostenstijging rekenen we voor aflopende grondexploitaties (uiterlijke einddatum 2024) met een indexering van 2%. Voor langlopende grondexploitaties wordt een differentiatie toegepast, namelijk voor 2023 wordt gerekend met een indexering van 4%, voor 2024-2025 met een indexering van 3% en voor 2026 en verder met een indexering van 2%. In de grondexploitatiebegrotingen voor deze jaarrekening hanteren wij het gemiddelde rentepercentage over 2022, zijnde 0,94%, gebaseerd op de werkelijke rentelasten.

De geraamde opbrengsten uit grondverkoop baseren wij op het te realiseren bouwprogramma in het plangebied. Uit voorzichtigheidsprincipe wordt er geen rekening gehouden met een opbrengstenstijging. De geplande woningbouw in onze grondexploitaties maakt onderdeel uit van de totale woningbouwcapaciteit binnen onze gemeente. Deze capaciteit is benodigd om te voldoen aan de voorziene woningbehoefte binnen de gemeente. Hierbij houden wij o.a. rekening met de binnen de gemeente door de raad vastgestelde uitgangspunten inzake te realiseren aandelen sociale huur en koop.

Per grondexploitatiebegroting wordt het saldo van de kosten en opbrengsten op eindwaarde bepaald. Dit is het verwachte resultaat aan het eind van het project. De verwachte einddatum per project verschilt. Daarom becijferen wij de contante waarde van alle geraamde eindresultaten tezamen. Dit berekenen wij op basis van een disconteringsvoet van 2%. Dit is overeenkomstig de disconteringsvoet die de Commissie BBV voorschrijft voor het berekenen van de contante waarde voor negatieve grondexploitaties.

Claim Dommelkwartier

Meer informatie over de claim Dommelkwartier staat beschreven in de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Vorderingen op openbare lichamen	9.132	7.497
Overige vorderingen	2.688	2.409
Uitzettingen in schatkist	0	7.042
Totaal	11.820	16.948

Vorderingen op openbare lichamen

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Belastingdienst nog te ontvangen btw compensatiefonds	6.803	6.355
Nog te ontvangen Spuk Stimulering Sport 2020		154
Nedvang zwerfafval	17	232
Ministerie van SZW nog te ontvangen ondersteuning gedupeerden ouders	8	-
Ministerie van SZW nog te ontvangen BBZ	40	
Ministerie van Financiën rente schatkistbankieren	15	
Ministerie van Justitie en Veiligheid nog te ontvangen bekostigingsregeling ontheemden Oekraïne	877	
Gemeentefonds algemene uitkering	1.015	360
Totaal van de Nederlandse Rijksoverheid te vorderen bedragen	8.774	7.101
Nog te ontvangen jeugd/wmo		213
Gemeente Eindhoven afrekening jeugdzorgplus	26	-
Gemeente Eindhoven aandeel inhuur	16	
Gemeente Heeze-Leende medegebruik milieustraat	86	140
Brabant Water leges	11	
Basisscholen Rijksbijdrage	43	
Groote Heide detachering	42	
Provincie Noord-Brabant	34	
Gemeente Valkenswaard CMD	42	
Overige nog te vorderen bedragen	59	43
Van overige Nederlandse overheidslichamen te vorderen bedragen	358	396
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	9.132	7.497

Overige vorderingen

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Debiteuren	3.202	3.383
Voorziening dubieuze debiteuren	-2.106	-2.112
Totaal debiteuren	1.096	1.271
Debiteuren Werk & Inkomen	1.222	1.230
Voorziening dubieuze debiteuren Wet Werk en Bijstand	-477	-481
Totaal debiteuren Werk en Inkomen	745	749
Nog te ontvangen Exploitatieomzetten ruimtelijke ontwikkelingen en projecten	264	117
Detachering De Groote Heide		58
Transitoria algemene vorderingen	583	214
Totaal algemene vorderingen	847	389
Totaal overige vorderingen	2.688	2.409

Uitzettingen in schatkist

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Schatkistbankieren	0	7.042
Totaal Uitzettingen in schatkist	0	7.042

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Kassaldi	15	1
Bank- en girosaldi	782	123
Totaal	797	8

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het betreft vooruit ontvangen facturen met kosten die ten laste komen van het volgende boekjaar.

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Contributie Vereniging van Nederlandse Gemeenten	52	50
Dienstverleningsovereenkomst GRS A2	2.356	2.195
GGD bijdrage 1e kwartaal	265	255
Dienstverleningsovereenkomst Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant	426	407
Kosten Cure voor afvalinzameling januari	282	267
Project Groene Zone	13	13
Betalingen Werk en Inkomen	598	
Overige vooruitbetaalde bedragen	1.174	102
Totaal	5.166	3.289

Verhaalbare kosten facilitair grondbedrijf

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Verhaalbare kosten (getekende overeenkomsten)	520	306
Nog te verhalen kosten (ontbrekende overeenkomsten)	174	97
Nog te verrekenen voorbereidingskosten	130	60
Totaal	824	463

Passiva

Eigen vermogen

Op 20 oktober 2022 is door de gemeenteraad de financiële verordening vastgesteld. Hierin is ook de verwerking van reserves en voorzieningen geregeld. Er is geen aparte nota reserves en voorzieningen. Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de onderstaande componenten.

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Algemene reserve	6.329	4.386
Bestemmingsreserves	34.152	25.651
Resultaat na bestemming	1.997	2.301
Totaal	42.478	32.338

Conform raadsbesluit is het positief saldo 2021 van € 2.301.000 als volgt bestemd:

- toegevoegd aan de reserve Coronaherstelplan € 1.432.000
- post Onvoorzien 2020 en 2021 is toegevoegd aan de algemene reserve € 150.000
- via de reserve Afwikkeling Activiteiten overgeheveld naar 2022 € 100.000
- toegevoegd aan de algemene reserve € 619.000

Algemene reserve

Het verloop in 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo 1-1-2022	Toevoe- ging	Onttrek- king	Bestemming resultaat 2021	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	4.386	1.526	352	769	6.329
Totaal	4.386	1.526	352	769	6.329

De algemene reserve (in Valkenswaard ook daadwerkelijk algemene reserve genoemd) bestaat uit de componenten waaraan de gemeenteraad géén bepaalde bestemming heeft gegeven. De algemene reserve wordt gebruikt voor het opvangen van risico's in algemene zin en voor (grote) investeringen. Tevens wordt het voordelig of nadelig resultaat van de jaarrekening hiermee verrekend.

Verloop algemene Reserve (x €1000)			
Algemene reserve per 1-1-2022			4.386
Bij:			
Aandeel jaarresultaat 2021		769	
Septembercirculaire 2021: versterking AR		1.483	
Schrappen budget devices en heidagen		43	
	Totaal bij		2.295

Verloop algemene Reserve (vervolg)			
Af:			
Transformatiebudget		219	
Doorontwikkeling frontoffice dienstverlening		5	
Frictiekosten GRSA2		7	
Slim en efficiënt organiseren		24	
Implementatie omgevingswet		77	
Volkshuisvesting		20	
	Totaal af		352
Algemene reserve per 31-12-2022			6.329

In voorgaand overzicht staan de werkelijke onttrekkingen en uitnamen van de algemene reserve. In volgend overzicht staan de claims op de algemene reserve. Dit zijn bedragen waarvan is besloten om ze te onttrekken uit de algemene reserve. Deze bedragen zijn nog niet onttrokken omdat de kosten nog niet zijn gemaakt.

Omschrijving uitname (*1.000)	Claim 1-1-2022	Uitgaven 2022	Claim 31-12-2022
Slim en efficiënt organiseren	47	24	23
Stimulering woningbouwprogramma	134	0	134
Frictiekosten GRS A2	39	7	32
Doorontwikkeling dienstverlening/frontoffice	12	5	7
Volkshuisvesting	125	21	104
Implementatie Omgevingswet	77	77	0
Sociaal Domein (cf NK 2020-2023) 2020	56	0	56
Sociaal Domein (cf NK 2020-2023) 2021	912	619	293
Sociaal Domein (cf NK 2020-2023) 2022	70	0	70
Totaal	1.472	753	719

Bestemmingsreserves

De gemeenteraad kan een beslissing nemen over reservevorming of mutaties daarin. Concreet betekent dit dat zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven (er is dus een politieke keuze) er sprake is van een bestemmingsreserve. We onderscheiden de volgende bestemmingsreserves:

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo begin 2022	Mutaties binnen reserves	Overige toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo eind 2022
Bestemmingsreserves						
Reserve coronaherstelplan	1.432		34			1.466
Decentralisatie huisvesting Primair onderwijs	60			60		0

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo begin 2022	Mutaties binnen reserves	Overige toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo eind 2022
Beeldende kunst	335		24	14		345
Vervanging instrumenten CMD	95		13	6		102
Vervanging inventaris sport	68		20	37		51
Afwikkeling activiteiten	1.305		2.300	1.305		2.300
Tractie ruimtelijk beheer	289		183	123		349
Vervanging bedrijfsmiddelen	384		58			442
Evenementen	49					49
Speeltoestellen	263		95	170		188
Rood voor groen	208		16			224
Reserve grondexploitaties	950		1.231	38		2.143
Egalisatiereserve vastgoed	1.394			139		1.255
Groot onderhoud vastgoed	0		5.750			5.750
Totaal bestemmingsreserves	6.832		9.724	1.892		14.664
Overige dekkingsreserves						
Kapitaallasten gemeentehuis:						
Ondergrond	0					0
Gebouw	3.205				275	2.930
Kapitaallasten cultuurcentrum:						
Ondergrond	0					0
Gebouw	6.558				455	6.103
Kapitaallasten oud gemeentehuis	129				32	97
Parkeerplaats sportpark 't Heike	26				2	24
Dekkingsreserve ICT alg.	397					397
Dekkingsreserve tractie 2011 (15 jaar)	8				3	5
Dekkingsreserve brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	193				9	184
Dekkingsreserve nulplus maatregelen N69	1.599					1.599
Dekkingsreserve vrachtwagen 83BKJ3	119				19	100
Dekkingsres Nimos onkruidborstelmachine	48				8	40
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW45	143				16	127
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW44	150				17	133

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo begin 2022	Mutaties binnen reserves	Overige toevoegingen	Onttrekkingen	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Saldo eind 2022
Dekkingsres Tractor WM53	60				7	53
Dekkingsres Kapitaallasten Projectportefeuille	6.253	797				7.050
Dekkingsreserve Reconstructie Westzijde Markt	393				393	0
Dekkingsreserve BV 09 Reconstructie Kruising de Vest - Zeelberg	171				7	164
Dekkingsreserve BV 15 Inricht. verblijfsgebied binnen beb. kom	536				409	127
Dekkingsreserve MC / HER 11 Kloosterplein	364				9	355
Totaal dekkingsreserves	20.352	797			1.661	19.488
Totaal	27.184	797	9.724	1.892	1.661	34.152

Reserve coronaherstelplan: De reserve is gevormd voor het sociale en economische herstel na de coronacrisis. Hiermee kunnen er gerichte investeringen plaatsvinden om negatieve effecten tegen te gaan die als gevolg van de coronacrisis zijn ontstaan. Op 24 november 2022 heeft de raad het coronaherstelplan vastgesteld waarin de inzet van deze middelen is vastgelegd.

Reserve decentralisatie huisvesting primair onderwijs: In feite is hier geen sprake van een bestemmingsreserve in de zuiverste zin van het woord, omdat er geen sprake is van een eindbestemming maar van een doorlopende bestemming. De doelstelling is de huisvestingsactiviteiten van het primair onderwijs financieel te structureren, waarvan de behoefte in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is neergelegd. Decentralisatie huisvesting primair onderwijs: De huisvestingskosten voor het primair onderwijs worden verrekend met deze reserve. Deze reserve heeft het karakter van een dekkingsreserve. Bij de herziening van de nota reserves en voorzieningen is besloten (4 juni 2015) om de reserve vrij te laten vallen t.g.v. de algemene reserve. Op 31 december 2015 resteert nog een saldo van € 60.000, dit bedrag is bestemd voor het herstel van het dak van OBS de Belhamel en voor de uitvoering van het "Programma huisvestingsvoorzieningen 2015". De reserve is in 2022 vrijgevallen.

Reserve beeldende kunst: Op 30 september 2004 heeft de raad de Nota beeldende kunstgemeente Valkenswaard vastgesteld. Daarin is de vorming van deze reserve opgenomen. In feite is ook hier geen sprake van een bestemmingsreserve in de zuiverste zin van het woord, omdat er geen sprake is van een eindbestemming maar van een doorlopende bestemming. In de nota is aangegeven dat 1% van de gerealiseerde grondverkopen - van na de vaststelling van de nota geopende bouwgrondcomplexen - in de reserve beeldende kunst wordt gestort. Daarom is het wel zinvol het inzicht hierin te behouden.

Reserve vervanging instrumenten Centrum voor Muziek en Dans: De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor vervanging van instrumenten van het Centrum voor Muziek en Dans - wat in feite normale bedrijfsvoering is - krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat alle instrumenten.

Reserve vervanging inventaris sport: De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor allerlei vervangingen op het gebied van sport - wat in feite normale bedrijfsvoering is - krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat allerlei losse sportmaterialen, zoals turn- en overige toestellen in gymzalen en sporthallen, maar ook buitensportmaterialen zoals doelen, atletiekmaterialen etc. Hiervoor is een inventarisatie gemaakt aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting plaatsvindt op basis van de economische levensduur.

Reserve afwikkeling activiteiten: Deze reserve wordt aan het einde van het jaar gevuld met budgetten die het jaar over mogen omdat de werkzaamheden in het verslagjaar nog niet afgerond werden. Begin van het dienstjaar worden deze gelden vanuit de reserve gebracht naar de verschillende kostenplaatsen/projecten.

Reserve vervanging tractie: De reserve is gevormd voor het wagenpark en aan te koppelen materieel om te voorkomen dat voor elke vervanging ten aanzien van de tractie – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. Hiervoor is een beheerplan aanwezig aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting plaatsvindt op basis van de economische levensduur.

Reserve vervanging bedrijfsmiddelen: De reserve is gevormd om te voorkomen dat voor allerlei vervangingen op het gebied van bedrijfsmiddelen – wat in feite normale bedrijfsvoering is – krediet moet worden gevraagd. De reserve omvat o.a. de vervanging van vloerbedekking, vitrage, koffieautomaten, keukenmateriaal, meubilair, archiefrekken etc. Hiervoor is een inventarisatie beschikbaar, die jaarlijks wordt geactualiseerd, aan de hand waarvan een jaarlijkse vaste storting plaatsvindt op basis van de economische levensduur.

Reserve evenementen: In 2012 heeft de raad het evenementenbeleid vastgesteld. Daarin is opgenomen dat de opbrengst van de uitbreiding van terrassen bij centrumevenementen € 2,50 per m² per dag in een te vormen evenementenreserve(fonds) wordt gestort. Voor de inkomende gelden is een aparte begrotingspost opgenomen. De bestedingsdoelen (ten behoeve van de evenementenreserve) zullen ieder jaar door de evenementencommissie worden besproken en aan het college ter goedkeuring worden voorgelegd. De reserve heeft dus geen eindbestemming, maar een doorlopende bestemming.

Reserve speeltoestellen: Er is sprake van vervangingsreserves, waarmee speeltoestellen in de wijken tijdig vervangen kunnen worden. De vervangingsinvesteringen worden vermeld in de begroting en de meerjarenbegroting. In de begroting wordt zichtbaar gemaakt welke vervangingen in het begrotingsjaar worden voorzien.

Reserve rood voor groen: De raad heeft op 25 april 2013 een besluit genomen voor het instellen van een reserve "Rood voor Groen". Het bestemmingsplan Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed bevatten een kwaliteitsverbetering van het landschap, de zogenaamde Rood voor Groen-regeling.

In het exploitatieplan Lage Heide wonen en de gemeentelijke grondexploitaties Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed is een bijdrage voor deze Rood voor Groen-regeling opgenomen. Hierdoor is het noodzakelijk om een Reserve Rood voor Groen in te stellen, waardoor de Rood voor Groen-regeling en kwaliteitsverbetering van het landschap kan worden gerealiseerd.

Reserve grondexploitaties: Conform de nieuwe BBV-wetgeving is de gemeente verplicht tussentijdse winst te nemen inzake grondexploitaties. De tussentijdse winstneming bij grondexploitaties wordt jaarlijks berekend conform de door de commissie BBV voorgeschreven POC-methode en daarbij wordt de verwachte winst volgens het worstcasescenario als basis gehanteerd. De tussentijdse winstneming wordt gestort in bovengenoemde reserve. Daarnaast worden voorzieningen voor verwachte verliezen uit grondexploitaties ten laste van deze reserve gebracht. Wanneer de maximale hoogte van de reserve grondexploitatie is bereikt, valt het bedrag groter dan de berekende ondergrens, vrij ten gunste van de algemene reserve.

Egalisatiereserve vastgoed:

In de bestuursopdracht Vastgoed 2019-2023 is een beschrijving van de huidige werkzaamheden en de toekomstige ontwikkelingen binnen het cluster Vastgoed beschreven. Er is een flinke lijst in opgenomen van uit te werken punten, waaronder het onderbouwen van de toereikendheid van de Voorziening Onderhoud vastgoed. Omdat de capaciteit van cluster Vastgoed beperkt is, is besloten om de egalisatiereserve Vastgoed beschikbaar te stellen op basis van een plan van aanpak, voorzien van een bestedingsplan, zodat incidenteel extra capaciteit kan worden ingezet om de inhaalslag te maken. Zolang dit PvA/bestedingsplan ontbreekt, handhaven wij deze reserve.

Reserve groot onderhoud vastgoed:

Deze reserve wordt ingesteld per 31-12-2022. Deze reserve komt in de plaats van de voorzieningen Groot onderhoud, onderhoud Hofnar en onderhoud Hofnar facilitair die er al waren, omdat de onderbouwingen van deze voorzieningen niet aan alle BBV-eisen voldoen. De huidige jaarlijks geraamde stortingen en onttrekkingen worden gehandhaafd tot de eerstvolgende

herziening van het meerjarenonderhoudsplan. Bij elke actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan wordt vastgesteld of de reserve toereikend is en welk jaarlijks bestedingsplan in de begroting kan worden opgenomen.

Dekkingsreserves: Tot de bestemmingsreserves behoren ook de zogenaamde dekkingsreserves. Als er wordt beschikt over een reserve voor een investering met een economisch nut zal daarvoor een aparte reserve worden afgezonderd, waarover jaarlijks wordt beschikt voor de kapitaallasten. Tegenover de kapitaallasten staat dan een beschikking tot hetzelfde bedrag. Het budgettaire effect is dan hetzelfde als dat de reserve op het actief in mindering zou zijn gebracht. Op 31 december 2022 staan er 17 dekkingsreserves op de balans.

Voorzieningen

Voor het jaar 2022 bestaan de voorzieningen uit de volgende posten:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.880	4.366
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	624	5.369
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	3.414	3.407
Totaal	7.918	13.142

Het verloop van de voorzieningen in 2022 is als volgt:

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo begin 2022	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Saldo eind 2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
WW verplichtingen personeel	37	58	45		50
APPA langlevensrisico / wachtgeld	4.074		2	450	3.622
Verliesvoorziening Cure	255			255	0
Voorziening bovenwettelijk verlof	0	208			208
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.366	266	47	705	3.880
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
Groot onderhoud wegen	152	795	323		624
Groot onderhoud onroerende zaken	3.932	608		4.540	0
Onderhoud Cultuur Centrum De Hofnar	645	82		727	0
Onderhoud Cultuur Centrum De Hofnar Facilitaire deel	640	95		735	0
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	5.369	1.580	323	6.002	624
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting					
Voorziening riolering	3.373	25	9	9	3.380
GOB-herinvestering groene doelen	34				34
Totaal door derden beklemde middelen	3.407	25	9	9	3.414
Totaal	13.142	1.871	379	6.716	7.918

Voorziening WW-verplichtingen personeel: Sinds 1 januari 2001 is de Werkloosheidswet ook op het gemeentepersoneel van toepassing. Daarnaast geldt een bovenwettelijke regeling in het kader van de zogenaamde OOW-operatie (overheidspersoneel onder werknemersverzekeringen). Vóór 2001 hadden de ambtenaren bij werkloosheid recht op wachtgeld. De WW-regeling is een slechtere regeling dan de wachtgeldregeling en bij de OOW-operatie is afgesproken dat ambtenaren van deze overgang geen nadeel mochten ondervinden. Daarom is tussen het LOGA (Landelijk overleg gemeentelijke arbeidsvoorwaarden) en de vakbonden een systeem van bovenwettelijke regelingen overeengekomen.

Op het loon wordt een pseudo WW-premie ingehouden, die niet hoeft te worden doorbetaald aan de uitkeringsinstanties en ook niet wordt "gespaard" voor toekomstige gevallen. Daarom zal de gemeente zelf eventuele WW-uitkeringen en - indien van toepassing - de bovenwettelijke regeling moeten betalen. Voor de lopende gevallen is in de jaarrekening 2006 een voorziening gevormd, die jaarlijks wordt geactualiseerd.

APPA langlevenrisico / wachtgeld: APPA is de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers. Wij moeten een voorziening treffen voor de mogelijke overdracht van pensioenverplichtingen van bestuurders. Bestuurders kunnen ervoor kiezen om na beëindiging van hun tijd als bestuurder, de pensioenverplichtingen die bij de gemeente zijn opgebouwd, over te dragen aan een andere pensioeninstantie, om daarmee pensioenbreuk te voorkomen. Daarnaast wordt er in deze voorziening rekening gehouden met de verplichting op wachtgeld.

Voorziening verlies Cure: De inzameling van huishoudelijk afval en de daarmee samenhangende taken zijn belegd bij de gemeenschappelijke regeling Cure. De voorziening is gevormd om buitengewone lasten te dekken. De voorziening is in 2022 vrijgevallen.

Voorziening bovenwettelijk verlof: Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze vakantie-uren verjaren niet. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een niet-voorspelbare opbouw en afbouw is een voorziening gevormd.

Voorziening onderhoud wegen: De voorziening is bedoeld om de kosten van het onderhoud van de wegen te nivelleren, zodat er geen jaarlijkse schommelingen plaatsvinden in de benodigde bedragen. Hiervoor is een beheerplan beschikbaar, waaruit periodiek voor een vierjaarlijkse periode de storting in de voorziening wordt bepaald.

Voorziening groot onderhoud onroerende zaken: De voorziening is bedoeld om de kosten van het onderhoud van de gebouwen te nivelleren, zodat er geen jaarlijkse schommelingen plaatsvinden in de benodigde bedragen. Het beheerplan voldoet niet aan alle BBV vereisten, daarom wordt bij de vaststelling van de jaarrekening aan de raad voorgesteld om het beschikbare saldo toe te voegen aan de bestemmingsreserve groot onderhoud vastgoed. De vrijval van € 4.540 bestaat uit € 252 reguliere onttrekking en € 4.288 beschikbaar saldo.

Voorziening Onderhoud Cultuur centrum De Hofnar: De voorziening is bedoeld om de kosten van het onderhoud van de Hofnar te nivelleren, zodat er geen jaarlijkse schommelingen plaatsvinden in de benodigde bedragen. Het beheerplan voldoet niet aan alle BBV vereisten, daarom wordt bij de vaststelling van de jaarrekening aan de raad voorgesteld om het beschikbare saldo toe te voegen aan de bestemmingsreserve groot onderhoud vastgoed.

Voorziening Onderhoud Cultuur centrum De Hofnar Facilitaire deel: De voorziening is bedoeld om de kosten van het onderhoud van de Hofnar te nivelleren, zodat er geen jaarlijkse schommelingen plaatsvinden in de benodigde bedragen. Het beheerplan voldoet niet aan alle BBV vereisten, daarom wordt bij de vaststelling van de jaarrekening aan de raad voorgesteld om het beschikbare saldo toe te voegen aan de bestemmingsreserve groot onderhoud vastgoed.

Voorziening riolering: Deze voorziening wordt gebruikt om voor- en nadelige resultaten van de functie riolering en waterzuivering mee te verrekenen en verder wordt dit bedrag ingezet in het kader van de tariefbepaling die voortvloeit uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De mutaties op deze voorziening zijn het resultaat van de verrekening van de baten en lasten in de exploitatie rioleringen in programma 1.

Voorziening GOB-herinvestering groene doelen: In het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente is een project opgenomen voor het aanleggen van een ecologische verbindingszone. Van Groen Ontwikkelfonds Brabant ontvangt de gemeente hiervoor subsidie. Conform de subsidieregeling dient 50% van de subsidie geherinvesteerd te worden in groene doelen.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	49.445	55.870
Waarborgsommen	7	6
Totaal	49.452	55.876

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2022.

Omschrijving (x € 1.000)	Saldo begin 2022	Vermeerde ringen	aflossing en	Saldo eind 2022	Rentelast 2022
Onderhandse leningen	55.870	0	6.426	49.445	733
Waarborgsommen	6	1	0	7	0
Totaal	55.876	1	6.426	49.452	733

De rentelasten van de onderhandse leningen bedroeg in 2022 € 732.646

Flottende passiva

Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

Voor het jaar 2022 bestaan de kortlopende schulden uit de volgende posten:

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Bank- en girosaldi	1.823	85
RC SVN-starterslening	32	
Overige schulden	8.919	8.401
Totaal	10.774	8.486

Overige schulden

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Crediteuren	4.005	2.413
Nog te betalen sociaal domein (wmo en Jeugdzorg)	1.264	1.150
Nog te betalen rente	357	434
Nog te betalen btw fiscaal	126	667
Nog te betalen W&I		429
Nog te betalen sociale lasten en loonheffing		1.186
Dienstverlening samenwerking GRS A2	379	500
Waarborgsommen en inschrijfgelden		10
Nog te betalen BBZ	366	382
Nog te betalen infrastructurele kosten zoals wegonderhoud, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en rioolvervanging		165
Cure vergoeding inzameling verpakkingen		34
Doordecentralisatie OMO gelden	1.161	
Energiekosten	162	
Orinco	120	
Werkzaamheden Antea	93	
Overige nog te betalen kosten	815	1.031
Totaal	8.919	8.401

Overlopende passiva

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Van de Nederlandse Rijksoverheid ontvangen bedragen	2.455	2.043
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen	374	350
Overige vooruit ontvangen bedragen	1.104	135
Totaal	3.933	2.528

Van Nederlandse Rijksoverheidslichamen ontvangen bedragen

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	223	438
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	661	491
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	385	215
Ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties	1.112	779
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	61	107
Ministerie van Financiën	13	13
Totaal	2.455	2.043

Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
De Provincie Noord-Brabant	302	240
VNG International (IDEAL)	18	18
Gemeente Eindhoven	55	77
Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost (CTB)		14
Totaal	374	349

Overige vooruit ontvangen bedragen

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Vooruit ontvangen huren		27
Erfpacht Site mobiele telefonie		8
Koplopergemeente cliëntondersteuning	168	-
ZonMW subsidie wijk GGD-er	14	
Groen Ontwikkelfonds Brabant subsidie 't Heike	395	
Overige vooruit ontvangen bedragen	45	100
Totaal	622	135

Art. 52a Overlopende passiva

De in de balans opgenomen vooruit ontvangen voorschotten van Europese- en Nederlandse overheidslichamen op specifieke uitkeringen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen (x €1000)	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2022
Ministerie van SZW:				
-TOZO	438		438	-
-Wet inburgering	-	196	-	196
-Onderwijsroute	-	27	-	27
Ministerie van OCW:				
-Onderwijsachterstandenbeleid	391	27	-	418
-Nationaal programma Onderwijs	100	143	-	243
Ministerie van IenW:				
-Geluidsanering	173	102	19	256
-Regeling stimulering verkeersmaatregelen	42	-	42	-
-Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2022-2023	-	129	-	129
Ministerie van BZK:				
-Regeling reductie energieverbruik	23	-	23	-
-Regeling reductie energieverbruik woningen	756	-	635	121
-Ventilatie in scholen	-	232	-	232
-Aanpak energiearmoede	-	759	-	759
Ministerie van VWS:				
-SPUK stimulering Sport	28	424	424	28
-Sportakkoord	79	-	51	28
-Preventieakkoord	-	5	-	5
Ministerie van FIN:				
-Uitkering gedupeerden toelagen	13	-	-	13
Totaal Nederlandse Rijksoverheid	2.043	2.044	1.632	2.455

Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen bedragen (x €1000)	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2022
VNG International (IDEAL)	18	-	-	18
Provincie Noord-Brabant	240	70	9	301
Gemeente Eindhoven	77	70	92	55
Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost (CTB)	14	-	14	-
Totaal overige overheidslichamen	349	140	115	374
Totaal alle overheidslichamen	2.392	2.184	1.747	2.829

Vooruit ontvangen bedragen facilitair grondbedrijf

Omschrijving (x € 1.000)	2022	2021
Vooruit ontvangen exploitatiebijdr. (getekende overeenkomsten)	482	346
Totaal	482	346

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Omschrijving (x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Rente percentage	Boekwaarde 1-1-2022	Mutaties	Aflossing en/ Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2022
Woningbouw	116.148	3,5%-8,6%	86.500	273		86.773
Stichting waarborgfonds Sport	175	2,95%	120	-24		96
Overige			1.372		-526	846
Totaal	116.323		87.992	249	-526	87.715

Niet op de balans opgenomen verplichtingen

Ter voldoening aan het gestelde in de verordening ex artikel 212 Gemeentewet geven wij hieronder een opsomming van de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen, waaraan de gemeente voor de komende jaren is gebonden. Alleen bedragen hoger dan € 50.000,- zijn opgenomen in de tabel.

Leverancier	Verplichting 2023	Einddatum
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE), Ergon	€ 742.765	31-12-2027
Stichting "De Belleman"	€ 213.000	01-11-2026
Raetsheren van Orden B.V.	€ 190.911	01-01-2025
Van Horne Brandstoffen B.V.	€ 125.000	01-05-2024
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (GRWRE), Ergon	€ 120.750	30-06-2024
VSZ Assuradeuren B.V.	€ 65.933	01-01-2025
Harold Adriaans B.V.	€ 50.000	15-09-2023

Het resultaat over 2022

Omvang rekeningsaldo

De gemeenterekening 2022 laat een positief saldo zien ter grootte van € 1.997.000.

Het resultaat ten opzichte van de begroting

De begroting wordt gedurende het jaar aangepast op grond van college- en raadsbesluiten. Dit betreft zowel voorstellen over specifieke onderwerpen als besluiten over documenten van de Planning en Control-cyclus. De gerapporteerde afwijkingen zijn ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting/begrotingswijziging. In de bestuursrapportage is een jaarrekeningresultaat van € 172.000 nadelig geprognosticeerd.

Het resultaat wijkt ten opzichte van bestuursrapportage € 2.169.000 af.

Resultaat per programma

Overzicht programma resultaten in (x € 1.000)	Saldo: Begroting 2022 na wijziging	Saldo: Realisatie 2022	Totaal	Afwijking incidenteel	Afwijking structureel
1: Wonen	-7.701	-7.587	114	298	-184
2: Werken	-3.744	-3.858	-113	29	-142
3: Vrije Tijd	-5.641	-6.158	-517	25	-542
4: Sociaal Domein	-31.671	-31.108	564	681	-117
5: Bestuur & organisatie*	50.410	50.707	298	480	-182
Totaal	1.652	1.997	345	1.512	-1.167

*= Dit is inclusief overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en algemene dekkingsmiddelen.

In het jaarverslag is een toelichting gegeven op alle financiële afwijkingen groter dan € 50.000.

In de inleiding zijn de grootste (groter dan € 200.000) en belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Rekeningsaldo en mutatie eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de aanwezige reserves, vermeerderd (c.q. verminderd) met het positieve (c.q. negatieve) saldo in de rekening. Zoals blijkt uit de gemeentebalans bedroeg het eigen vermogen op 31-12-2021 € 32.338.000. Op 31-12-2022 is het eigen vermogen toegenomen tot € 36.728.000 (incl. resultaat), een toename van € 4.390.000.

Verloop post onvoorzien

Op grond van het BBV dient in de rekening te worden aangegeven welke aanwending in de loop van het jaar aan de stelpost voor onvoorziene uitgaven is gegeven. De bevoegdheid voor het aanwenden van het budget onvoorzien ligt bij de raad en is belast met het principe van de drie O's (onontkoombaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar).

Verloop onvoorzien (x €1.000)	Primitieve Begroting	Realisatie 2022
Saldo onvoorzien primitieve begroting	50	0
Niet besteed saldo onvoorzien*	50	0

Nog af te wikkelen activiteiten

Een deel van het rekeningsaldo wordt veroorzaakt doordat in het begrotingsjaar 2022 een aantal activiteiten nog niet of niet geheel uitgevoerd konden worden. Om de voortgang van deze activiteiten niet te belemmeren zijn de budgetten overgeheveld naar 2022 via de reserve "afwikkeling activiteiten". Het gaat om de volgende activiteiten en restantbudgetten:

Nog af te wikkelen activiteiten (x €1.000)	
Omgevingswet	152
Vrachtwagenmaatregelen	10
Mobiliteitsplan	24
Subsidie gevelverbetering en verplaatsing	192
Haalbaarheidsonderzoek Agnetendal	30
Tijdelijke huisvesting Pionier	50
Energietoeslag	1.265
Gealloceerde middelen gemeentefonds	577
Totaal overhevelingen	2.300

Overzicht van incidentele baten en lasten

Met het overzicht van incidentele baten en lasten wordt een onderbouwing gegeven van het structurele begrotingsevenwicht. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten.

Bij het opstellen van de tabel incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het betreft baten en lasten die zich voordoen in de begroting en de jaarrekening.
- Het betreft baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf € 15.000.
- Het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit.

Een storting in of een onttrekking uit een reserve is in principe incidenteel en maakt daarom ook onderdeel uit van de incidentele mutaties die van invloed zijn op het jaarrekeningresultaat. Uitzonderingen hierop zijn bestemmingsreserves met een egalisatiefunctie zoals bijvoorbeeld de reserve ter dekking voor kapitaallasten. Hierna volgt een overzicht van de incidentele baten en lasten, de incidentele baten en lasten met betrekking tot reserves en structurele baten en lasten reserves.

Overzicht incidentele baten en lasten

bedragen X € 1.000			Baten		Lasten	
Reserve	Omschrijving	Programma	Begroting 2022	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2022
<i>Afwikkeling activiteiten</i>	<i>Budgetoverheveling 2021-2022</i>					
	Omgevingswet	Wonen	445	445	445	293
	Mobiliteitsplan	Wonen	100	100	100	76
	Vrachtwagenmaatregelen	Wonen	10	10	10	-
	Bestemmingsplan Eurocircuit	Wonen	40	40	40	40
	Volkstuinen	Wonen	20	20	20	20
	Transitie warmte	Wonen	24	24	24	24
	Procesgelden RES	Wonen	25	25	25	25
	Compact kernwinkelgebied (verplaatsing)	Werken	241	241	241	100
	Subsidie gevelverbeteringsfondsen	Werken	70	70	70	20

<i>bedragen X € 1.000</i>			Baten		Lasten	
	Cultuurraad	Vrije tijd	10	10	10	10
	Ontmoeten in Geenhoven	Sociaal domein	22	22	22	1
	Brede aanpak dak- en thuisloosheid	Sociaal domein	50	50	50	50
	Huiskamerprojecten	Bestuur	35	35	35	35
	Gealloceerde middelen gemeentefonds	AD	213	213	213	17
	<i>Totaal</i>		<i>1.305</i>	<i>1.305</i>	<i>1.305</i>	<i>711</i>
<i>Afwikkeling activiteiten</i>	<i>Budgetoverheveling 2022-2023</i>					
	Omgevingswet	Wonen				152
	Mobiliteitsplan	Wonen				24
	Vrachtwagenmaat- regelen	Wonen				10
	Subsidie gevelverbetering en verplaatsing	Werken				192
	Haalbaarheidsonder- zoek Agnetendal	Werken				30
	Tijdelijke huisvesting Pionier	Werken				50
	Energietoeslag	Sociaal Domein				1.265
	Gealloceerde middelen gemeentefonds	AD				577
	<i>Totaal</i>					<i>2.300</i>
<i>Claims reserve</i>						
<i>Algemene reserve</i>	Transformatiebudget (restant 2020)	Sociaal Domein	55	-	55	-
	Transformatiebudget , kansrijke start (2021)	Sociaal Domein	75		75	
	Transformatiebudget , vroegsignalering (2021)	Sociaal Domein	25		25	
	Transformatiebudget, één tegen eenzaamheid (2021)	Sociaal Domein	25		25	
	Transformatiebudget , coördinator ST/CJG (2021)	Sociaal Domein	130	130	130	130
	Transformatiebudget , Wvggz en verwarde personen (2021)	Sociaal Domein	20		20	
	Transformatiebudget , Sociale kaart (2021)	Sociaal Domein	15		15	
	Transformatiebudget (2022)	Sociaal Domein	692	89	290	89
	Volkshuisvesting	Wonen	125	21	125	21
	Slim en efficiënt organiseren	Bestuur	46	24	46	24
	Stimulering woningbouwprogram- ma	Wonen	134	-	134	-
	Frictiekosten A2	Overhead	39	7	39	7

<i>bedragen X € 1.000</i>			Baten		Lasten	
	Doorontwikkeling frontoffice	Bestuur	12	5	12	5
	Omgevingswet	Wonen	77	77	77	77
<i>Reserve vastgoed</i>	Onderwijs IHP (reserve vastgoed)	Werken	52	89	52	89
<i>Reserve beeldende kunst</i>	Kunstproject Mgr Smetsstraat	Vrije tijd	14	14	14	32
	<i>Totaal</i>		<i>1.536</i>	<i>456</i>	<i>1.134</i>	<i>474</i>
<i>Versterking algemeen reserve</i>						
	Storting algemene reserve vanuit septembercirculaire 2021	Bestuur			1.483	1.483
	Amendement 9 begroting 2022 budget terugvloeien naar AR	Bestuur			43	43
<i>Storting reserves</i>						
	Vervanging bedrijfsmiddelen	Bestuur			58	58
	Reserve corona-compensatie, decembercirculaire 2022	Bestuur			34	34
	Bijdrage beeldende kunst grex Lage Heide Wonen	Wonen			-	24
	Bijdrage rood voor groen grex Lage Heide Wonen	Wonen			-	16
	Speeltoestellen	Wonen			95	95
	Instrumenten CMD	Vrije tijd			13	13
	Vervanging inventaris sport	Vrije tijd			20	20
	Evenementen	Vrije tijd			23	-
	Tractie	Bestuur			183	183
<i>Onttrekking reserves</i>						
	Egalisatiereserve vastgoed	Wonen	50	50	50	63
	Tractie	Wonen	236	123	287	123
	Speeltoestellen	Wonen	73	170	87	170
	Onderwijs (vrijval restant) tbv Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius	Werken	60	60	-	-
	Instrumenten CMD	Vrije tijd	11	6	11	6
	Vervanging inventaris sport	Vrije tijd	30	37	30	37
	Evenementen	Vrije tijd	23	-	23	-
	Beeldende kunst	Vrije tijd	15	-	15	3
	Vervanging bedrijfsmiddelen	Bestuur	160	-	160	-

<i>bedragen X € 1.000</i>			Baten		Lasten	
<i>Incidentele budgetten</i>						
	Bestemmingsplan Eurocircuit	Wonen			99	99
	Proceskosten (inhuur expertise t.b.v.) parkeerbeleid en parkeernormering	Wonen			35	37
	Inventarisatie Milieu	Wonen			15	10
	Tijdelijke huisvesting voor de nieuwbouw van De Pionier in 2022 en 2023	Werken			50	-
	Gemeentelijke bijdrage exploitatie St. Servatius	Werken			38	-
	Inwerkprogramma nieuwe raad	Bestuur			32	32
	Herijking toekomstvisie	Bestuur			20	2
<i>Inkomende subsidies</i>						
	Geluidsanering Eindhoveneweg	Wonen	-	19	-	19
	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	Werken	1.163	931	1.163	931
	Nationaal programma onderwijs	Werken	203	136	157	136
	Preventieaanpak	Vrije tijd	-	22	-	17
	Sportakkoord	Vrije tijd	-	37	-	10
	Clientondersteuning	Sociaal domein	-	26	-	26
	Opvang vluchtelingen Oekraïne	Sociaal domein	-	665	39	685
	Leefgeld Oekraïners	Sociaal domein	-	212	-	212
	DUVO middelen veilig thuis	Sociaal domein	77	77	77	77
	Regeling reductie energieverbruik woningen (RREW)	Wonen	756	635	756	635
	Regeling reductie energieverbruik	Wonen	-	24	-	-
	Specifieke uitkering sport stimulering	Vrije tijd	249	424		
	TOZO	Sociaal domein	-	43	-	-
			8.788	7.219	9.974	12.269
	Saldo incidentele baten en lasten		-1.186	-5.050		

Het nadelig saldo van incidentele baten en lasten is € 6.236.000.

Wet Normering Topinkomen

De WNT is van toepassing op de gemeente Valkenswaard. Het voor de gemeente Valkenswaard toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	C. Miedema	W. Weeterings
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	0,9	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.778	112.634
Beloningen betaalbaar op termijn	14.691	20.515
<i>Subtotaal</i>	99.469	133.149
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.400	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	99.469	133.149
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	C. Miedema	W. Weeterings
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.188	104.419
Beloningen betaalbaar op termijn	14.784	21.633
<i>Subtotaal</i>	94.972	126.052
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	188.100	209.000
Bezoldiging	94.972	126.052

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Valkenswaard.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Valkenswaard.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Valkenswaard.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Valkenswaard.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Valkenswaard.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is. Niet van toepassing in 2022 voor de gemeente Valkenswaard.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, dat afhankelijk is van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag bedroeg in de 1^e helft van het jaar 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Per 1 juli 2022 is het drempelbedrag gewijzigd naar 2,0% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 10 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000.

De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.740			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	108	144	137	124
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.632	1.596	1.603	1.616
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	87.003			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	87.003			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1740,06			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	9.735	13.144	12.645	11.400
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	108	144	137	124

Figuur 2 tabel Schatkistbankieren 2022

Financiële realisatie: rekening van baten en lasten

Programma	Begroting na wijziging 2022			Jaarrekening 2022			Begrotingsafwijking		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Lasten en baten									
Wonen	13.276	22.318	-9.042	14.005	15.532	-1.527	-729	6.786	-7.515
Werken	1.777	5.944	-4.167	1.544	5.590	-4.046	233	354	-121
Vrijetijd	2.893	8.910	-6.017	3.281	9.789	-6.508	-388	-879	490
Sociaal Domein	8.489	41.269	-32.780	9.092	39.225	-30.133	-603	2.044	-2.647
Bestuur en organisatie	70.676	19.286	51.390	71.520	19.167	52.353	-844	119	-963
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	97.110	97.727	-617	99.442	89.303	10.139	-2.332	8.424	-10.756
Stortingen en onttrekkingen									
Wonen	1.436	95	1.341	1.243	7.303	-6.060	193	-7.208	-4.719
Werken	423	-	423	460	272	188	-37	-272	234
Vrijetijd	431	55	376	383	33	350	49	22	27
Sociaal Domein	1.109	-	1.109	290	1.265	-975	819	-1.265	2.084
Bestuur en organisatie	821	1.801	-980	732	2.378	-1.646	89	-577	666
Totaal stortingen en onttrekkingen	4.221	1.952	2.269	3.108	11.250	-8.142	1.113	-9.300	-1.708
Resultaat	101.331	99.679	1.652	102.550	100.553	1.997	-1.219	-874	-12.464

* Dit is inclusief overhead, onvoorzien, vennootschapsbelasting en algemene dekkingsmiddelen.

Algemene Dekkingsmiddelen

<i>Bedragen * € 1.000,-</i>	Jaarrekening 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Algemene heffingen				
Onroerendzaakbelasting	8.234	8.327	8.204	8.276
Toeristenbelasting	-	-	-	-
Precariobelasting	-6	79	62	72
Reclamebelasting	-1	90	63	63
Totaal algemene heffingen	8.227	8.496	8.329	8.411
Overige				
Algemene uitkering gemeentefonds	52.613	52.137	61.294	61.465
Algemene uitkering gemeentefonds voorgaande jaren	27	-	-10	8
Totaal algemene uitkering	52.613	52.137	61.284	61.473
Dividend				
Dividend	24	0	30	30
Totaal dividend	24	0	30	30
Rente resultaat	604	344	344	718
Uitkering bouwfonds	-	-	-	-
Resultaat	61.494	60.977	69.987	70.631

Reserves en Voorzieningen

Het totaal van de reserves en voorzieningen van de gemeente bedraagt eind 2022 € 57,9 miljoen (inclusief de voorzieningen gevormd voor de grondexploitatie en dubieuze debiteuren). Hiervan bestaat € 21,6 miljoen uit voorzieningen en € 36,3 miljoen uit reserves en onverdeeld resultaat 2022. Waar dat noodzakelijk is zijn voorzieningen aanwezig tot de benodigde omvang. Daarnaast beschikken wij over een ruim aantal reserves met daarin beduidende middelen om beoogde doelen te kunnen realiseren en om als achtervang te kunnen fungeren voor de opvang van tegenvallers indien aanwezige risico's zich effectueren.

De reserves

Overzicht reserves (x€1.000)	Saldo begin 2022	Saldo eind 2022
Algemene reserve	4.386	6.329
Bestemmingsreserves (exclusief dekkingsreserves)	5.299	14.664
Dekkingsreserves	20.352	19.488
Jaarresultaat	2.301	1.997
Totaal reserves	32.338	42.478

De voorzieningen

Overzicht voorzieningen (x €1.000)	Saldo begin 2022	Saldo eind 2022
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	4.366	3.880
Onderhoud- en egalisatievoorzieningen	5.369	624
Door derden beklemde middelen	3.407	3.414
Bouwgrondexploitatie	5.413	5.307
Dubieuze vorderingen	2.593	2.583
Totaal	21.148	15.808

Bijlagen

Bijlage 1 Kredieten

Kredieten algemeen	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
Verlichting Maastrichterweg(K)	41.459	32.603	8.856	8.856
Eurocircuit: Brand en blusvoorzieningen(K)	79.272	38.871	40.401	40.401
Natuur en leisure Valkenswaard-Noord(K)	225.000	-	225.000	225.000
Natuurpoort Luikerweg(K)	29.035	3.511	25.524	25.524
Vorbereidingskrediet St. Antoniusstraat(K)	50.000	-	50.000	50.000
Parkeren Valkenswaard-Zuid(K)	151.227	17.259	133.968	133.968
Vervanging parkeerautomaten(K)	105.613	-	105.613	105.613
Betonputten verbeteren afvalinzameling(K)	77.885	-	77.885	77.885
Veiligheidsvloer verbeteren afvalinzameling(K)	25.000	-	25.000	25.000
Armaturen sportvelden(K)	188.288	51.521	136.767	136.767
Skatepark(K)	245.000	15.361	229.639	229.639
Grootschalig herstel Asfaltlagen Geenhdreef/NwWw(K)	1.010.000	20.772	989.228	989.228
Grootschalig herstel Asfaltlagen Leenderweg- De Vest(K)	1.250.000	65.915	1.184.085	1.184.085
Verkeersregelinstallatie 2017-2018(K)	112.440	-	112.440	112.440
Ontwikkeling de Belleman(K)	24.699	-	24.699	24.699
Verkeerscirculatie Lage Heideweg (Eurocircuit)(K)	569.221	-	569.221	569.221
Investering legionella aanpak(K)	275.000	-	275.000	275.000
GZ Pionier, Kromstraat 12 nieuwbouw - gebouw(K)	73.245	73.245	-	-
Renovatie en sloop accommodatie rugbyclub The Vets(K)	188.000	20.147	167.853	167.853
Nieuwbouw accommodatie rugbyclub The Vets(K)	209.000	45.118	163.882	163.882
BO Pionier, Kromstraat 12 nieuwbouw - gebouw(K)	178.928	256.869	-77.941	-77.941
BO Pionier, Kromstraat 12 nieuwbouw install(K)	119.286	119.286	-	-
BO Smelleken, Emmalaan 5 uitbreiding gebouw(K)	77.159	-	77.159	77.159
BO Smelleken, Emmalaan 5 uitbreiding install(K)	51.440	-	51.440	51.440
MB Investerings afvalinzameling 2022(K)	50.000	-	50.000	50.000
MIP 2022 grasveld The Vets(K)	231.110	7.417	223.693	223.693
MIP 2022 beregeningsinstallaties de Brug / vv Bes(K)	105.270	34.296	70.974	70.974
MIP 2022 inrichting diverse sportparken(K)	135.520	28.234	107.286	107.286
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2021(K)	1.847.000	-	1.847.000	1.847.000
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2022(K)	215.000	-	215.000	215.000

Kredieten algemeen	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
MB Grootschalig herstel asfaltlagen 2020(K)(K)	1.895.000	-	1.895.000	1.895.000
MB Investerings tractie 2021(K)	146.000	-	146.000	146.000
MB Algemene alternatieve parkeercapaciteit(K)	568.000	-	568.000	568.000
Masten sportvelden(K)	125.102	125.102	-	-
Totaal	10.674.199	955.526	9.718.672	9.718.672

Kredieten projectenportefeuille	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
BV 28 Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid(K)	-137.398	24.703	-162.101	-162.101
PPF MC/HC 7 Herinr. Waalreseweg (Markt/Dijkstr)(K)	529.905	367.398	162.507	162.507
PPF BV 28b Verkeersmaatregelen Brouwerijdreef(K)	242.378	1.557.204	-1.314.826	-1.314.826
PPF BV 28c Verkeersmtr. Bergstr./Norbertusdreef(K)	24.710	141.070	-116.360	-116.360
PPF BV 28d Herinr. Dommelseweg (tot Florapark)(K)	-	117.940	-117.940	-117.940
PPF BV 28e verkeersmaatr. Venbergseweg(K)	-1.109	26.998	-28.107	-28.107
PPF MC/HER18 Entr. oost L'derweg-Centr (verbl.geb)(K)	628.031	58.602	569.429	569.429
PPF MC/HER17 Entree nrd Ehvw Valkenierstr-Corridor(K)	594.110	111.140	482.969	482.969
PPF BV 12 Recons kruising Dom. weg/Nwe Waalreseweg (K)	305.585	-	305.585	305.585
PPF MC/HER 03 Herinr.Eindhweg: Markt/Corridor(K)	731.152	1.043.403	-312.251	-312.251
PPF MC/Her 05 herinr. kleine markt(K)	1.128.691	736.436	392.255	392.255
MB Bereikbaar Valkenswaard(K)	258.896	9.927	248.969	248.969
MB Projectenportefeuille(K)	3.945.899	-	3.945.899	3.945.899
PPF BV 16 Inr. N69 tussn Eur.laan en Valkeniersstr(K)	-	58.335	-58.335	-58.335
PPF BV 30 en 32 B.P. ontsluiting mgr. Smetsstraat(K)	-2.429	50.715	-53.144	-53.144
PPF BV 07 Rec. Kruising Luikerweg - zuid. randwg (K)	77.387	13.015	64.372	64.372
PPF BV 11 Reconsstr Kruising Luikerweg/Dommelseweg(K)	94.088	8.795	85.293	85.293
BV 14 Geluidreducerend asfalt zuidelijke randweg (K)	325.000	30.391	294.609	294.609
PPF BV 29 Reconstr. Luikerweg / Venbergseweg E.O.(K)	570.000	8.038	561.962	561.962

Kredieten algemeen	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
PPF MC/HER 19 Centrum kansen / Centrum hart(K)	210.752	96.572	114.180	114.180
BV 42 Aanleg speelveld scouting Sint Maarten(K)	-	10.754	-10.754	-10.754
N69 Programmaplan -deelprojecten nulplusmaatreg(K)	-	54.407	-54.407	-54.407
PPF BV 18 Inr. bestaande N69 als 60 km/h zone(K)	59.741	1.856	57.885	57.885
Totaal	9.585.389	4.527.699	5.057.689	5.057.689

Totaal kredieten	Begroot (€)	Werkelijk (€)	Restant (€)	Overheveling (€)
Kredieten algemeen	10.674.199	955.526	9.718.672	9.718.672
Kredieten projectenportefeuille	9.585.389	4.527.699	5.057.689	5.057.689
Totaal	20.259.588	5.483.226	14.776.361	14.776.361

Kredieten projectenportefeuille

De kredieten van de projectenportefeuille zijn gebundeld gepresenteerd, zodat uit het overzicht duidelijk is dat er voldoende dekking is binnen de totale kredietraming voor de (deel)projecten waarop een overschrijding is ontstaan.

Over de voortgang van de projectenportefeuille wordt de raad per kwartaal geïnformeerd middels een specifieke rapportage.

Bijlage 2 SiSa

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
Jenv	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/04	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/05	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/06
			€ 568.200	€ 592.122	€ 1.053.604	€ 272.704	€ 88.566	€ 118.704
		Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
		<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/07	<i>Aard controle R</i> Indicator: A16/08	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A16/09	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A16/10	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: A16/11		
		€ 0	€ 70.350	€ 2.764.250	€ 0	Nee		

Jaarverslag & jaarrekening 2022

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2 Indicator: B2/03</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06</i>	
			3	34	1	1	Ja	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09</i>			
			Nee						
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i> € 7.800	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i> € 7.800	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i> € 0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/14</i> € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) <i>Aard controle R Indicator: B2/15</i> € 0	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/16</i> € 1.140	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/17</i> € 12.920	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/18</i> € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/19</i> € 3.468	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/20</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/21</i> € 0	
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/22</i> € 12.000	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/23</i> € 12.000	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/24</i> € 0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R Indicator: B2/25</i> € 0	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26</i> € 24.408		

Jaarverslag & jaarrekening 2022

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06</i>
			1 SUVIS21-2-02411604	€ 800.000	€ 800.000	Ja		Nee
			2 SUVIS21-2-03057983	€ 130.880	€ 130.880	Ja		Nee
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09</i>			
			1 SUVIS21-2-02411604	Ja				
			2 SUVIS21-2-03057983	Ja				
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C43/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C43/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: C43/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06</i>
			RREW2020-00449015	€ 635.260	€ 635.260	11.599		Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			<i>Aard controle D1 Indicator: C43/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08</i>				
			5.800	Ja				

Jaarverslag & jaarrekening 2022

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>						
0	€ 0	€ 0						
Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>			
0	0	0	0	0	0			
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>				

Jaarverslag & jaarrekening 2022

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	
			€ 321.234	€ 0	€ 61.397	€ 0	€ 390.957	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode		
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>		
		1						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>	
			€ 94.353	€ 0	€ 41.892	€ 0	€ 100.054	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>			
		1						
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/06</i>
			1 IenW/BSK-2021/295012	€ 19.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>	
		1 IenW/BSK-2021/295012	€ 19.000	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	

Jaarverslag & jaarrekening 2022

IenW	E20	Regeling stimuleringsverkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: E20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04</i>
			€ 471.943	€ 2.137.191	€ 1.708.534	Ja
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08</i>
			1 108 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW aantal in st	Ja	1	Waalreseweg
			2 115 Aanleg van een rotonde binnen de bebouwde kom aantal in st	Ja	1	Westerhovenseweg
			3 117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur aantal in meters	Ja	937	Waalreseweg/Westerhovenseweg/ Westzijde Markt/Eindhovenseweg
			4 103 Saneren van verticale stoepranden en hoogteverschillen tussen verharding en berm aantal in meters	Ja	1.010	Waalreseweg/Westerhovenseweg/ Westzijde Markt/Eindhovenseweg
IenW	E84	Regeling stimuleringsverkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
			<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>
			1 301 Aanleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Nee	0	
			2 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	0	
			3 331 Drempel/aantal in Stuks	Nee	0	
			4 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	0	
			5 334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone/aantal in Stuks	Nee	0	
			6 336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen/aantal in Stuks	Nee	0	
			7 344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h/aantal in meters	Nee	0	

Jaarverslag & jaarrekening 2022

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 6.190.138	€ 50.248	€ 500.841	€ 0	€ 75.360	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 112.979	€ 8.662	€ 0	€ 577.980	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				

Jaarverslag & jaarrekening 2022

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>	
			€ 39.600	€ 2.772	€ 2.294	€ 0	€ 0	€ 13.561	
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire				
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
		<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>			
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 27.040	€ 3.321	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.821	€ 237	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.415	€ 1.271	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.148	€ 309	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 36.424	€ 5.138	
					Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
					<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	0	Ja		
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	0	Ja					
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	Ja					
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	0	Ja					
6 Totaal	0	0	0						

Jaarverslag & jaarrekening 2022

			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1		Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2		Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3		Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
4		Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
5		Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
6		Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
1		Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2		Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3		Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4		Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5		Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6		Totaal	0	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 0	€ 0	Ja		

Jaarverslag & jaarrekening 2022

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente						
			<i>Aard controle R</i> Indicator: G12/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: G12/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G12/04	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/02	<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: G13/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: G13/05	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie							
			<i>Aard controle R</i> Indicator: H4/01	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: H4/02	€ 424.058	€ 424.058					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is			
<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: H4/03	<i>Aard controle R</i> Indicator: H4/04	<i>Aard controle R</i> Indicator: H4/05	<i>Aard controle R</i> Indicator: H4/06	<i>Aard controle R</i> Indicator: H4/07	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: H4/08	1	SPUKSPRT22261	€ 424.058	€ 72.113	€ 127.831	€ 224.114

Jaarverslag & jaarrekening 2022

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1013927	€ 20.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 22.668
			2 1038847	€ 85.142	€ 0	€ 79.000	€ 0	€ 85.142
			3 1042080	€ 37.716	€ 0	€ 9.608	€ 0	€ 9.608
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1013927	Ja				
			2 1038847	Ja				
			3 1042080	Nee				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>			
			€ 17.188	Ja	Nee			

Bijlage 3 Taakvelden

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022 na wijziging	Baten begroting 2022 na wijziging	Lasten werkelijk 2022	Baten werkelijk 2022	Programma
0. Bestuur en ondersteuning						
0.1	Bestuur	1.989	-	1.904	285	Bestuur & Organisatie
0.2	Burgerzaken	955	349	1.083	467	Bestuur & Organisatie
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.167	190	1.252	280	Wonen
0.4	Overhead	13.019	69	12.773	35	Overhead
0.5	Treasury	111	460	- 653	71	Algemene dekkingsmiddelen
0.61	OZB woningen	86	5.490	122	5.537	Bestuur & Organisatie/Algemene dekkingsmiddelen
0.62	OZB niet-woningen	11	2.729	-	2.739	Bestuur & Organisatie/Algemene dekkingsmiddelen
0.63	Parkeerbelasting	131	596	131	612	Wonen
0.64	Belastingen overig	10	166	26	172	Bestuur & Organisatie/Algemene dekkingsmiddelen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	763	61.284	-	61.474	Algemene dekkingsmiddelen
0.8	Overige baten en lasten	122	-	1.476	562	Bestuur & Organisatie/Onvoorzien
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	Vennootschapsbelasting
0.10	Mutaties reserves	1.952	4.221	5.500	3.108	Bestuur & Organisatie
1. Veiligheid						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.744	6	1.746	17	Bestuur & Organisatie
1.2	Openbare orde en veiligheid	799	137	944	123	Wonen/Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1	Verkeer en vervoer	3.981	333	4.127	348	Wonen/Werken
2.2	Parkeren	-	-	-	-	Wonen
3. Economie						
3.1	Economische ontwikkeling	1.092	21	781	18	Wonen/Werken
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	133	263	144	260	Wonen/Werken
3.4	Economische promotie	269	119	225	78	Vrije tijd/Algemene dekkingsmiddelen

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022 na wijziging	Baten begroting 2022 na wijziging	Lasten werkelijk 2022	Baten werkelijk 2022	Programma
4. Onderwijs						
4.1	Openbaar basisonderwijs	92	-	140	-	Werken
4.2	Onderwijshuisvesting	3.113	1.238	3.068	982	Werken
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.567	515	1.523	527	Wonen/Werken/Vrije Tijd
5. Sport, cultuur en recreatie						
5.1	Sportbeleid en activering	1.313	353	918	557	Vrije Tijd
5.2	Sportaccommodaties	4.176	1.473	4.176	1.545	Vrije Tijd
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.046	876	3.046	1.064	Wonen/Vrije Tijd
5.4	Musea	253	-	235	-	Wonen/Vrije Tijd
5.5	Cultureel erfgoed	141	-	133	9	Wonen/Vrije Tijd
5.6	Media	665	-	632	-	Vrije Tijd/Bestuur & Organisatie
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.388	152	3.290	222	Wonen/Vrije Tijd
6. Sociaal domein						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.595	27	5.616	821	Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
6.2	Wijkteams	914	-	672	8	Sociaal Domein
6.3	Inkomensregelingen	13.729	7.744	12.354	7.720	Sociaal Domein
6.4	Begeleide participatie	3.537	-	3.521	-	Sociaal Domein
6.5	Arbeidsparticipatie	931	-	912	-	Sociaal Domein
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	619	-	484	-	Sociaal Domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.543	285	7.177	274	Sociaal Domein
6.72	Maatwerkdienstverlening -18	6.215	-	6.425	-	Sociaal Domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	170	170	46	46	-
6.82	Geëscaleerde zorg -18	852	77	826	77	Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en milieu						
7.1	Volksgezondheid	1.042	-	1.059	-	Sociaal Domein
7.2	Riolering	2.431	3.254	2.540	3.323	Wonen
7.3	Afval	3.362	4.643	3.381	4.735	Wonen
7.4	Milieubeheer	2.741	1.073	1.961	603	Wonen/Bestuur & Organisatie
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	242	192	329	187	Sociaal Domein

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2022 na wijziging	Baten begroting 2022 na wijziging	Lasten werkelijk 2022	Baten werkelijk 2022	Programma
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1	Ruimtelijke ordening	1.923	60	2.050	155	Wonen/Werken
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.030	2.138	1.536	2.735	Wonen
8.3	Wonen en bouwen	1.093	629	922	775	Wonen

Bijlage 4 Mutaties reserves per programma

Programma 1

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Algemene reserve	Onttrekking 2022		97.694
Reserve grondexploitaties	Storting voorziening Emmalaan werf		14.413
	Storting voorziening Dommelkwartier		23.399
	Tussentijdse winstneming Borkel Oude School	7.770	
	Vrijval voorziening Barentzstraat	17.604	
	Tussentijdse winstneming Lage Heide wonen	1.057.031	
	Tussentijdse winstneming de Weiters	60.318	
	Tussentijdse winstneming Jasmijn-Hazelaar	600	
	Vrijval voorziening Carolusdreef	84.104	
	Vrijval voorziening Hoge Akkers	4.424	
Reserve beeldende kunst	Bijdrage Lage Heide Wonen	23.802	
Reserve speeltoestellen	Onttrekking 2022		170.438
	Vaste storting 2022	95.000	
Egalisatiereserve vastgoed	Onttrekking 2022		50.000
Reserve Rood voor Groen	storting fonds rood voor groen Lage Heide wonen	15.655	
Dekkingsreserve brandveiligheid gem gebouwen	Onttrekking 2022 ivm afschrijving op activa		8.744
Traktie ruimtelijk beheer	Onttrekking 2022		123.202
Dekkres MC / HER 11 Kloosterplein	onttrek. t.b.v. afschrijvingskst 2022		9.320
Dekkres BV 09 Reconstr Kruising de Vest-Zeelberg	onttrek. t.b.v. afschrijvingskst 2022		7.404
Dekkres BV 15 inricht verblijfsgeb binnen beb Kom	onttrek. t.b.v. afschrijvingskst 2022		4.682

Programma 1

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Afwikkeling activiteiten	Omgevingswet (budgetoverheveling vanuit 2021)		444.860
	Omgevingswet (budgetoverheveling naar 2023)	152.337	
	Mobiliteitsplan		100.000
	Vrachtwagenmaatregelen (budgetoverheveling vanuit 2021)		10.000
	Vrachtwagenmaatregelen (budgetoverheveling naar 2023)	10.000	
	Mobiliteitsplan (budgetoverheveling naar 2023)	24.105	
	Bestemmingsplan Eurocircuit (budgetoverheveling vanuit 2021)		40.000
	Volkstuinen (budgetoverheveling vanuit 2021)		20.000
	Transitievisie warmte (budgetoverheveling vanuit 2021)		24.059
	Procesgelden RES (budgetoverheveling vanuit 2021)		25.000
Dekkingsres tractie 2011 15 jr (lineair)	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		2.907
Dekkingsreserve vrachtwagen 83BKJ3	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		18.837
Dekkingen Nimos onkruidborstel machine	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		7.600
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW45	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		15.950
Dekkingsres Ravo Veegmachine BW44	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		16.668
Dekkingsreserve Tractor WM53	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		7.450
Groot onderhoud vastgoed	Vorming reserve groot onderhoud vastgoed	5.750.000	
Totaal mutatie programma 1		7.302.750	1.242.627

Programma 2

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Afwikkeling activiteiten	Compact kernwinkelgebied (budgetoverheveling vanuit 2021)		241.000
	Gevelverbeteringsfonds (budgetoverheveling vanuit 2021)		70.295
	Subsidie gevelverbeteringsfonds (budgetoverheveling naar 2023)	191.525	
	Haalbaarheidsonderzoek Agnetendal (budgetoverheveling naar 2023)	30.000	
	Tijdelijke huisvesting Pionier (budgetoverheveling naar 2023)	50.000	
Decentralisatie huisvesting primair onderwijs	Onttrekking 2022		59.510
Egalisatiereserve Vastgoed	Kosten IHP onderwijshuisvesting 2022		89.159
Totaal mutatie programma 2		271.525	459.964

Programma 3

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Beeldende kunst	Kunstproject Mgr. Smetsstraat		14.300
Vervanging instrumenten Centrum muziek en dans	Onttrekking 2022		5.677
	Vaste storting 2022	13.000	
Kapitaallasten cultuurcentrum de Hofnar	Onttrekking 2022 i.v.m. afschrijving op activa		313.130
Afwikkeling activiteiten	Overhevelen Cultuurraad (budgetoverheveling vanuit 2021)		9.913
Vervanging inventaris sport	Onttrekking 2022		37.233
	Vaste storting 2022	20.000	
Parkeerplaats sportpark 't Heike: lineair 25jr	Onttrekking 2022 ivm afschrijving op activa		2.320
Totaal mutatie programma 3		33.000	382.573

Programma 4

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Afwikkeling activiteiten	Ontmoeten in Geenhoven (budgetoverheveling van 2021)		21.632
	Energietoeslag (budgetoverheveling naar 2023)	1.264.912	
	Brede aanpak dak- en thuisloosheid (budgetoverheveling van 2021)		50.000
Algemene reserve	Kosten transformatiebudget Soc. Domein		218.600
Totaal mutatie programma 4		1.264.912	290.232

Programma 5

Mutaties reserves	Omschrijving	Toevoeging (€)	Onttrekking (€)
Algemene reserve	Schrappen budget devices en heidagen	43.000	
	Slim en efficiënt organiseren		24.135
	Doorontwikkeling frontoffice dienstverlening		4.681
	Friciekosten GRS A2		7.263
	Septembercirculaire 2021	1.483.000	
Reserve coronaherstelplan	Storting decembercirculaire 2022	34.000	
Traktie ruimtelijk beheer	Storting 2022	183.000	
Vervanging bedrijfsmiddelen	Vaste storting 2022	58.000	
Kapitaallasten gemeentehuis	Onttrekking 2022 ivm afschrijving op activa		274.680
Kapitaallasten cultuurcentrum de Hofnar	Correctie 2022		141.558
Kapitaallasten oud gemeentehuis	Correctie 2022		374
	Onttrekking 2022 ivm afschrijving op activa		31.480
Afwikkeling activiteiten	Ontmoeten in Geenhoven (budgetoverheveling van 2021)		35.135
	Gealloceerde middelen gemeentefonds (budgetoverheveling van 2021)		213.000
	Gealloceerde middelen gemeentefonds (budgetoverheveling naar 2023)	577.000	
Totaal mutatie programma 5		2.378.000	732.306

Bijlage 5 EMU-saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zogenoemde EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven om te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. Hoewel er geen individuele referentiewaarden voor het EMU-saldo zijn vastgesteld en er geen maatregelen/sancties zullen worden opgelegd bij overschrijding, schrijven de herziene BBV voorschriften voor dat ook in het jaarverslag wordt gerapporteerd over het EMU-saldo.

EMU Saldo (x € 1.000)		Realisatie 2022	Realisatie 2021	Realisatie 2020	
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.390	11.228	-660
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.153	4.084	3.840
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.935	1.246	1.799
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	10.383	7.709	5.234
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	2.829	2.393	3.157
+	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: * Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	268	1.853	254
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.397	1.589	2.645
+	8	Baten bouwgrondexploitatie: * Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	3.421	9.951	3.861
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	83	-148	325
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	Nee	Nee	Nee
	11	Verkoop van effecten:			
	a	• Zijn effecten verkocht ? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee
-	b	• Zo ja wat was bij verkoop de boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo		5.133	21.605	4.047	

Colofon

Foto's die in dit document zijn gebruikt zijn gemaakt door:

- Igor Vermeer,
- Jurgen van Hoof,
- Geert Vaessen,
- Bjorn Snelders.